

Danmarks Digitale Frivillige

— om administratorers og ordstyreres
frivillige arbejde i 9000 grupper på Facebook

Udarbejdet af

Analyse & Tal F.M.B.A

Lygten 39

2400 København NV

www.ogtal.dk

Holdet bag

Mikkeline Thomsen, Tali Mørch, Amalia Montana Dahl,
Sarah Steinitz, Dina Jans, Asger Neesgaard Sand,
Anna Ørtoft, Cecilie Astrupgaard, Valdemar Aaholst,
Line Pommerencke-Vilmand og Oliver Nazari

Design

Andreas Lind, Léo Bindner, Tobias Frost, AM Lind Johansen
www.assembly.design

For mere information kontakt

Mikkeline Thomsen

Tlf. 61 60 73 02

mikkeline@ogtal.dk

Indholdsfortegnelse

- # **Indledning** / s. 6
- 1 **Om undersøgelsen** / s. 8
Hvordan kan vi undersøge digital frivillighed på Facebook gennem brug af forskellige digitale og analoge metoder?
- 2 **Danmarks Digitale Medborgerhuse anno 2023** / s. 18
Hvor omfattende og aktiv er den digitale medborgerhusbevægelse på dansk Facebook i 2023?
- 3 **Digital frivillighed på Facebook** / s. 58
Hvor mange danskere yder en frivillig indsats for vores digitale demokrati og civilsamfund gennem de digitale medborgerhuse, og hvad består arbejdet af?
- 4 **De digitale frivilliges arbejdsmiljø** / s. 92
Hvad motiverer og demotiverer de digitale frivillige, og hvordan trives de med arbejdet?
- 5 **Befolkningens engagement i de digitale medborgerhuse** / s. 126
Hvor mange danskere bruger de digitale medborgerhuse, og hvad får de ud af at være medlemmer?
- 6 **Et fælles projekt – medlemmerne hjælper til** / s. 178
Hvor aktive er medlemmerne i forhold til at drive gruppen? Hvad er dynamikken mellem administratorer og medlemmer?
- 7 **Der er flere digitale frivillige, end vi tror** / s. 200
Hvordan adskiller de digitale frivillige sig fra de traditionelle frivillige på forskellige demografiske variable? Og hvor mange digitale frivillige er der?
- 8 **Digitale medborgerhuse som samfundsaktør** / s. 240
Hvad er fordele og ulemper ved digital uformel organisering? Hvad er overlappet og udvekslingen mellem de digitale medborgerhuse og vores øvrige samfundsorganisationer?
- 9 **Konklusion** / s. 278
Hvad ved vi nu om det digitale civilsamfund og dets frivillige, og hvordan kan vi skabe de bedste betingelser for det digitale civilsamfund i fremtiden?
- # **Litteratur** / s. 288
- # **Bilag: Data og metoder** / s. 298

Indledning

Hvor går du hen, hvis du vil vide, hvad der rører sig i dit lokalsamfund, have gode råd i dit forældreskab, blive klogere på din hobby, udtrykke sympati for politiske sager eller få viden og støtte gennem et sygdomsforløb? Måske til en Facebookgruppe?

Hvis svaret er ja, så er du ikke alene: 70 pct. af befolkningen over 18 år er medlem af en Facebookgruppe, og fire ud af fem medlemmer er aktive på ugentlig basis eller oftere.

Den nye digitale frivillighed

I denne rapport vil vi se nærmere på det frivillige arbejde, som administratorer og ordstyrere yder i grupper på Facebook. Rapporten bygger på en kortlægning af 9.000 Facebookgrupper med 50 mio. medlemskaber, to survey med hhv. ~400 digitale frivillige og et repræsentativt udsnit af 2.000 danskere, 15 interviews med nuværende og tidligere digitale frivillige, flere års observationer og deltagelse i hundredvis af Facebookgrupper og en gennemgang af den vigtigste forskning i digital og analog frivillighed.

Danmarks digitale civilsamfund på Facebook

I starten af 2022 udkom TrygFonden og Analyse & Tal med den første kortlægning af de tusindvis af Facebookgrupper, som vi døbte Danmarks digitale medborgerhuse. I de digitale medborgerhuse debatterer borgerne alt fra børnepasning, hundeopdræt og sundhed til lokal byudvikling med hinanden. Kortlægningen kastede lys over et forbløffende omfang af videndeling, inspiration, rådgivning, hjælp, debat, protest og information, som udveksles i ét væk under kyndig forvaltning af tusindvis af digitale frivillige.

Siden 2022 har Analyse & Tal og TrygFonden arbejdet videre på at blive klogere på den enorme frivillige indsats, som er grundlaget for, at danskerne har mere end 9.000 digitale medborgerhuse at mødes i.

De digitale frivillige bruger hver uge adskillige timer på at vedligeholde deres medborgerhuse på alle tider af døgnet. De holder de værste internettrolde på afstand, konflikthåndterer mellem medlemmer, driver debatten fremad, luger ud i hadtale, misinformation og personangreb, deler ud af deres viden, holder debatten på sporet, opmuntrer medlemmer og tager sig af henvendelser fra medier, politikere, myndigheder og forskere som os selv.

De digitale medborgerhuse er et lys i tech-skumringen

På trods af den store tilslutning til den digitale medborgerhusbevægelse fra befolkningen og et enormt frivilligt engagement blandt administratorer og ordstyrere, er borgernes digitale civilsamfund gået lidt under radaren i debatten om sociale medier, mistrosvsel frivillighed og demokratisk deltagelse.

Med kortlægningen håber Analyse & Tal og TrygFonden at få etableret de digitale medborgerhuse på Facebook som en anerkendt del af civilsamfundet og deres administratorer og ordstyrere som bidragsydere til den danske frivilligsektor.

Alt tyder nemlig på, at danskerne er enormt motiverede for – og kompetente til – at drive og deltage i gode digitale fællesskaber. I en tiltagende digital verden er det vigtigt at få øje på de nye og gode former for medborgerskab.

Rapporten her henvender sig til alle, der interesserer sig for civilsamfund, frivillighed, demokrati, medborgerskab, sociale medier og digitalisering. Vi håber dog især, at de frivillige i Danmarks digitale medborgerhuse vil læse med og føle sig anerkendt for deres store arbejde.

God læselyst

1

Om undersøgelsen

Digitale medborgerhuse, civilsamfund og frivillighed...

... på Facebook

Rapporten her undersøger danskernes frivillige engagement med at drive grupper på Facebook. I undersøgelsen kommer vi til at bruge tre kernebegreber, som vi introducerer på siden overfor.

Meget godt er udeladt

Det er vigtigt at understrege, at andre digitale platforme og infrastrukturer som f.eks. Reddit, Mastodon, hestenettet.dk og bold.dk også er værter for borgerdrevne digitale fællesskaber. Derudover findes flere digitale hjælpe- og rådgivningstilbud f.eks. gennem organisationer som GirlTalk, Red Barnets SletDet, BørneTelefonens chat, Røde Kors' parathjælpere og SAGAs faciliterede samtaler mellem unge på Discord. Disse indsatser indeholder også digital frivillighed.

Da denne kortlægning specifikt omhandler det digitale civilsamfund på Facebook, giver den ikke et udtømmende billede af, hvor stor betydning digitale platforme generelt har for medborgerskabet, frivilligheden og civilsamfundet i Danmark. Der findes flere "digitale frivillige" end dem, vi undersøger, og der findes digitalt civilsamfund uden for Facebook. Det er bare ikke det, eller dem, vi behandler i denne rapport.

I vores egen repræsentative befolkningsundersøgelse har vi dog spurgt ind til, om respondenterne laver "andet digitalt frivilligt arbejde" med henblik på at indkredse den totale digitale frivillighed. VIVE spørger bredt ind

til "virtuelt frivilligt arbejde" i deres kortlægning af frivilligheden i Danmark. Hvordan vores resultater varierer fra VIVEs kan du læse om i kapitel 7.

Hvad tæller som frivillighed og medborgerskab?

Med kortlægningen vil vi bidrage til samtalen om, hvordan frivillighed kan se ud i en digital tidsalder, og advare om at vi risikerer at undervurdere danskernes frivillige- og civilsamfundsengagement, hvis vi kun kigger efter det i dets mere traditionelle form(er). Der findes flere definitioner på, hvad frivillighed er og ikke er. I nogle af dem kan man kun betragtes som frivillig, hvis den indsats, man yder, foregår gennem en organisation eller forening. En sådan afgrænsning mener vi risikerer at undervurdere borgernes engagement. Diskussionen om, hvad der tæller som frivilligt arbejde, vender vi tilbage til i kapitel 8.

Disclaimer

I denne rapport kommer vi til at anvende begreberne overfor, fordi vi mener de er rammende for den aktivitet og praksis, som vi undersøger. Ingen af begreberne er "låste" eller etablerede i forskningen, og der vil som nævnt være overlap med andre praksisser og fora i den digitale sfære.

Rapportens kernebegreber:

Digitale medborgerhuse

Offentlige og private Facebookgrupper med mindst 100 medlemmer*, som drives på frivillig basis. Nogle steder i rapporten vil vi omtale de digitale medborgerhuse som "grupperne" fordi det er kortere.

Det digitale civilsamfund

Det samlede landskab af digitale medborgerhuse på Facebook, hvoraf vi har kortlagt 9000

Digitale frivillige

Danskere, der på frivillig basis administrerer og ordstyrer digitale medborgerhuse med mere end 100 medlemmer

* Vi har i undersøgelsen her sat en grænse ved 100 medlemmer, med det formål at belyse små lokalgrupper eller nicherede hobbygrupper uden at indfange private familiegrupper. Se bilag 2 for metodiske overvejelser i relation til afgrænsningen.

Disclaimer

Facebook som platform for det digitale civilsamfund

Forfatterne bag denne rapport observerer og anerkender den lange række af udfordringer og problemer, det giver, at Danmarks gigantiske digitale civilsamfund er bygget på en kommunikationsinfrastruktur, hvis forretningsmodel er at fastholde brugernes opmærksomhed og profitmaksimere gennem annoncering, hvis værdimæssige og etiske retningslinjer er udarbejdet til en amerikansk kulturel kontekst, og hvis dataanvendelse og prioritering af indhold langt hen ad vejen er mørklagt.

Vi er i denne rapport interesserede i, hvad danskerne gør med den digitale infrastruktur, der er blevet stillet dem til rådighed, og hvordan man indretter en digital infrastruktur så et digitalt civilsamfund og borgernes initiativ får de bedst mulige betingelser. Vi hylder den virkelyst og det medborgerskab, som den summende aktivitet i Facebookgrupperne er et udtryk for.

Derfor vil vi begrænse os til følgende overordnede bemærkninger om platformen: At anvende Facebook som platform er både en velsignelse og en forbandelse for Danmarks digitale civilsamfund. Det mangfoldige landskab af grupper, som vi kaster lys over i denne rapport, eksisterer til dels kun i kraft af Facebooks praktiske og økonomiske tilgængelighed, og platformen er særligt attraktiv på grund af dens store udbredelse blandt danskerne.

Dog er der sjældent hjælp at hente for de digitale frivillige, der uden varsel får lukket deres digitale fællesskaber på grund af f.eks. brud på ophavsret,

fordi et medlem har uploadet en video med en sang, der spiller i baggrunden, eller fordi gruppens medlemmer skriver for mange engelske bandeord. Facebook tilbyder heller ikke kundeservice, der inkluderer kontakt til medarbejdere, der taler dansk.

Metas indhold, webinarer, vejledninger og materialer er primært målrettet annoncører og andre kommercielle aktører, mens Metas informationsider oversat til dansk ofte er fejlbehæftede, indeholder engelske indholdseksempler og er vage i forhold til, hvilke funktioner der gælder for hvilke grupper nu og i fremtiden.

I vores samtaler med de digitale frivillige udtrykkes der både stor frustration og stor glæde over platformen som den grundlæggende infrastruktur for det digitale civilsamfund. Frustrationerne er især store, når Facebook uden varsel ændrer i platformens opbygning, fratager de digitale frivillige værktøjer og administrationsgreb de er glade for, eller sanktionerer danske grupper uden forklaring eller mulighed for dialog.

Vi har selv gennem vores analyser af datadeling, hadtale og desinformation på sociale medier bidraget kritisk til debatten om tech-giganternes magt og demokratiske indflydelse. Og i forbindelse med indeværende undersøgelse har det været frustrerende at forsøge at gisne om størrelsen og aktiviteten på Danmarks digitale civilsamfund, mens Facebook (som de eneste) har adgang til de helt nøjagtige tal.

Metoder og datakilder

Rapporten, du sidder med, har til formål at belyse et digitalt civilsamfund og en gruppe digitale frivillige, som der på ingen måde findes officielle registre over eller tal på. For at kortlægge, kvantificere og forstå digitale medborgerhuse, digitale frivillige og det digitale civilsamfund, har vi appliceret en række kvalitative og kvantitative digitale og andre metoder, der tilsammen har gjort os klogere på omfanget, indholdet og effekten af danskernes digitale frivillighed på Facebook.

Da rapporten bygger på flere typer data, vil vi for nemheds skyld referere til de forskellige datakilder med bogstaver (læs mere om datakilder i bilag 1-3).

A.

Offentlige data indsamlet fra Facebook

A.i. Vi har indsamlet 9.000 grupperes offentligt tilgængelige navn, medlemstal, beskrivelse, regler, alder og antal af administratører.

A.ii. I tillæg har vi indsamlet en anonymiseret stikprøve af de seneste 14 dages debat i 2.418 offentlige grupper (se bilag 2). Stikprøven er blevet brugt til at estimere aktivitetsniveauerne i de digitale medborgerhuse.

B.

Netnografisk analyse: Siden 2017 har vi løbende meldt os ind, observeret og deltaget i debatten i en række digitale medborgerhuse baseret på en spredning i størrelse, emne, alder, formål og regelsætning. Vi har udført netnografi (Kozinets 1998) i 400 offentlige og private grupper.

C.

Semistrukturerede interviews: Vi har lavet interviews af mellem 1 og 2 timers varighed med 15 administratører og ordstyrere af Facebookgrupper med fokus på deres erfaringer, praksis og motivation. Disse interviews har også dannet grundlag for rapportens cases.

D.

Survey udsendt til administratører og ordstyrere: Vi har udsendt en survey til et udsnit af administratører og ordstyrere gennem Facebook Messenger. Surveyen har besvarelser fra 408 frivillige, og har haft fokus på omfanget og indholdet af det digitale frivillige arbejde, samt motivation og trivsel.

E.

Repræsentativ survey af 2000 danskere: Survey med fokus på danskernes medlemskab af, udbytte ved og observationer i digitale medborgerhuse. Surveyen er udsendt gennem Voxmeter.

F.

Orientering i frivillighedsliteraturen og videndeling med forskere og eksperter: Vi har haft indledende snakke med eksperter og forskere i frivillighed. Vi har desuden gennemgået litteratur om frivillighed i Danmark og digital frivillighed generelt. Se litteraturlisten og navne på de involverede forskere til sidst i rapporten.

2

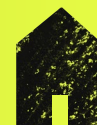
Danmarks digitale medborgerhuse anno 2023

I dette kapitel vil du få et overblik over det landskab af 9.000 digitale medborgerhuse, som vi har identificeret og kortlagt mellem 2017 og 2023. Vi har inddelt medborgerhusene i 18 forskellige kategorier for at indikere, hvad danskerne primært forsamlles om på Facebook. Kortlægningen og kategoriseringen er baseret på offentligt tilgængelige data, som vi har indsamlet fra Facebook. (se *overblik over datakilder på side 300, ref. A.i og A.ii*).

Kapitlet vil komme omkring:

- Den historiske danske medborgerhusbevægelse og parallellerne til Danmarks digitale medborgerhuse på Facebook i dag
- Landskabet af digitale medborgerhuse anno 2023
- Den daglige aktivitet i de digitale medborgerhuse
- En opsummering af det særlige demokratiske og medborgerlige potentiale ved de digitale medborgerhuse
- Udviklingen i den digitale medborgerhusbevægelse

Nøgletal

9.000

digitale medborgerhuse

~ 50 mio.

medlemskaber

85.000

kommentarer om dagen

34 pct.

flere medlemskaber siden 2021.
I samme periode er antallet af medborgerhuse vokset med 6 pct.

”

Nu er vi 11.500 medlemmer, og der bor 24.000 mennesker i Allerød kommune. Så jeg forestiller mig, at vi har en flot repræsentation blandt dem, der er i aldersgruppen og bruger Facebook.

Jacob Beer
 Allerød Kommune – Hjælp hinanden! 👍
 Husk intet køb-/salg

”

Mange taler om, at vi skal bruge flere fællesskaber, men der findes jo alle de her fællesskaber, som prøver at råbe jer op.

Marie Blønd
 Forældrebevægelsen #HvorErDerEnVoksen

”

Det er så vigtigt at denne gruppe består. Vigtigere end nogen enkeltperson. Jeg er stolt af, at jeg skabte den.

Citat fra vores survey blandt
 administratorer og ordstyrere

Pigefællesskabet for det hele

Canan Pektas

33 år, kvinde, socialrådgiver
Tidsforbrug: 1-2 timer om dagen

ALT OM ALT – girls only (+15) 31.000 medlemmer

Grundlagt i 2016

Kategori: Identitet

Om medborgerhuset:

Gruppen blev startet i 2016/2017 af Canan og hendes veninder som en platform, hvor man kunne snakke om alt, ikke kun make-up. Oprindeligt var det tænkt som en gruppe for nære veninder, men den voksede hurtigt og blev kendt for sine live-funktioner og den gode vejledning, der blev tilbudt i gruppen. Gruppen er i dag et forum for kvinder med forskellige baggrunde og nationaliteter. Mange stiller spørgsmål i gruppen, der kan handle om alt mellem himmel og jord; fra negle og hår til æreskonflikter og kærestesorger – og vaskemaskiner og forsikring.

Canans vej til rollen som administrator:

Canan og hendes veninder var oprindeligt medlemmer af en stor make-up gruppe. De ønskede en gruppe, hvor man

kunne diskutere et bredere spektrum af emner, hvilket førte til oprettelsen af "ALT OM ALT – girls only (+15)". De inviterede veninder og veninders veninder og havde egentlig tænkt blot at være en gruppe for nære veninder. Men gruppen var populær og voksede hurtigt til flere tusinde.

Praksis:

Canan bruger i gennemsnit 1-2 timer om dagen på at godkende anonyme opslag, holde øje med debatten, koordinere med øvrige administratorer og skrive personligt med medlemmer af gruppen. Canan bruger ofte sin socialrådgiverfaglighed, også i personlige tråde med medlemmer i krise, og hun er meget opmærksom på, hvordan hun kommenterer i gruppen for at undgå at vise personlige holdninger, da nogle af hendes klienter kan være blandt medlemmerne. Gennem tiden har gruppen haft mange forskellige initiativer som livevideoer, bogklub, blog med "ugens historie", fysiske "mød din administrator"-events og virksomhedsreklamer, hvor indtægterne gik til velgørenhed.

Jeg husker, vi havde en kvinde med et barn, der skrev om, at hendes mand var voldelig overfor hende. Lynhurtigt var der flere end 100 kommentarer, hvor folk foreslog hjælp og krisecentre, hun kunne tage på.

Canan Pektas

Mest motiveret når:

Canan ser stor værdi i de anonyme opslag, hvor medlemmer kan skrive om deres personlige problemer, og hvor andre medlemmer byder ind med råd, hjælp og inspiration. De anonyme opslag handler ofte om meget intime og personlige ting, fx kønssygdomme, sexliv, familiekrise, problemer i parforhold, vold, social kontrol og æreskonflikter. Der er flere fagprofessionelle medlemmer i gruppen, bl.a. socialrådgivere, læger, personlige trænere, som byder ind med vejledning og forslag. Gruppen er især et vigtigt rum for de unge piger med anden etnisk baggrund end dansk, der ikke ved, hvor de ellers skal henvende sig. Hun er glad for, at hun kan hjælpe med at stille en platform til rådighed, hvor folk kan få hjælp – også når de er længst ude i tovene.

Mindst motiveret når:

Canan er mindst motiveret, når medlemmer er fordomsfulde over for hinanden eller ryger i totterne på hinanden. Det sker især i debatter om seksualitet og politik, og det er derfor også blevet

forbudt at diskutere politik i gruppen. Canan har også oplevet at gruppen blev hacket med falske profiler, som twistede kommentarsporene til altid at handle om religion.

Værd at nævne:

ALT OM ALT – girls only (+15) har hjulpet mange kvinder, der har stået i store kriser og fx oplevet vold, utroskab og racisme. Administratorteamet, der i øvrigt består af fem personer med socialrådgiverbaggrund, har flere gange overvejet at omdanne gruppen til en forening, så de ville kunne søge støtte og blive mere formaliseret. Men vurderingen er, at det kræver for meget arbejde.

[bruger]

Kære piger dette er ikke et opslag hvor jeg søger råd, men et opråb til alle jer skønne piger, med brødre, sønner, venner og fætre.

Jeg vil dele min historie med jer.

For nogen år siden skulle jeg giftes med manden jeg troede var min drømmeprins. Han var alt det jeg ønskede i en fyr. Han var perfekt i mine øjne. Han gjorde alt for mig og løb så snart der skete det mindste.

Jeg kendte ham i et år hvor vi herefter blev gift. Han var min første kærlighed, og jeg følte at det var det rigtige. Jeg troede at jeg kendte ham godt nok.

Da vi blev gift, havde vi selvfølgelig samleje, som var min første gang. Der opstod et "lille" "problem" jeg blødte ikke, og han troede derfor at jeg har været sammen med en masse andre. Den fyr jeg elskede, blev mit største mareridt. Jeg prøvede at forklare at alle ikke bløder første gang, men han stolede ikke på mig. Han var helt optaget af at jeg var det mest beskidte menneske på to ben, og ville skilles. For vi ikke skulle blive "til grin" ventede vi nogen måneder, hvor jeg prøvede bevise ham jeg at var jomfru, med alt fra samtale med læge til artikler. Han ødelagde mig med alt fra vold til råb. Min familie er ikke gammeldags så de stolede på mig, men hans spyttede på mig da de havde muligheden for det. Piger mit hjerte brændte. Den mand som plejede at elske mig, ønskede mig alt ondt.

Jeg stod tilbage med den mest surrealistiske følelse i livet. Jeg tænkte tit på tage mit eget liv.

Jeg håbede altid på, at den fyr jeg ender med vil være min første og sidste partner. Sådan var det ikke for mig"

Det tog mig år om at komme tilbage til mit "normale" jeg. Med hjælp fra psykologer, min dejlige familie og venner.

Please piger – Lær jeres sønner, brødre, fætre og venner, at alle piger ikke bløder første gang!

Og at de kan ødelægge liv!

503

88 kommentarer

Anonymt medlem

er der nogen piger fra mellemøsten der før har arbejdet i et plejehjem med gamle mennesker? Var der meget racisme, og hvordan var det bare generelt? Vil gerne have et deltidsjob der, men frygter lidt for at der er meget racisme eller lignende

22 kommentarer

[bruger]

Jeg er uddannet social og sundhedsassistent, og har igennem mine praktikker og forrige arbejde på plejehjem ikke oplevet hverken racisme eller diskrimination. Tværtimod er jeg altid blevet mødt med respekt, venlighed og konstante smil fra mine borgere

9

[bruger]

Der er altid nogle, men de accepterer til sidst at du er en del af arbejdet når de kender dig mere. Det handler i bund og grund om at de ikke ved andet om indvandrere end det de hører i nyhederne.

7

[bruger]

Nu er jeg ikke muslim eller lign, men jeg tillader mig alligevel at svare. Da jeg arbejdede på plejehjem oplevede jeg tit at anden etniske kollegaer fik racistiske tilråb efter sig. Borgere der nægtede at blive hjulpet af dem eller lign. Jeg tror at du skal tænke over hvor stor din psyke er (og god), også prøve dig frem i det. Racisme findes desværre i ligeså stor grad i offentligheden som på plejehjem. De kender desværre ikke andet end det de er vokset op med.

5

Medborgerhuset: En lang tradition for at forsamle os om vores egne dagsordener

Etableringen af Danmarks historiske medborgerhuse begyndte som en del af en demokratisk bevægelse fra 1880'erne og frem, som reaktion på et politisk forsamlingsforbud, der gjorde det ulovligt at bruge offentlige skoler til foreningers (ofte politiske) forsamlinger.

I de borgerdrevne huse "blev folk skolet i demokratiske ledelsesprincipper og fik en fornemmelse af indflydelse og medansvar" (Wøllekær & Frandsen, 2014, p. 14).

Husene var i deres folkelighed en politisk manifestation af bøndernes selveje og en protest mod regeringens ønske om at kontrollere ordet og forsamlingerne landet rundt.

Selvom de både kunne være privat-, andels- og foreningsejede, var det vigtigt for deres fortælling, at der var tale om folkets egne huse, og at de rummede alsidige aktiviteter initieret af lokalsamfundet. Aktiviteterne bestod både i oplysning, debat og dannelse, men fester og forsamling om interessebaserede aktiviteter og sysler fyldte også en del i husene.

"Kun få 'bevægelser' gik forsamlingshusenes døre forbi – også selv om der var mange bevægelser: foredragsforeninger, andelsorganisationer og agrarforeninger, husmandsbevægelser og georgisme, fredssager og forsvarsbevægelser, afholdsbevægelser, kvindesager og mange andre."

(Wøllekær & Frandsen, 2014, p. 35)

Siden 1880'erne har forsamlingshuset udviklet sig og antaget flere former. I 1960'erne oprettedes medborgerhuse med delvis offentlig støtte og i 1970'erne etablerede flere kommuner kulturhuse, der dog stadig ofte var drevet af foreninger med borgere i spidsen.

Der er mange ligheder mellem Facebookgrupperne og Danmarks historiske medborgerhuse:

- Begge er fora for offentlig forsamling og samtale, der tilbyder lige adgang for medlemmerne ift. at sætte dagsordenen.
- Begge er udtryk for et bredt folkeligt ønske om at komme hinanden ved og have et forum, der rummer både hygge, debat, oplysning, politiske kampe, fest og sladder.
- I begge tilfælde udgør deres regler/retningslinjer, optagelsesproces og vedtægter et indblik i borgernes forståelse af det gode samvær og den gode debat.
- Begge er initieret, drevet og ledet af borgerne, der etablerer og forvalter husene som enten bestyrelsesmedlemmer, administratorer eller ordstyrere.
- Begge er afhængige af en løbende og omfattende frivillig indsats for at overleve.

Refleksion

Er de digitale medborgerhuse demokratiske fora eller topstyrede klubber uden medlemsindflydelse?

Hvis de digitale medborgerhuses administratorer og ordstyrere ikke er på valg på samme måde som bestyrelsen i en forening, er der så overhovedet tale om en demokratisk debat?

Man kan med rette diskutere, om de digitale medborgerhuse er "borgernes egne", når størstedelen af dem ikke er organiseret under en formel demokratisk struktur. Baseret på vores observationer og undersøgelser findes der forskellige grader af indflydelse i de forskellige medborgerhuse, men som vi præsenterer senere i undersøgelsen, er det 85% af de digitale frivillige, der inddrager medlemmernes perspektiver i den måde, de styrer gruppen på.

Man kan også stille spørgsmålstejn ved, om foreningsstrukturen reelt er en garanti for demokratisk drift af samfundets øvrige fællesskaber: Det er før hørt, at foreningsbestyrelser klamrer sig til taburetten, ikke får afholdt deres generalforsamlinger i tide og generelt gør det besværligt for medlemmerne at opnå indflydelse og gennemføre forandringer.

Administratorerne og ordstyrerne i en gruppe har altid det første og sidste ord, men det faktum, at det er nemt og "gratis" at oprette grupper, skaber en konkurrence mellem grupperne, som ikke eksisterer i grundejerforeningen eller sportsklubben.

Vi kan se, at uden et fysisk hus (der kræver monetære ressourcer til etablering og drift) opstår der ofte flere medborgerhuse inden for det samme tema eller den samme by, fordi der simpelthen er flere bud på, hvordan det bedste medborgerhus ser ud: I nogle medborgerhuse må man købe og sælge, efterlyse sin bortløbne hund eller diskutere parti-politik – i andre må man ikke.

Det pluralistiske landskab af medborgerhuse er med til at udjævne den magt, der ligger i administratorrollen. Folk søger mod de grupper, hvor kvaliteten af indholdet er højest og reglerne mest efter deres smag.

Blandt vores 9.000 digitale medborgerhuse ser vi både eksempler på, at administratorer og ordstyrere har været på valg, ligesom vi selvfølgelig også har observeret eksempler på mindre demokratisk drift og ledelse.

Som vi viser i kapitel 7, er det et flertal af de digitale frivillige, der ville udpege en ny administrator blandt medlemmerne, fx gennem afstemning, hvis de blev forhindret i selv at føre gruppen videre.

Det er vores opfattelse, at langt de fleste digitale frivillige sætter en ære i at tilbyde det bedste digitale fællesskab inden for deres "område" og tager medlemmernes ønsker alvorligt.

Administratorernes og ordstyrernes beføjelser er også en mulighed for at handle hurtigt – og det er nogle gange afgørende for at holde de digitale medborgerhuse fri for spam og chikane. Modsat fysiske foreninger er det nemlig også (qua digitaliseringen af medborgerhuset) en del nemmere for nye medlemmer at sprede mindre relevant eller decideret chikane-rende indhold til alle gruppens andre medlemmer.

Da medborgerhuset blev digitalt

At danskerne har etableret og deltager i mindst 9.000 Facebookgrupper illustrerer en fortsat lyst og trang til at skabe og vedligeholde folkelige arenaer for debat, videndeling, socialt samvær, pral, brok, sjov og alvor. På denne baggrund finder vi det mest retvisende at omtale det summen- landskab af Facebookgrupper som en digital renæssance for medborgerhusbevægelsen.

De digitale medborgerhuse adskiller sig fra de fysiske ved ikke nødvendigvis at være geografisk forankrede. Til gengæld etableres der f.eks., fællesskaber på baggrund af fælles faglighed, interesser, livssituation, helbredssituation, politiske og ideologiske strømninger, demografiske forhold som etnicitet, køn, alder m.m. Dog kan vi se på vores kategorisering, at by- og egnsgrupper stadig udgør en stor kategori i landskabet (se [side 46+47](#)).

Når der ikke er tale om et fysisk medborgerhus, skal gymnastikforeningen ikke dele lokaler med hæklerne, rollespillerne eller de enlige fædre. Dette har den fordel, at alle kan "mødes" i deres medborgerhus døgnnet rundt. Det giver også borgerne mulighed for at dyrke flere forskellige og mere nicherede interesser, fordi man ikke er afhængig af, at der er nok mennesker i lokalområdet, som vil være med i en klub for trædrejning.

Selvom man kunne frygte, at de digitale medborgerhuse ville blive meget snævre, netop fordi hæklerne ikke deler lokaler med de enlige fædre, så deler medborgerhusene i denne undersøgelse alle platform (altså Facebook) og vi ser både, at der opstår et økosystem og en udveksling mellem medborgerhusene, fordi der ofte deles links til andre medborgerhuse, og men også at der ofte udspringer flere mindre/snævrere medborgerhuse af

ét større – f.eks. en lokal kæledyrs- gruppe eller en gruppe dedikeret til lokalpolitik, som udspringer af en stor bygruppe. At medborger- husene er digitale giver også mulighed for deltagelse i fællesskaber for dem, der på grund af forskellige funktionsvariationer ikke kan møde op hver torsdag klokken 19.00.

På næste side kan du se et lille ud- pluk af digitale medborgerhuse. Det er svært kun at fremhæve en håndfuld af medborgerhusene, fordi landskabet er så mangfoldigt og rigt, men vi håber at give læser- ne et lille indblik i, at det digitale civilsamfund tilbyder et fællesskab til det hele.

1880'ernes forsamlingshuse

Sammenslutninger af selv-
ejende bønder, oplysning
og folkemagt

1960'ernes medborgerhuse

Ungdomsoprør, demo-
kratisk inddragelse
og brugerstyring

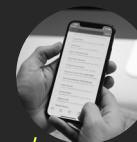
1970'ernes kulturhuse

Kommunalt støttede
kultur-arenaer

I dag det digitale medborgerhus

Talrige og ikke nød-
vendigvis forankrede
i geografi

Danmarks Medborgerhuse

Roskilde hjælper
hinanden

41.900

En gruppe hvor vi
alle lader som om vi
er Regeringen

10.700

Ammenets netværks-
gruppe for børn 0-2 år

27.600

34

Alle os med hund(e)
& Humor

30.100

Esbjerg –
ALT ER TILLADT

36.500

Sundhedsvæsenet
skal også indebære
tandbehandling

123.600

Dating for buttede
mænd og kvinder
(18+)

800

Danske
Soloselvstændige

33.600

Danmarks MC
kvinder – kun for
kvinder

1.800

Barnepige og
reservebedste
netværk – dækker
hele danmark

16.600

Antiinflammatorisk
kost – inspiration
til utålmodige
køkkentyper

32.100

konfirmationskørsel
for udsatte (GRATIS)

10.000

Vandre med
andre

11.400

35

Hvorfor er vi så optagede af de medborgerhuse?

Hvorfor interesserer vi os for det danske civilsamfund på Facebook?

Facebook er stadig den sociale medieplatform, som flest danskere anvender, hele 59 pct. mellem 15 og 75 år har daglig aktivitet på platformen (DR Analyse 2024). På Facebook får vi altså indblik i flest danskers digitale liv. Derudover er vi særligt optagede af, hvilke digitale løsninger, der bedst nærer borgernes aktive medborgerskab, og her er Facebooks gruppeformat særligt.

I 2022 kortlagde TrygFonden og Analyse & Tal det danske landskab af digitale medborgerhuse med fokus på deres betydning for det digitale demokrati. Kortlægningen og vores efterfølgende forskning har hjulpet os med at identificere nogle træk ved de digitale medborgerhuse, der gør dem til værdifulde demokratiske fællesskaber. De følgende sider er en forkortet opsummering af den tidligere analyse og vores efterfølgende forskningssamarbejder. Læs mere i vores andre publikationer, som kan findes i litteraturlisten.

De digitale medborgerhuse er ganske særlige demokratiske arenaer, fordi...

De er medlemsbaseret frem for følgerbaseret:

Alle gruppens medlemmer kan sætte dagsordenen gennem indlæg og kommentarer. Netop dét står i kontrast til den mere individorienterede digitale infrastruktur på Instagram, YouTube, TikTok, Twitter og

ikke mindst Facebooks eget sideformat. I en følgerbaseret infrastruktur har individuelle personer eller organisationer en konto eller kanal med tilhørende følgerskarer. Følgerskaren kan godt debattere i kommentarsporet til kontoindehaverens opslag, men det er altid kontoindehaveren, der har indholdsudspillet. Vi kan f.eks. godt følge Mette Frederiksen eller TV 2 Nyhederne på Facebook og interagere med deres opslag, men de følger typisk ikke os, og vores opslag optræder derfor ikke i deres feeds.

I modsætning hertil giver gruppeinfrastrukturen på Facebook et fælles rum, hvor alle gruppens medlemmer har mulighed for at lave opslag inden for gruppens regler. I grupperne diskuterer danskerne i højere grad deres egne dagsordener.

Borgerne svinger taktstokken

Gruppeformatet tillader, at borgerne får indflydelse på medlemsoptag, regelsætning og regulering af indhold i gruppen. Selvom Facebooks regler og retningslinjer skal overholdes, er det den enkelte gruppes administratorer og ordstyrere, der bestemmer, forhandler og opretholder grænserne i deres eget fællesskab.

Gennem grupperne får flere borgere derfor direkte erfaring med at navigere den svære balance mellem ytringsfrihed og ytringsstryghed. Og synes du, at administratoren er en tyrann? Så lav din egen gruppe. Hvis du har ret, bliver den måske en succes. Hvis ingen følger med, så var den første gruppe måske glad for at slippe af med dig.

De er etableret og drevet på frivillig basis

Magtforholdet er anderledes, når borgere modererer borgere, end når medier, politikere og deres ansatte sætter grænser for den offentlige debat. Vi kan ofte se, at de digitale frivillige (og medlemmerne i de digitale medborgerhuse) appellerer til tjansens frivillige natur. Når nogen gerne vil brokke sig, støder man tit på kommentarer som: "Det her er Toves gruppe, som hun driver på frivillig basis. Hvis ikke du kan lide lugten i bageriet, så finder du selv ud". Derudover er grupperne, jf. deres fundament i frivillighed, til for fællesskabets skyld, og ikke med henblik på at få stemmer, artikelvisninger eller rækkevidde.

Professor i journalistik Michael Schudson lægger specifikt vægt på, at en demokratisk samtale blandt andet er betinget af borgernes lige adgang til gulvet og deres indflydelse på reglerne for samtalen (Schudson, 1997, p. 307). Dette understøtter gruppeformatet ved at være medlemsbaseret, drevet af borgerne og "gratis" at oprette.

Vi forsamles om noget, som vi har tilfælles

Gruppernes udgangspunkt er altid noget, vi har til fælles: vores by, vores fag, vores diagnose, vores forældreskab, avl af bichon havanais-hunde, at være på førtidspension eller at have været ung i 80'erne. Lige gyldigt, hvor uenige vi er, er vi i grupperne, fordi vi har noget til fælles, og vi har meldt os ind, fordi vi har interesse i gruppens tema. Denne tendens afspejles også i mange af de digitale medborgerhuses navne og gruppebeskrivelser, der ofte starter med "for alle os der..." eller "vi der bor/elsker/dyrker..."

I grupperne lægges der større vægt på det "sociale" ved "sociale medier". Her er der både plads til den sociale, problemløsende og politiske samtale. Og de sociale udvekslinger og det vi er fælles om udgør den lim, der gør det muligt også at snakke om de svære(re) ting, samtidig med at det nærer lysten til at deltage (Schudson, 1997, p. 299).

De digitale medborgerhuse er mindre og mere intime fællesskaber

Udover at være baseret på en fællesnævner er de digitale medborgerhuse også gennemsnitligt mindre/har færre medlemmer end mediernes og politikernes Facebooksider har følgere. De 9.000 Facebookgrupper har i gennemsnit ~5.500 medlemmer, hvor politikernes og mediernes sider i gennemsnit har ~27.000 følgere. Jo større et digitalt forum er, jo mere abstrakt bliver forestillingen om modtageren af et opslag eller en kommentar. Hvem er de 500.000 andre, der følger TV2s Facebookside? Hvad har vi tilfælles?

Vi observerer også, at der i mange grupper, selv dem med tusindvis af medlemmer, opretholdes en forestilling om et fortroligt fællesskab, og at man bliver sanktioneret hårdt, hvis det påvises, at man har delt (personfølsomt) indhold fra gruppen uden for gruppen. Derudover opbygges der – på grund af blandingen af hverdags snak, omsorg, nyhedsdeling, rådgivning, humor, brok, informationsdeling, små dramaer og debat – en mere

personlig og tillidsfuld stemning, fordi samtalen oftere indbefatter, at man deler mere om sig selv, sine erfaringer og sin hverdag. Dette i kombination med de andre faktorer beskrevet i dette afsnit (frivillige borgere i administrator- og ordstyrerrollen, medlemsbaseret infrastruktur), styrker overordnet intimiteten og tilliden i gruppen. Tillid forstået som troen på, at modparten (de andre medlemmer) i udgangspunktet vil os det godt (Hoff-Clausen, 2010, p. 60), og også tillid til, at overtrædelser faktisk sanktioneres af de ansvarlige.

Vi kan også se, at størrelsen på gruppen eller siden hænger sammen med debatten: Jo flere følgere eller medlemmer en side eller gruppe har, jo flere sproglige angreb indeholder debatten. For sproglig anerkendelse er effekten omvendt (Analyse & Tal, 2022).

I grupperne er debatten bedre

Debatten i grupperne kan godt blive hård, men i gennemsnit indeholder debatten i grupperne mindre end halvt så mange sproglige angreb som debatten i kommentarsporene på mediernes sider og kun en fjerdedel angreb i forhold til politikernes sider.

Vi kan se, at reglerne i de digitale medborgerhuse er "strammere", fordi de ofte stiller krav om venlighed og høflighed frem for "kun" at frabede sig problematisk eller ulovlig adfærd. Vi observerer også at de digitale frivillige modererer mere hårdhændet, hvis medlemmerne er for meget ud til bens. Det gør også en forskel, at medlemmerne ofte skal bekræfte, at de vil følge reglerne, når de melder sig ind i gruppen. De digitale medborgerhuse har også ofte krav om, at medlemmer ikke må være anonyme eller profilen helt nyoprettet, for at undgå trolde og spam. Nogle grupper tillader dog anonyme opslag, så det er nemmere at debattere sårbare eller tabuiserede emner. Grupperne indeholder også mere sproglig anerkendelse end mediernes Facebooksider (Læs mere om kortlægningerne af anerkendelse, angreb og had i [Analyse & Tal 2022](#)).

I grupperne er politik oftere forklædt som hverdag

Men er debatten ikke bare bedre, fordi det er nemmere at snakke om hunde end om integrationspolitik? Måske. Men selv i de mest "harmløse" og umiddelbart apolitiske grupper, får danskerne diskuteret med hinanden.

Er det værre at halekupere end hund end en gris? Bør man kun avle hunde med stamtavle? Reagerer myndighederne for langsomt i sager om "hvalpefabrikker"? Alle medborgerhuse har deres egne dramaer, så det er ikke givet, at debatten om kæledyr foregår i fordragelighed.

Derudover afspejler diskussioner og uenigheder i gruppen ofte aktuelle politiske dagsordner. Må børn af alle køn have kjole på i daginstitutionen? Hvordan fordeles husarbejdet og pensionen derhjemme? Hvor meget må mountainbikerne fylde i skoven? Må man som rollespiller spille en karakter af en anden etnicitet end sin egen? Hvilke kemikalier må man tage i brug til ukrudtsbekæmpelse i haven?

I grupperne diskuteres politiske spørgsmål dog oftere med udgangspunkt i medlemmernes egne oplevelser og erfaringer, hvilket vi vurderer sænker barren for den enkeltes deltagelse. Dermed ikke sagt, at der ikke også udspiller sig mange højpolitiske, teoretiske, ideologiske og videns-tunge politiske debatter i de digitale medborgerhuse. 640 af de digitale medborgerhuse er kategoriseret som primært politiske grupper og protestgrupper.

De fungerer som politisk og demokratisk træningsterræn

I grupperne øver borgerne sig på at formulere sig på skrift, debatterer med folk, som de i øvrigt ikke kender, udrede misforståelser, motivere andre til handling og udtrykke sig kritisk eller i sympati i nogle trygge(re) digitale rammer. Maria Bakardjieva har studeret et bulgarsk webforum for mødre, hvori hun også observerer, hvordan forummet flyder over med "politisk hverdags snak". Denne hverdags snak har ifølge Bakardjieva potentiale til at flytte individets politiske positioner eller motivere individet til yderligere politisk engagement (Bakardjieva, 2012, p. 1358-1359).

De holder danskerne organiserede og mobiliseringsparate

En lignende konklusion er Professor Emeritus i Medier og kommunikation ved Lunds universitet, Peter Dahlgren, nået frem til. Han skriver hvordan "[...] civil society can serve as a training ground that 'grooms' citizens, preparing them for civic participation and political engagement." (Dahlgren, 2006, p. 272).

Hvis medlemmer i gruppen bliver truet på det, de har til fælles, er der kortere til formel politiske mobilisering og handling, når de allerede udgør et etableret "vi".

Hvis noget pludselig truer "os forældre" eller "os på Amager" er vi allerede forsamlet og kan nemmere tage affære. Grupperne har ofte været drivkraften bag demonstrationer og borgerforslag, ligesom politiske grupper rekrutterer deres medlemmer i "ikke-politiske" grupper.

De digitale medborgerhuse holder danskerne organiserede og mobiliseringsparate og repræsenterer et slumrende politisk potentiale.

De digitale medborgerhuse bygger demografisk bro

I debatten om ekkokamre på sociale medier glemmer vi til tider, at mange af os, i vores fysiske hverdag, ofte omgås mennesker, der ligner os selv og ligner hinanden. Her tyder vores tidligere undersøgelser på, at grupperne introducerer os til andre mennesker og synspunkter.

Vi er ikke nødvendigvis fra den samme ende af landet, eller med samme etniske baggrund, alder og indkomstniveau, bare fordi vi passer børnene hjemme, bor i Næstved, var barn i 80'erne, eller lider af en sjælden stofskiftesygdom. Gennem grupperne møder vi mennesker med andre demografiske baggrunde (Sivertsen, M. F., & Thomsen, M. S. S., 2023).

Som en del af vores repræsentative befolkningsundersøgelse (kilde E) har vi spurgt ind til, hvor mange, der mener, at de gennem en Facebookgruppe er blevet introduceret til folk, de ellers ikke ville have mødt, og holdninger, de ellers ikke ville have hørt. Læs mere i kapitel 6.

De digitale medborgerhuse viser vores lyst til at deltage

De digitale Medborgerhuses talrighed og mangfoldighed repræsenterer et bredt borgerligt ønske om at komme hinanden ved. Når vi kan kortlægge 9000 medborgerhuse med 50 mio. medlemskaber, viser det, at borgerne i Danmark har lyst til at deltage i en offentlig digital samtale.

Vi har lyst til at lytte, bidrage, diskutere, hjælpe, lære, blive inspirerede, organisere os, støtte, kritisere, brokke os og søge viden hos hinanden.

I boksen herunder kan du se den gennemsnitlige daglige aktivitet i de digitale medborgerhuse sammenlignet med den gennemsnitlige daglige aktivitet på danske politikeres og mediers Facebooksider. På 2.175 politikeres sider publiceres der dagligt 250 opslag som får 7.700 kommentarer. På 471 danske mediers sider publiceres der dagligt 1.500 opslag som får 55.550 kommentarer.

I vores 9000 digitale medborgerhuse produceres der dagligt 21.000 opslag som får 85.000 kommentarer. Det daglige indhold i de digitale medborgerhuse svarer til 2.200 dagsbladskronikker (af 7.500 anslag). Borgerne udveksler altså dagligt ret store mængder indhold.

Den daglige aktivitet forskellige steder på dansk Facebook (gns.)

Politikersider	Mediesider	De digitale medborgerhuse
(2.175 sider)	(471 sider)	(9.000 grupper)
Opslag: 250 Kommentarer: 7.700	Opslag: 1.500 Kommentarer: 55.550	Opslag: 21.000 Kommentarer: 85.000

* Den gennemsnitlige daglige aktivitet er udregnet for 2175 politikersider og 471 mediesider baseret på et gennemsnit af alle opslag og kommentarer publiceret i første halvdel af 2023 (indsamlet via Facebooks API). For det digitale civilsamfund er gennemsnittet estimeret baseret på vores stikprøve fra de offentlige grupper (Datakilde A.ii)

Det daglige indhold i de digitale medborgerhuse svarer til 2.200 dagsbladskronikker (af 7.500 anslag)

Disclaimer

Alt er selvfølgelig ikke fryd og gammen

I vores kortlægning og analyse af Danmarks digitale medborgerhuse og nu Danmarks digitale frivillige har vi især lagt vægt på de mange positive kvaliteter ved de digitale medborgerhuse. Vores data peger langt overvejende på, at de i sandhed gør en positiv forskel for medlemmerne, og at langt de fleste digitale medborgerhuse drives med respekt for dansk lov og medlemmernes sikkerhed, og at der udvises lav tolerance overfor problematisk og ulovlig adfærd. Med tanke på, at alle med en Facebook-profil kan oprette en gruppe, og med tanke på antallet af grupper i vores kortlægning, er vi positivt overraskede over, hvor opbyggeligt og sikkert hovedparten af landskabet lader til at være.

Men vi har også observeret nogle udfordringer og eksempler på mere problematisk brug af gruppeformatet. I den milde ende ser vi eksempler på, at folk søger efter (eller tilbyder) sort arbejde. I grupper med for lektiehjælp modtager børn og unge fristende tilbud fra folk, der gerne vil lave skolearbejdet for dem mod betaling.

I sundheds-, sygdoms- og kostrelaterede fællesskaber ser vi eksempler på misinformation, der i højere grad får lov at blive stående, enten fordi administratoren deler overbevisningen, eller fordi vedkommende bare ikke slår ned på udokumenterede påstande. Nogle grupper bliver et arnested for mistillid til etableret viden og etablerede myndigheder.

Andre grupper er "antigrupper" mod bestemte religiøse og minoritets-etniske befolkningsgrupper. Her bliver tonen ofte meget hadsk, ligesom

en akkumulering af bestemte negative narrativer i yderste konsekvens kan tænkes at resultere i en radikaliserings af gruppens medlemmer.

Nogle grupper fungerer som digitale gabestokke for internetsvindlere, dårlige udlejere og utro partnere. Disse grupper er også problematiske, fordi de fører digital "rettergang", parallelt med det egentlige retssystem.

Omvendt har grupperne ved fælles kraft stoppet flere storsvindlere og personer, der er skyldige i overgreb og krænkelser, ved at indsamle dokumentation. Grupperne retfærdiggør deres eksistens ved at der, ifølge medlemmerne, ofte ingen hjælp er at hente hos myndighederne.

Et andet fænomen er grupper, hvor igennem private udbydere lån til andre private. Låntagerne er ofte økonomisk udsatte, og de låner kun via private, fordi de allerede er dybt forgældede. Vilkaerne for lånene er ofte ekstremt dårlige og til tider ulovlige, ligesom indkasseringen foregår gennem mere eller mindre offentlig ydmygelse og chikane.

I nogle hjælpegrupper ser vi, at borgere udleverer ekstremt personfølsomme oplysninger om dem selv og deres familier i jagten på at modtage ting og penge. I nogle hjælpegrupper laves "udlodninger" af 100 kr. eller en aflagt telefon, og donoren vælger, hvem i kommentarsporet, der fortjener "præmien". Dette giver problemer ift. selvudlevering, diskrimination og arbitrære kriterier for, "hvem der er mest trængende".

I nogle af grupperne har vi derudover observeret eksempler på, at "hjælpere" alligevel har krævet betaling ved levering af donationer, fx i form af seksuelle ydelser. Vi har også set eksempler på, at økonomisk sårbare er blevet rekrutteret til "arbejde" i pyramidespilslignende virksomheder, der lover meget, men som i virkeligheden resulterer i yderligere forarmelse af medlemmerne gennem depositum eller indkøb af varer til videresalg.

Dertil kommer sager, hvor kriminelle gennem hjælpegrupperne forsøger at lokke udsatte til hvidvask af småbeløb mod betaling. I hjælpegrupperne finder private lånehajere udsatte låntagere, som de tilbyder lån via private beskeder. Hjælpergrupperne samler et stort antal udsatte mennesker, hvilket frister folk, der ikke har rent mel i posen.

9.000 medborgerhuse fordelt på 18 kategorier

1. Interessegrupper

2.101 medborgerhuse / 12,8 mio. medlemskaber

Fx kæledyr, sport, madlavning, fangrupper, spil, køkkenhave, håndarbejde, samlere, slægtsforskning, friluftsliv, skønhed

2. Praktiske grupper

1.690 medborgerhuse / 14,4 mio. medlemskaber

Fx grupper til at arrangere samkørsel for pendlere, Køb-og-salg, efterlysning og fremlysning af ting, dyr og mennesker, grupper til at finde job eller bolig

3. By-, egns- & stedgrupper

1.366 medborgerhuse / 6 mio. medlemskaber

Fx "Ebeltoft for alt og alle", "Alle os i Hørsholm", "Haveforeningen Skovlunden", "Møn - info", "Høj-Taastrup Kommune i Billeder",

4. Politik- & protestgrupper

640 medborgerhuse / 2,6 mio. medlemskaber

Fx "Vi der støtter Venstre", "Forældrebevægelsen #hvorerderenvoksen", "Tandlæge betalt over skatten", "Nej til 5g!", "Gratis Storebæltsbro!", "Aalborg diskuterer politik"

5. Faglige grupper

552 medborgerhuse / 1,9 mio. medlemskaber

Fx "Dansk lærere i overbygningen", "Maskiningeniører", "Sygeplejestuderende", "Auditions for professionelle scenekunstnere", "SSP Samarådet"

6. Hjelpegrupper

469 medborgerhuse / 1,7 mio. medlemskaber

Fx "Hjælp til udsatte og reformramte", "Venligboerne", "gratis konfirmationskørsel", "Fynsk Næstekærlighed", "Hjælp Til Kriseramte"

7. Grupper relateret til organisationer

428 medborgerhuse / 684.002 medlemskaber

Fx "Frivillige på Roskilde festival", "Ansatte hos Danfoss", "Grindsted Kost og Realskole", "UC Syddanmark Haderslev"

8. Sygdoms- & behandlingsgrupper

287 huse / 741.446 medlemskaber

Fx "Pårørende til demente", "Ung med ADHD", "Kræft i bugspytkirtlen", "Os i ivf-behandling", "Kørestolsbrugere fra hele Danmark", "Svimmelhed"

9. Brevkasse- & rådgivningsgrupper

262 medborgerhuse / 2,8 mio. medlemskaber

Fx "piger og problemer", "Spørg en revisor", "husråd og rengøringstips", "Elpriser og elforbrug - Danmark", "Gratis Hjælp til PC, Mac og Mobil"

10. Relationer: Venner, Dating & Netværk

236 medborgerhuse / 940.401 medlemskaber

Fx "Find en veninde", "Singler 50+", "Ferievenner", "Polyamori i Danmark", "Internationals Frederikshavn Kommune"

11. Forældregrupper

213 medborgerhuse / 613.392 medlemskaber

Fx "Termin maj 2023", "Solomor", "Far Gruppen - Kun For Fædre", "Signalstærke børn", "Flaskebarn med god samvittighed", "For forældre til teenager".

12. Spirituelle & religiøse grupper

194 medborgerhuse / 679.736 medlemskaber

Fx "Muslimer i Danmark", "Moderne hekse", "Spøgelse og ånder", "Kristne i Danmark", "Spirituel Midtjylland", "Katolikker i Dialog"

13. Hygge- & humorgrupper

176 medborgerhuse / 1,8 mio. medlemskaber

Fx "Livets citater", "Dansk humor", "OCD - Ordlege, citatsjov & deslige", "En gruppe hvor vi alle lader som om vi er Boomers", "Grove jokes og plat satire"

14. Identitetsgrupper

167 medborgerhuse / 586.840 medlemskaber

Fx "Alle os over 60 år", "Big and beautiful", "Unge kurdere i Danmark", "LGBTQIA+-grupper", "feministisk mandegruppe"

15. Kost & livsstilsgrupper

105 medborgerhuse / 972.374 medlemskaber

Fx vægttab, vegansk kost, keto, fastegrupper, "Spisesteder glutenfri", "Nupo kur - støtte og support til en ny livsstil", "Sense kun for mænd"

16. Alternativ behandlingsgrupper

51 medborgerhuse / 149.725 medlemskaber

Fx "Naturen er din medicin", osteopati, akupunktur, "Gratis Online Healing", "SUNDHEDSVÆSEN FOR HOLISTISK SUNDHED I DANMARK"

17. Advarselsgrupper

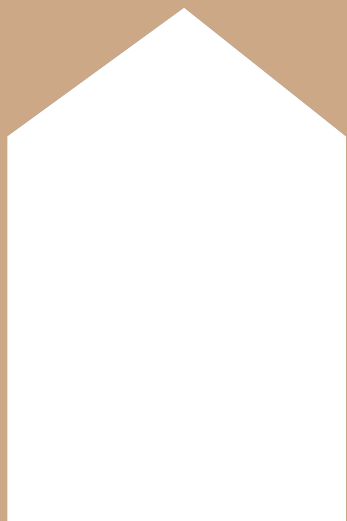
44 medborgerhuse / 259.160 medlemskaber

Fx "Dårlige udlejere", "Advarsler mod svindlere og snyd", "Hvalpefabrikker - advarsler", "Danske Fakeprofiler"

18. Private lånegrupper

19 medborgerhuse / 30.532 medlemskaber

Fx "Lån penge af private", "Betalings Hjælpen", "P2P Lån RKI Ingen Hindring", "Betalings Hjælpen KUN FOR PIGER"

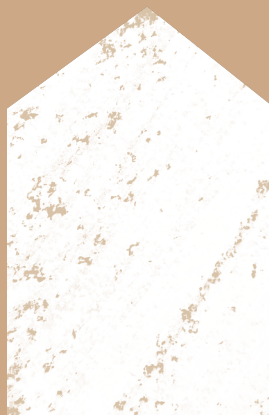
**Interesse-
grupper**

2.101 huse
12,8 mio. medlemkaber

**Praktiske
grupper**

1.690 medborgerhuse
14,4 mio. medlemkaber

**By-, egn-
& stedgrupper**

1.366 huse
6 mio. medlemkaber

**Politik- &
protestgrupper**

640 huse
2,6 mio. medlemkaber

**Faglige
grupper**

552 huse
1,9 mio. medlemkaber

**Hjælpe-
grupper**

469 huse
1,7 mio. medlemkaber

**Grupper
relateret til
organisationer**

428 huse
684.002 medl.

**Sygdoms- &
behandlings-
grupper**

287 huse
741.446 medl.

**Brevkasse- &
rådgivnings-
grupper**

262 huse
2,8 mio. medl.

**Relationer:
Venner, Dating
& Netværk**

236 huse
940.401 medl.

**Forældre-
grupper**

213 huse
613.392 medl.

**Spirituelle
& religiøse
grupper**

194 huse
679.736 medl.

**Hygge- &
humorgrupper**

176 huse
1,8 mio. medl.

**Identitets-
grupper**

167 huse
586.840 medl.

**Kost & livs-
stilsgrupper**

105 huse
972.374 medl.

**Alternativ
behandlings-
grupper**

51 huse
149.725 medl.

**Advarsels-
grupper**

44 huse
259.160 medl.

**Private
lånegrupper**

19 huse
30.532 medl.

Jacob er blevet digital borgmester i Allerød

Jacob Beer

Jacob Beer, 52, mand,
uddannet fra HHX

Allerød Kommune – Hjælp hinanden! 11.500 medlemmer

Grundlagt i 2015

Privat gruppe

Kategori: By/egn

Om medborgerhuset:

Allerødgruppen er oprettet for, at man kan hjælpe hinanden i Allerød Kommune. Intet er for stort, og intet er for småt. Har du mistet din cykel, pung eller er din vandreende pind stukket af? Vil du efterlyse en at løbe en tur sammen med? Ideen er at få opbygget et netværk, hvor man kan hjælpe hinanden med alt. Også at informere hinanden om, hvad der sker i lokalsamfundet.

Jacobs vej til rollen som administrator:

Jacob manglede oplysninger om sit lokalområde, som han forsøgte at Google frem. Han stødte på en lignende gruppe for en by i Jylland og blev inspireret. Han er grundlægger af gruppen og alene på pinden som administrator. Han er bekymret for, om det ville blive

svært at blive enige om en linje, hvis der kom flere til.

Praksis:

Jacob bruger cirka 2 timer om dagen på at passe gruppen, men han tjekker den op mod 100 gange dagligt. Han har fået den erfaring, at det godt kan svare sig at være over debatten. Hvis man lader stå til, får folk hurtigt den opfattelse, at de kan tillade sig hvad som helst. Udover at Jacob godkender nye medlemmer, modererer, opdaterer gruppens beskrivelse og regler, håndterer private henvendelser, konfliktløser og kommer med nyttig information i gruppen, har han også indført "månedens coverbillede", hvor medlemmerne kan foreslå og stemme om, hvilket billede indsendt af medlemmerne, der skal være på gruppens coverbillede den kommende måned. Han laver et ugentligt "Markedspladsen"-opslag, hvor lokale erhvervsdrivende kan kommentere med nyheder, tilbud og rabatter.

Mest motiveret når:

Jacob bliver primært motiveret af, at han kan facilitere, at andre får ny viden. Derudover bliver han glad, når nogen får øje på hans frivillige indsats "f.eks. medier eller forskere som jer."

Mindst motiveret når:

Jacob er ikke så glad for at skælde ud. Han siger: "Jeg er ikke konfliktsky, men det giver da ikke ligefrem energi." Derudover har det været lidt frustrerende, når han får kritik for selv at komme med indlæg eller anbefalinger i gruppen som "menigt medlem". "Folk kan godt synes, at jeg taler med for meget magt, når jeg deltager som administrator. Men jeg vil jo også bare gerne dele ud af min viden og erfaring som medborger."

Værd at nævne:

Jacob sletter i omegnen af 20 opslag eller kommentarer om ugen, oftest fordi de bryder gruppens regler for relevans, indeholder grimt sprog eller er fjendtlige.

Idéen om et ugentligt "markedsplads"-opslag opstod under corona, hvor Jacob

gerne ville støtte det lokale erhvervsliv. Egentlig var tilbud og reklame ikke tilladt, men med markedspladsen opstod et format, som alle fortsat er glade for, og som ikke fylder for meget i gruppen.

Jacob tillader ikke, at gruppen bliver oversvømmet af decideret partipolitisk debat. Der er oprettet en særskilt gruppe til politik i Allerød. Men hvad er egentlig politik? "Det sker jo hele tiden, at folk diskuterer politik alligevel, og jeg sætter ikke nogen stopper for det, så længe det er i en god tone."

Ud af gruppen er sprunget en del nye grupper, f.eks. Politik i Allerød, en gåtursgruppe, en strikkegruppe, en hundeluffergruppe og en coronahjælpegruppe.

Jacob Beer

Dette opslag er skrevet som PRIVATPERSON – og IKKE som administrator. Det kan ikke passe at jeg skal opfinde en falsk profil, så jeg kan få lov til at anbefale noget herinde.

Fik idag brunch fra Morskaberne og @bruger – hold op det var lækkert. Kan varmt anbefales. Husk at støtte vores lokale, hvis vi vil have dem når samfundet genåbner.

Kunne se på pladsen at jeg ikke var den eneste der fik dejlig mad. PS. Og jo – jeg betalte fuld pris og fik ingen særbehandling. Dette opslag kun for anbefalingens skyld til jer alle.

175

24 kommentarer

Jacob Beer

Kære dig.
Velkommen til en ny uge i Allerøds skønneste gruppe. 🥰 Håber din uge bliver aldeles fremragende. 🙏
Kh Administrator

156

7 kommentarer

[bruger]

!! Mangler musik !! / Mangler anlæg / soundbox Til levering nu Betaling: deltagelse i fest (30+) eller betaling (?) xxxvej 4 Send besked hvis du kan hjælpe til: xx xx xx xx vi betaler gerne

104

29 kommentarer

[bruger]

Oj, hvor er I gode kære allerøder vi har lånt en fantastisk højtaler! God aften! 🥰🥰🥰

[bruger]

Den her gruppe kan bare alt:) Fra kanin-kostumer til akut redning af fest 🙌🙌

[bruger]

Xxx-vej og åbne festinvitationer giver mindelser om en fest på samme vej, for ~26-27 år siden som stak fuldstændig af.

Reglerne for god tone er ikke lavet for min egen skyld. Jeg er vant til nettet og kan personligt godt klare en hård tone. Jeg er dog meget optaget af, at Allerødgruppen skal være et trygt sted på det brusende Facebook-hav. Det lyder måske lidt højtravende, men det er vigtigt for mig, at alle tør give udtryk for deres holdning. Der skal ikke sidde en lille kerne af internetkrigere og bestemme, hvad der svares i opslagene.

Jacob Beer

Udvikling: Et digitalt civilsamfund i stadig vækst

Medborgerhustilvækst

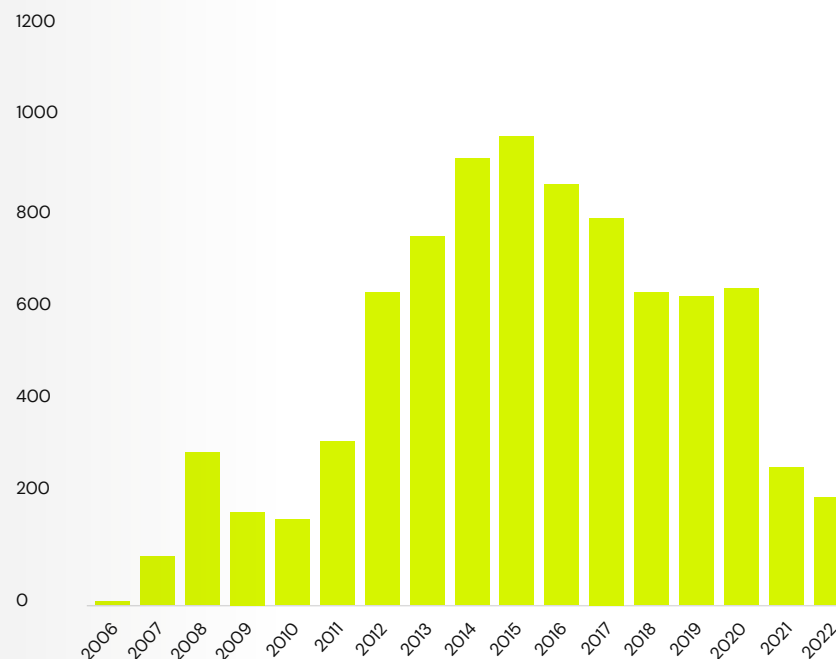
De første digitale medborgerhuse på dansk Facebook oprettes i 2006. I de første år er det særligt by- og egnsgupper og interessegrupper der spreder sig. Det er efterhånden svært at finde en by eller en egn i landet, der ikke har mindst én lokalgruppe på Facebook. I bilag 4 og 5 kan du se, hvornår der særligt etableres grupper inden for de 18 kategorier.

Tilvæksten i antallet af grupper er størst i 2014 – 2016, hvor Facebook for alvor prioriterer at udbrede gruppeformatet. Men helt fra 2012–2020 oprettes der mere end 600 digitale medborgerhuse om året. Det ser dog ud til, at efterspørgslen efter nogle grupper efterhånden er faldet, eller at "markedet er mættet". I hvert fald er der kommet færre nye grupper til de seneste år.

Der oprettes dog stadig mere end 200 grupper om året i 2021 og 2022, særligt politik og protestgrupper, grupper relateret til forældreskab og grupper relateret til organisationer. Nye politiske bevægelser kræver nye medborgerhuse, så det giver mening at disse opstår kontinuert. I gennemsnit er der kommet 6 pct. flere digitale medborgerhuse siden 2021.

Nogle gruppekategorier oplever stor efterspørgsel i særlige perioder. Antallet af hjælpegrupper og politik og protestgrupper stiger begge nævneværdigt i kølvandet på de store sociale reformer i 2014, og i forbindelse med Corona-pandemien mellem 2019–2020.

Figur 2.1
Digitale medborgerhuse fordelt på oprettelsesår

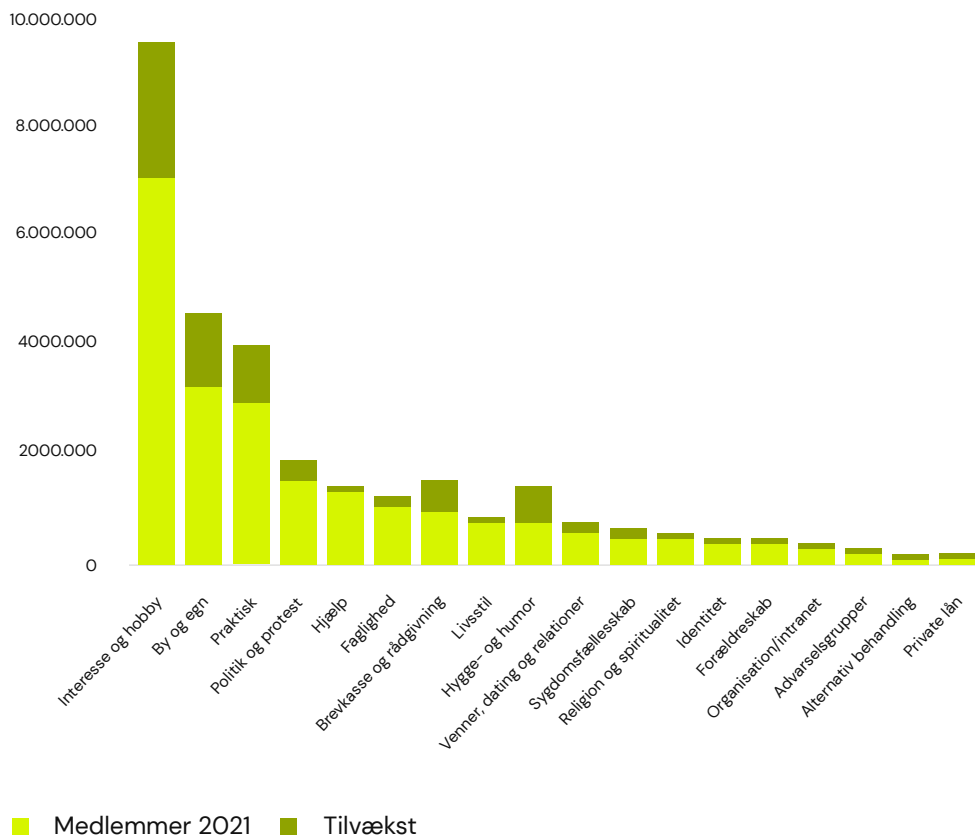
Medlemstilvækst

Det samlede digitale civilsamfund har dog haft en medlemstilvækst på 34 pct. siden 2021. Det er særligt de digitale medborgerhuse i kategorierne "interesse og hobby", "Hygge- og humor", "By- og egn", "Forældreskab" og "Brevkasse og Rådgivning", der har oplevet medlemstilvækst. Der er altså stadig interesse for melde sig ind i de digitale medborgerhuse. Én forklaring kan være, at får man først øje på ét digitalt medborgerhus, så er der større sandsynlighed for, at man med tiden får øje på andre typer medborgerhuse. I hvert fald er det 69 pct. af medlemmerne, der er medlem af medborgerhuse inden for flere af de 18 kategorier (se kapitel 5).

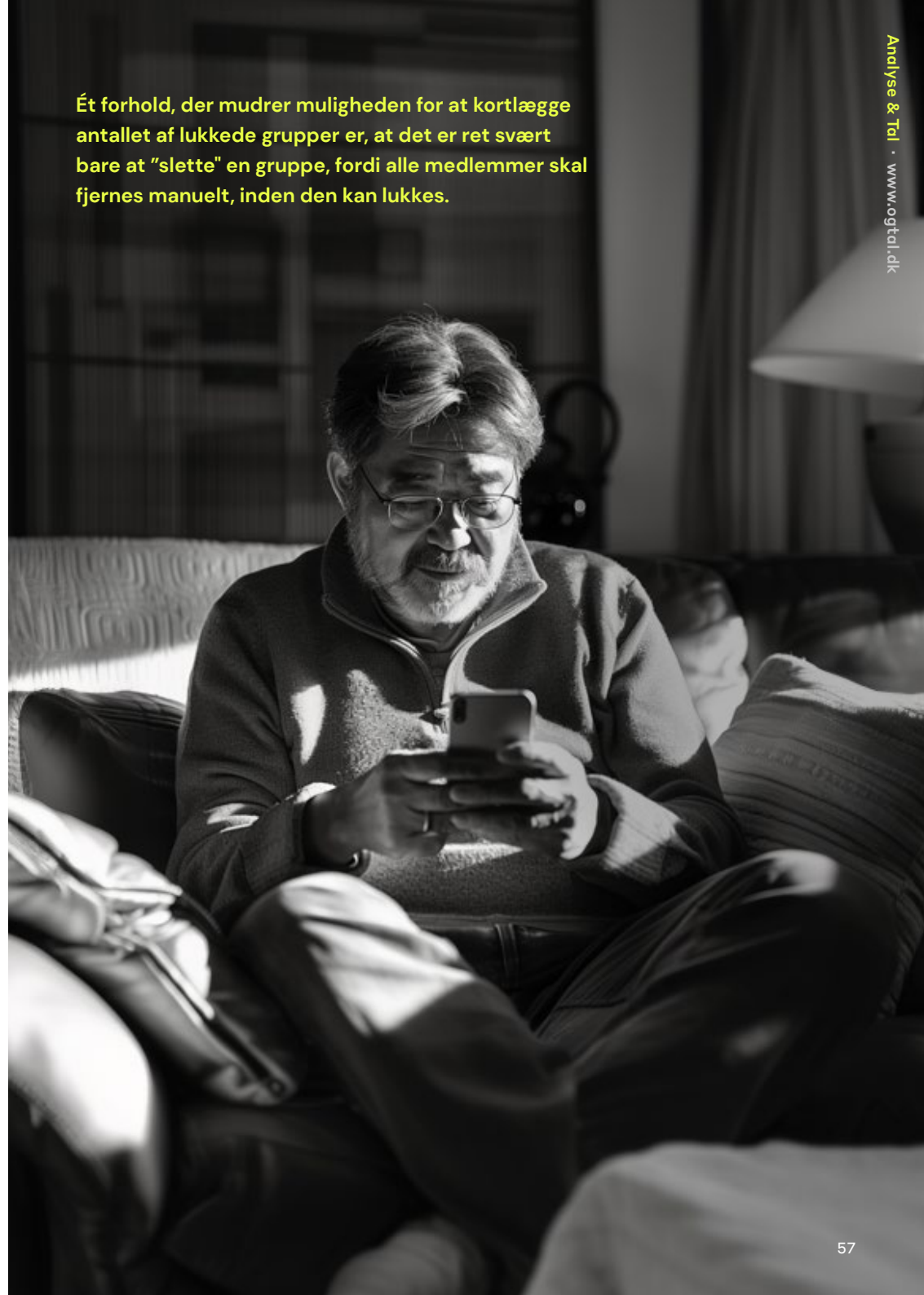
Hvor mange digitale medborgerhuse lukker eller bliver inaktive?

Som en del af kortlægningen af det digitale civilsamfund har vi også estimeret, hvor mange af de digitale medborgerhuse der "lukker igen". Ét forhold, der mudrer muligheden for at kortlægge antallet af lukkede grupper er, at det er ret svært bare at "slette" en gruppe, fordi alle medlemmer skal fjernes manuelt, inden den kan lukkes. Inaktive medborgerhuse kan derfor stadig figurere i søgninger på Facebook.

Figur 2.2
Medlemstilvæksten i de digitale medborgerhuse fordelt på kategorier

Ét forhold, der mudrer muligheden for at kortlægge antallet af lukkede grupper er, at det er ret svært bare at "slette" en gruppe, fordi alle medlemmer skal fjernes manuelt, inden den kan lukkes.

3

Digital frivillighed på Facebook

I dette kapitel undersøger vi, hvad det indebærer at være frivillig administrator eller ordstyrer i Danmarks Digitale Medborgerhuse. Indsigterne i afsnittet bygger primært på en survey med besvarelse fra 408 digitale frivillige, som vi har kontaktet via Facebook Messenger.

Derudover har vi kvalificeret indsigterne gennem vores interviews med digitale frivillige, litteratur om frivillighed og enkelte resultater fra vores repræsentative befolkningsundersøgelse. (se overblik over datakilder på [side 300](#), ref. C, D, E og F).

Kapitlet vil komme omkring:

- Nøgletal om de digitale frivillige og deres arbejde
- Hvor mange danskere er digitale frivillige på Facebook?
- Hvad består det frivillige arbejde af?
- Hvor mange timer bruger de på deres frivillige arbejde?
- De digitale medborgerhuse har døgnåbent – på godt og ondt
- Hvor længe er de frivillige i deres digitale medborgerhus?

Nøgletal

20.000

digitale frivillige administrerer og ordstyrer i de 9000 digitale medborgerhuse, vi har kortlagt. Men tallet er formentlig højere, da 11 pct. af danskerne i vores repræsentative befolkningsundersøgelse svarer, at de er administrator eller ordstyrer i en Facebookgruppe.

Datakilde A.i og E / n=2.000

82 pct.

af de digitale frivillige er aktive på daglig basis

76 pct.

har været administrator eller ordstyrer i 3 år eller længere.

4,6 timer

bruger de digitale frivillige i gennemsnit om ugen – på deres mest aktive digitale medborgerhus

”

Et klart regelsæt er afgørende for, at gruppen er velfungerende. Det kunne tage en hel arbejdsuge eller op til 60 timer at administrere gruppen i starten, indtil vi fik formuleret et klart regelsæt, som vi kunne henvise til.

Helle Kiel Hauglund
Lykkelige hæklerier

”

Jeg debatterer ikke selv i gruppen. Jeg er meget opmærksom på den position, jeg har som administrator. Jeg er jo også selv socialrådgiver, så der kan være nogle af mine klienter i gruppen.

Canan Pektas
ALT OM ALT – girls only (+15)

”

Når vi efterlyser nye frivillige, og folk spørger "hvor meget tid bruger I?" Så griner vi internt og siger "I må ikke sige det reelle tal, så får vi aldrig folk til at være med."

Marie Blønd
Forældrebevægelsen #HvorErDerEnVoksen

“Jeg er gruppens Gandalf: You shall not pass!”

Dan Kreutzfeldt

32 år, lokomotivfører, uddannet på handels-
skolens 2-årige grunduddannelse

Ugentligt tidsforbrug: 7-10 timer

Det sker i Nordvest 25.000 medlemmer

Oprettet i 2018

Offentlig

Kategori: By/egn

Kort beskrivelse:

Det sker i Nordvest er et lokalt samlings-
sted for bydelen København NV, som er
oprettet af lokalmediet NordvestLIV. Det
meste er tilladt – så længe der er lokalt.
Alle er velkomne til at byde ind med
begivenheder, opslag, surveys, efter-
lysninger, billeder, debatter og artikler
om livet i Nordvest. Dog ikke opslag om
køb og salg af boliger. Hvis opslaget ikke
er lokalt, er det ikke tilladt og gruppens
medlemmer opfordres til at hjælpe med
at anmelde indhold, der ikke lever op til
reglerne.

Dans vej til rollen som ordstyrer:

Dan blev i 2018 rekrutteret til sin rolle
som ordstyrer i gruppen af lokalmediet
NordvestLIV, fordi han som notorisk lokal
ildsjæl allerede var overaktiv i gruppen
og ofte anmeldte indhold, der brød med

gruppens regler. NordvestLIV deler nogle
gange artikler i gruppen, men det er
hovedsageligt Dan der står for den dag-
lige drift.

Praksis:

Dan bruger mellem 7 og 10 timer om ugen
på gruppen. Han tjekker den flere gange
dagligt, og ser det som sin fornemmeste
opgave at holde gruppen fri for irrelevant
indhold og spam. Dan sletter mellem 10
og 20 opslag om dagen, der ikke lever
op til gruppens regler og retningslinjer.
Dan tjekker ofte, om indhold i gruppen
er autentisk ved at kigge på profilerne
der poster. Derudover lukker han for
debatter og diskussioner, der løber af
sporet. I disse situationer får de invol-
verede medlemmer en besked i deres
private indbakker.

*“Jeg går tit ind og spørger under et op-
slag, hvorfor det har relevans for Nord-
vest. Det skal enten være tydeligt eller
præciseres af forfatteren”*

Mest motiveret når:

Dan bliver motiveret af, at han får en
enorm viden om lokalsamfundet og nye

Der har været en del negativ medieomtale af Nordvest, og så er medlemmerne gode til at finde sammen om alt det gode ved området. Gruppen har været vigtig ift. at bevare det positive lokale fællesskab.

relationer. "Folk kan godt genkende mig på gaden." Derudover motiverer det ham at bevare den høje kvalitet for indholdet i gruppen. Det motiverer ham også at se, at folk har gode snakke og et motiverede for at hjælpe hinanden gennem gruppen.

Mindst motiveret når:

Dan er mindst motiveret når kampen mod spam føles endeløs. I en periode havde gruppen mange problemer med spam. Medlemmer, der måske var blevet hacket, delte pornografisk indhold og kristen propaganda, ligesom medlemmerne pludselig (efter en ændring hos Facebook) kunne invitere alle i gruppen til spambegivenheder. Dette skabte en del arbejde. Derudover bruger han også ekstra energi på de få grænsesøgende medlemmer. "Der er altid nogen, der skal udfordre reglerne gentagne gange. De skal lige ind og teste, om den og den type opslag går an. Med denne type medlemmer kan jeg gå ind og markere, at disse personers opslag altid skal godkendes."

Værd at nævne:

Katten Bjarne er blevet en lokal stjerne gennem gruppen. Nyheder om den store, røde kat fyldte på et tidspunkt så meget i gruppen, at man efter en del diskussioner måtte lave en lokal kæledyrsgruppe.

Dan nævner, at der er flere brugere, som aldrig er synlige i gruppen med opslag og kommentarer, men som er gode til at anmelde indhold, der bryder med gruppens retningslinjer. Denne form for skyggeadmins er en stor hjælp.

[bruger]

Til jer som er trætte af støj og forurening fra Copenhagen Historic Grandprix. Foreningen Grandprixfri By samler stemmer for at få stoppet deres tilladelse til endnu 3 år! Det passer ikke ind i konceptet "grøn by" og bør afholdes længere væk fra et beboet område.
Her er 3 vigtige ting, du kan gøre, for at gøre København fri for racerløbet:

1. Glæd dig:
Vi har fået godkendt et københavnerforslag af Københavns Kommune. Får vi 5.000 københavnere til at underskrive forslaget, skal politikerne behandle det. Stærkt! Men urettiker, for de skal snart tage stilling til, om racerløbet skal have tilladelse i endnu 3 år.
2. Støt forslaget:
For at stemme, skal man bo i Københavns Kommune og oprette en bruger, som skal verificeres med MitID/NemID:
<https://kobenhavntaler.kk.dk/.../grandprix-fri...>
Det er ikke helt godt forklaret derinde, så skriv mail til kommunen på kobenhavntaler@kk.dk, hvis det bøvler.
3. Del forslaget:
Del linket med din nabo, send en mail til din omgangskreds eller skriv ud på Facebook. Her fra Grandprixfri By tager vi snart fat i pressen og laver sedler, du kan printe ud og hænge op i dit kvarter. Der er et stykke vej endnu – men sammen kan vi klare det!

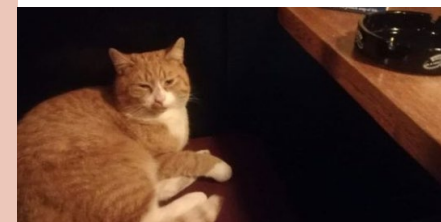

60 kommentarer 9 delinger

[bruger]

Så var Bjarne på værtshus i går. Han fik vand på Jappes Bodega, og vi fik en sludder om livets mening. Han gad ikke sidde i baren, men ville hellere have sig en lur oppe i baglokalet. Jeg skal hilse og sige, at det er fuldstændig slut med at give autografer. Da han var færdig med sin lur, bar jeg ham over Frederiksborgvej og afleverede ham på kirkegården. Jeg elsker Bjarne.

72 kommentarer 5 delinger

[bruger]

Hej venner
Jeg snakkede igår med [Navn] (den hjemløse foran Netto) .. det begynder at blive koldt om aftenen og jeg lovede ham at lede efter følgende sager:
Handsker
Ski-undertøj
Og en sovepose
Hiv endelig fat i mig hvis du har noget du skal af med , så henter jeg gerne

39 kommentarer 2 delinger

Titusindvis af danskere er frivillige i et medborgerhus på Facebook

Hvad tæller som digital frivillighed og som et digitalt medborgerhus?

Formålet med denne rapport er at belyse og give anerkendelse til den frivillige indsats, der gør det muligt for 70 pct. af den voksne befolkning at mødes i et borgerdrevet digitalt civilsamfund på Facebook. Det er dog svært at komme med et præcist bud på det vigtigste spørgsmål: hvor mange frivillige, der er tale om? Antallet af digitale frivillige afhænger af definitionen af et digitalt medborgerhus og definitionen af en digital frivillig.

I vores kortlægning har vi defineret et digitalt medborgerhus som en offentlig eller privat gruppe med mere end 100 medlemmer. Vi har valgt også at tælle de "praktiske" grupper til samkørsel, jobsøgning og rotation af tøj og ting med, dels fordi vi også observerer samfundsdebat i disse grupper, men også fordi vi mener, at praktisk hjælp mellem mennesker, der ikke i forvejen kender hinanden, kan betegnes som en medborgerlig civilsamlingsaktivitet.

Medlemmernes frivillige indsats

En indsats, som vi ikke har "regnet med", men som vi har observeret og prøvet at belyse særligt gennem vores survey og interviews, er den som en mindre gruppe "kernemedlemmer", der ikke administrerer eller ordstyrer gruppen yder. Kernemedlemmerne er særligt hurtige og dedikerede ift. at anmelde indhold og minde andre medlemmer om reglerne. Flere grupper har også "gruppeeksperter" der leverer meget rådgivning inden for gruppens emne (se kapitel 6).

Det har dog været svært for os at kvantificere indsatsen, og "skygge-administration" og gruppeeksperterets aktivitet er altså ikke "talt med", når vi estimerer antallet af digitale frivillige eller timeantallet for digitalt frivilligt arbejde.

20.000 frivillige i vores kortlagte digitale civilsamfund

En del af årsagen til, at den præcise population af digitale frivillige er svær at finde frem til, er at der ikke findes nogle offentligt tilgængelige data om antallet af aktive Facebookgrupper i Danmark. Vi har kortlagt 9000 offentlige og private digitale medborgerhuse med +100 medlemmer. I dem står registreret 20.000 administratorer og ordstyrere. Vi ved dog også fra undersøgelsen, at mange digitale frivillige administrerer mere end én gruppe, hvilket kunne tale for, at tallet potentielt er mindre.

Det skjulte landskab

Modsat falder vi stadig tit over offentlige og private grupper med +100 medlemmer, som ikke er med i vores kortlægning, hvilket tyder på, at landskabet er meget større, end det, vi har kortlagt. Grupperne, som vi mangler, er både store og små, nyligt etablerede og med et årti på bagen, så der er ikke et mønster at tage udgangspunkt i.

Hemmelige grupper mangler

Vi ved også, at der findes et helt landskab af "hemmelige grupper", som vi slet ikke har med i vores kortlægning. De hemmelige grupper kan ikke søges frem, og man kan kun deltage i dem, hvis man modtager en invitation fra et andet medlem. De hemmelige grupper handler typisk om tabubelagte eller sensitive emner, og vi kender kun til udvalgte af dem, fordi de refereres og nævnes i debatten i de offentlige og private grupper. Vi tror (baseret på observationer i andre grupper) at de hemmelige grupper også ofte er borgerdrevne og gør en forskel for særlige og udsatte grupper (voldsramte, psykisk sårbare etc.).

Hvor mange driver grupper i arbejdsøjemed?

En anden oplagt fejlkilde i estimaterne ville være, hvis en stor del af administratorerne og ordstyrerne driver grupperne som en del af deres arbejde. I vores undersøgelse, og som case i denne rapport, indgår f.eks. grupper som "Landsforeningen af Væresteders Digitale Værested", der administreres af fagprofessionelle i arbejdsøjemed. Dog svarer 96 pct. af de adspurgte, at de udfører deres opgaver som administratorer og ordstyrere uden løn.

Hvor mange grupper er inaktive?

Vi estimerer, at 4,4 pct. af grupperne er inaktive (se side 56), enten fordi linket til dem er dødt, eller fordi der ingen opslag eller kommentarer har været i en længere periode. Vi vurderer dog ikke, at de 4,4 pct. er et stort nok frafald til at nedjustere vores minimumsestimat for digitale frivillige.

Befolkningsundersøgelsen peger på op mod tyve gange flere digitale frivillige

I vores repræsentative befolkningsundersøgelse har vi primært spurgt ind til danskernes medlemskab og deltagelse i én eller flere af de 18 kategorier af digitale medborgerhuse, som vi har beskrevet i kapitel 2.

Til sidst i surveyen har vi dog også spurgt, om respondenterne (udover at være medlemmer) også er "ordstyrer eller administrator i én eller flere Facebookgrupper".

Her svarer 11 pct. af danskerne at de, udover at være medlem af mindst én af de 18 gruppetyper, også er administrator eller ordstyrer i én eller flere Facebookgrupper. 11 pct. af den voksne danske befolkning svarer til 500.000 mennesker, altså femogtyve gange flere end de 20.000 vi har identificeret.

I denne survey er de dog ikke blevet bedt om at præcisere størrelsen på gruppen, eller om engagementet er frivilligt, så antallet der driver en gruppe inden for vores definition af +100 medlemmer er formentlig mindre. Det nøjagtige svar på, hvor mange danskere der arbejder frivilligt i et digitalt medborgerhus på Facebook ligger altså et sted imellem 20.000 og 500.000.

Sikkert er det dog, at danskere i titusindvis yder en bred indsats i de digitale medborgerhuse – og langt de fleste på daglig basis. Pointen er, at den gode digitale offentlige debat og de gode dynamikker, som vi har beskrevet i kapitel 2 ikke opstår eller opretholdes af sig selv.

Det kræver en Matas-koncern at supportere Danmarks digitale civilsamfund

Hvis vi arbejder ud fra det laveste estimat på 20.000 digitale frivillige, svarer deres arbejdsindsats (4,6 timer/ugen) til mere end 2.400 årsværk/fuldtidsstillinger. Til sammenligning drives den landsdækkende kæde Matas af 2.107 årsværk.

I det følgende dykker vi mere ned i indholdet i det frivillige arbejde med at drive det digitale civilsamfund.

81 pct. af de digitale frivillige er frivillig i mere end ét digitalt medborgerhus

Hele 81 pct. ud af de 408 digitale frivillige, der har besvaret vores survey, svarer ja til spørgsmålet "Er du ordstyrer eller administrator i mere end én Facebookgruppe?". Langt de fleste digitale frivillige er administrator eller ordstyrer i 2-5 grupper (63 pct.), men en del (18 pct.) er aktive i 6+ grupper. Én digital frivillig tjans kommer altså sjældent alene. Én respondent i vores survey skriver i den åbne besvarelse:

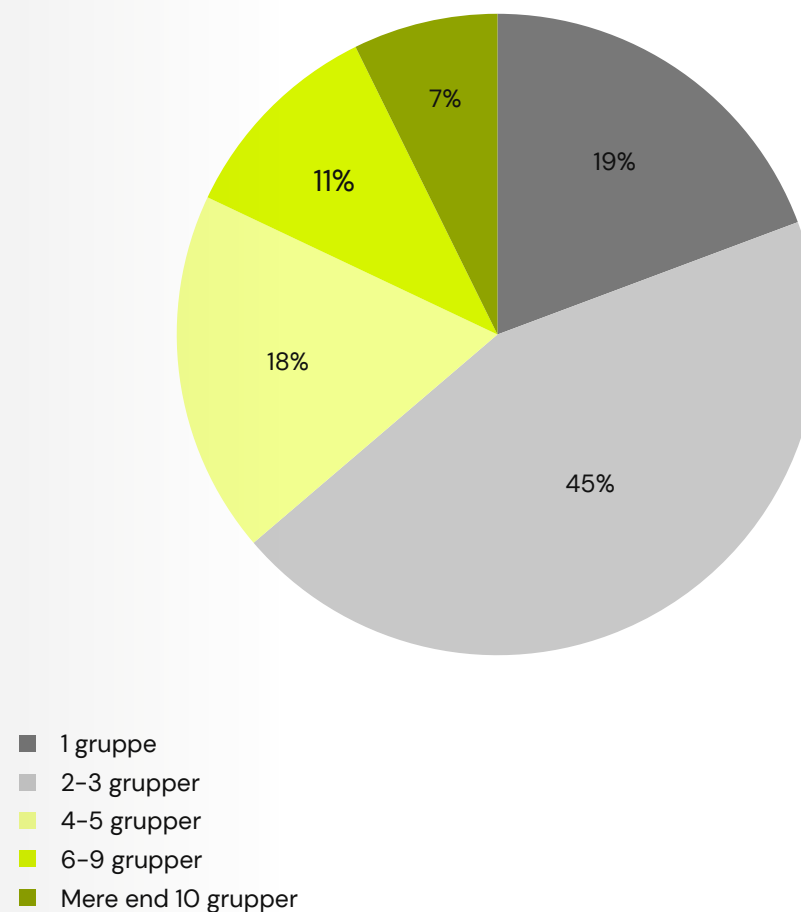
"Som administrator i + 60 FB-netværk har jeg et særdeles indgående kendskab til hvordan man bedst muligt aktiverer, motiverer og sætter krav for et medlemskab."

Størstedelen af de digitale frivillige påtager sig altså ansvaret på flere grupper, måske fordi arbejdet vil have nogle indholdsmæssige og kompetencemæssige overlap og kan udføres på samme tid og sted, hvis man har sit foretrukne digitale udstyr; computer, smartphone eller tablet ved hånden. Blandt vores interviewpersoner er der også flere, der administrerer mere end én gruppe, og der er ofte tale om grupper inden for forskellige af de 18 kategorier. Helle, som du vil møde som case senere i rapporten, servicerer mere end 10 digitale medborgerhuse, selvom hun på grund af flere helbredsmæssige udfordringer er førtidspensioneret.

Casper, som både driver en bygruppe og en faglig gruppe, fortæller i sit interview, at bygruppen kræver klart mest opmærksomhed, mens den faglige sparringsgruppe nærmest driver sig selv i det daglige.

Figur 3.1

Hvor mange Facebookgrupper er du administrator eller ordstyrer i?

For de fleste er der tale om dagligt arbejde med en bred vifte af opgaver

I vores survey har vi bedt de digitale frivillige om at angive, hvor ofte de udfører forskellige opgaver relateret til drift af et digitalt medborgerhus. Til højre ses overblikket over, hvor hyppigt de forskellige opgaver udføres. Hvis vi summerer, hvor mange af respondenterne der svarer, at de udfører én af opgaverne på daglig basis, viser tallene, at 82 pct. af de frivillige er aktive i deres gruppe dagligt. 11 pct. er aktive i gruppen én eller flere gange i timen.

Monitorering

67 pct. følger dagligt med i samtalen og aktiviteten i gruppen. Flere af de digitale frivillige, som vi har interviewet, understreger, at det er vigtigt at have en løbende fornemmelse af stemningen i gruppen, så man kan tage konflikter i opløbet, hvis de skulle opstå. Denne konstante årvågenhed vender vi tilbage til i kapitel 4, hvor vi belyser det digitale arbejdsmiljø.

Medlemstilgang

Mange frivillige bruger desuden dagligt og ugentligt tid på at godkende nye medlemmer (77 pct.) og opslag (44 pct.), mens flere også rådgiver medlemmer i relation til gruppens tema (52 pct.). Som vi tidligere har belyst i kapitel 2, er den manuelle medlemstilgang et nøgleelement i de digitale medborgerhuse. Administratorerne bruger ofte en del kræfter på at formulere optagelsesspørgsmål, læse medlemsanmodninger og screene nye ansøgers profiler for autenticitet. Dette er ét af de vigtigste bolværk, som grupperne har mod særligt spam, men også chikane og misinformation.

Moderation

De digitale frivillige sørger også for at slette, skjule eller begrænse opslag og kommentarer, fordi de enten er i strid med gruppens eller Facebooks regler. 46 pct. modererer ugentligt indhold, der går imod gruppens regler. Behovet for moderation varierer – også over tid. En frivillig skriver i sin åbne besvarelse, at det kan være nødvendigt at moderere dagligt, men at det hårde arbejde lønner sig:

"I en lang periode var det nødvendigt at moderere dagligt, fordi kontroversielle emner blev diskuteret. Vi lagde en hård linje fra starten, og det er som om bøvlet er klinget af."

En anden frivillig beskriver den samme tendens, hvor det i en periode er nødvendigt at være meget aktiv i moderationen:

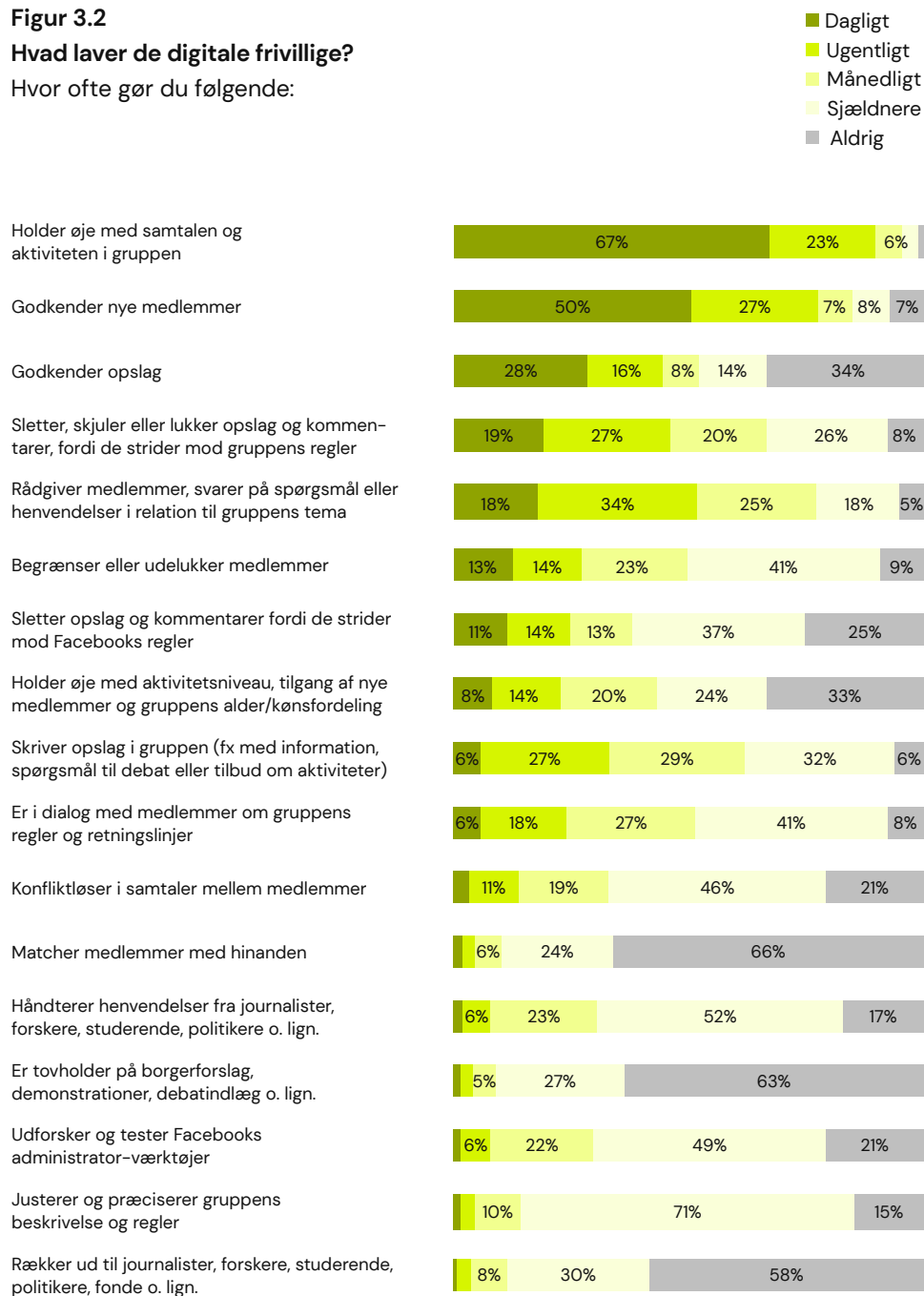
"Jeg bruger rigtig meget tid på adfærdsregulering i forhold til hvordan man generelt opfører sig på de sociale medier, og hvad vi i denne gruppe ønsker at give taletid til. [...]Vores medlemmer er efterhånden ret velopdragne, og vores gruppe får meget ros for vores meget konsekvente "ledelsesstil" men det har taget adskillige år at nå hertil. Da jeg kom til for 6 år siden, var der utrolig mange konflikter og især moderatorteamet var under voldsom beskyldning. Dette har vi efterhånden fået udryddet, og selv om det sker fra tid til anden at jeg er nødt til at skrue bissen på, så går der langt imellem."

Øvrig moderation: Dialog og udelukkelse

Administratorerne og ordstyrerne har altid det sidste ord, men en fjerdedel er ugentligt eller oftere i dialog med medlemmer om gruppens regler (36 pct.) eller konfliktløser mellem medlemmer (13 pct.). For 28 pct. er det ugentlig eller oftere, at de må begrænse eller udelukke medlemmer, der ikke overholder reglerne.

Figur 3.2
Hvad laver de digitale frivillige?

Hvor ofte gør du følgende:

Løbende servicering

62 pct. af administratorerne bidrager desuden dagligt, ugentligt eller månedligt til debatten ved at skrive opslag med information, stille spørgsmål eller komme med tilbud om aktiviteter som er relevante for gruppens medlemmer.

Samtidig er der flere, der på et tidspunkt i deres frivillige arbejde har forsøgt at påvirke samfundet gennem eksempelvis borgerforslag, demonstrationer, debatindlæg (37 pct.) eller gennem at række ud eller være i dialog med til journalister, forskere, politikere og lignende (43 pct.). Arbejdet rækker ofte udover selve debatterne i grupperne. En frivillig skriver blandt andet:

"[Jeg] skriver til tider til lokalpolitikere. Skriver hørings svar når f.eks. planstrategi er i høring. Deltog sidste år til Grøn lørdag med vild havebod. Deler relevante opslag fra presse og fra andre grupper. Deler planter ud fra min have til andre i gruppen. Arrangerer ture/begivenheder for gruppens medlemmer."

Dialogen med det øvrige samfund

For en god del af de frivillige strækker arbejdet sig udover den digitale platform og ind i forskellige fysiske rum. Det sker eksempelvis når de digitale frivillige arrangerer events, afholder workshops eller hjælpe sårbare grupper. Her beskriver en administrator hvordan vedkommende hjælper og støtter borgere, der er sygemeldte:

"Jeg er indimellem bisidder/ partsrepræsentant for sygemeldte borgere, der har problemer med, at deres sag på jobcenteret f.eks. trækker i langdrag, eller hvis der er sket sagsbehandlingsfejl i deres sag. Holder derudover møder med kommunens jobcenterchef og socialchef ca. en gang hver 4 måned, hvor vi sammen forsøger at forbedre forhold og selve sagsbehandlingsmetoderne."

De digitale frivilliges mange kasketter

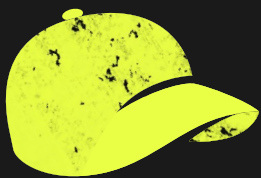
Udover de arbejdsopgaver, som vi har spurgt direkte ind til, er vi igennem de mange åbne besvarelser blevet klogere på andre opgaver, som de digitale frivillige løser. Opgaverne i de digitale medborgerhuse varierer efter

gruppens type og formål. I grupper for politisk protest skal der organiseres demonstrationer, formuleres borgerforslag eller skrives kronikker. I grupper for håndarbejde går der tid med at sikre, at opskrifter, der publiceres i gruppen, ikke er underlagt ophavsret. I rådgivningsgrupperne bruger administratorerne tid på at henvise medlemmer med enslydende spørgsmål til de relevante tråde.

På baggrund af besvarelserne og vores observationer i de digitale medborgerhuse har vi beskrevet 8 forskellige funktioner, som de digitale frivillige ofte udfører. De forskellige funktioner vil fylde mere eller mindre i driften af den enkelte gruppe, ligesom nogle grupper vil vælge at gøre én digital frivillig til den primære dørvagt, mens en anden udfører rollen som talsperson. I de fleste digitale medborgerhuse udfører de digitale frivillige mange og forskelligartede opgaver, og jonglerer med mange kasketter.

De digitale frivilliges kasketter

Dørvagt: De digitale frivillige godkender nye medlemmer og opsætter og gennemlæser eventuelle medlemsansøgninger. De tjekker ofte om profilernes venner, billeder og indhold ser autentisk ud, med henblik på at minimere trolde, spam og chikane.

Redaktør: De digitale frivillige gennemlæser, godkender og efterspørger opslag, der publiceres i gruppen. De driver debatten frem, spiller bolde op til medlemmerne gennem opslag og i kommentarsporet og giver anerkendelse til værdifulde indlæg.

Moderator: De digitale frivillige har fløjten om halsen. De modererer debatten ved at slette indhold, der strider mod enten Facebooks eller gruppens regler, ligesom de "opdrager" eller sanktionerer medlemmer, der overskrider reglerne. De medierer også ofte mellem medlemmer, der er kommet i konflikt.

Sekretær: De digitale frivillige formulerer og opdaterer gruppens regler og gruppebeskrivelse, som fungerer som en slags vedtægter og social kontrakt mellem medlemmerne. De opretter afstemninger om gruppens regler (skal vi tilladerelevante erhvervsdrivende at reklamere en gang om ugen? Skal vi indføre mulighed for at lave anonyme opslag?) ligesom de skriver opslag af nyhedsbrevskarakter med orientering, advarsler eller opdateringer, hvis de har bemærket en ny tendens, eller der sker ændringer i gruppen.

Ekspertrådgiver: Mange digitale frivillige er (eller bliver) eksperter inden for gruppens emne. Derfor bruger de også meget til på at hjælpe medlemmerne ved at svare på spørgsmål – både i egen indbakke og i kommentarsporene.

Analytiker: En del af administratorerne holder øje med aktivitetsniveauet i gruppen f.eks. gruppens køns- og aldersfordeling og rydder ud i inaktive medlemmer. De går op i, hvor stor rækkevidde gruppens opslag får blandt medlemmerne, hvor mange medlemmer, der er strømmet til den seneste måned, og hvor mange opslag og kommentarer gruppen har.

Talsperson: I politik- og protestgrupper, eller grupper der får skubbet tilpas til en dagsorden, agerer de digitale frivillige ofte talspersoner i medierne. Marie Blønd, som du skal møde senere i denne rapport, fungerede som talsperson for den gigantiske bevægelse Forældrebevægelsen #HvorErDerEnVoksen i en årrække, flankeret af snesevis af andre digitale frivillige aktivister.

Arkivar: De digitale medborgerhuse bliver ofte til gigantiske digitale arkiver med viden, sparring og rådgivning inden for deres emne., hvad end det handler om bygningsbevaring eller undervisning i indskolingen. De digitale frivillige hjælper ofte med at pege folk i retning af de rigtige sarringspartnere eller hjælper med at søge den relevante information frem i gruppen. De mest ambitiøse sørger for at slette eller pointere, hvis ældre information er forældet eller forfejlet.

Til kamp for ophavsret og den gode tone

Helle Kiel Hauglund

41 år, kvinde, kontorassistent.

Ugentligt tidsforbrug: 7-10 timer

Lykkelige hæklerier 43.000 medlemmer

Privat gruppe

Grundlagt i 2015

Kategori: interesse og hobby

Om medborgerhuset:

Lykkelige hæklerier er et fællesskab for hækleentusiaster. Her kan man vise sine hæklerier frem, få inspiration og feedback – og al kommunikation skal ifølge beskrivelsen foregå i en god, munter og venlig tone.

Helles vej til rollen som ordstyrer:

Helle blev bedt om at træde ind i administratorgruppen i 2017, fordi hun havde styr på ophavsret. På det tidspunkt blev der delt mange hækleopskrifter, selvom de var beskyttet af ophavsret. Det gik Helle målrettet i gang med at få styr på, så juraen blev overholdt. Da hun startede, var der omkring 17.000 medlemmer i gruppen, og nu er der næsten 43.000.

Praksis:

Helle oplevede, at der var rigtig meget at gøre, da gruppen var mindre og ikke havde fået et klart regelsæt endnu. I perioder brugte hun op imod 60 timer om ugen på at administrere gruppen. Nu har administratorteamet fået sat klare regler op, så i dag bruger Helle snarere et par timer i løbet af ugen. Helles skarpe øje for ophavsret gør, at det især er reglerne omkring ophavsret, hun holder øje med. Hun arbejder også for at opretholde en god tone i gruppen og sikre, at medlemmerne taler positivt om hinandens hæklerier.

Mest motiveret når:

Helle er motiveret af fællesskabet og passionen for hækling, som deles af tusindvis af medlemmer i gruppen. Hun værdsætter de positive interaktioner, hvor medlemmerne roser hinanden, og giver hinanden sparring og inspiration til kreative og flotte hæklerier.

”

Mindst motiveret når:

Udfordringerne opstår, når medlemmerne kommer med ondskabsfulde og bedrevidende kommentarer til andres hæklerier – eller ikke respekterer ophavsretten omkring Ternet Ninja, Kaj Bojesen eller andre populære design. Helle forsøger altid at være konstruktiv og imødekommende, men hun har haft konflikter, hvor hun har været nødt til at smide folk ud af gruppen. ”Vi starter altid med at give et gult kort,” siger Helle. ”Men hvis folk bliver ved med at bryde reglerne, så ryger de ud.””

Værd at nævne:

Lykkelige hæklerier har også haft events, hvor de mødtes fysisk. Tidligere tog omkring 20 personer på en årlig sommerhustur sammen.

Det er et stort arbejde at have sådan en gruppe, indimellem kan jeg få tanken om at lukke den ned. Hvis Helle en dag har fået nok, stopper den der. Hun gør et meget, meget stort stykke arbejde, og hun har meget bedre styr på det administrative og regler om ophavsret end mig. Så længe der er ro og ordentlighed, og Helle er der, fortsætter gruppen som nu. Jeg har i øvrigt selv fuldstændig mistet lysten til at hække, lige nu er det strikkepindene, der trækker.

Gruppens administrator og grundlægger, Lykke Bek

[bruger]

[Deling af video fra TV2 Kosmopol med overskriften "Anja hækler kusser i ligestillingens navn - Der er blandt andet tale om luskekussen, udkantskussen og kradskussen."]

79

106 kommentarer

[bruger]

jeg syntes det er fantastisk Vil elske evt at have et kusse tæppe men desværre rækker mine færdigheder ikke dertil. Der er stor tabu omkring hvordan en kvinde ser ud forneden og hvor forskellige vi ser ud. Unge mænd har et forvrænget billede af kussen fra porno film hvor skamlæberne har været en tur forbi plastik operation og evt en gang afblegning. Så syntes det er en spændende, sjov, kreativ måde at fremvise / have fokus på at vi alle er forskellige. Samt det skader ikke nogen

[bruger]

Synes hellere garnet skulle bruges til at lave huer. bamser eller blæksprutter til for tidligt fødte børn eller huer og vanter til hjemløse.. Efter min mening spild af garn..

[bruger]

Gud fader i skuret en klaphat....

Helle Kiel Hauglund

Ophavsret – et suk:
Vi ser rimelig strengt på det med ophavsretten her i gruppen. Rosendahl har ophavsretten på ALLE KB figurer; man må ikke købe eller sælge disse figurer – ej heller opskrifterne.

Diverse ugeblade har ophavsretten på ALLE opskrifter, der printes i ugebladene og deres tillæg; man må ikke dele billeder af opskrifter. Der verserer allerede én sag om en gruppe, der er blevet lukket ned pga brud på ophavsretten – et ugeblad har pudset en advokat på.

Så når vi (admins) siger at man bryder med ophavsretten, når vi sletter opslag, og når vi gentagne gange fortæller at brud på ophavsretten kan medføre at gruppen lukkes, så er det ikke for sjov – det er ramme alvor!

143

”

Hvis de ikke kan lide vores moderation, er der jo ingen, der tvinger dem til at blive.

Helle Kiel Hauglund

4,6 timers frivilligt arbejde om ugen

I vores survey udsendt til administratorer og ordstyrere har vi blandt andet spurgt ind til, hvor meget tid det digitale frivillige arbejde kræver.

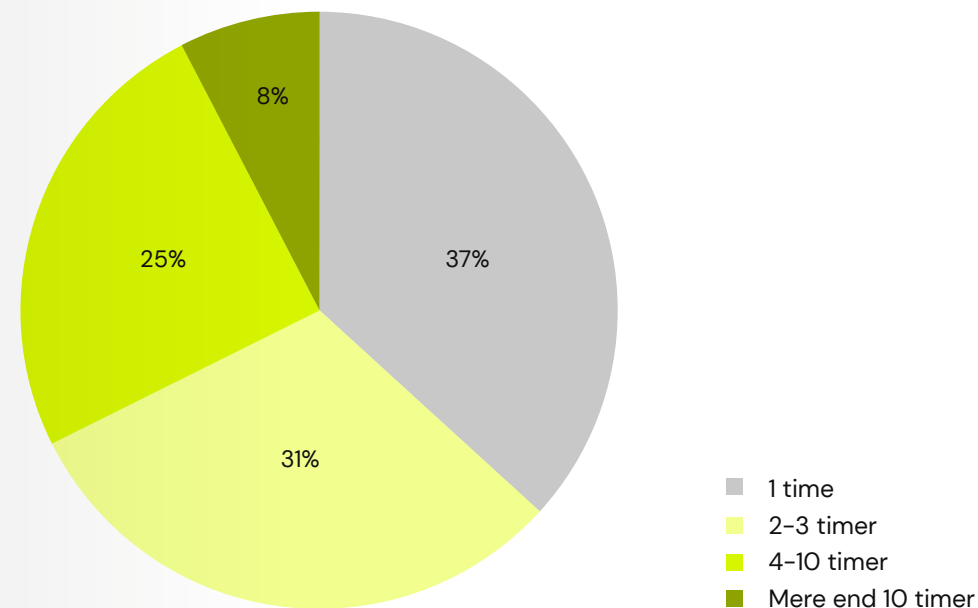
De digitale frivillige bruger i gennemsnit 4,6 timer om ugen på den gruppe, som de bruger mest tid på. Der er altså tale om et konservativt estimat for det samlede digitale frivillige arbejde, da undersøgelsen jo også viste, at 81 pct. af de digitale frivillige driver mere end ét digitalt medborgerhus.

Ifølge VIVEs frivilligkortlægning bruger danske frivillige i gennemsnit 15,5 timer om måneden på deres frivillige arbejde, hvilket VIVE omregner til knap 4 timer om ugen (VIVE har regnet med, at der er 4 uger i en måned). Hvis vi laver samme udregning for de digitale frivillige bliver tallet 18,4 timers månedligt frivilligt arbejde.

Flere af de digitale frivillige pointerer, at arbejdsbelastningen varierer meget i forskellige perioder. Både skal der etableres en debatkultur og fælles forståelse af reglerne i starten, ligesom der vil være perioder med sværdslag i de digitale medborgerhuse. På samme måde kan vi se, at vi har en mindre gruppe digitale frivillige med et enormt timeforbrug, hvilket trækker gennemsnittet en del op.

I næste kapitel, der omhandler de digitale frivilliges arbejdsmiljø og arbejdsbelastning går vi mere ind i, hvad det betyder for arbejdet, at det foregår digitalt. Mange af de digitale frivillige pointerer nemlig, at selv om det samlede timetal måske ikke synes højt, så kræver grupperne opmærksomhed og mental energi på alle tider af døgnet, fordi de aldrig holder lukket.

Figur 3.3
Cirka hvor mange timer om ugen bruger du i gennemsnit på at være administrator/ordstyrer i den gruppe, du bruger mest tid på?

Figur 3.3: Datakilde D / n=408 (Se bilag 1)

”

Jeg kan faktisk næsten ikke lide at "hverve" nye frivillige, fordi jeg ofte tænker, at de ikke ved, hvad de går ind til. At de risikerer at bruge rigtig mange timer. Men nogen skal på den anden side lægge de timer, for at det skal nytte noget.

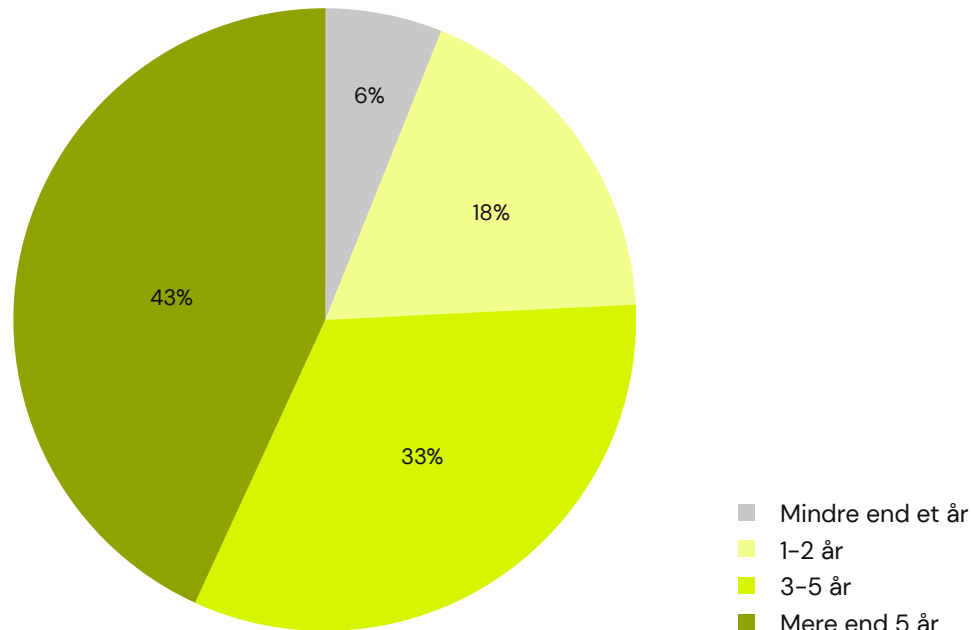
Marie Blønd,

Forældrebevægelsen #HvorErDerEnVoksen

Så længe mit hjerte slår

Når vi kigger på, hvor længe de digitale frivillige har fungeret som administratører eller ordstyrere, ser vi at 76 pct. har haft rollen i tre år eller mere, mens 43 pct. har været engageret i mere end fem år. Kun 6 pct. har været administratører i mindre end et år. Opgaven med at lede og moderere Facebookgrupper er altså ofte et langvarigt engagement.

Figur 3.4
Hvor længe har du været administrator/ordstyrer i din Facebookgruppe?

Vores survey blandt moderatorerne viser også, at næsten halvdelen (49 pct.) selv har grundlagt deres gruppe. En tredjedel (33 pct.) er blevet rekrutteret til rollen af en anden administrator, og 18 pct. har taget over efter en tidligere administrator. Det peger på at mange har oprettet deres grupper ud fra personlig interesse, behov eller et ønske om at skabe positiv forandring.

For mange administratører bliver deres Facebookgrupper og det fællesskab, der opstår der, en dybt personlig sag, som det bliver vigtigt at bevare og værne om.

En administrator beskriver eksempelvis, at de har oprettet deres gruppe ud fra et behov om at kunne spejle sig i andre, der stod i samme svære situation som dem selv:

"Stod selv i en situation med kræftsyg familiemedlem og følte mig meget alene, derfor oprettede jeg gruppen for kunne få nogen at støtte mig til og finde folk som forstod, hvad man gik igennem."

En anden administrator fortæller om at have arvet gruppen fra sin far:

"jeg har overtaget gruppen fra min far, han gik bort d. 25. juni 2022, og det var hans "lille barn"."

For mange udspringer rollen som administrator af en dyb investering eller interesse i et bestemt emne eller en sag. Det kan være årsagen til, at mange bliver i rollen over længere tid.

.... Så længe vil jeg elske dig

“Jeg kommer til at være aktiv, til jeg drager mit sidste suk.”

Siger Dan Kreutzfeldt, der administrerer gruppen 'Det sker i Nordvest'. Det engagement afspejles også i surveyen blandt gruppeadministratorer, hvor 67 pct. svarer, at de har til hensigt at fortsætte med at administrere deres grupper så længe de kan.

Flertallet af administratorerne ønsker ikke at se deres grupper lukket, hvis de selv skulle blive forhindret i at lede dem. Kun 9 pct. ville vælge at gøre deres gruppe inaktiv under sådanne omstændigheder, mens 83 pct. foretrækker at overdrage ledelsen til en anden person. Jacob, som leder gruppen 'Allerød Kommune – Hjælp hinanden! Husk intet køb-/salg', deler den følelse:

“Jeg vil drive gruppen så længe jeg kan stå. I yderste tilfælde så ville jeg overdrage den til en anden. Én som måske selv har tilbudt det og har udvist interesse. “

For de mest dedikerede frivillige er rollen som administrator altså noget, de ønsker at opfylde så længe det er muligt, og hvis de ikke længere kan gøre det, ønsker de at gruppen kan leve videre under ledelse af andre engagerede personer. Som en administrator beskriver det, så er gruppen:

“blevet lidt som et marsvin eller andet plante. Man føler sig lidt forpligtet til at holde den i live og i trivsel.”

Nyere undersøgelser peger på at danskernes frivillige engagement har gennemgået ændringer de seneste år. I bogen "Den nye frivillighed" peger Dahl-Gren, at frivillighedssektoren er underlagt de samme samfundsændringer som andre sektorer, herunder hvordan digitaliseringen giver nye interaktionsmuligheder (2019).

En af de mest markante tendenser er, at flere danskere vælger at engagere sig i tidsafgrænsede perioder i stedet for at forpligte sig over længere tid (se fx CFSA 2021; Dahl-Gren 2017; DUF 2020; Frivilligrådet et al 2021). I dag tilvælger flere frivillige at engagere sig i midlertidige og tidsafgrænsede aktiviteter – eksempelvis afvikling af arrangementer, indsamling af midler, deltagelse i aktioner og lignende. Blandt andet viser Center for Frivilligt Socialt Arbejde en stigning i andelen af frivillige, der beskriver deres engagement som periodisk, fra 43 pct. i 2017 til 46 pct. i 2019 (CFSA 2021).

Når vi sammenligner dette med engagementet blandt de digitale frivillige i undersøgelsen, ser vi ikke samme tendens. Størstedelen af dem har været engageret i deres roller i flere år, og kun få har planer om at trække sig tilbage. I modsætning til den generelle bevægelse mod kortere eller mere periodisk frivilligt arbejde, synes administrationen af de digitale medborgerhuse at være en længerevarende forpligtelse for mange. Engagementet er mere varigt end for aktiviteter som at afvikle arrangementer eller hjælpe i en indsamling. For nogle, ligesom Dan Kreutzfeldt, er engagementet ligefrem noget man dedikerer sig til indtil man "drager sit sidste suk".

4

De digitale frivilliges arbejdsmiljø

Det digitale frivillige arbejde er et arbejde, der indeholder en bred vifte af opgaver, hvor den frivillige skal balancere rollerne som både redaktør, moderator, rådgiver, talsperson og meget mere. Et arbejde, der i gennemsnit kræver 4,6 timer om ugen.

Ligesom i ethvert andet arbejde, er arbejdsmiljøet for de digitale frivillige vigtigt for deres motivation og trivsel. I dette kapitel dykker vi derfor ned i arbejdsmiljøet for Facebook-gruppernes administratorer og ordstyrere.

I kapitlet trækker vi på survey blandt administratorer og ordstyrere samt kvalitative interviews. (se overblik over datakilder på [side 300](#), ref. C og D).

Kapitlet vil komme omkring:

- Hvad motiverer de digitale frivillige?
- Hvad demotiverer de digitale frivillige?
- Hvor ofte håndterer de digitale frivillige problematisk adfærd?
- Hvordan er administratorernes psykiske arbejdsmiljø?
- I hvor høj grad bidrager medlemmerne til administrationen af gruppen?

Nøgletal

75 pct.

svarer, at de motiveres af at kunne hjælpe nogen, som har brug for det. På samme måde beskriver 74 pct. at det motiverer dem at kunne gøre noget, der er vigtigt for lokalmiljøet. Generelt motiveres mange af at deres arbejde gør en forskel.

51 pct.

af de digitale frivillige svarer, at den største demotivation for deres arbejde er, når gruppens medlemmer taler grimt til hinanden.

95 pct.

ser deres arbejde som en løbende indsats. Knap hver fjerde er ikke tryk ved at holde fri i mere end én dag.

72 pct.

driver deres medborgerhus sammen med andre.

8 pct.

føler sig ensomme i administratorrollen.

”

Folk kan potentielt grave meget personligt frem om dig på din Facebook-profil. Jeg har da fået min del hadbeskeder, f.eks. da jeg sammenlignede budgetterne på daginstitutionsområdet med forsvarrets i en debat.

Marie Blønd, Forældrebevægelsen #HvorErDerEnVoksen

”

Der er nogle gange, hvor man tænker: Orker jeg det her? Når folk flipper fuldstændig ud over, at man sletter deres kommentar og man tænker: Kan du ikke selv se, hvor skidt det var, det du skrev? Så bruger jeg en masse tid på at skrive til dem og sige: Husk at læse igennem, inden du trykker send, og skriv som du ville tale til en fremmed på gaden. Hvis de ikke kan lide vores moderation, er der jo ingen, der tvinger dem til at blive (...)

Det virker nogle gange som om, at folk tror, vi bliver betalt for at være administratorer og ordstyrere. Så kan man godt få det sådan: "Vi har altså et liv ud over Facebook – hvad regner I med?"

Helle Kiel Hauglund, Lykkelige Hæklerier

Hvad motiverer de digitale frivillige?

At gøre noget for andre

Hvad motiverer ordstyrere og administratorer til at bruge så mange timer på at drive de digitale medborgerhuse? Den primære drivkraft blandt administratorerne i undersøgelsen er ønsket om at hjælpe nogen, der har brug for det. Derudover at skabe gøre noget for sit lokalsamfund, at gøre noget, man er god til og at deltage i et socialt fællesskab.

Den mere karriereorienterede motivation ved at kunne styrke sit CV, og også at få anerkendelse fra enten samfundet omkring sig eller gruppens medlemmer scorer lavest blandt de forskellige motivationsfaktorer. Måske mange af de frivillige aldrig har overvejet, at deres arbejde i de digitale medborgerhuse kunne bruges i et CV, men generelt er der altså ikke ret stor orientering mod anerkendelse blandt de digitale frivillige.

Tidligere undersøgelser peger på, at ønsket om at gøre en forskel og at være en del af et fællesskab også rangerer højt blandt andre frivilligrupper (CFSA 2021; VIVE 2021).

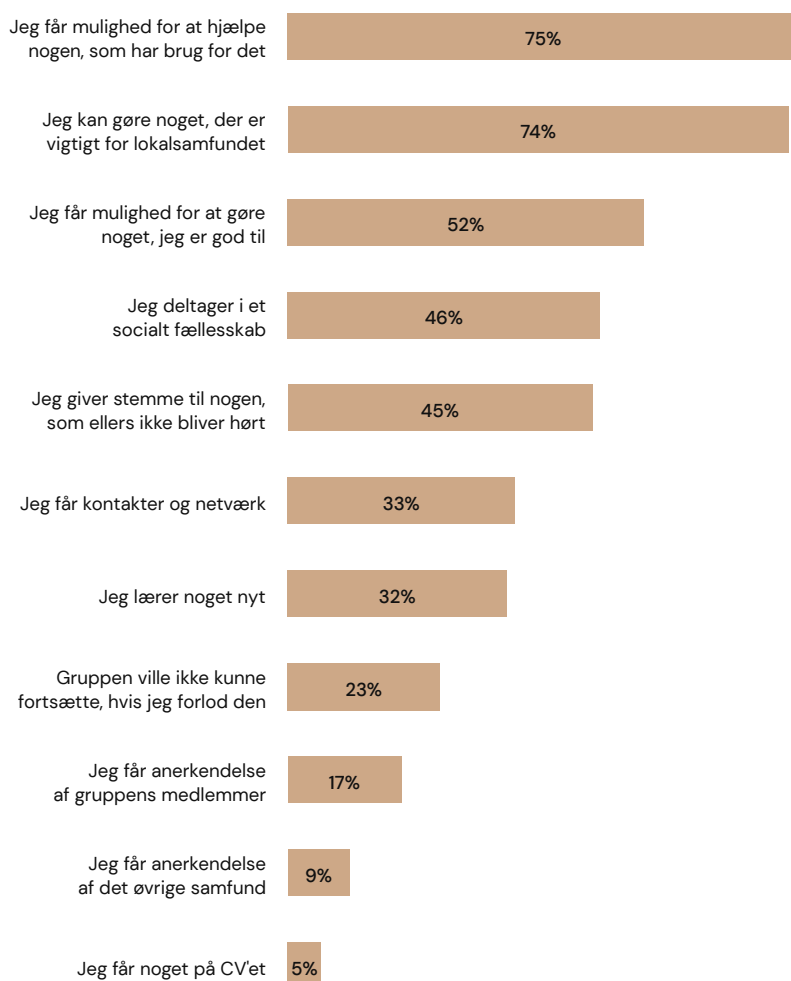
De digitale frivillige drives altså i høj grad af ønsket om at hjælpe andre og skabe positiv forandring. En administrator skriver, at de drives af social indignation:

"Jeg motiveres af social uretfærdighed. mange får urimelige afslag fra kommune, socialcentre og handicapcentre. Jeg finder pengene i div. fonde/legater til folk."

Figur 4.1

Hvor vigtigt er følgende for din lyst til at være administrator/ordstyrer?

Andelen der svarer "Meget vigtigt" og "Vigtigt"

Åbne svar på spørgsmålet:

Er der andet, som motiverer dig, som ikke er med på listen ovenfor?

”

Der er ofte dårlig ammehjælp i det offentlige (jeg ved det, for arbejder selv inden for faget og har 3 børn). Det er langt fra alle, der har råd til privat ammehjælp, men i vores gruppe kan man få gratis, kvalificeret ammevejledning.

”

At der fortsat er et frirum til overvægtige hvor de kan føle sig værdsat for dem, de er, og ikke hele tiden blive peget fingre af.

”

Det har været spændende at se gruppen vokse, og at medlemmerne har glæde af hinandens erfaringer og oplevelser. Da jeg startede gruppen, gav en del andre friluftsgupper udtryk for skepsis, men gruppen er gradvis vokset, og der har ikke rigtigt været de konflikter mellem medlemmerne, som jeg har set i mange andre grupper.

Alle citater: Administratorer / ordstyrere

Hvad demotiverer de digitale frivillige?

Dårlig stemning og mistillid

Når vi spørger ind til, hvad der virker demotiverende for digitale frivillige, peger over halvdelen af administratorerne på, at negative og grimme kommentarer fra gruppens medlemmer er en væsentlig faktor. Knap halvdelen angiver desuden, at deres engagement daler, når medlemmerne ikke overholder gruppens regler. Noget andet, der kan slide på arbejdsglæden, er mistillid fra medlemmer – enten ved at der stilles spørgsmålstegn ved administratorens beslutninger eller der sås tvivl om intentionen ved at drive gruppen. Negativ atmosfære og manglende opbakning fra gruppens medlemmer er altså de primære årsager til at de digitale frivillige bliver trætte af deres arbejde. En administrator skriver i de åbne svar:

"Jeg kan nogle gange føle mig skuffet over voksne menneskers ageren på nettet (...)"

Facebooks infrastruktur er vigtig

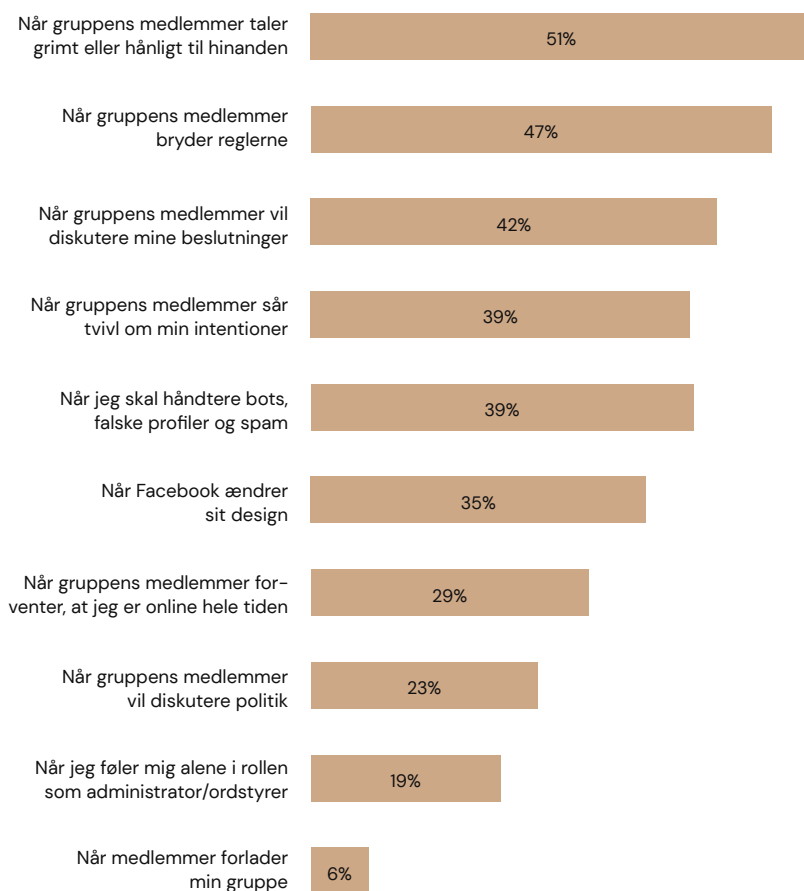
En andel af administratorer og ordstyrere i undersøgelsen (35 pct.) svarer, at de bliver trætte af deres arbejde, når Facebook ændrer sit design. Facebook som platform er også et gennemgående emne i de åbne besvarelser. En administrator deler blandt andet sin frustration:

"Når Facebook sætter mig i Facebook-fængsel i en periode fordi jeg har været for flittig - eller indfører ugenomskelige begrænsninger på mit Facebook-arbejde."

Flere administratorer og ordstyrere udtrykker frustration over at blive blokeret af Facebook for at være "for aktive" i deres grupper. Desuden er der irritation over ændringer i designet, som medfører skift i arbejdsgange og vanskelighed ved at få adgang til support, der kun tilbydes på engelsk.

Figur 4.2

Hvor vigtigt er følgende for at du kan blive træt af at være administrator/ordstyrer? Andelen der svarer "Meget vigtigt" og "Vigtigt"

Åbne svar på spørgsmålet:

Er der andet, som gør, at du bliver mindre motiveret, som ikke er med på listen ovenfor?

”

Bare min generelle tid. Jeg vil også gerne være sammen med min familie og tænker af og til hvorfor jeg også skal løfte den opgave. Ingen beder mig jo om det. Har endda selv SKABT arbejdet 😊 uden løn. Og uden anerkendelse eller resultat. Det er faktisk bare arbejde. 😊

”

Når folk tror, de kan sige hvad som helst til én (hvis de f.eks. får slettet kommentar/opslag)! Og så bliver endnu mere grimme i munden, når de bliver blokeret fra gruppen. Når folk finder min adresse på nettet, truer med det i Messenger og sender på sms også!

”

Når medlemmer ikke vil lytte, når de bryder reglerne eller kræver særbehandling og lov til at være grimme ved andre. Den absolut største dræber er dog at FB-support er umulige at komme i kontakt med og der er meget ofte fejl, der er ret indgribende.

”

Når andre forsøger at overtage en gruppe med mange medlemmer, fordi de ikke gider at bygge deres egen gruppe op, så lukrerer de på andre grupper og forsøger at ændre hele agenden i gruppen.

Alle citater: Administratorer / ordstyrere

Multimedieerfarens administrator får hjælp af den digitale værktøjskasse

Casper Thede Olsen

Casper Thede Olsen, 37 år, multimediedesigner, arbejder som logistisk disponent.

6430 Nordborg
7.486 medlemmer

Oprettet 2019
Kategori: By/egn

WordPress Danmark
5.874 medlemmer

Oprettet 2012
Kategori: Faglig

Om medborgerhuset:

Casper er én af de 80 pct. af de digitale frivillige, der er administrator eller ordstyrer i flere grupper. 6430 Nordborg er et fælles forum for alle, der bor i postnummer 6430 eller har tilknytning dertil. Gruppen gør det muligt at tjekke, hvad der sker i lokalområdet, frem- og efterlyse, debattere, søge fællesskaber, stable lokale initiativer på benene, udveksle erfaringer og søge viden om stort og småt.

Wordpress-gruppen er en Facebook-gruppe for brugere, udviklere og andet godtfolk, som har med WordPress at gøre. Gruppen er en "hjælp til selvhjælp" og hjælpen skal helst ske i kommentarsporet, så andre kan få samme hjælp ved at søge i gruppen. Inden for emnet bruges gruppen både til at søge efter rådgivning, betalt hjælp til en konkret opgave, inspiration og til at dele gode tips.

Caspers vej til rollen som administrator:

Casper blev i sin tid rekrutteret som administrator i Nordborggruppen af dens grundlægger Sanne, fordi han var god til at anmelde indhold, som gik imod gruppens regler. I dag har Casper overtaget gruppen og driver den med en anden digital frivillig.

Wordpressgruppen var, som Casper beskriver, en "zombiegruppe": Administratorerne var inaktive, og den var "død", udover et par enkelte useriøse opslag og spam. Casper kontaktede selv administratorerne og spurgte, om han ikke skulle drive den videre og fik til sidst overdraget gruppen. Siden har gruppen oplevet markant medlems-tilvækst, og den faglige sparring er i fuldt flor.

Praksis:

Casper er ferm til at navigere Facebooks digitale værktøjskasse og udnytter mange af gruppeformatets muligheder til at gøre administrationen nemmere for sig selv. Han bruger derfor også "kun" i omegnen af en time om dagen på at administrere grupperne. Bygruppen kræver klart mest af hans opmærksomhed.

Caspers digitale favoritværktøjer:

- Notifikation, hvis folk bruger bestemte ord, som tyder på, at reglerne bliver brudt.
- Begrænsninger, så der kun kan kommenteres hvert 5. minut, hvis en diskussion er ved at blive overophedet.
- Automatisk suspendering af medlemmer, hvis han sletter mere end 5 kommentarer og 2 opslag fra den samme.
- Prækriterier for automatisk godkendelse af medlemmer, f.eks. på baggrund af profilens alder, og hvor de befinder sig.
- Notifikation, hvis et opslag får mere end 35 reaktioner på en time.

En frivillighed i balance:

Casper har ikke mulighed for at monitorere gruppen i arbejdstiden, så det har været nødvendigt for ham at etablere en kultur, der tillader, at han kun er aktiv i gruppen udenfor almindelig arbejdstid. I Wordpressgruppen kastede Casper bolden op til medlemmerne i forhold til, hvad den genoplivede gruppes regler skulle være. De er derfor udarbejdet i fællesskab.

Værd at nævne:

Casper har haft godt samarbejde med politiet og kommunen i forbindelse med en lokal brand i en boligblok, hvor

myndighederne kommunikerede til borgerne gennem gruppen. Her efterlyste politiet information fra borgerne, f.eks. om nogen – uden at vide det – kunne have filmet gerningsmanden. Ved samme lejlighed viste bygruppen sit værd som koordinerende platform for lokalsamfundet, fordi folk donerede tøj og åbnede deres hjem for berørte på ingen tid.

I en periode var der brok og uenighed, der resulterede i, at nogle medlemmer lavede deres egne lokalgrupper. Dette tager Casper dog ikke så tungt. Da nogle af de mest aktive brokkehoveder forsvandt, observerede han nemlig, hvordan andre borgere blev mere motiverede for at deltage i debatten i gruppen. Siden hen er stort set alle de nye grupper lukket ned igen.

[Bruger]

Hejsa skoleelever og forældre hertil 😊
Husk at jeres børn skal have lys og refleks på cyklen. Det er især de mindre klasser der ingen lys har på tra kl 7.30 – 8.00

41
10 kommentarer
1 deling

[Bruger]

Og husk cykelhjelm 🧐🧐🧐❤️

[Bruger]

Voksne mennesker skal også have lys og reflekser på når de færdes i trafikken. De er ikke spor bedre end børnene.

[Bruger]

Tak til Nordborg for at tage godt imod os – nye tilflyttere. Her er gode butikker, smuk natur og fredeligt. Alt hvad vi ledte efter. 😊😊😊

Har ikke set affald ligge og flyde omkring søen, ej heller larm og ballade.

Kan ikke forstå den dårlige kritik, som Nordals til tider får ... du får det hele til det halve

303
49 kommentarer

[bruger]

Update: LØST!! Jeg tuder at taknemmelighed over hjælpsomheden i gruppen – angrebet er stoppet – tusinde tusinde tak kim tor hjælpen – og tak til jer der hurtigt meldte ind.

SOS – det vælter ind med spam ordrer på min side – hvad gør jeg tor at stoppe det!!!!

8
9 kommentarer

[Bruger]

Hvad bruger du at formular på siden? Og hvad har du at muligheder for blokering?

[Bruger]

Smid en PB, så skal jeg være behjælpelig

”

Når bølgerne går højt, så møder man nogen, som anerkender arbejdet, der må lægge bag. Der er også folk, der laver opslag, hvor de siger tak for indsatsen. Men det er ofte i forbindelse med konflikt og uenighed, at vores indsats bliver tydelig for medlemmerne. I september var der nogen, der skrev, at vi gjorde et fantastisk arbejde, og at de ville gerne give os en gave. Vi svarede, at vi ikke gjorde det for at modtage noget og takkede nej. Det skal ikke hedde sig ude i byen, at vi kan købes.

Et arbejde, der er svært at tage fri fra

Udover den ugentlige arbejdstid, har vi også spurgt ind til, om administratorer og ordstyrere opfatter deres frivillige engagement som en kontinuerlig aktivitet eller som noget, der sker på specifikke tidspunkter. Hele 95 pct. vurderer, at deres arbejde er løbende, og altså ikke udføres på faste tidspunkter. For enkelte lykkedes det. En frivillig skriver i sin åbne besvarelse:

"Ved hver ferie og helligdage lukker vi gruppen for opslag. Og vi skriver at vi holder ferie fra xx til xx dato. Det er vigtigt at vi som administrator ikke overbebyrdes, og at vi har fri. Jeg kan ikke forlange, at folk jeg beder om at yde frivilligt i min gruppe også bare gør det. Derfor er det vigtigt at holde helt fri i perioder. Det må aldrig blive et pres for mine medadministratorer. Jeg ejer gruppen, så hvad jeg byder mig selv, er jo min sag."

Det digitale frivillige arbejde kræver ikke fysisk tilstedeværelse, og er derfor muligt at udføre når som helst. Arbejdet er hele tiden med i lommen via telefonen og er bare et klik væk. Det betyder dog også, at man sjældent har helt fri.

Som tidligere vist er 82 pct. af administratorer og ordstyrere aktive på daglig basis, og 11 pct. tjekker ind mindst en gang i timen. Det digitale frivillige arbejde virker altså til at være fleksibelt, men også konstant, for mange.

Når vi spørger ind til hvor længe de frivillige føler sig trygge ved at være fraværende i gruppen, svarer over halvdelen (57 pct.) at de er trygge ved at være fraværende i et par dage.

Hvad hvis der sker noget, mens jeg er væk?

22 pct. svarer, at de højst er trygge ved at være væk i én dag og 2 pct. er slet ikke trygge ved at være væk fra gruppen. Bjarne W. Andresen, der administrerer gruppen "Pædagogfagligt Netværk" fortæller at det stresser ham, når han ikke hele tiden kan tjekke ind på fællesskabet:

"Hvad hvis nogen skriver "kæmpe nar" til et andet medlem lige nu, og jeg først ser det om tre timer – så har bolden nået at rulle. Hvis jeg tager det med det samme, så går det nemmere. Så at tjekke ofte er også for min egen skyld. Hvis jeg var på arbejde på skolen, og jeg vidste, at jeg ikke kunne tjekke i løbet af dagen, så kunne det godt stresser mig."

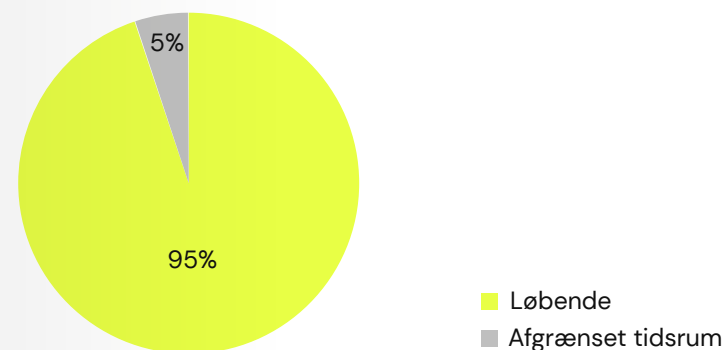
Driften af de digitale medborgerhuse er altså noget, der er svært at holde fri fra. Mange føler sig forpligtede til at tjekke ind på gruppen ofte, og det kan føles utrygt at lade samtalerne passe sig selv.

Fleksibilitet ...

Tidligere undersøgelser peger på, at der er sket en række forandringer i frivillighedslandskabet de seneste år. I kapitel 3 beskrev vi, hvordan danskerne frivillige engagement i stadig højere grad er tidsafgrænset frem for en langvarig forpligtelse. En anden, relateret udvikling er at traditionel, organiseret frivillighed i dag suppleres af mere fleksible former for engagement.

Figur 4.3

Foregår arbejdet løbende, eller har du begrænset det til bestemte tidspunkter i løbet af dagen/ugen?

Figur 4.3: Datakilde D / n=408 (Se bilag 1)

Når jeg er synlig som ordstyrer, får jeg ros og opbakning, men hvis jeg f.eks. har været i biografen, og der har ligget noget spam i gruppen i nogle timer, kan folk godt blive ret forargede.

De skulle bare vide, hvor meget der bliver gjort i teknikrummet; altså hvor meget spam og irrelevant indhold de aldrig ser. Men man roser jo sjældent aktiviteten i teknikrummet.

Dan Kreutzfeldt, Det sker i Nordvest

Skiftet ses tydeligt i, at danskerne i stigende grad deltager i episodisk og tidsbegrænset frivilligt arbejde (se fx CFSA 2021; Dahl-Gren 2019; Frivilligrådet et al 2021; DUF 2020).

Tendensen mod mere fleksibelt frivilligt arbejde, som kan skrues op og ned efter behov, har vist sig at være særligt populært blandt unge (Dahl-Gren 2017; Frivilligrådet et al 2021; Grubb og Skov Henriksen 2018; Ibsen og Levinsen 2016). Det fleksible engagement tillader unge at engagere sig i mindre opgaver, der kan tilpasses skiftende livssituationer og tidsplaner. For eksempel fremhæver Dansk Ungdoms Fællesråd mikro-frivillighed og ad hoc arbejdsgrupper som attraktive muligheder for dem, der ønsker at engagere sig i frivilligt arbejde på deres egne præmisser, selv under travle perioder (DUF 2020).

Når vi ser på Facebookadministratorernes engagement, har det også en fleksibel form, idet arbejdet sjældent er bundet af specifikke tidspunkter eller dage på ugen, men derimod sker løbende.

En frivillig skriver i vores åbne besvarelse at fleksibiliteten er en del af motivationen:

"Jeg får lov til at lave det i den mængde jeg kan holde til, da jeg står udenfor arbejdsmarkedet er det relevant for mig at kunne hjælpe andre."

... eller uafbrudt forpligtigelse?

Men besvarelsene fra administratorer og ordstyrere viser samtidig, at mange tjekker ind på deres grupper hver eneste time, og at en fjerdedel ikke føler sig trygge ved at være fraværende fra gruppen i bare en dag. Selvom arbejdet som udgangspunkt er fleksibelt, medfører det også en forventning om konstant at være tilgængelig og klar til at løse eksempelvis konflikter og regelbrud.

At arbejdet altid er med i lommen via telefonen kan have fordele og ulemper. Det tilbyder de frivillige fleksibilitet i arbejdet, men det skaber også et pres for altid at være klar. Det beskriver Marie Blønd, der er administrator i Facebookgruppen 'Forældrebevægelsen #HvorErDerEnVoksen', hvor mere end 38.000 er medlem:

"Man får et enormt pres for at holde kadencen og blive ved med at poste. Være tilgængelig 24/7. Det, der er fordelene ved det digitale, er også ulemperne. Alle kan få fat i dig på alle tidspunkter af døgnet. Men du kan også få fat i folk på alle tider af døgnet."

At kunne være aktiv alle døgnetimer er dels en fordel for Marias aktivisme, men det sætter hende også i en position, hvor hun altid er tilgængelig for spørgsmål, kritik eller andre henvendelser fra gruppens medlemmer. Bjarne W. Andresen, der administrerer Pædagogfagligt Netværk, fortæller i sit interview at:

"Hvis man tæller timer [jeg brugte], er tallet måske ret lavt, men det blev dominerende i hverdagen og trak en del i min opmærksomhed. Det glippede nogle gange med at være til stede ordentligt i andre sammenhænge, fordi jeg hele tiden skulle orientere mig i gruppen."

Den konstante tilgængelighed og mangel på klare grænser mellem arbejds- og privatliv udgør en potentiel udfordring for at opretholde et sundt og balanceret arbejdsmiljø for de frivillige.

Hvor ofte skal problematisk adfærd håndteres?

Vi har også undersøgt, hvor ofte de frivillige må håndtere problematisk adfærd af forskellig slags: falske profiler og spam, chikane og trusler samt svære henvendelser. På næste side vises et fuldt overblik over besvarelsene.

Falske profiler og spam er det mest almindelige problem. Hele 92 pct. svarer, at de har modtaget medlemsanmodninger fra profiler, de vurderede var falske. Mange ser ofte forsøg på spam og deling af falske nyheder i deres grupper.

Chikane og trusler sker sjældnere, men er stadig et problem for mange. Halvdelen har oplevet chikane mod sig selv eller andre administratorer, og omkring to tredjedele har været vidne til chikane mellem gruppens medlemmer. Over en tredjedel har desuden oplevet trusler rettet mod sig selv eller andre administratorer. Knap halvdelen (45 pct.) har set forsøg på snyd eller udnyttelse.

Mere end halvdelen (55 pct.) har modtaget henvendelser fra medlemmer, der befandt sig i vanskelige livssituationer, og 21 pct. fra medlemmer, der følte sig i fare.

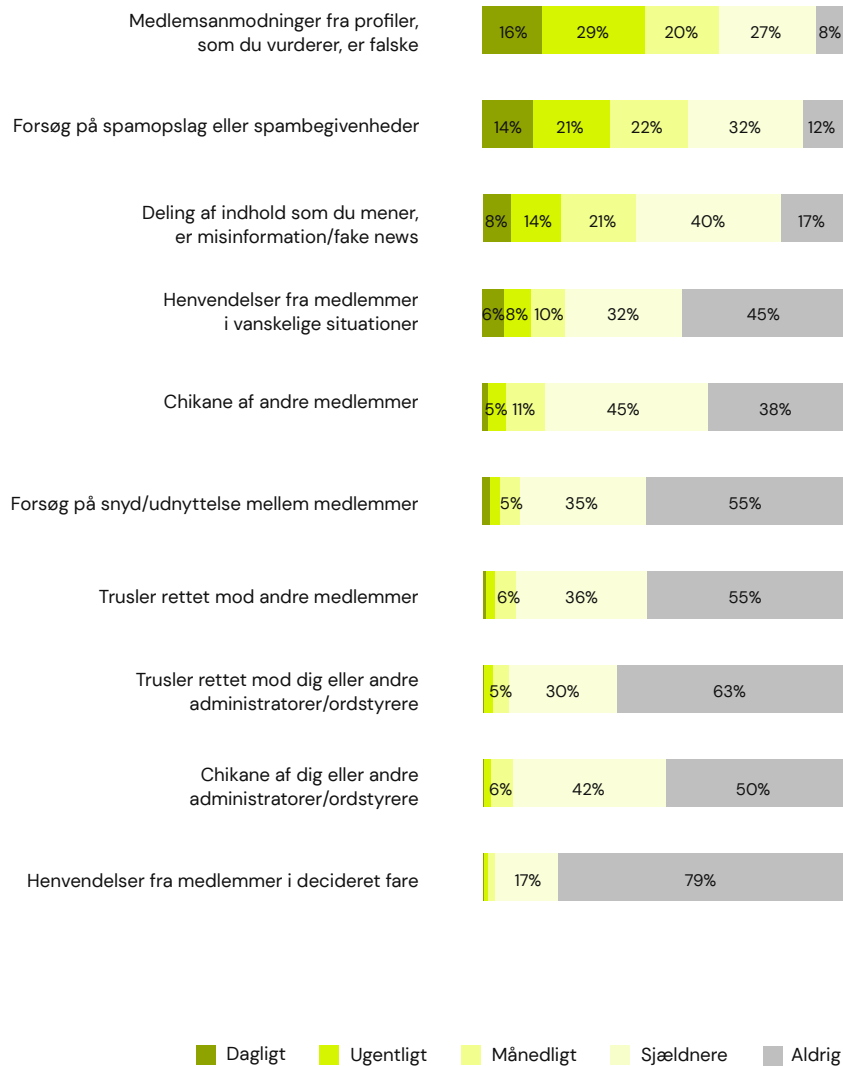
Et problem for arbejdsmiljøet

Det er vigtigt at påpege, at figur 4.4 på næste side er inddelt efter hvor ofte administratorer og ordstyrere støder på de forskellige typer af problematisk adfærd: dagligt, ugentligt, månedligt eller sjældnere. Særligt for dem, som oplever problemerne ofte, kan det være en belastning. En undersøgelse af organisationen Ingerfair (2020) understreger, at negative oplevelser som

chikane og trusler kan være stærkt belastende for frivilliges trivsel. Derfor er også sjældne erfaringer et potentielt arbejdsmiljøproblem.

Vi har ligeledes spurgt ind til hvordan situationer med problematisk adfærd i gruppen blev håndteret. I halvdelen af tilfældene (51 pct.) blev de pågældende medlemmer ekskluderet. I nogle tilfælde har andre medlemmer grebet ind og håndteret situationen (15 pct.). 11 pct. savnede hjælp eller nogen at snakke med i den pågældende situation.

Figur 4.4
Hvor ofte har du oplevet følgende i din gruppe?

”

Vi har haft en del problemer med spam. Nogle vil sælge bitcoins og nogle profiler skriver en syndflod af kommentarer med samme indhold. De er de værste at rydde ud i. Mange af dem fangede jeg ved, at jeg skal godkende nye medlemmers opslag den første måned. En del har nok hacket en eksisterende konto, for jeg burde jo have fanget dem i medlemsgodkendelsen.

Bjarne W. Andresen
 Pædagogfagligt netværk

”

Kvindelige administratorer er langt mere udsat for truende kontakt udenfor gruppen.

Jacob Nielsen
 TAAGF – Total afskaffelse af gensidig forsørgerpligt

”

Vi havde én case med en ung knægt, der var mentalt ustabil og lavede nogle opslag, der var lidt foruroligende. Her tog vi kontakt til forældrene, som fik fat i ham. Men det var et rent lykketræf, at vi fandt hans forældre gennem hans profil.

Casper Thede
 6430 Nordborg og
 WordPress Danmark

Stor digital holdånd

72 pct. af de digitale frivillige i undersøgelsen driver deres Facebookgrupper sammen med andre. 59 pct. arbejder i et mindre team bestående af 2-4 frivillige, mens 12 pct. er del af et større team på mere end fem frivillige.

Flere nævner i de åbne besvarelser, at de frivillige aktivt trækker på hinanden i arbejdet. De rådfører sig ofte indbyrdes om gruppens regler og om hvordan situationer skal håndteres. En administrator skriver:

"Vi er en flok af administrator, som rådfører hinanden i en Messenger-chatgruppe om emner/opslag/anmeldelser inden vi træffer afgørelse, hvis det er et opslag/emne vi ikke har set før."

Samarbejdet med teamet består altså ofte i at udveksle ideer og erfaringer, især når det kommer til gruppens regler og nye problematikker. For nogle giver det dog mere fleksibilitet og frihed at være alene på pinden. Jacob Beer, som vi har interviewet, har overvejet at få hjælp, men han frygter, at det ville blive for tidskrævende og frustrerende at skulle blive enige om linjen for gruppen.

"En gang imellem tillader jeg et opslag, som normalt ikke er tilladt. Og der er det nemmere at være én på posten."

At løfte i flok letter arbejdet

Administratoren Helle Pedersen fortæller i sit interview:

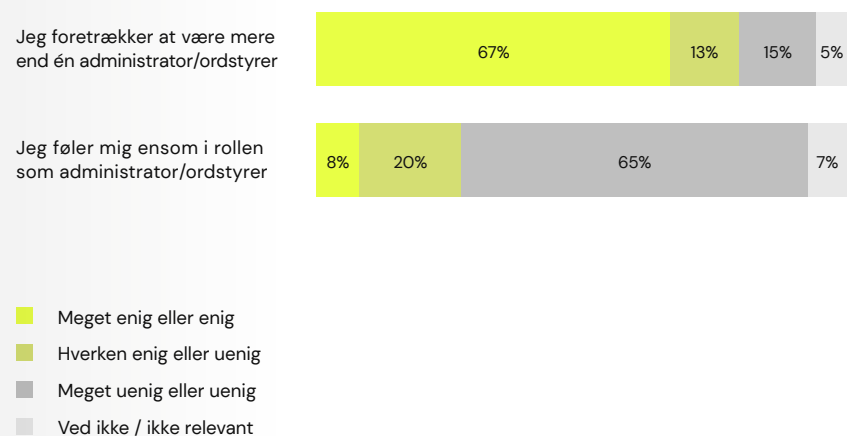
"Det er vigtigt at være flere administratorer. Både pga. arbejdsbyrden, ingen kan jo være ved computeren 24/7, og hvis en går bort, så er der nogen til at føre den videre."

67 pct. af de frivillige i undersøgelsen foretrækker ligesom Helle at være mere end én administrator om opgaven.

Kun 8 pct. føler sig ensomme i deres rolle som administrator, hvilket sandsynligvis hænger sammen med, at mange deler ansvaret og de udfordringer, der følger med arbejdet, med andre. Fællesskabet blandt administratorerne kan altså mindske følelsen af at stå alene med de svære beslutninger.

Samarbejdet mellem administratorerne er også værdifuldt, set i lyset af at 46 pct. af de frivillige finder stor motivation i det sociale fællesskab (se side 98). At dele arbejdet med andre kan derfor ikke blot lette arbejdsbyrden, men også give arbejdsglæde. I Ammenets Facebookgrupper har de struktureret arbejdet som ordstyrer med vagtplaner og lavet fysiske møder med fællesspisning for at sikre motivationen blandt de frivillige. Læs mere i casen på næste side.

Figur 4.5
Hvor enig er du i følgende udsagn?

Hjælp og støtte til amning – døgnet rundt

Maria Pihl Fly Bekke

Jordemoder, 30 år

**Ammenets netværks-
gruppe for børn 0-2 år**
27.500 medlemmer

Oprettet 2016

**Ammenets netværks-
gruppe for udmalkning**
1.900 medlemmer

Oprettet 2018

**Ammenets netværks-
gruppe for børn 2+ år**
3.500 medlemmer

Oprettet 2016

**Ammenet
vejledningsgruppe**
17.100 medlemmer

Oprettet 2009

*Private grupper
I alt 50.000 medlemmer
Kategori: Forældreskab*

Ammenet startede i 2007 som et netværk for ammende mødre og udviklede sig med tiden til en forening med et formål om at yde støtte og vejledning til ammende og deres familier – samt at udvide evidensbaseret viden om amning. Foreningens primære aktivitet foregår i dag på Facebook, hvor Ammenet driver fire Facebookgrupper: Tre netværksgrupper og én vejledergruppe. I netværksgrupperne kan medlemmerne hjælpe hinanden og dele glæder og udfordringer om amning – under tilsyn fra ordstyrerne. I vejledningsgruppen sidder Ammenets frivillige vejledere klar til yde support hver mandag kl. 12 og står til rådighed i 48 timer, fra de besvarer en henvendelse. Ammenet har i dag en struktureret uddannelse, man skal gennemføre, hvis

man vil være frivillig ammevejleder eller ordstyrer. Vejlederuddannelsen er på 190 timer over 9 måneder med både teori- og praksislektioner, mens ordstyreruddannelsen er kortere og kan gennemføres på 2-4 uger. Ammenet har desuden lavet sin egen [Wikipediaside om amning](#).

Marias vej til rollen som admin:

Maria brugte selv Ammenets Facebookgrupper, da hun havde udfordringer med amningen af sit første barn. Efter sin barsel fortsatte hun med at hjemmepasse, men savnede at bruge sin faglighed. Da hun blev gravid igen og vidste, at hun de næste par år ville fortsætte med hjemmepasning, søgte hun ind som ammevejleder. Her kunne hun både bruge sin faglighed og samtidig give igen til de grupper, hun selv havde haft gavn af. Siden 2018 har hun været engageret som frivillig i forskellige roller og er i dag blevet en af de koordinerende kræfter i foreningen.

Praksis:

Maria bruger i gennemsnit 8–10 timer om ugen på Ammenet. Hun har typisk to ammevejledninger om ugen, hvor hun står til rådighed for en ammende i 48 timer. Derudover tager hun ordstyrervagter i netværksgrupperne hver anden uge. Her er praksis, at alle opslag screenes, inden de kommer op. Nogle skal linkes videre til FAQ; nogle skal afvises, fordi de ikke handler om amning, og nogle skal godkendes, men holdes øje med, fordi de potentielt kan indbyde til debat, og det er ikke tilladt i grupperne. I disse tilfælde kan Maria finde på et slå tonen af i kommentarsporet: "Byd gerne ind med støtte og opbakning..." Der kan også være opslag, som skal reageres hurtigt på og sendes videre i sundhedssystemet. Det kan fx handle om nybagte mødre, der ikke kan vække deres spædbørn eller andre opslag, hvor der er tegn på en mor eller baby i mistrivsel. Når Maria er på vagt, tjekker hun ind 5–6 gange om dagen og starter altid tidligt om morgenen for at se, hvad der er blevet skrevet i løbet af natten. Endelig er Maria en af de koordinerende kræfter i Ammenet. Hun sidder i bestyrelsen, lægger vagtplaner for ordstyrer, opdaterer Ammenets håndbog for ordstyrere og koordinerer med de øvrige admins.

Mest motiveret når:

Maria bliver særligt glad, når hun mærker, at hendes støtte og vejledning gør en forskel. "Nogle gange møder jeg en

mor uden overskud og får åbnet op for snakken: 'Har du egentlig lyst til at amme?' og jeg mærker, hvordan lettelsen strømmer gennem skærmen". Maria bliver også stolt, når hun oplever, at Ammenet bliver anerkendt for sin faglighed og kan bidrage til feltet. Hun er bl.a. medlem af en gruppe for jordemødre og oplever, at der 8 ud af 10 gange henvises til Ammenets wikipediaside på spørgsmål om amning. Det er i det hele taget en stor motivation for Maria at mærke, hvordan Ammenet gør en forskel og griber mange af de mødre, der har problemer med amningen.

Mindst motiveret når:

Når Maria ind i mellem møder sure medlemmer, må hun lægge et lag teflon over sig selv og bede dem skrive til bestyrelsen. Derudover kan hun ærgre sig over de benspænd, hun oplever ved at være en digital forening. Ammenet kan fx ikke få lov at låne frivilligcentret i Odense, fordi foreningen ikke har et fysisk hovedsæde og laver fysiske aktiviteter. Endelig frustrerer det Maria, at Facebook ikke overholder deres egne regler, når det kommer til at vise billeder af bryster og brystvorter. Det må man nemlig godt, når billeder deles med medicinske eller sundhedsmæssige formål – eller når der er tale om amning¹. Alligevel har Ammenet oplevet, at Facebook har truet med at lukke Facebookgrupperne pga. billeder af brystvorter, og Ammenet er derfor nødt til at afvise disse billeder,

som ellers har sundhedsfaglig karakter og er relevante for spørgsmål om fx sår og brystbetændelse.

Værd at nævne:

Det har taget tid at finde en god model for, hvordan man kan være frivillig på Ammenet. Tidligere brændte folk ud, fordi de oplevede, at de skulle stå til rådighed hele tiden – ikke mindst under covid-19-pandemien, hvor det væltede ind med spørgsmål om vacciner. For at passe på de frivillige har Ammenet lavet mere struktur med vagtplaner og afgrænsede vagter: "Når du ikke er på vagt, så har du fri." Ammenet tjekker ind med de frivillige 1:1 og har lavet fysiske møder med fællesspisning for de frivillige. For at blive frivillig på Ammenet skal man udfylde et ansøgningsskema og godkendes i et videointerview. Herefter kan man tage kurset som hhv. ordstyrer eller ammevejleder.

”

"Vi har lavet strukturelle ændringer for at få folk til at blive efter deres barsel. Vi har lavet klare regler og vagtplaner – og vi fortæller folk, at de skal huske at holde fri. Ellers brænder de ud."

[bruger 1]

Hvornår kan man begynde at introducere sut? Min baby er en uge og sutter heeele tiden! Det gør altså lidt ondt, så kunne godt bruge noget aflastning ❤️

2

20 kommentarer

Ordstyrer

Kære du
Først og fremmest tillykke med den lille ny 🥰 Og kram! Det er altså ikke meningen at amningen skal gøre ondt 🥰❤️ Måske kan du bruge vores faq? Der er både lidt om smerter ved amning og sut:
[\[Links til faq på Ammenet.dk\]](#)

[Bruger 2]

Måske er det teknikket der driller jer? Her gjorde amningen også ondt i starten, men efter et besøg af en ammevejleder var det helt smertefrit ❤️

[Bruger 3]

Jeg gav sut allerede på dag 2 🙌 Ved godt at man ikke anbefaler det så tidligt, men har gjort det begge gange og det fungerede altså bare!

[Bruger 4]

Jeg stemmer i med at se på teknikken! Jeg havde rigtig god gavn af at søge "deep latch" på youtube 🥰 Det kan du jo prøve og se om ikke det hjælper at lægge baby til sådan 😊 og med sut vil jeg bare lige sige at det aldrig kom til at virke for os 😊 Ved ikke om vi introducerede den for sent – ventede nemlig præcis til der var styr på teknikken og amningen ikke gjorde ondt mere (6 uger)

[Bruger 5]

[\[Bruger 4\]](#) samme her.. 1. Gang ventede vi alt for længe med introduktion og han tog aldrig sut trods vi prøvede nærmest alle på markedet. Denne gang gav vi sut efter præcis en uge og det lader til at virke (2 mdr i morgen) 🙌😊

Der er ikke altid koldt på toppen

For nogle er arbejdet ensomt

18 pct. af de digitale frivillige er enige eller meget enige i udsagnet "Som administrator/ordstyrer kan det være svært at deltage i samtalerne i gruppen, fordi min rolle er mere magtfuld". For nogle kan det altså være svært at deltage på lige vilkår som andre, fordi man har særligt ansvar eller autoritet i gruppen. Vi har også observeret, at medlemmer har kritiseret administratorerne for at "gøre reklame", hvis de kommer med anbefalinger.

På forrige side så vi desuden, at 8 pct. kan føle sig ensomme i arbejdet. For nogle er administratorrollen altså forbundet med ensomhed og isolation fra gruppens resterende medlemmer. Det kan potentielt hænge sammen med at 28 pct. af administratorerne løfter arbejdet alene. Disse solo-administratorer styrer deres gruppe uden direkte støtte fra andre, og håndterer derfor problemer og opgaver alene.

En undersøgelse lavet af Ingerfair og Velliv Foreningen kortlægger det psykiske arbejdsmiljø i frivillige organisationer (2020). En udbredt form for "negative oplevelser" blandt de frivillige er ensomhed i arbejdet. 34 pct. er i høj eller meget høj grad ensomme. Ensomhed kan ifølge Ingerfair have negativ betydning for de frivilliges trivsel og anses som meget belastende.

Men for flertallet er det ikke

Undersøgelsen af Ingerfair peger på, at ensomhed ofte bunder i, at den frivillige er placeret alene, rent fysisk, eller at de oplever at være alene om arbejdet. I begge tilfælde mangler den frivillige faglig sparring og støtte. I det lys kunne man forvente, at frivillige i de digitale medborgerhuse, der netop er fysisk alene, oplever stor ensomhed. At det ikke er mere end 8 pct., der føler sig ensomme i arbejdet, er derfor overraskende.

Den lave andel af frivillige, der oplever ensomhed, kan hænge sammen med, at mange deler administratoropgaven med andre. Det kan også handle om, at mange administratorer får hjælp og støtte fra medlemmerne i deres grupper. I kapitel 6 dykker vi ned i, hvordan gruppemedlemmerne ofte spiller en afgørende rolle i at skabe velfungerende medborgerhuse.

”

Jeg har fået mange gode veninder gennem bevægelsen. Der var f.eks. en kvinde, som opsøgte mig på en meget omsorgsfuld måde. Hun kunne læse på mine beskeder i gruppen, at jeg var for presset.

Første gang hun ringede, kendte jeg hende slet ikke, og hun havde bare fundet mit nummer online. Men hun sagde til mig "jeg kan se, at din tone har ændret sig, og jeg vil høre, om du er okay." Vi har løbende ringet sammen og hun har været en værdifuld sparringspartner, ligesom resten af styregruppen.

Marie Blønd,

Forældrebevægelsen #HvorErDerEnVoksen

Arbejdsglæde og trivsel i de digitale medborgerhuse

Motivation og arbejdsglæde

Administratorene og ordstyrernes motivationen drives altså i høj grad af ønsket om at hjælpe andre og gøre en forskel. De værdsætter at være en del af et socialt fællesskab og at føle sig gode til deres arbejde. De støder også på forhold, der gør dem trætte af deres arbejde: negative kommentarer, overtrædelse af regler og mistillid til deres beslutninger. Samtidig kan der være udfordringer relateret til Facebooks regler, designændringer og manglende support. Platformens infrastruktur kan altså enten hjælpe eller udgøre en barriere for engagementet.

Forståelsen af, hvad der motiverer og demotiverer, er essentiel for at rekruttere og bevare det frivillige engagement i vores digitale medborgerhuse. For som Dahl-Gren understreger: "Jo bedre du kender til den enkelte frivilliges motivation (...) jo bedre mulighed har du for at skabe et gnidningsfrit, inspirerende engagement" (Dahl-Gren 2019).

Forståelsen af, hvad der motiverer og demotiverer, er desuden vigtig i relation til de frivilliges arbejdsmiljø. At opleve arbejdsglæde, at være motiveret og at finde sit arbejde meningsfuldt er afgørende for et godt psykisk arbejdsmiljø. Arbejdsmiljøet i de digitale medborgerhuse har stor betydning, præcis ligesom det har i enhver anden organisation med frivilligt arbejde. Det handler ikke kun om at opretholde engagement og effektivitet, men også om at sikre, at administratorer og ordstyrere trives i deres roller.

Hvad kan presse arbejdsmiljøet?

De digitale frivilliges arbejdsmiljø kan komme under pres af forskellige grunde. Negativ atmosfære og mistillid er et arbejdsmiljøproblem for mange. Nogle frivillige har taget konsekvensen og indført en hård modera-

tionspolitik. Dette giver dem mindre arbejde, og afhjælper potentielt, at der opstår en kultur af konstant utilfredshed. For mange frivillige er der dog tale om en kontant afvejning mellem at tilbyde bred debat for flest mulige medlemmer og ikke give sig selv for meget arbejde døgnet rundt. Marie Blønd, administrator i Forældrebevægelsen #HvorErDerEnVoksen, som du skal møde senere i rapporten, siger:

"[...]vi har da i perioder både fået kritik for at være for hårde og ikke hårde nok."

Samtidig har Facebooks teknologiske rammer stor indflydelse på både motivation og generel tilfredshed med arbejdet. Den måde, som platformens infrastruktur og tekniske indretning fungerer, kan enten hjælpe eller udgøre en barriere for engagementet. Derfor er det vigtigt at adressere og optimere dem.

At være konstant tilgængelig kan udviske grænserne mellem arbejds- og privatliv og medføre et mentalt pres for de frivillige. Canan Pektaş, administrator i gruppen 'ALT OM ALT girls only (+15)' fortæller i sit interview:

"Der er dialog hele tiden, hver dag, konstant. I administratorteamet er vi nødt til at være på hver dag og flere gange om dagen for at holde øje med debatten."

At arbejdet er en løbende indsats, som kan være svært at holde fri fra, kan virke stressende. Mange frivillige må også håndtere problematisk adfærd som spam, falske nyheder, chikane og trusler.

Dog er de fleste administratorer ikke alene om disse udfordringer: Tre ud af fire deler opgaven med andre, hvilket både letter arbejdsbyrden og skaber en følelse af fællesskab. Det kan være grunden til, at kun 8 pct. af de frivillige føler sig ensomme i deres arbejde, et forholdsvis lavt tal, sammenlignet med andre undersøgelser af frivilliges arbejdsmiljø.

En anden årsag til den lave grad af ensomhed kan være medlemmernes engagement i medborgerhusene – et emne vi ser nærmere i det følgende kapitel.

5

Befolkningens engagement i de digitale medborgerhuse

I dette kapitel dykker vi ned i danskernes brug af de digitale medborgerhuse. Vi har spurgt et repræsentativt udsnit af befolkningen om, hvilke Facebookgrupper (inden for vores 18 kategorier) de er medlem af, hvad de får ud af deres medlemskab, hvordan de er aktive og hvor meget de er aktive.

Kapitlet bygger primært på vores repræsentative befolkningsundersøgelse, vores offentlige data indsamlet fra Facebook og vores interviews med ordstyrere og administratorer. (se overblik over datakilder på [side 300](#), ref. A.i, C, E).

Kapitlet vil komme omkring:

- Hvor i Danmark har de digitale medborgerhuse tilslutning?
- Hvor mange danskere bruger de digitale medborgerhuse?
- Hvor ofte er medlemmerne aktive og hvad består aktiviteten af?
- Hvad er de demografiske karakteristika for de danskere, der er medlemmer i digitale medborgerhuse sammenlignet med resten af befolkningen?
- Hvad bidrager vi med som medlemmer?
- Hvad får vi selv ud af at være medlemmer?
- Hvordan er oplevelsen med problematisk adfærd i de digitale medborgerhuse sammenlignet med øvrige sociale medier?

Nøgletal

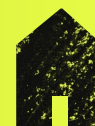
Alle slags borgere mødes

De digitale medborgerhuse har bred tilslutning fra befolkningen på tværs af køn, alder, uddannelse og beskæftigelse. De lader dog til at have særlig værdi for samfundets mest udsatte.

69%

af befolkningen over 18 år er medlemmer af et digitalt medborgerhus

56%

af befolkningen over 18 år er aktive i et digitalt medborgerhus ugentligt eller oftere

1 mio.

af os svarer, at vi er blevet introduceret til mennesker, vi ellers ikke ville have "mødt" eller er stødt på holdninger og perspektiver, vi ellers ikke ville have "hørt" gennem de digitale medborgerhuse.

”

På sådan en stille søndag får jeg bare lyst til at sige TAK til alle jer i gruppen. Jeg ved ikke, hvordan jeg skule have klaret mig igennem flere af livets rutschebanebump uden alle de gode råd og trøstende ord I har givet. I ved, hvem I er. Og til nye herinde: I er heldige, for det her er virkelig et af de bedste hjørner af Facebookland.

Opslag fra et medlem af en
forældregruppe

”

Medlemmerne beviser ofte at det er en gruppe som giver liv. Det er ofte meget rørende og livsbekræftende at være en del af og det er selvfølgelig motiverende at man kan være med til at redde et liv.

Kommentar fra en digital frivillig
i åben besvarelse

”

”Jeg vejledte engang en kvinde, som var i et forhold og ventede barn med en anden kvinde. De havde snakket om, hvorvidt de begge kunne amme, når kun den ene havde været gravid. Jeg delte en masse information om det, og hun var så taknemmelig bagefter over at blive set og hørt fordomsfrit, for hun havde ikke turde spørge andre steder. Jeg var virkelig stolt over, at hun havde følt sig tryk ved at henvende sig til os.”

Maria Pihl Fly Bekke
Ammenets netværksgrupper

Stor tilslutning til de digitale medborgerhuse

Vi har gennemført en repræsentativ survey blandt 2.000 voksne danskere med fokus på deres medskabelse af, udbytte ved og observationer i de digitale medborgerhuse.

Undersøgelsen viser, at 69 pct. af danskerne er medlemmer af én eller flere Facebookgrupper. Der er altså stor tilslutning blandt danskerne.

Som det blev nævnt i kapitel 2, dækker de digitale medborgerhuse over et vidt spektrum af emner, lige fra hygge og humor, by- og stedgrupper til hjælpegrupper. Vi har kognit mangfoldigheden ned til 18 kategorier af digitale medborgerhuse.

De 18 kategorier er langt fra udtømmende, og det er også forskelligt, hvilke formål grupperne har inden for den enkelte kategori. I vores kortlægning af Danmarks Digitale medborgerhuse fra 2022 redegør vi mere uddybende for de forskellige typer af medborgerhuse.

Deltagerne i denne undersøgelse blev præsenteret for disse kategorier, når de skulle svare på, hvilke digitale medborgerhuse de er medlemmer af. Overfor kan du se fordelingen af danskernes medlemskab inden for de 18 kategorier af digitale medborgerhuse.

Byens forsamlingshus er stadig populært

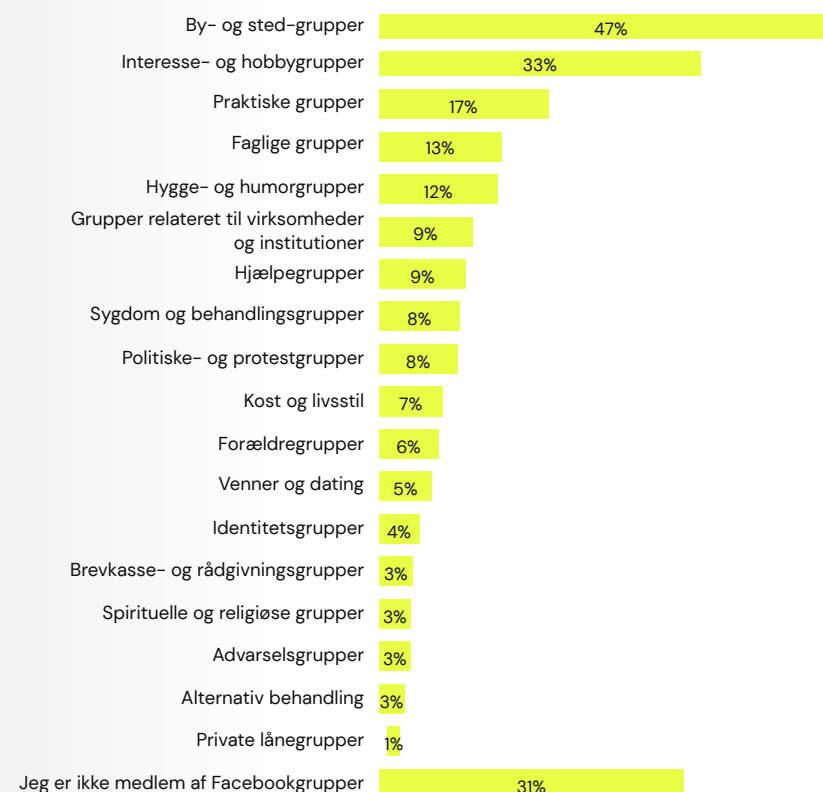
Digitale medborgerhuse tillader os at lave forsamlingshuse baseret på andet end geografi, fordi rejsetiden ind i en Facebookgruppe er væsentligt mindre. Det gør at folk kan samles om mere eller mindre nichede problemer og interesser, som før ikke ville have været muligt.

Næsten halvdelen af danskerne er medlem af én eller flere by- og sted-grupper (47 pct.). Medborgerhuset for lokalsamfundet er altså stadig et populært sted at mødes og snakke om alt hvad der rører sig i ens fælles lokalområder.

I kapitel 2 beskrev vi, hvordan by- og egnsgrupper tæller 1.366 medborgerhuse. Men hele 3.950 ud af 9.000 medborgerhuse nævner en by eller et postnummer i sit navn eller sin gruppebeskrivelse. Flere af de grupper, der falder under én af de andre 17 kategorier er altså også geografisk forankrede, fordi det f.eks. er smart at melde sig in i en lokal "Find en veninde"-gruppe. Se kortet over grupper med geografisk forankring på næste side.

Figur 5.1

Er du medlem af en eller flere af følgende typer grupper på Facebook?

En tredjedel (33 pct.) af danskerne er desuden medlem af én eller flere interesse- og hobbygruppe. Danskerne engagerer sig altså primært i Facebookgrupper, som omhandler dagligdagsemner såsom vores fritidsinteresser, lokalsamfund og for at bruge infrastrukturen til at organisere praktiske ærinder: finde job, organisere samkørsel, eller frem- og efterlyse personer og kæledyr.

De digitale medborgerhuse giver os også mulighed for at samles omkring mere nicheprægede temaer, hvor man måske ikke er nok personer i sit lokale område til at være en flok, det være sig koreansk madlavning, UFO-jagt eller en støttegruppe for en sjælden sygdom.

De faglige fællesskaber er også populære (13%), og vores netnografiske arbejde viser, at disse grupper faciliterer seriøs faglig sparring og inspiration.

Derudover har en del af os (12%) lyst til at samles i grupper hvor mange kan dele jokes, sjove videoer eller inspirerende citater (hygge- og humorgrupper).

Èn gruppe kommer sjældent alene

Tilslutningen til det digitale civilsamfund er også bred i den forstand, at langt de fleste er medlemmer af grupper inden for flere kategorier. Én ting er altså, om man er medlem af én eller flere grupper for fugleinteresse, men 71 pct. af borgerne er også medlem af forskellige kategorier af medborgerhuse.

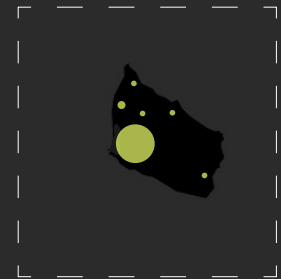
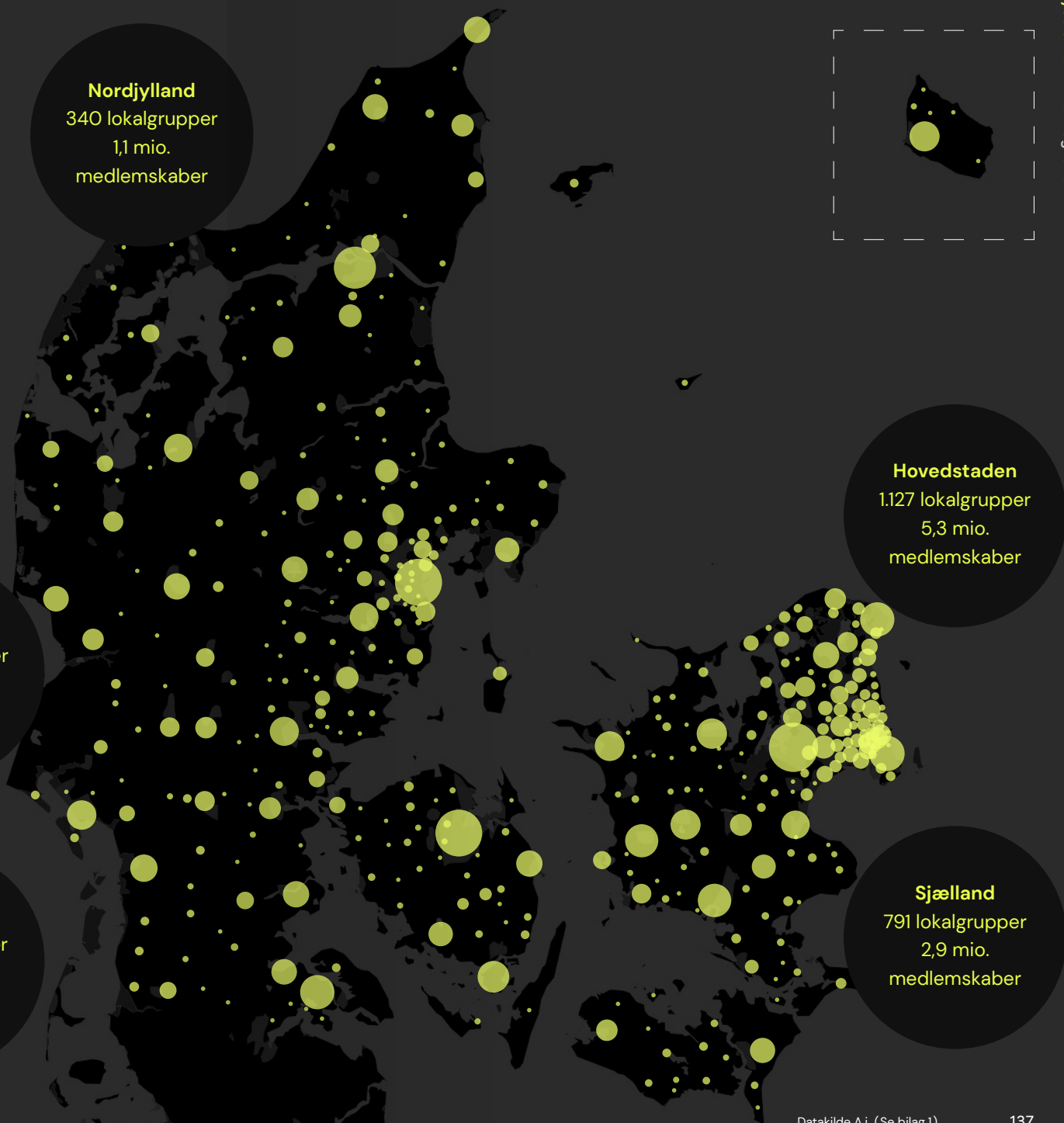
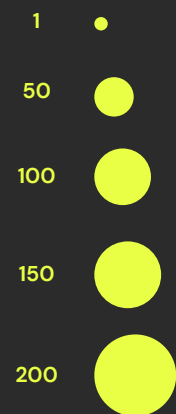
Kun 29 pct. er medlem af grupper inden for én af kategorierne, mens 53 pct. er en del af 2 til 4 forskellige kategorier. 19 pct. svarer, at de er aktive i grupper inden for 5 eller flere kategorier. Det peger på at en del af danskerne tilslutter sig bredt i de digitale medborgerhuse på Facebook.

Antal gruppekategorier, respondenterne er medlem af:

ANTAL KATEGORIER	PROCENT
1	29%
2	25%
3	17%
4	11%
5	8%
6	5%
7	3%
8	1%
9	1%
10	1%

De digitale medborgerhuse er et landsdækkende fænomen

En visualisering af de 3.950 ud af 9.000 Facebookgrupper, der nævner et postnummer eller en by i sit navn eller sin gruppebeskrivelse. Dette kan både være by- og egnsgrupper, men gælder også lokalt forankrede grupper inden for de resterende 18 kategorier, f.eks. lokale hobby- eller protestgrupper.

Summende aktivitet i de digitale medborgerhuse

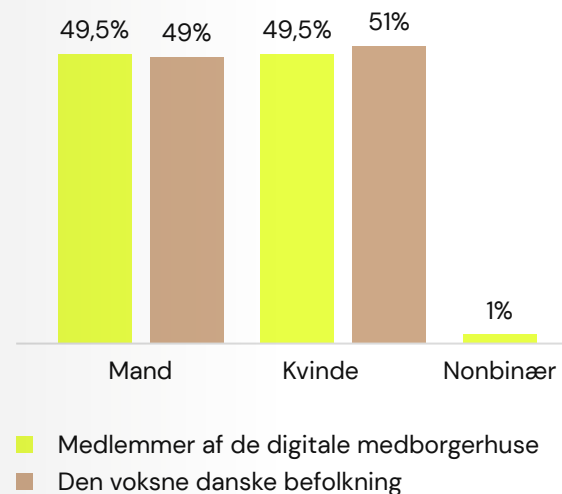
Vi har analyseret, hvordan medlemskabet af digitale medborgerhuse afspejler den danske befolkning for at identificere eventuelle over- eller underrepræsenterede grupper.

På figur 5.2 ses kønsfordelingen blandt henholdsvis gruppemedlemmerne i de digitale medborgerhuse (gul) og den voksne danske befolkning generelt (brun). Blandt medborgerhusenes medlemmer udgør kvinder 49,5 pct. og mænd ligeledes 49,5 pct. Den sidste 1 pct. er nonbinære personer. Dette spejler næsten den generelle fordeling i den voksne danske befolkning, selvom officielle statistikker kun differentierer mellem kvinder og mænd og derfor ikke inkluderer non-binære personer. Dermed er kvinder og mænd lige godt repræsenterede i de digitale medborgerhuse.

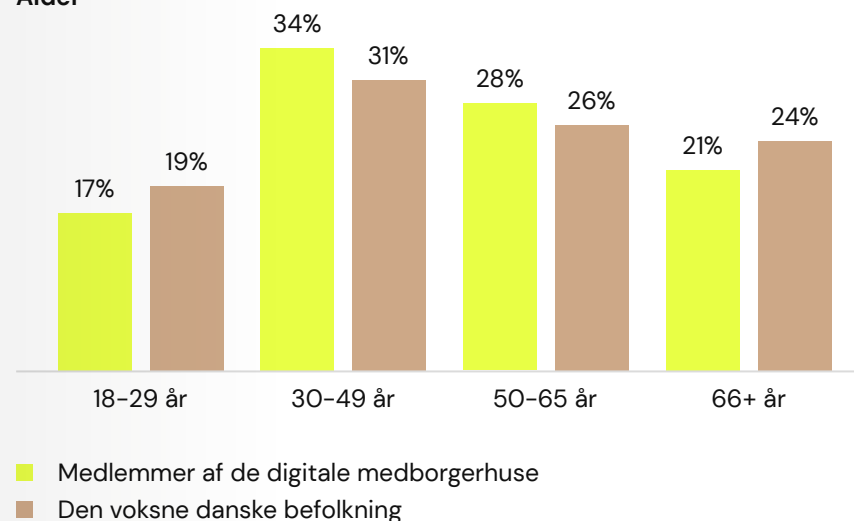
Når vi ser på aldersfordelingen, bemærker vi, at den også stort set følger fordelingen i den voksne danske befolkning. Dog er de yngste og ældste aldersgrupper en anelse underrepræsenterede, mens aldersgrupperne i midten er en smule overrepræsenterede. Dette tyder på, at de helt unge og de ældre danskere er mindre tilbøjelige til at være medlemmer af digitale medborgerhuse, skønt forskellene er få procentpoint. Der er også stor og bred tilslutning til de digitale medborgerhuse på tværs af uddannelse og beskæftigelse.

Samlet set appellerer de digitale medborgerhuse på tværs and køn, alder, uddannelse og beskæftigelse.

Figur 5.2
Køn

Figur 5.3
Alder

Hvad laver vi i de digitale medborgerhuse?

Vi har spurgt ind til, hvor ofte respondenterne er aktive i de Facebook-grupper, som de er medlemmer i. 48 pct. er aktive dagligt, og 92 pct. aktive månedligt eller oftere. Der er altså en stor del, der hyppigt er aktive i grupperne. I gennemsnit bruger medlemmerne 2,7 timer om ugen i grupperne. På næste side udfolder vi, hvilke aktiviteter danskerne foretager sig i grupperne.

15 pct. af medlemmerne laver opslag en eller flere gange om ugen, og yderligere 62 pct. gør det månedligt eller en gang imellem. Det er altså kun er 23 pct., som slet ikke starter debatter og samtaler, hvilket peger på en bred involvering og aktivitet blandt medlemmerne.

Den mest hyppige aktivitet er at scrolle gennem opslag og kommentarer, og følge med i hvad andre medlemmer skriver på siden. Dette gør 69 pct. af medlemmerne ugentligt eller oftere. Jesper, der er administrator i to grupper om samvær og trivsel, sætter ord på de tilsyneladende passive medlemmer sådan:

“Jeg troede i starten, at mange medlemmer var helt passive, men nu kan jeg se via Facebooks tal, at rækkevidden på opslagene stadig er rigtig stor. Så der må være mange, der bare kigger med.”

Jesper har bemærket, at selvom hans sider ikke altid modtager mange likes og kommentarer, bliver de alligevel læst af mange.

Denne rapport forfatter mener i højeste grad, at det “tæller” som aktivt medlems- og medborgerskab at læse andre folks holdninger, erfaringer og historier. Vi ville også regne det som deltagelse at tage til oplæg og

debatter på folkeuniversitetet eller et bibliotek, selvom vi ikke selv får et ord indført.

Professor og professor emeritus i retorik ved Københavns Universitet Lisa Villadsen og Christian Kock påpeger, at det at lytte og reflektere over andres meninger, bør anerkendes som en vigtig medborgerskabelig handling:

“Borgere udøver også retorisk medborgerskab, når de ikke aktivt deltager i politisk debat. Interpersonelle diskussioner, såvel som afvejning af argumenter i sit eget hoved, med henblik på at danne sin egen mening, er også retoriske praksisser”. (Kock & Villadsen, 2017 s. 574, oversat til dansk).

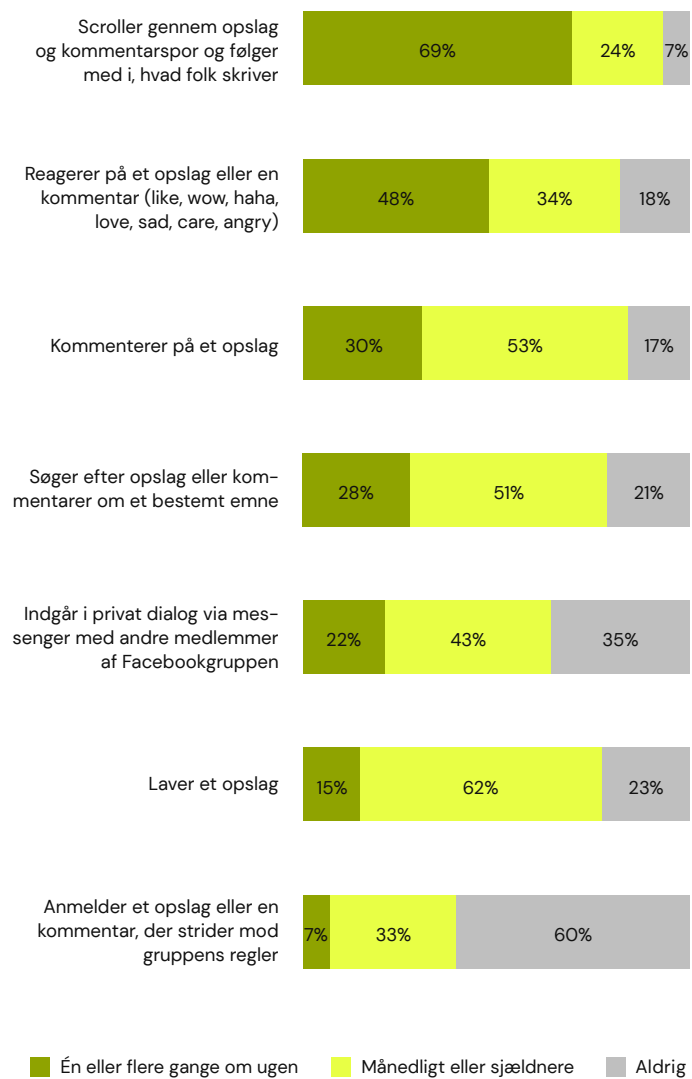
Derudover ved vi, at det betyder en del for nogle medlemmer at kunne føle sig som en del af et fællesskab uden at være forpligtede til at præstere. Programleder i Landsforeningen af Væresteders Digitale Værested, Marika Sabroe fortæller:

“Én fortalte, at hun i mange måneder bare kiggede med i gruppen, men aldrig delte, likede eller kommenterede på noget. Langsomt fik hun dog mere og mere mod på det. Det er en fordel ved det digitale, at man kan være med og “lure” rigtig længe og deltage gradvist.”

For nogle kan det at lure eller læse med i gruppen altså være en del af at lære gruppen at kende, for derefter gradvist at engagere sig mere aktivt. Noget der især er muligt, fordi fællesskabet er digitalt.

Der er en betydelig del af medlemmerne, som regelmæssigt engagerer sig ved at reagere på opslag og kommentarer (48 pct.), kommentere (30 pct.), søge efter specifikt indhold eller føre private samtaler med andre medlemmer. Der er altså livlig aktivitet i samtalerne.

Figur 5.4
Hvor ofte udfører du følgende handlinger i en Facebookgruppe?

En fanklub for landsdelen

Kirsten Sydendal

53 år, kvinde, cand.mag.

Lolland-Falster Lovestorm

40.000 medlemmer

Grundlagt i 2015

Offentlig gruppe

Kategori: By/egn

Om medborgerhuset:

Lolland-Falster Lovestorm er en gruppe dedikeret til gode historier og oplevelser fra Lolland-Falsterregionen, ofte krydret med billeder og videoer. Gruppen blev dannet i 2015 som en reaktion på TV2's dokumentar "På røven i Nakskov" og det ofte negative mediebillede af Lolland-Falster. Siden da har gruppen vokset sig til et stærkt online fællesskab og en regional forening med erhvervspartner-skaber, fysiske events og lange lister med ideer til at sætte positivt fokus på Lolland-Falster.

Kirstens vej til rollen som administrator:

På Lolland og Falster var mange borgere i 2015 vrede og frustrerede over, hvordan området blev fremstillet i TV2's dokumentar "På røven i Nakskov", især i teaseren/traileren til serien. I stedet for at lave en shitstorm mod TV2 startede Kirsten sammen med det lokale kvindenetværk Quality Lolland-Falster en storm af kærlighed. De ville fortælle om det gode liv og de gode oplevelser

på Lolland-Falster. Gruppen fik 20.000 medlemmer i løbet af de første fire dage, og i december 2016 blev Lolland-Falster Lovestorm en selvstændig forening, som Kirsten i dag er formand for.

Praksis:

Kirsten godkender alle opslag og nye medlemmer i gruppen. Hun arbejder sammen med to andre medadministratører, men tager ofte de sværeste vurderinger selv. Hun bruger tid på at opretholde en god tone i gruppen og forklare medlemmer, hvorfor visse opslag ikke godkendes. Kirsten og den øvrige bestyrelse bruger desuden tid på at administrere foreningens økonomi, rejse nye erhvervspartner-skaber, afholde årsfester og holde god kontakt til kommuner, erhvervsliv og civilsamfund. I 2020 gik hun ned i tid på sit arbejde for at få tid til det hele.

Mest motiveret når:

Lolland-Falster Lovestorm er for Kirsten et fællesskabsprojekt. Hun er stolt over

det fællesskab, de har skabt, hvor tusindvis af frivillige engagerer sig og deler gode historier. Kirsten bliver særligt glad, når hun oplever, at folk udenfor Lolland-Falster anerkender gruppen, og hun er stolt over, at Lolland-Falster Lovestorm har været med til at ændre det negative medie billede af Lolland-Falster. Hun ser et stort potentiale for, at gruppen kan bidrage endnu mere til udviklingen på egnen.

Mindst motiveret når:

Det kan være drænende at være administrator, når Kirsten skal bruge meget tid på regelhåndhævelse, konflikter og at være overdommer i stridigheder. I Facebookgruppen må man f.eks. ikke gentagne gange poste kommercielt indhold, men hvad med professionelle fotografer, der poster billeder som privatpersoner? Kirsten prøver at håndhæve en retfærdig praksis, men mister lidt af motivationen, når der opstår svære og personlige konflikter om indholdsmoderationen.

Værd at nævne:

Kirsten har holdt foredrag i både London og Washington om gruppens succes. Hun har et stærkt ønske om, at "Lolland-Falster Lovestorm" bliver anerkendt som en platform for gode historier om området og drømmer om, at fællesskabet omkring Lolland-Falster Lovestorm bliver en rigtig arbejdsplads med støtte fra fonde og større samarbejde med erhvervsliv og lokale foreninger og ildsjæle.

[Bruger]

I fredags kl 14 skulle vi fra Tårs til Spodsbjerg med færgen Lolland. Det var utroligt varmt og jeg endte næsten med at få hedeslag. Jeg spurgte en dame i cafeen, om hun kunne hjælpe med en fryseblok til at køle mig på. Hun kom derefter med en stor pose med frosne blokke - som jeg kunne nedkøle mig på.

Hermed vil jeg gerne sige hende tusind tak for hjælpen. Det var meget, meget venligt af hende og det reddede min dag. 🍷❤️❤️❤️

Hjertelig tak. ❤️❤️❤️

👍🥰 472 8 kommentarer 14 delinger

Kirsten Sydendal

Jeg ved godt vi ikke er i mål. Der er stadig masser at tage fat på.

MEN ... Jeg lavede en billedsøgning på "hus Lolland" på Google i 2017 og nu i 2020. Kan du se forskellen? Et eller andet er der sket.

👍❤️ 261 54 kommentarer 2 delinger

”

Jeg vil ønske, jeg kunne ansætte nogen til også at moderere en debat i gruppen på professionel vis, evt. bare lørdag formiddag, så ikke jeg skal stå alene med den opgave. Det har jeg ikke tid til nu. Sikke en debat, vi kunne have om udviklingen på Lolland-Falster. Der ligger et kæmpe potentiale for, at vi som civilsamfund kan bidrage mere direkte til samfundsudviklingen.

Kirsten Sydendal

Hvorfor er vi medlem af grupperne?

Vores undersøgelse viser som sagt, at 69 pct. af befolkningen over 18 år er medlem af en Facebookgruppe inden for mindst én af vores 18 kategorier. Det svarer til 3,3 mio. personer. Ud af dem er 92 pct. aktive på månedlig basis, og der er altså tale om et aktivt medlemskab. Den store tilslutning gør os naturligvis nysgerrige på, hvad der motiverer danskernes deltagelse i de digitale medborgerhuse: Hvad får vi ud af det?

Mange holder sig orienteret og får information og viden

Når vi spørger, hvad der er motivationen bag at være medlem i en Facebookgruppe, svarer over halvdelen (58 pct.) at de motiveres af at kunne følge med i, hvad der rører sig inden for området. Her er det vigtigt at huske, at "området" i denne her sammenhæng både kan betyde "lokal-området", "rollespilsområdet" eller "læreruddannelsesområdet" – afhængigt af hvad gruppens tema er. 2 mio. personer følger altså med i, hvad der rører sig inden for de områder, der er relevante for dem, gennem de digitale medborgerhuse.

37 pct. motiveres af at lære noget nyt, så medborgerhusene er også steder vi i høj grad går hen for at få viden. 38 pct. svarer, at de motiveres af at få information om aktiviteter, som de kan deltage i, hvilket tyder på at grupperne også udgør en attraktiv infrastruktur for planlægning og koordinering af aktiviteten uden for dem selv.

Fællesskab, relationer og sjov

Mange motiveres også af det sociale liv, der er i grupperne: at deltage i et socialt fællesskab (20 pct.), at opleve, at medlemmerne støtter hinanden i gruppen (14 pct.) og at få kontakter og netværk gennem at være medlem (13 pct.). 26 pct. motiveres simpelthen af, at det er sjovt at være medlem.

De glade givere

En del motiveres af at hjælpe nogen, som har brug for det (13 pct.), dele ud af deres viden (14 pct.), eller gøre noget godt for lokalsamfundet eller en sag (10 pct.).

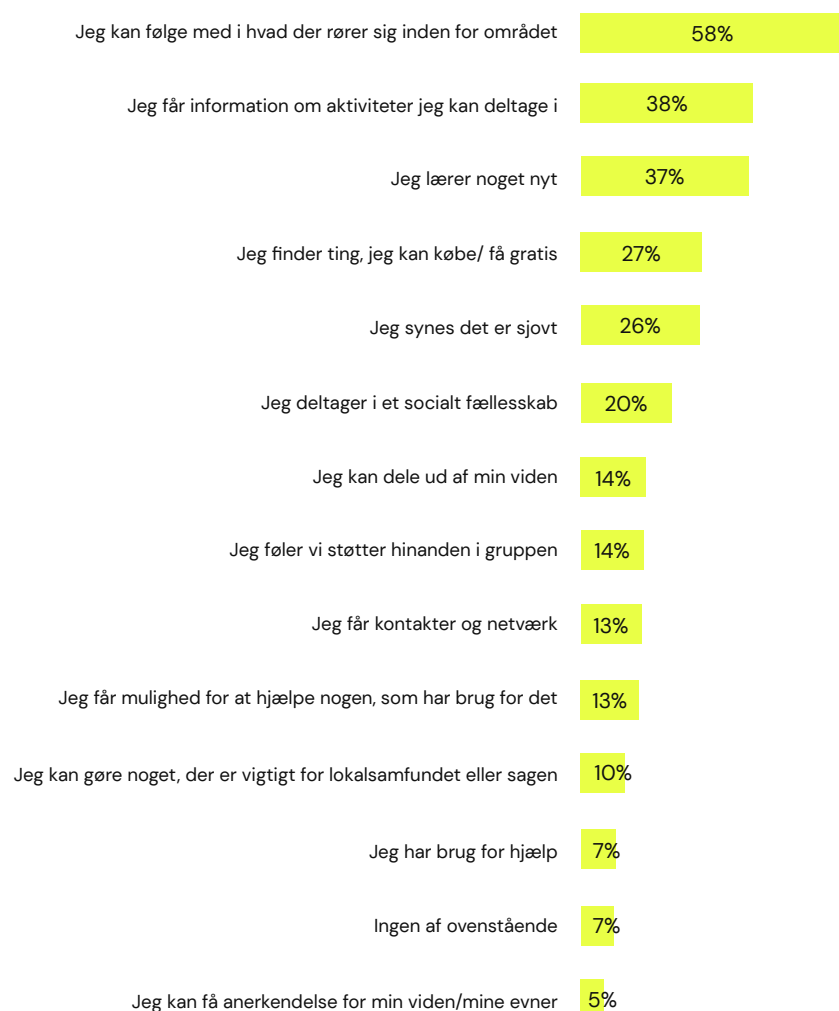
Et personligt udbytte

27 pct. svarer at de finder ting som de kan købe eller få gratis, mens 7 pct. motiveres af muligheden for at modtage hjælp. 5 pct. motiveres af muligheden for at få anerkendelse for deres viden eller evner.

Motiveres vi af forskellige ting?

Vi har testet for signifikante forskelle i motivation på tværs af køn og alder. Kvinder er overrepræsenterede i "Jeg får information om aktiviteter, jeg kan deltage i", "Jeg kan følge med i hvad der rører sig inden for området", "Jeg finder ting, jeg kan købe/få gratis", og "Jeg føler vi støtter hinanden i gruppen". Mænd er overrepræsenterede i: "Jeg kan dele ud af min viden" og "Jeg kan få anerkendelse for min viden/mine evner."

Figur 5.5
Hvad er din motivation for at være medlem af en Facebookgruppe?
 Vælg én eller flere svarmuligheder

Hvilke bidrag har vi ydet i de digitale medborgerhuse?

Vores interviews, netnografiske observationer i grupperne og de mange tusinde gruppebeskrivelser, der opsummerer den enkelte gruppes formål, dokumenterer alle, at de digitale medborgerhuse er blevet en motor for udveksling af viden, støtte, rådgivning, trøst, brok, anerkendelse, ting, mad, gode idéer, tanker, spørgsmål, billeder, historier og nyheder.

Som nævnt i kapitel 2 er det en del af værdien ved medborgerhusene, at de netop er fora for et potpourri af sociale, praktiske, personlige og politiske dagsordner. I kapitel 2 argumenterer vi også for, at borgernes daglige hverdagsnak har demokratisk og samfundsmæssig værdi i sig selv.

Dog har vi også været interesseret i at kvantificere, hvor mange af os, der gennem de digitale medborgerhuse, yder og modtager mere "krævende" bidrag end at være tilgængelige for dialog med medborgere. På de kommende sider dykker vi ned i de resultater, vi har fået, når vi har spurgt ind til, hvor mange af medlemmerne, der har været i giver- eller modtagerenden af forskellige bidrag i de digitale medborgerhuse. Konklusionen er, at medborgerhusene også faciliterer udveksling af krævende, konkrete og fysiske bidrag.

Denne pointe bakkes også op af den øvrige forskning. For eksempel har Carlsen et al (2020) kortlagt coronahjælpegrupper på Facebook, og de viser, at 10 pct. af danskernes uformelle hjælp under den første nedlukning blev organiseret gennem sociale medier.

De konkluderer også, at Facebook-grupperne bidrager til at overkomme en hyppig problematik i civil hjælp: folk med et mindre netværk får mindre

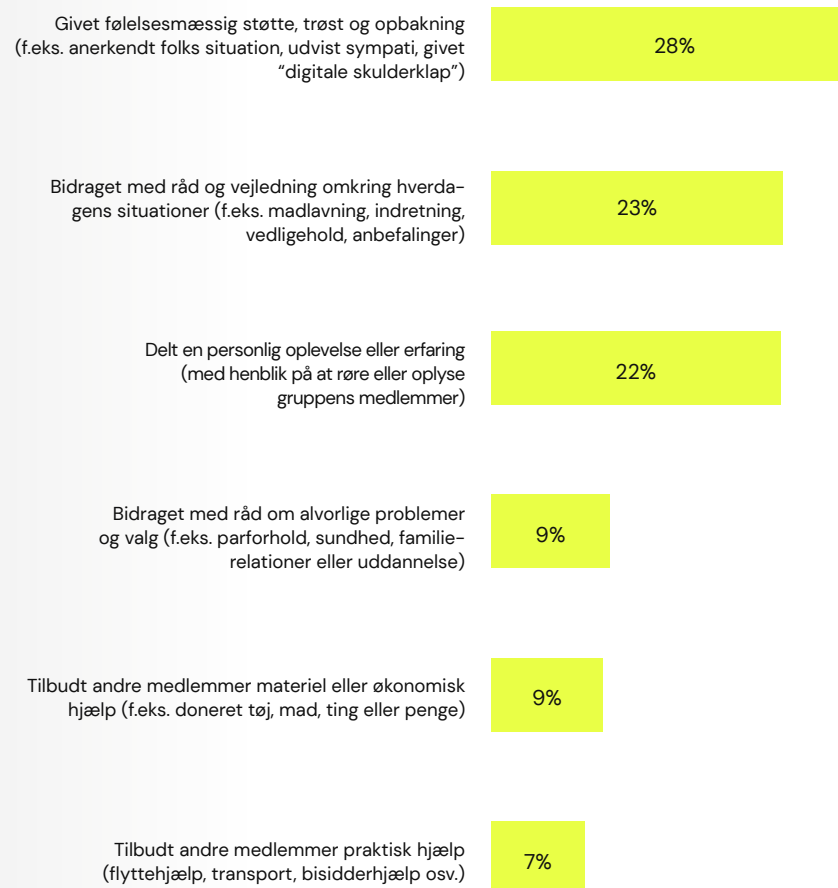
hjælp. Gennem grupperne hjælper vi ofte nogle, som vi slet ikke kender på forhånd. (Carlsen, Toubøl & Brincker 2020, p. 10)

Hvilke bidrag genkender medlemmerne selv at have ydet gennem de digitale medborgerhuse?

Når vi spørger til de forskellige typer af bidrag, som den enkelte har ydet gennem grupperne, er topscoren, at medlemmerne yder følelsesmæssig støtte, trøst og opbakning til andre medlemmer. Dette genkender 28 pct. af medlemmerne at have gjort. 23 pct. har bidraget med råd og vejledning omkring hverdagens situationer og dilemmaer og næsten samme andel (22 pct.) har delt personlige oplevelser og erfaringer med henblik på at oplyse og røre de andre medlemmer.

Også når vi bevæger os hen i de mere krævende bidrag, genkender en del at have været bidragsyder. Næsten hver tiende har bidraget med råd og vejledning i relation til livets mere alvorlige problemer og valg (9 pct.) eller tilbudt andre materiel eller økonomisk hjælp (9 pct.). 7 pct. har tilbudt andre medlemmer praktisk hjælp eksemplificeret som flyttehjælp, transport eller bisidning. Selvom disse 7-9 pct. måske lyder som lave tal, repræsenterer de stadig 200.000-300.000 danskere, der har ydet materiel og praktisk hjælp til andre gennem en Facebookgruppe.

Figur 5.6
Har du gjort noget af følgende i en Facebookgruppe?
Vælg én eller flere svarmuligheder

Hvilke bidrag har vi modtaget i de digitale medborgerhuse?

Vi har også spurgt ind til, hvad medlemmerne selv husker, at de har modtaget som medlemmer af de digitale medborgerhuse.

Vi påvirker hinanden i de digitale medborgerhuse

Her genkender 41 pct. af medlemmerne, at de har læst opslag, der satte tanker i gang, og 27 pct. har læst opslag, der rørte dem. Der er altså tydeligvis nogen, der læser de personlige oplevelser og historier, som 22 pct. deler, jf. forrige side. De personlige historier er en stor del af det udbytte, som medlemmerne får.

Samtidig er grupperne også et sted, hvor medlemmerne bliver påvirket af de debatter, der foregår. 12 pct. af medlemmerne (svarende til 400.000 personer) svarer, at de har ændret deres syn eller holdning til forskellige emner, som har været debatteret i de digitale medborgerhuse.

En del får digitale og fysiske bekendtskaber

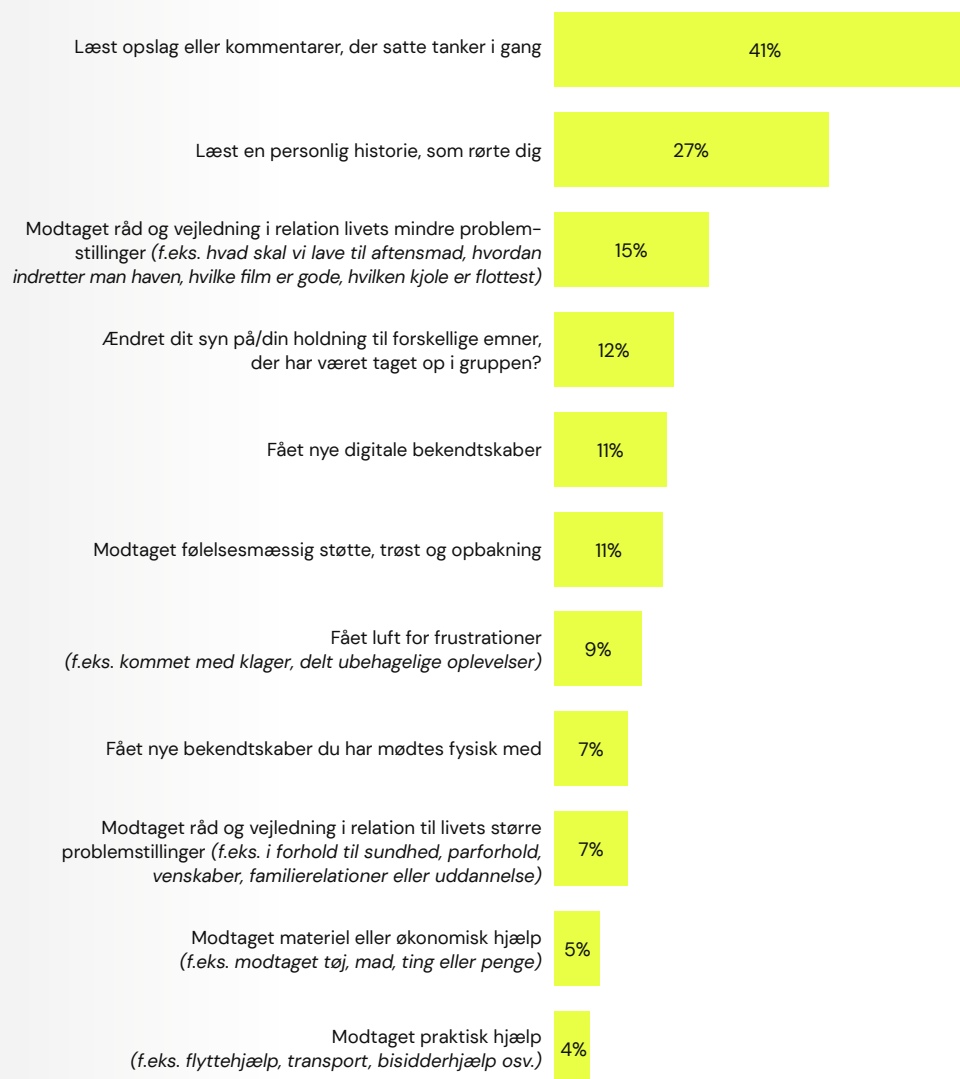
11 pct. af medlemmerne har fået nye digitale bekendtskaber gennem et digitalt medborgerhus, mens 7 pct. har fået fysiske bekendtskaber. Igen ser vi dokumentation for, at den digitale og fysiske sfære ofte overlapper.

En mindre (men ikke ubetydelig) andel genkender at være modtagere af materiel eller økonomisk hjælp (5 pct.) og praktisk hjælp (4 pct.). Når vi kigger nærmere på det, der ydes og modtages, ligner det, at der er en mindre gruppe for hvem de digitale medborgerhuse har særligt stor værdi. Medlemmerne får altså meget forskellige ting ud af at være medlem af grupperne.

Figur 5.7

Har du selv draget nytte af noget af følgende i Facebookgrupper?

Vælg én eller flere svarmuligheder

Kvinder modtager i højere grad rådgivning og får sat tanker i gang, mens mændene får nye digitale relationer

Vi har igen testet for signifikante forskelle i de bidrag, vi modtager på tværs af køn og alder. Kvinder overrepræsenterede som modtagere af råd og vejledning og som modtagere af følelsesmæssigt trøst og opbakning. De har også i højere grad læst opslag, der satte tanker i gang. Derimod har mænd en lille, men signifikant, overrepræsentation i forhold til at få nye digitale bekendtskaber.

Tendenserne stemmer overens med, at vi finder en del store digitale medborgerhuse, der eksklusivt er for piger og kvinder, som ofte indeholder samtaler om parforhold, familiedannelse og svære relationer. Vi har derimod kun fundet få og mindre fællesskaber for mænd. I oversigten over kønnenes forskellige præferencer i forhold til typen af digitale medborgerhuse, man er medlem af (se side 163), er det også tydeligt, at kønnene i nogen udstrækning foretrækker forskellige fællesskaber, og dermed også vil have lidt forskelligt udbytte.

Der er ikke kun ekkoer i kamrene

Hører medlemmerne selv ekko?

For yderligere at forstå, hvor meget de digitale medborgerhuse bringer os i berøring med forskellige mennesker og holdninger, har vi i vores survey testet nogle konkrete påstande på de 69 pct. af befolkningen, der er medlem af et digitalt medborgerhus (se figur 5.8). 32 pct. (over 1 mio. personer) er enige eller meget enige i, at Facebookgrupperne introducerer dem til mennesker, som de ellers ikke ville have "mødt" (25 pct. er uenige eller meget uenige). 27 pct. er enige eller meget enige i, at Facebookgrupperne introducerer dem til synspunkter, som de ellers ikke ville have hørt (27 pct. er uenige eller meget uenige). For begge spørgsmål svarer en del "hverken/eller" eller "ved ikke". De digitale medborgerhuse er altså fora, hvor en tredjedel af medlemmerne er af den opfattelse, at de bryder ud af deres egen boble, både i forhold til mennesker og perspektiver.

Man kan både argumentere for, at det er en stor og en overraskende lille andel, der har denne oplevelse. Medborgerhuse med udgangspunkt i byen eller egnen er de mest populære blandt befolkningen, og disse har oftest mange tusinde medlemmer. I den forståelse burde langt de fleste være "enige" i, at Facebookgrupperne introducerer dem til mennesker, som de ellers ikke ville have mødt. Dog kan spørgsmålsformuleringen godt siges at være lidt uklar, ligesom vi ved, at folk kan have tendens til at have lidt modvilje mod at indrømme egen påvirkelighed eller eget udbytte. Vi holder dog fast i, at den million, der hhv. indrømmer at have mødt nye synspunkter og nye mennesker, er positive resultater for det digitale demokrati.

Hvad siger vores baggrundsvariable om medlemmernes forskellighed?

Grupperne vil i forskellig grad tiltrække folk med divergerende holdninger, politisk ståsted og baggrund. Medlemmerne af "Nej til 5G"-grupperne er formentlig enige om i hvert fald én ting og har muligvis også andre karakteristika tilfælles, mens man ikke nødvendigvis ser verden på samme måde, fordi man bor i Næstved eller har schæferhund.

Ifølge vores observationer og interviews opstår der dog også uenigheder i medborgerhuse for tilhængere af bestemte politiske dagsordner eller ideologier. Hvilken metode skal f.eks. bruges til at beregne minimumsnormeringer? Dog er det helt sikkert forskelligt, i hvor høj grad medborgerhusene faciliterer, at folk med forskellige baggrunde mødes. Derfor har vi selvfølgelig også kigget på de demografiske variable.

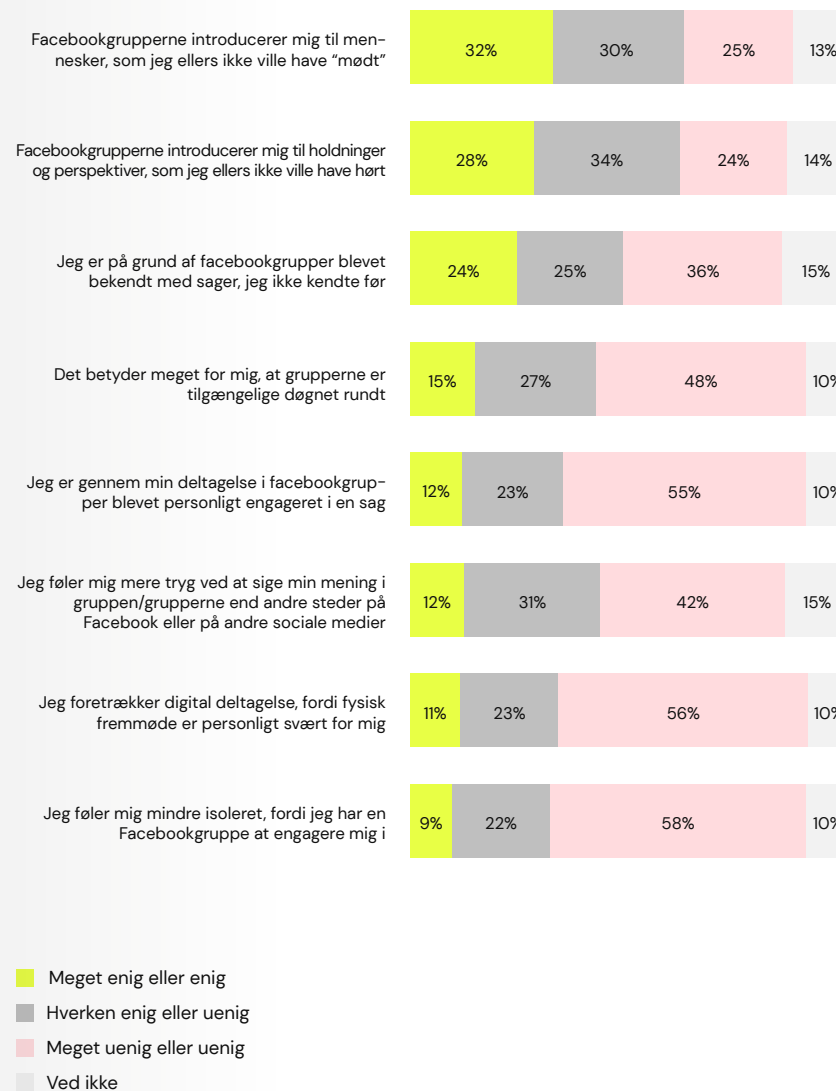
Ulige børn leger også godt i de digitale medborgerhuse

Figur 5.8 giver et indblik i befolkningens egen opfattelse af forskellighed i de digitale medborgerhuse, men et er den selvrapporterede opfattelse, noget andet er de faktiske tal. Vi har testet for den demografiske mangfoldighed inden for vores 18 gruppekategorier.

Inden for alle kategorier bringer de digitale medborgerhuse (dem, der er store nok til at udregne fordelinger på) befolkningen sammen på tværs af køn, alder, uddannelsesniveau og beskæftigelsessituation. Den grelleste homogenitet finder vi i forældregrupperne i relation til alder, hvor 81 pct. af medlemmerne er mellem 30 og 49 år, mens de ældre er nærmest fraværende.

Figur 5.8

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?

Figur 5.8: Datakilde E / n=1366 (Se bilag1)

Overordnet appellerer de forskellige gruppetyper altså bredt på tværs af vores baggrundsvariable. Der er dog selvfølgelig demografiske grupper, der er over- og underrepræsenterede i de forskellige kategorier. Nogle af disse nuancer dykker vi ned i herunder.

Alder

Alder er opdelt i disse kategorier: 18-29 år, 30-49 år, 50-64 år og 65+

(se bilag 6)

Ift. aldersfordeling kan vi se, at særligt hjælpegrupper, politik og protestgrupper og faglige grupper samler folk på tværs af alder, mens forældregrupperne, som nævnt, appellerer særligt til folk i en bestemt livsfase og alder. De 50-64 årige og 65+ årige er overrepræsenterede i sygdoms- og behandlingsgrupperne, hvor skavankerne bliver flere.

Ovennævnte to alderskategorier er også overrepræsenterede i interesse- og hobbygrupper og i by- og stedgrupper. De 18-29 årige er overrepræsenterede i grupper til relationer, venner og dating.

Uddannelse

Uddannelse er opdelt i disse kategorier:

- Ingen erhvervskompetencegivende uddannelse
- Faglig uddannelse
- Kort videregående uddannelse
- Mellemlang videregående uddannelse
- Lang videregående uddannelse

(se bilag 7)

Langt de fleste af vores gruppekategorier faciliterer møder mellem mennesker bredt på tværs af uddannelsesniveau. I både bygrupper, interessegrupper, politiske- og protestgrupper, brevkasse- og rådgivningsgrupper og forældregrupper mødes folk flittigt på tværs af uddannelsesmæssige skel. I faglige grupper er der en overrepræsentation af folk med mellemlange og lange videregående uddannelser.

I sygdoms- og behandlingsgrupperne er folk med lange videregående uddannelser til gengæld underrepræsenterede, hvilket kunne tyde på, at de har mindre behov for ressourcer ift. at navigere sundhedssystemet eller livet med sygdom.

I hygge- og humorgrupperne er folk med lange videregående uddannelser også underrepræsenterede, mens dem med faglig uddannelse er overrepræsenterede. Folk med mellemlang videregående uddannelse er overrepræsenterede i grupper for alternativ behandling og spirituelle og religiøse grupper.

Ledige, flexjobbere og folk på offentlig forsørgelse er overrepræsenterede i hjælpegrupperne og ligeledes i sygdoms- og behandlingsgrupperne, hvor lønmodtagerne til gengæld er underrepræsenterede.

Lønmodtagere på fuld tid er også underrepræsenterede i identitetsgrupper, kost og livsstilsgrupper og grupper for alternativ behandling. Her er lønmodtagere på deltid og pensionister overrepræsenterede.

At lønmodtagere på deltid er overrepræsenterede i grupper for alternativ behandling stemmer godt overens med vores observationer, at alternative behandlere ofte arbejder deltid som behandlere og deltid i andre jobs, og særligt rekrutterer klienter gennem fællesskaber for alternativ behandling.

Beskæftigelse

Beskæftigelse er opdelt i disse kategorier:

- Selvstændig
- Lønmodtager fuldtid
- Lønmodtager deltid
- Ledig, flexjob og offentlig forsørgelse
- Pensioneret (herunder førtidspension og efterløn)
- Under uddannelse

(se bilag 8)

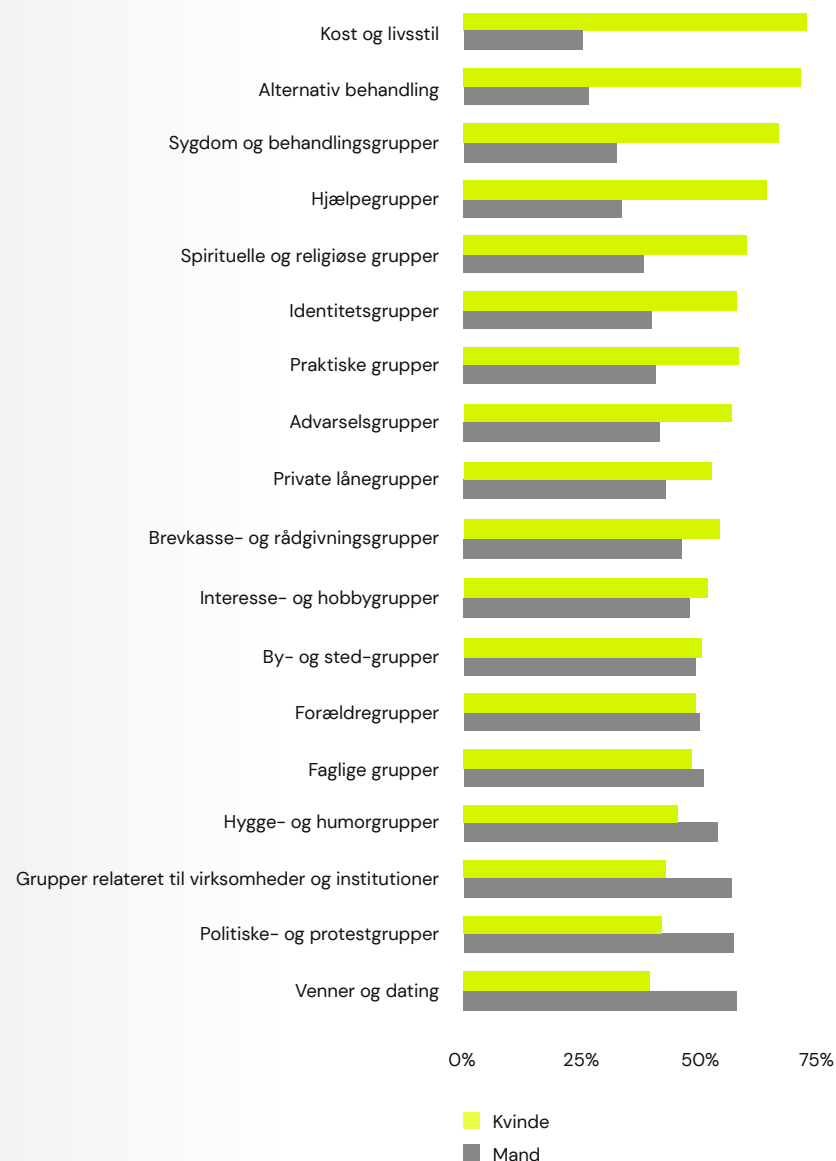
Pensionister er overrepræsenterede i by- og stedgrupper, interesse- og hobbygrupper, sygdoms- og behandlingsgrupper, politik og protestgrupper og grupper til relationer, venner og dating. Der er både tale om senior- og førtidspensionister.

I figur 5.9 kan man se, at kvinder (gul) fylder særligt meget i grupper, der omhandler kost og livsstil, alternativ behandling samt sygdoms- og behandlingsgrupper. De udgør også størstedelen af medlemmerne i hjælpegrupper, samt i spirituelle og religiøse grupper.

Mænd (grå) udgør majoriteten i grupper til relationer, venner og dating, politik og protest, grupper som relaterer sig til virksomheder og institutioner og hygge- og humorgrupper.

Der er også en del gruppekategorier, hvor medlemmerne er mere ligeligt fordelt på køn, f.eks. i de mange by- og stedgrupper og interesse- og hobbygrupper. Men også i brevkasse- og rådgivningsgrupper samt forældregrupperne er kønsfordelingen nogenlunde lige.

Figur 5.9
Kønsfordelingen blandt medlemmerne i de 18 forskellige medborgerhuskategorier

Figur 5.9: Datakilde E / n=1366 (Se bilag 1)
Spørgsmål: du medlem af en eller flere af følgende typer grupper på Facebook? //
Hvilket køn identificere du dig som? *Obs. Private lånegrupper har få observationer (n=21)

De digitale medborgerhuse betyder noget for mange og meget for nogle få

Når man kigger på, hvad befolkningen får ud af at være medlemmer af de digitale medborgerhuse, er det tydeligt at de betyder noget for de fleste. For mange handler engagementet især om information, gode råd og vejledning, at få sat tankerne på gled og at holde sig opdateret inden for sit område. For en mindre andel af befolkningen er grupperne dog af langt større og mere kritisk betydning.

De særligt udsattes kritiske behov

Der tegner sig et billede af en mindre gruppe af befolkningen (5-7 pct.), som modtager praktisk, materiel og økonomisk hjælp gennem grupperne. Når vi spørger ind til, hvilke grupper der betyder mest for danskerne, ligger de "private lånegrupper" f.eks. helt i top. Selvom det kun er en meget lille gruppe af danskerne, der er medlem af denne type af grupper (1 pct.), har de en stor betydning for medlemmernes liv. Figur 5.10 viser, at der er nogle grupper, der opfylder mere kritiske og basale behov, som er uundværlige for dem, der har brug for dem: Hvis man savner venner og kæreste, er muligheden for at finde dem af stor betydning.

Sygdoms- og behandlingsgrupper ligger også højt på listen over grupper, der betyder noget for medlemmerne. I sygdoms- og behandlingsgrupperne nævnes det tit at "man skal være stærk, for at være syg", og at det kræver meget at navigere sundhedssystemets tilbud.

Det hjælper medlemmerne hinanden med, og de demografiske variationer på forrige side viser, at nogle grupper har særligt meget brug for støtte og sparring ift. f.eks. sygdom og behandling.

Hvor velfærdssamfundet slipper, træder de digitale frivillige til

I vores overblik over væksten i det digitale civilsamfund (se side 56) så vi, hvordan der særligt opstod hjælpegrupper i forbindelse med de sociale reformer i 2014 og med covid-19 pandemien. Det digitale civilsamfund opstår altså også som "svar" på de udfordringer som borgerne stadig står med, når staten/velfærdssamfundet "slipper", ligesom det "traditionelle" i øvrigt civilsamfund gør (Boje 2020).

Overordnet giver det mening, at dem, der oplever nød, tager alle kreative midler i brug for at få enderne til at mødes, for at finde svar på deres spørgsmål, eller for at finde løsninger på deres udfordringer. Men det kan også være hårdt at drive et fællesskab, hvor fællesnævneren er, at nøden eller frustrationerne er store.

I kapitel 7 kan du møde Susanne, som var én af de titusindvis af danskere, der sprang ud som "næstehjælper", da hendes datter blev ramt af sociale reformer. Det digitale civilsamfund tæller stadig hundredvis af aktive hjælpegrupper, hvor Danmarks stigende antal økonomisk udsatte får hjælp til at klare sig igennem måneden.

I Ammenets Facebookgrupper kan man få hjælp, støtte og sparring til amning. At få amningen i gang, når man lige har født, er noget, mange nybagte mødre kæmper med, men hospitaler og sundhedsvæsen har ofte ikke tid og ressourcer til at yde den fornødne rådgivning. I stedet kan man købe en ammekonsulent for dyre domme – eller man kan gå på Facebook og benytte den frivillige vejledning i Ammenets vejledningsgruppe. Her står frivillige ammevejledere, som har taget en lige så frivillig uddannelse af 190 timers varighed, til rådighed for dig i 48 timer. Se casen om Maria på s. 118.

Og på de næste sider skal du møde Jesper, der tog sagen i egen hånd, fordi han for otte år siden stod midt i en samværssag og manglede gratis rådgivning med fokus på børnene.

“Der fandtes ikke gratis og juridisk korrekt rådgivning i samværssager, som havde barnet i centrum”

Jesper Jensen

42 år, har en erhvervsuddannelse men er pt. studerende på en professionsbachelor inspireret af sit digitale rådgivningsarbejde.

Samværs-rådgivning – med barnet i fokus 533 medlemmer

Oprettet i 2022

Kategori: Rådgivning

Samvær og Trivsel – Til barnets bedste 7087 medlemmer

Oprettet i 2014

Lukket i 2023

Kategori: Rådgivning

Jespers vej til rollen som digital frivillig:

Jespers egen samværssag gjorde ham opmærksom på, at gratis og juridisk korrekt rådgivning i samværssager var en mangelvare for forældre. Derfor oprettede han i 2014 gruppen “Samvær og Trivsel – Til barnets bedste”. I starten var gruppen peer-to-peer, men han fandt hurtigt ud af, at det var for sårbart at lade folk rådgive hinanden, fordi reglerne på området er komplicerede og i konstant forandring. Gruppen blev derfor konverteret til en gratis ekspertrådgivningsgruppe.

Otte år, 7.000 medlemmer og tusindvis af rådgivningssessioner senere blev gruppen dog lidt for meget for Jesper. Derfor er han startet forfra med gruppen “Samværsrådgivning – med barnet

i fokus”. I den nye grupper håber han at slippe af med nogle af den gamle gruppes unoder og sætte lidt flere grænser i rådgivningen – for hans eget bedste.

Om medborgerhuset:

Formålet med gruppen er rådgivning og støtte til skilte forældre og deres fælles børn. Gruppen er en “rådgiver til bruger”-gruppe. Dvs. at det er gruppens rådgivere, der besvarer tråde og ingen andre. Formålet med rådgivningen er at hjælpe forældre og børn, der har kontakt til offentlige instanser, primært Familieretshuset, men også kommunen og domstolene, med at holde fokus på det bedste for barnet og sikre at barnets og forældrenes rettigheder bliver overholdt. Gruppens rådgivere har lang tids erfaring med rådgivning af forældre før, under og efter skilsmisse, samt bred viden om lovgivningen og systemets opbygning og arbejdsgang. De kan desuden også deltage som bisiddere, hvis det er muligt.

Praksis

I dag tilbyder Jesper stadig ekspertrådgivning i samværssager. Han har forsøgt sig med grupperådgivning, fysisk rådgivning og telefonisk rådgivning – alt sammen koordineret via Facebook. Folk vil helst rådgives 1:1 og gerne pr. telefon eller digitalt. Da det gik vildest for sig, havde Jesper 1.500 rådgivninger

om året. Han estimerer, at han bruger 2 timer om dagen på aktiv rådgivning og 1 time på at monitorere gruppen. Han tænker dog over gode svar på dagens henvendelser det meste af dagen. Jesper skriver også informationsopslag, når væsentlig lovgivning på området ændrer sig.

Mest motiveret når

Jesper bliver motiveret af behovet og resultaterne. Behovet består i gratis kvalitetsrådgivning, som er en mangelvare. Resultaterne er f.eks. når en familie med hans hjælp lander en aftale omkring julen, eller når han får startet en forældredialog, der har været lagt på is i lang tid. Dog kan han også mærke en motivation af frygten for, hvor folk søger hen efter familierådgivning, hvis de ikke støder ind i ham og hans gruppe.

Mindst motiveret når

Jesper kommer i berøring med ret mange triste historier, skæbner og familierelationer i hårdknude og nogle rådgivninger er svære at lægge fra sig. Det er også demotiverende for ham, når han rådgiver nogen, som kun vil have et bestemt svar, og som slet ikke vil lytte eller indgå kompromiser for deres børn.

Værd at nævne

Jesper har haft alt mellem 0 og 4 samarbejdspartnere i form af andre digitale frivillige. Han oplever dog, at folk falder

fra. Selv når det kun er ham på rådgivningspinden, er der dog 1000 mennesker om året, der får råd og svar på deres spørgsmål. Han kæmper også med, at dem der er mest motiverede for at engagere sig i gruppen nogle gange mere kæmper en kamp mellem kønnene eller mod systemet, end børnenes sag. Det er også dén energi, som han gerne vil undgå i sin nye gruppe.

Jesper stiftede en forening med udgangspunkt i gruppen Samvær og Trivsel for at etablere sig mere formelt. Foreningen var god, da Jesper skulle søge §64-midler fra Gladsaxe Kommune, og når han har lånt frivillighuset og biblioteket i kommunen. Det er Jespers ønske at stifte en forening med udgangspunkt i hans nye rådgivningstilbud. Men administrationen og papirarbejdet gør det uoverskueligt.

Folk vil gerne tilbyde penge for Jespers rådgivning. Men det er et princip for Jesper, at det skal være gratis. Dog gad han godt tilbyde de rådgivere, han har en frokost i ny og næ. Han har søgt økonomisk støtte én gang, men det var et kæmpe arbejde, og han fik afslag fordi han ikke havde en kommerciel model med brugerbetaling.

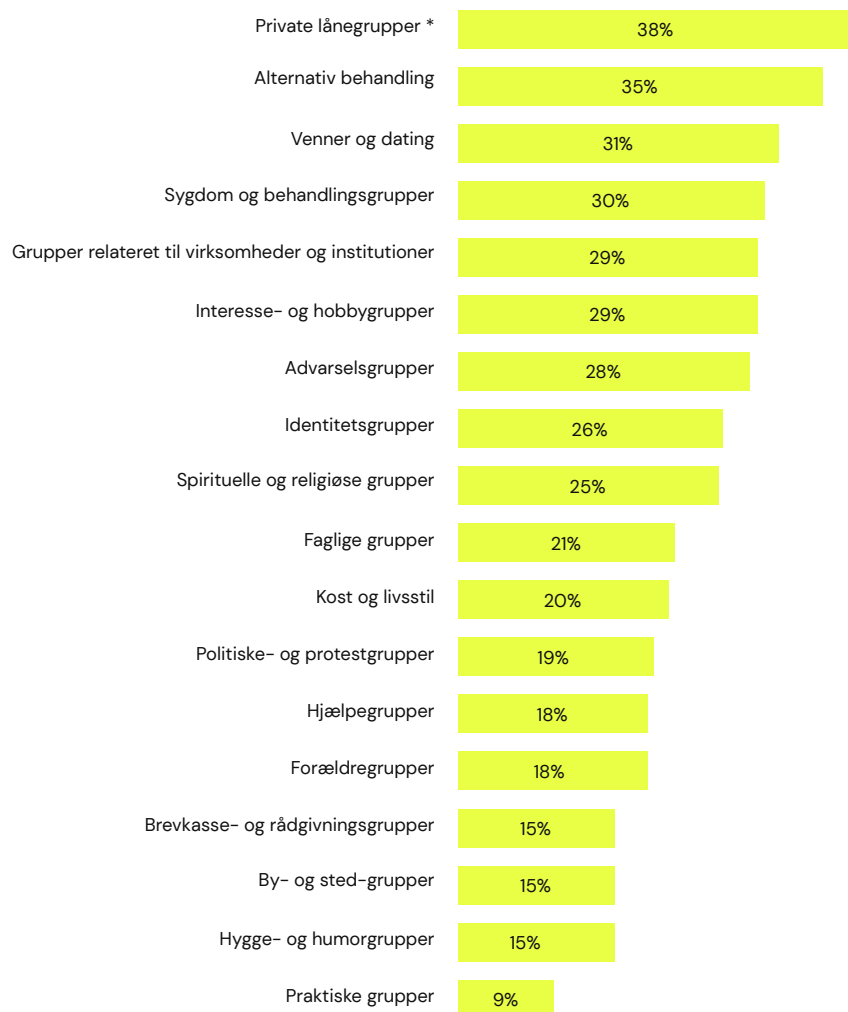
”

Jeg mistede min [administrator]makker. Hun er blevet sygemeldt og er på overførselsindkomst, og kommunen siger, at hun ikke må lave frivilligt arbejde, der er relevant for hendes job som socialpædagog. De har vurderet at hendes rådgivning i gruppen er frivilligt arbejde.

Figur 5.10

Hvor stor en betydning i dit liv har grupperne for dig?

Andelen der har svaret "Meget stor" eller "Stor" betydning

Et digitalt medborgerhus er et døgntilbud

De digitale medborgerhuse er fællesskaber, hvor der er adgang døgnet rundt. Dette betyder meget for 15 pct. af medlemmerne (se figur 5.8). Vi har observeret, hvordan flere medlemmer har fået hjælp, trøst, råd og vejledning på alle tider af døgnet. Når man ligger vågen (igen) og ikke kan sove, fordi tankerne myldrer, når babyen vågner med høj feber klokken 03.00, eller når man er strandet på en landevej, fordi den sidste bus er kørt. Så er det rart, der ofte er andre med angst, andre forældre eller lokale på vej hjem fra natarbejde, som er til at få fat i.

Som administrator i Ammenet Maria Pihl Fly Bekke fortalte, har Ammenets Facebookgrupper aktivitet døgnet rundt: "Jeg starter altid med at se, hvem der har skrevet om natten – for der er altid nogen, der har skrevet om natten."

Folk med funktionsvariationer kan deltage hjemmefra

11 pct., svarende til 350.000 danskere, svarer, at de foretrækker digital frem for fysisk deltagelse. I vores interviews og gennem vores observationer har vi fået indtryk af, at de digitale medborgerhuse har særlig værdi for dem, der på grund af fysiske eller psykiske udfordringer har svært ved at deltage og bidrage i andre sociale, politiske og interessebaserede fællesskaber. Marika Sabroe fra Landsforeningen af Væresteder, hvis gruppe du skal læse om på næste side, siger sådan her om den digitale deltagelse i Landsforeningen af Væresteders Digitale Værested:

"Vores brugere fortæller, at de f.eks. lider af angst eller en personlighedsforstyrrelse, som gør, at de ikke bryder sig om at være sammen med andre uden for hjemmet, eller bare hurtigt bliver trætte. I Landsforeningen af Væresteders Digitale Værested oplever de at kunne deltage på deres egne betingelser. Fysiske møder kræver, at man både bevæger sig frem og tilbage, og det kan være sværere at trække sig, når det sociale batteri er tømt."

Og ikke nok med, at folk med forskellige funktionsvariationer kan opleve lettere adgang til fællesskaber og debat, nogle oplever også, at de kan få status af eksperter og være ansvarshavende i grupperne, fordi forholdene er anderledes. I en bygruppe på Sjælland var det i en periode den lokale Hus Forbi-sælger, der fungerede som ordstyrer i gruppen. Den samme pointe nævnes af vores digitale frivillige:

"Skæve eksistenser har en anden mulighed for at deltage i lokalsamfundet uden at blive dømt så meget. Man kan for eksempel ikke se på Facebook, hvilke diagnoser du har, om du er hjemløs, eller om du mangler en tand."

Jacob Beer

Allerød Kommune – Hjælp hinanden! 👍 Husk intet køb-/salg

Man kan få oprejsning som haveentusiast med social angst gennem de digitale medborgerhuse, og selvom man ikke længere kan arbejde som håndværker, står medlemmerne gerne i kø til dine gode råd, hvis du uploader et billede fra byggestedet.

10 pct. af medlemmerne føler sig mindre isolerede

10 pct. af medlemmerne er enige i, at de føler sig mindre isolerede i kraft af at de digitale medborgerhuse. At tilbyde udsatte grupper et fællesskab er også det, der i høj grad nævnes som motivation i de åbne besvarelser fra vores digitale frivillige, når vi spørger: *Er der andet, som motiverer dig, som ikke er med på listen ovenfor?*

"At kunne give et "safe space" til dem der måske ikke kan råbe så højt i hverdagens samfund."

"Glæden over, at mange ensomme fortæller, at de har fået et netværk, nogen finder en kæreste, selv om det ikke er en datinggruppe – det er lykke. 😊"

I Danmarks første digitale værested er de stadig sammen – hver for sig

Marika Sabroe

programleder i Landsforeningen af Væresteder

Landsforeningen af Væresteders Digitale Værested

752 medlemmer/brugere

Oprettet 11.marts 2020.

Kategori: Hjælpegruppe (med socialfaglige medarbejdere)

Om værestedet

Da Danmark blev lukket ned den 11. marts 2020, vidste programleder i Landsforeningen af Væresteder Marika Sabroe godt, hvem der særligt ville blive ramt: Brugere af Danmarks væresteder. Samme dag oprettede hun Danmarks første digitale værested på Facebook. På kort tid fik gruppen 300 medlemsanmodninger, og med hjælp fra TrygFondens coronapulje lykkedes det Marika at bemande posterne som administratorer og ordstyrere med uddannet personale, som stod til rådighed mellem 07.00 og 21.00 alle ugens syv dage. Gruppen er ikke et frivilligt drevet digitalt medborgerhus, men et eksempel på, hvordan digitale platforme også kan bruges innovativt i socialt arbejde.

Praksis

I Landsforeningen af Væresteders Digitale Værested tilbydes socialt udsatte borgere digitalt socialt samvær, daglige faciliterede aktiviteter, gruppeforløb og

råd og vejledning fra fagpersoner, som f.eks. socialrådgiver, diætist, rygestop-rådgivning og søvncoach. Alle aktiviteter foregår sammen hver for sig. Hver morgen kan gruppens brugere skrive godmorgen til hinanden i det fælles "godmorgenopslag", hvor man også kan dele dagens planer og et billede. Gruppens daglige aktivitet kan f.eks. være gåtur, hjemmespa, fællesrengøring eller kreativværksted. Derudover afholdes temauger med fokus på at drikke vand eller bevæge sig, samt gruppeforløb om kost eller selvværd. Gruppen uddanner også holdledere blandt brugerne, så de selv kan stå for aktiviteter, som interesserer dem. Ved alle aktiviteter oprettes tråde i gruppen eller grupperum, hvor brugerne kan fortælle, hvordan det går med at gennemføre aktiviteten.

Marika fortæller, at det motiverer og forpligter brugerne, når der f.eks. laves oprydningstråde med "før og efter"-billede, hvor brugerne og personalet hep-per på hinanden. Personalet følger også op, hvis et medlem har fortalt om at være ramt af sygdom eller har et forestående møde med kommunen.

Pandemien rasede ud, men Landsforeningen af Væresteders Digitale Værested bestod

Det var svært for Marika og hendes team

”

Med Landsforeningen af Væresteders Digitale Værested oplevede jeg, at når man loggede ind i et strikkemøde, så ville medlemmerne gerne vise deres hjem frem. Også mennesker, der ellers er meget lukkede eller private og sjældent har gæster. Så vi kommer på en måde tættere på folk digitalt end i traditionelt socialt arbejde, hvor vi sjældent er hjemme hos værestedsbrugeren.

Marika Sabroe

at vide, hvad tiden efter pandemien ville betyde for interessen for Landsforeningen af Væresteders Digitale Værested. Da coronaen drev over, og de fysiske væresteder åbnede igen, meldte nogle af gruppens omkring 800 brugere sig da også ud med et "tak for nu". Men flere af brugerne er kommet tilbage, og nye brugere kommer stadig til. I dag drives gruppen videre af to faste medarbejdere og to studentermedhjælpere i Landsforeningen af Væresteder. Da vi interviewede Marika i starten af 2023, kunne hun fortælle os, hvad aktivitetsniveauet i gruppen havde været de foregående 28 dage: 283 opslag, 8749 kommentarer og 9995 reaktioner.

"Vi er ikke en konkurrent til de fysiske væresteder. Nogle bruger begge tilbud, men mange af dem, vi har som brugere nu, foretrækker det digitale format. De har måske fysiske eller mentale funktionsnedsættelser som gør, at det ikke er så nemt at komme meget ud. Men de former ret stærke relationer gennem gruppen, og hepper virkelig på hinanden i det daglige."

Værd at vide

I Landsforeningen af Væresteders Digitale Værested opfører brugerne sig meget pænt overfor hinanden, og man har kun måttet ekskludere ét medlem helt i starten: "Da vi lige åbnede Landsforeningen af Væresteders Digitale Værested prøvede vi et par gange at bede nogle om at slette deres opslag, da de var over grænsen. Det var vigtigt, at brugeren selv skulle slette, da der også er noget læring i dette. Sidenhen har vi ikke oplevet, at vi skal moderere samtalen."

Landsforeningen af Væresteder

DAGENS MÅL 🎯

Lad os sammen sætte et mål for dagen. Fortæl i kommentaren og med et foto, hvad du skal have ordnet i dag 🙌🙌

Mine køkkenskuffer trænger til at blive gjort rene og så skal jeg ud med pap og papir.

Husk hvis det er svært at komme igang, så kan du bruge æggeursøvelsen, som er illustreret på tegningen herunder.

Jeg glæder mig til at se billeder af hvad du har sat af mål for dagen 😊😊

Kærlige hilsner
Maria

Kommentar fra admin

@bruger1, havde du ikke også et par kasser, du skulle have tømt? Det kan være din dags mål.

Svar fra [bruger 1]

Det er det også og en gulvask. Men først en kop kaffe sidder i toget hjem nu ❤️

Kommentar fra [Bruger 2]

Jeg skal have vasket tøj, lægge tøj sammen og på plads samt hænge det våde tøj op. Jeg er ike nået til at lægge det på plads endnu men det andet er klaret 🙌

[billede af vasketøj der hænger til tørre]

Kommentar fra [Bruger 3]

Mit mål er at få åbnet min computer og
- få tjekket e-boks
- få tjekket mail til Folkets hus
- få betalt VVS'er

Svar fra admin

Det lyder som et godt mål, det er i hvert fald vigtigt at få gjort, men kan kræve meget energi af én. Hvordan har du det med de mange digitale løsninger?

Svar fra [Bruger 3]

Jeg har det generelt okay med det digitale, men min koncentration og hukommelse kan være en stor udfordring. Jeg er super stolt over at have gennemført dagens mål.

6

Et fælles projekt - medlemmerne hjælper til

I dette kapitel sætter vi fokus på samarbejdet mellem de digitale frivillige og medlemmerne og diskuterer det fælles og store udbytte, som de digitale frivillige og medlemmerne har ved at være aktive i de digitale medborgerhuse. Som nævnt i kapitel 2, spiller medlemmerne nemlig en afgørende rolle ift. at gruppen formår at blive – og vedblive at være – et godt fællesskab.

Til denne diskussion bruger vi både data fra vores interviews, vores survey til digitale frivillige, vores repræsentative befolkningsundersøgelse og vores netnografiske studier. (se overblik over datakilder på [side 300](#), ref. A.i, C, E).

Kapitlet vil komme omkring:

- Hvor meget de digitale frivillige ønsker at blande sig
- Hvor meget medlemmerne bidrager til det daglige vedligehold af gruppen
- Om medlemmerne opfatter de digitale medborgerhuse som bedre digitale fora end andre steder på sociale medier
- En diskussion af det digitale dannelsesbegreb i relation til de digitale medborgerhuse

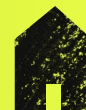
Nøgletal

Den gode gruppe er en holdindsats og medlemmerne er i høj grad med til at vedligeholde fællesskabet i medborgerhusene.

Overordnet oplever medlemmerne mindre spam, chikane, desinformation, hadtale, trusler og svindel i de digitale medborgerhuse end andre steder på sociale medier

66 pct.

af de digitale frivillige mener, at det bedste scenarie er, at deres digitale medborgerhus driver sig selv uden deres indblanding.

74 pct.

af de digitale frivillige mener, at medlemmerne er gode til at anmelde indhold, som de mener bryder med medborgerhusets regler.

85 pct.

af de frivillige inddrager medlemmernes perspektiver i den måde, de styrer gruppen på.

”

Hvis nogen er sure over vores regler, og hvordan jeg håndhæver dem, så spørger jeg ofte, om de har en idé til, hvordan vi kan gøre det bedre. Den tilgang gør, at folk føler sig inkluderet mere, bedre forstår vores situation og anerkender vores beslutninger.

Kirsten Sydendal
Lolland Falster Lovestorm

”

Jeg er forbavset over, hvor mange der har takket for, at jeg har brugt tid på at gøre debattråden bedre – også selvom det var dem selv, der blev rettet på.

Bjarne W. Andresen
Pædagogfagligt Netværk

”

Jeg elsker, når grupperne bare kører stille og roligt. Det er så dejligt, at jeg kan hjælpe andre – hvad end de leder efter en veninde, et råd til at holde deres stueplante eller en madopskrift.

Helle Pedersen
Veninder søges 40+, 50+, 60+ og kun for piger flest fra 18-35 år

Den gode gruppe er en holdindsats

Når vi ser på, hvordan administratorerne foretrækker at deres grupper fungerer, udtrykker to tredjedele, at de er enige eller meget enige i, at det ideelle er, at deres Facebookgruppe driver sig selv uden deres indgriben. En administrator skriver dette eksempel fra egen gruppe, der næsten er selvstyrende:

"Det er primært en medlemsstyret gruppe, vi forsøger blot at opretholde sikkerhed samt inddrage dem, der normalt ikke selv tager initiativ."

Ønsket om en selvstyrende gruppe kan skyldes, at en væsentlig del af administratorernes arbejde går ud på at opretholde en positiv atmosfære i grupperne. Dette arbejde kan være demotiverende, især når medlemmerne modsætter sig administratorernes beslutninger. At ønske sig en gruppe, der kører af sig selv kan altså bunde i et ønske om selvregulerende samtaler og konstruktive fællesskaber.

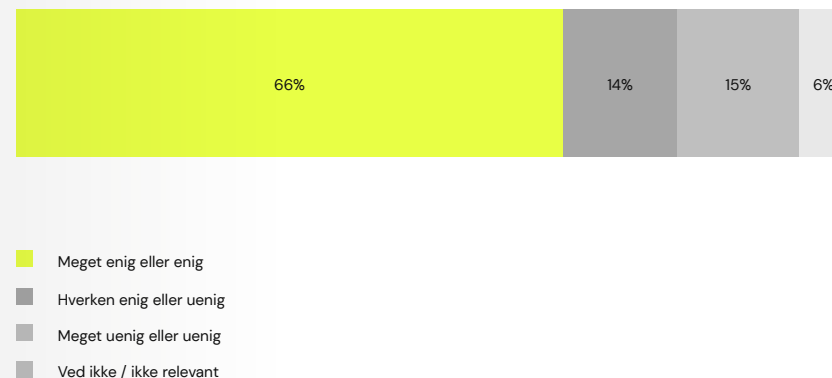
85 pct. af administratorerne lytter til medlemmernes ønsker til, hvordan gruppen skal drives. Det gælder både i forhold til at tage imod medlemmernes opslag, kommentarer og privatbeskeder med feedback til deres arbejde (60 pct.), at lave afstemninger i gruppen (16 pct.) eller på andre måder inddrage medlemmerne (9 pct.). En administrator beskriver:

"Vi har ofte diskussioner med medlemmer, ligesom vi også inviterer ind i "Rum" for at diskutere administrationen af gruppen."

Medlemmer bliver altså ofte inddraget i beslutninger om gruppens drift, og deres perspektiver har værdi for administratorerne. Den gode gruppe er altså ofte en holdindsats, både blandt administratorerne, men også sammen med medlemmerne.

Figur 6.1

Hvor enig er du i følgende udsagn: Det ideelle scenarie er, at gruppen driver sig selv uden min indblanding

... og særligt nogle medlemmer er en hjælp

Figur 6.2 nedenfor viser, at medlemmerne i Facebookgrupper kan spille en vigtig rolle i at sikre, at samtalerne forløber som de skal.

Knap tre fjerdedele af administratorerne er enige eller meget enige i, at medlemmerne er gode til at rapportere opslag og kommentarer, som overtræder gruppens regler og til at minde hinanden om reglerne.

Lidt over halvdelen af administratorerne mener, at det primært er en mindre del af medlemmerne, som særligt bidrager til gruppens dynamik og samtale med opslag og kommentarer. 43 pct. er desuden enige i, at det ofte er de samme medlemmer, der har svært ved at holde en god tone.

Den oplevelse deler Bjarne W. Andresen, tidligere administrator i Pædagogfagligt netværk, som fortæller at:

”Særligt nogle medlemmer bidrager til at drive gruppen. Ud af hundrede anmeldelser, så er de 70 af dem lavet af de samme 10 personer.”

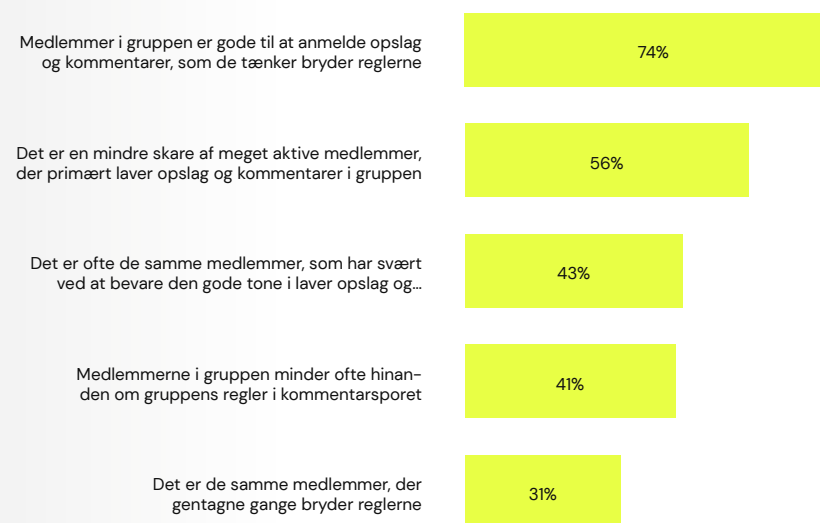
Administratoren af gruppen ‘Det sker i Nordvest’, Dan Kreutzfeldt, siger desuden:

”Der er flere brugere, som aldrig er særligt synlige i gruppen med opslag og kommentarer, men som er gode til at anmelde indhold, der bryder med gruppens retningslinjer.”

Dan pointerer, at denne form for ”skyggeadministratorer” er en stor hjælp. Denne aktivitet kunne man oplagt også betegne som digitalt frivilligt arbejde, og derfor fremhæves den her, selvom det ikke har været muligt at kvantificere indsatsen. Dog sætter det en streg under, at medlemmerne også er dedikerede til den daglige drift i de digitale medborgerhuse.

Figur 6.2

I det følgende vil vi spørge ind til medlemmerne i den gruppe, du administrerer eller er ordstyrer i. Vi vil bede dig markere, hvor enig du er i udsagnene: Andelen der har svaret ”Meget enig” eller ”Enig”

”

Jeg har slået hårdt ned på, når folk gør grin med hinanden eller kommer med hånlige og sarkastiske bemærkninger. Der har jeg skrevet direkte til de parter, der var involveret, og bedt dem redigere deres kommentarer, ellers ville jeg gøre det for dem. De fleste valgte at redigere selv, og alle i gruppen kan jo se, hvordan kommentarer er redigeret. Hvis ikke jeg hørte fra dem, er kommentaren blevet slettet. Mange har svaret: "der røg sgu lige en finke af panden".

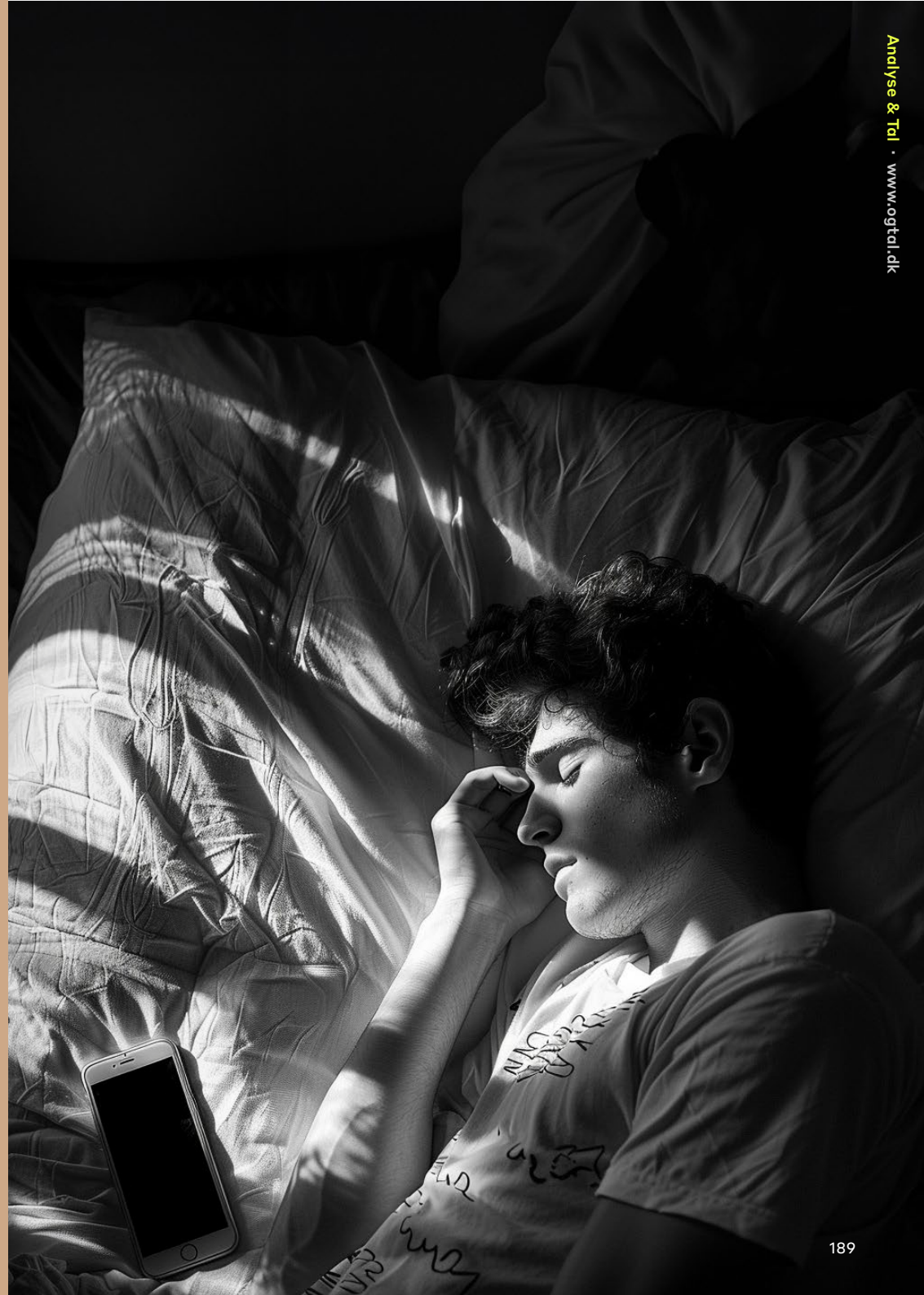
Der er da enkelte, som svarer mig vredt, men det er måske kun 10 ud af 47.000. Og det er jo ret imponerende.

Bjarne W. Andresen
Pædagogfagligt Netværk

”

Medlemmerne er "surest", når de mener vi modererer uretfærdigt. Når vi har slukket for kommentarer eller slettet et opslag. En følelse af at deres frihed bliver begrænset. Men folk anerkender også, at vi skal lægge øre til meget brok. Nogle har skrevet privat-beskeder og siger tak for, at jeg blander mig i debatten og får folk til at opføre sig ordentligt.

Casper Thede
6430 Nordborg og WordPress Danmark

De digitale medborgerhuse opleves som trygge(re)

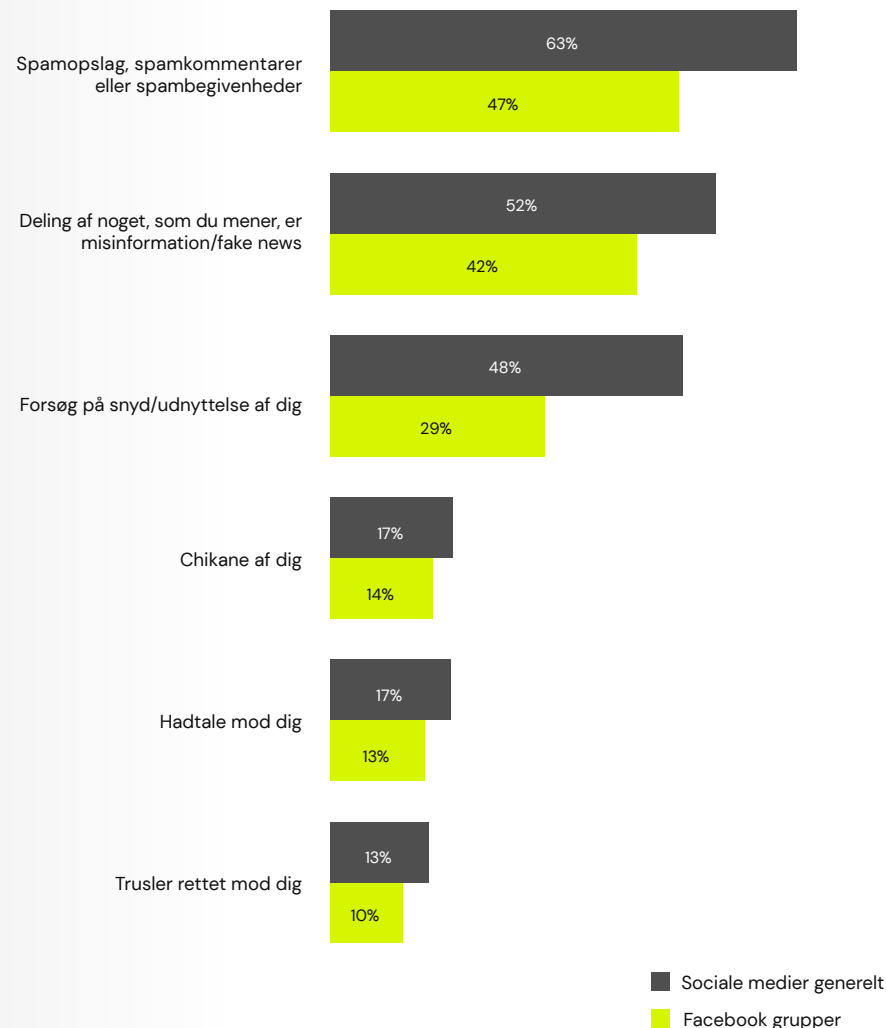
I vores første kortlægning af Danmarks digitale medborgerhuse fra 2022 brugte vi tre algoritmer til at påvise, at tonen i de offentlige digitale medborgerhuse er bedre end på mediernes og politikernes sider.

KOMMENTARER FRA:	ANGREB	ANERKENDELSE
Mediernes Facebooksider	5 pct.	13 pct.
Politikernes Facebooksider	8 pct.	24 pct.
Offentlige Facebookgrupper	2 pct.	21 pct.

Vi ved altså, at tonen over en bred kam er bedre i de digitale medborgerhuse, og kortlægningen af de frivilliges arbejde tydeliggør også, at vi især har de digitale frivilliges hårde og konstante arbejde at takke for, at spam, trolde, trusler, angreb og chikane bliver begrænset.

Når vi spørger til medlemmernes oplevelse med problematisk adfærd i Facebookgrupperne og på sociale medier generelt, ser det da også ud til, at medlemmerne generelt er af den opfattelse, at grupperne er tryggere steder i det digitale landskab, om end de tydeligvis ikke er renset for ubehageligheder. Vi både observerer og hører også, at medlemmerne sætter pris på en administrator, der er god til at sætte grænser.

Figur 6.3
Hvor ofte er du udsat for følgende på sociale medier og i Facebook grupper? Andel der har svaret "månedligt" eller oftere

Pædagogisk moderation i pædagog- fagets medborgerhus

Bjarne W. Andresen

57 år, Master i børnelitteratur,
førtidspensioneret pædagog

Pædagogfagligt Netværk

53.300 medlemmer

Oprettet: 2007

Kategori: Faglighed

Om medborgerhuset:

Pædagogfagligt Netværk var et forum for vidensdeling og debat om arbejde og uddannelserne indenfor det pædagogiske felt. Gruppens feed bugnede af gode pædagogfaglige aktiviteter, forældrerelationer, specialtilbud og ledelse, ligesom der blev givet feedback og input til opgaver på pædagoguddannelsen. Kommentarsporet var ofte livligt med politisk debat om alt fra minimumsnormeringer, coronatiltag, forråelse i den offentlige sektor og overenskomstforhandlinger. I gruppen var mange medlemmer pædagoger, men den var også åben for journalister, politikere, faglige foreninger, forældre mm., som også bidrog med personlige historier og kunne stille spørgsmål til gruppens medlemmer.

Bjarnes vej til rollen som ordstyrer:

Bjarne blev rekrutteret som administrator af gruppens oprindelige initiativtager, der gerne ville gå på pension fra arbejdet med gruppen. Flere medlemmer meldte sig, men faldt hurtigt fra igen. Til sidst, da det lod til at gruppen ellers ville blive inaktiv, trådte Bjarne til. Inden

Bjarne tog administratorkasketten på, var han et aktivt medlem, der ofte kom med forslag til gruppen og mindede folk om at holde den gode tone.

Praksis:

Bjarnes tilgang til rollen som administrator bærer præg af hans faglighed. Han er gået i dialog om reglerne for gruppen, gennem afstemninger og åbne spørgsmål. Det har f.eks. været op til afstemning, om gruppen måtte bruges til rekruttering af ansatte til fx dagtilbud. Som administrator har Bjarne tilbudt meget inddragelse og pædagogisk opdragelse af medlemmerne. Han har både modereret indhold, der ikke var relevant for gruppens formål, men også hårde eller vrede indlæg er blevet begrænset.

Én regel, som han indførte, var, at forbyde "forargelsesopslag" vedrørende sager og situationer, som alle var enige om repræsenterede en dårlig pædagogisk praksis. Opslagene skulle gerne have nuance, være undrende, eller løfte debatten til et nyt niveau.

Alle har dog fået en personlig begrund-

”

Nogle gange har jeg slettet et opslag eller en kommentar, og så har jeg sendt teksten tilbage til forfatteren igen, og bedt dem skrive den om. Deres arbejde skulle jo ikke være spildt, men derfor skal opslaget stadig overholde reglerne.

Bjarne W. Andresen

delse og henvendelse, når Bjarne har afvist indhold. Nogle har reageret med vrede og brok, men mange har taget venligt imod hans feedback og rettelser. "Der var mange, som skrev, at de var taknemmelige for den måde, jeg har gjort det på, og da jeg stoppede, fik jeg mange tak med på vejen."

Mest motiveret når:

Bjarne er mest motiveret af at gruppen gør noget for at højne det pædagogfaglige niveau i Danmark. Derudover har han fået et enormt indblik i, hvad der rører sig i miljøet, ligesom han har mødt nye mennesker og blevet inviteret med i andre faglige samtaler f.eks. podcasts.

Mindst motiveret når:

Bjarne har været mindst motiveret, når han har fået svinere af medlemmer. Han har følt sig misforstået, når han beskyldes for magtfuldkommenhed eller censur, for som han siger, "er det er faktisk ikke magten over dig, der driver mig til at bruge tid på det her."

Værd at nævne:

Bjarne kiggede med egne ord ind i gruppen "rigtig, rigtig mange gange om dagen". Det var især dét, der fik ham til at ville stoppe som administrator, altså opmærksomhedsforbruget.

Under corona fik Bjarne travlt. Hele faget var i krise og forvirret over nedlukninger, nødpasning og rengøringskrav. I den periode var han aktiv i gruppen 3 timer om dagen.

NB: Da Bjarne ønskede at stoppe som administrator blev gruppen overdraget til bupl, som senere gjorde den inaktiv med opfordring til medlemmer om at flytte til en anden og lignende gruppe, som nu har fået navnet "Pædagog til pædagog". "Pædagogfagligt Netværk" er bevaret som arkiv for debatter og vidensdeling.

Bjarne W. Andresen

Jeg har slettet to opslag i dag. Et med en græsekarmand udskåret på en sjov måde og et med en vittighed om alkohol kontra kaffe. Jeg trak på smilebåndet begge gange, men de har ikke relevans her i gruppen. Der er masser af Facebooksider og -grupper, som er sat i verden for sjov og spas. Jeg appellerer til, at I bruger dem til den type opslag og holder jer til det faglige her i Pædagog 😊
Med venlig hilsen
Bjarne, admin

Redigeret: Jeg har også fjernet en video med et barn, som leger med et bind. Af samme grund som ovenstående. Desuden ser jeg en risiko for digital mobning af barnet, når kammerater fem-ti år senere genfinder klippet.

👍 215

20 kommentarer

[Bruger 1]

En skam der bliver mindre og mindre plads til spas, men sådan er vi jo så forskellige, hvilket jo er fantastisk. Husk nu hyggen derude 🙌

👍👎👎 6

Bjarne W. Andresen

Der er masser af plads til spas på Facebook. Du kan helt sikkert finde grupper og sider, som er kommet til verden udelukkende med det formål. Jeg følger selv nogle af dem. Men ingen grund til at blande de forskellige gruppers indhold.

👍 24

[Bruger 2]

[Bruger 1] udvander man indholdet med irrelevant indhold, forsvinder dem med det rigtige indhold..

👍 14

[Bruger 3]

Vi trængte til en synlig admin herinde. Tak for dig.

👍 35

[bruger 4]

Jeg er virkelig harm.... Vi har lige fået dette brev fra vores børns institution og nu er det heldigvis ikke vores børn og deres pædagoger det er gået ud over men jeg syntes det er skrækkeligt at nogle bliver udstillet på denne måde...
Stakkels de pædagoger, forældre og børn der er involveret...
Hva syntes i om det TV2 gør her med skjult kamera under dække som pædagog???

[Billede]

43

285 kommentarer

[Bruger 5]

Jeg har det omvendt – jeg synes det er MEGET vigtigt at virkeligheden bliver afdækket.

Det her er en fuckfinger til nomeringerne og ikke til pædagogerne.

Jeg kan stå inde for alt det jeg gør, ud fra de vilkår jeg agerer i, og sådan håber jeg alle pædagoger har det, hvorfor et skjult kamera ikke ville skræmme mig.

Det er for børnenes skyld, og det er en del af debatten ❤️

👍 65

[Bruger 6]

Hvad skete der lige for krav om anonymitet?? Og hvorfor er det de enkelte institutioner der skal stå på mål for hele den skævværdne normering, når nærmest samtlige pædagoger, forældre, mm råber så højt de kan til politikerne? Og når journalisterne så ovenikøbet allerede har fået afslag... Puha.. Håber ikke det medfører sanktioner overfor de berørte. 😊

👍 12

Et fælles udbytte: Digital demokratisk dannelse

Ét af de mange udbytter, som både de digitale frivillige og medlemmerne får ud af at være en del af det digitale civilsamfund, er opkvalificering i digital demokratisk debat. Som nævnt i kapitel 2 har det en stor værdi at flere får erfaring med de svære dilemmaer, der ligger i, at tilbyde frie men også trygge digitale fællesskaber.

Vi uddanner os sammen

Flere administratorer peger på, at arbejdsbelastningen i et digitalt medborgerhus er størst i starten, hvor gruppen skal finde sine fælles ben og en fælles fortolkning af reglerne. Én af de digitale frivillige, som vi har interviewet siger:

“Tonen i gruppen ændrer sig, fordi folk ændrer sig. Vi uddanner os også sammen. Hundrevis af mennesker har fået digital dannelse gennem bevægelsen.”

– Marie Blønd, Forældrebevægelsen #HvorErDerEnVoksen

Men værdsætter også nultolerancen

Når denne forhandling er nogenlunde på plads, udtrykker de digitale frivillige dog også i høj grad, at de ikke har meget tålmodighed med medlemmer der forbryder sig mod reglerne. Én administrator skriver:

“Vi har en absolut 0-tolerance overfor nogen form for opslag og kommentarer som ikke bidrager til den gode samtale, som ikke forholder sig til emnet, som ikke har relevans til forfatterens intention med opslaget, eller som på nogen måde angriber eller nedgør andre.”

Her har vi tidligere påpeget, at det gode ved de digitale medborgerhuse er, at man altid har mulighed for at oprette egne grupper eller finde andre grupper at være aktiv i, hvis linjen ikke passer. Denne tilgængelighed giver en naturlig “konkurrence” mellem grupperne, og motiverer også de digitale frivillige til at tilbyde de bedst mulige fællesskaber, uden at de skal finde sig i hvad som helst.

Og mange administratorer, som vi har snakket med oplever også anerkendelse fra medlemmerne, når de sætter grænser. Jacob Beer siger:

“Når jeg er inde og moderere, er folk gode til at lægge mærke til, at jeg gør en indsats for at der er trygt at være. Det sker at folk anerkender tidsforbruget og indsatsen.”

Vi ved fra vores undersøgelse, at de digitale frivillige er motiverede af at hjælpe andre og tilbyde gode fællesskaber, som de synes mangler, og at god administration også er et udbytte, der værdsættes.

“Jeg starter ofte nye grupper, når der ikke er nogen eksisterende af den slags, jeg selv søger og ønsker at deltage i. Altså fordi der er en mangel, ud fra mit synspunkt. Så jeg skaber noget, jeg selv ønsker er tilgængeligt. Det handler både om tema og tonen/stemningen i en gruppe, fx er der en del moderatorer/stiftere, som ikke formår at køre en god gruppe, hvor folk føler sig trygge. Sådan en gruppe bryder jeg mig ikke selv om at deltage i.”

Vores undersøgelse peger på, at de digitale frivillige ofte gør en ekstra indsats for opdragelsen, kommunikationen og formidlingen til medlemmerne. Marie Blønd skriver:

“Jeg har set folk, der er gået fra at være noget jeg ville kalde en troll på min side, som er endt med at være mine aktivistiske og politiske allierede. Men det kræver et kæmpe dialogarbejde bagom, og mange ville nok give op og smide dem ud.”

Vores undersøgelser viser også, at medlemmerne i grupperne er aktive ift. at minde hinanden om gruppens regler og anmelde problematisk indhold. Og flere fortæller også, at:

"...når nogen angriber administratoren, så træder medlemmerne til."

- Bjarne W. Andresen, Pædagogfagligt Netværk

I det digitale civilsamfund får både frivillige og medlemmer praktisk erfaring med at debattere, sige fra, bakke op, vedtage og forhandle regler.

7

Der er flere digitale frivillige, end vi tror

I dette kapitel undersøger vi, hvor mange der er frivillige på digitale platforme – både på Facebook og i den digitale verden i øvrigt. Vi sammenligner resultaterne fra vores befolkningsurvey, hvor vi har spurgt ind til borgernes frivillige engagement, med VIVEs seneste frivillighedsundersøgelse fra 2021.

Kapitlet vil vise, at omfanget af frivillighed online er større, end vi hidtil har troet, og vi ser nærmere på, hvem de digitale frivillige er. Adskiller de sig fra de traditionelle frivillige – og i så fald hvordan? I slutningen af kapitlet runder vi af med en diskussion om, hvorvidt den digitale frivillighed udgør en trussel imod den traditionelle frivillighed, eller om den digitale frivillighed tværtimod øger chancen for, at nye grupper får erfaring med frivilligt arbejde.

Kapitlet vil komme omkring:

- Hvad er andelen af den voksne befolkning, der laver frivilligt arbejde i Danmark?
- I hvor høj grad ligner de digitale frivillige de traditionelle?
- Er digital frivillighed en trussel mod foreningslivet?
- Kan det digitale format engagere nye grupper af frivillige?

Nøgletal

83 pct.

af administratorer og ordstyrere betragter selv deres indsats som frivilligt arbejde.

13 pct.

af den voksne befolkning er administrator eller ordstyrer af en Facebookgruppe eller laver andet frivilligt arbejde online.*

96 pct.

af administratorer og ordstyrere får ikke løn for deres arbejde.

74 pct.

af digitale frivillige administratorer og ordstyrere har ikke en forening eller organisation i ryggen.

Datakilde E / n=2000 og datakilde D / n=408 (Se bilag 1)

* Det skal her understreges, at ikke alle administratorer og ordstyrere nødvendigvis er digitale frivillige.

Nogle af dem driver givetvis en familieggruppe eller et vennefællesskab.

Datagrundlag for sammenligning:

Vores befolkningsurvey:

Analyse & Tal har gennem Voxmeter udsendt en befolkningsurvey til et repræsentativt udsnit af befolkningen over 18 år, indsamlet i september 2023. Stikprøven består af 2.000 besvarelser.

VIVEs seneste frivillighedsundersøgelse er baseret på en repræsentativ stikprøve på over 15.000 danskere over 16 år. VIVE har lavet frivillighedsundersøgelser i 2004, 2012, 2017 og 2020. I dette kapitel sammenligner vi vores resultater med resultaterne fra VIVEs nyeste frivillighedsundersøgelse, som blev lavet i 2020 og udkom i 2021.

Hvad betyder det for vores undersøgelse?

At vores stikprøve er væsentligt mindre end VIVEs betyder, at vores statistiske usikkerhed er noget større end deres. Vi har derfor været grundige med vores teststatistik for at sikre at eventuelle forskelle vi udtaler os om ikke blot skyldes stikprøve-støj, men faktisk (med høj sandsynlighed) kan tilskrives reelle statistiske forskelle.

Tal fra Danmarks Statistik indgår også i dette afsnit, fordi vi gerne vil sammenligne de frivillige med hele den voksne danske befolkning. Tallene er de nyeste tilgængelige tal fra Statistikbanken, hvilket for køn og alders vedkommende er 4. kvartal 2023 og 3. kvartal 2021 for uddannelse.

Da reformerne ramte, sprang tusindvis af danskere ud som næstehjælpere

Susanne Jakobsen

*Uddannet håndarbejds lærer til voksenundervisning, 67 år,
administrator og grundlægger af gruppen, folkepensionist.*

Ugentligt tidsforbrug: 10-15 timer.

**Næstehjælperne
København N, NV og Ø**
2.750 medlemmer

Oprettet i 2017

Kategori: Hjælpegruppe

Om medborgerhuset:

Næstehjælperne er en social bevægelse og et netværk for protest og praktisk hjælp til reformramte, der opstod på Facebook i 2016. Gruppen er opstået ud af modstand mod nedskæringer i ydelserne til de mest udsatte borgere med stigende fattigdom til følge. Susannes gruppe er én af omkring 30 lokale næstehjælpergrupper. Gruppens ene formål er at være et lavpraktisk forum, hvor udsatte og reformramte kan søge og tilbyde mad, tøj, møbler, rådgivning og ting – ja faktisk hvad som helst på nær medicin, gavekort, penge og tobak. Gruppens andet formål er at være et ben i den nationale protestbevægelse mod forringelsen af det sociale sikkerhedsnet.

Susannes vej til rollen som administrator:

Da Susannes datter blev ramt af konthjælpsloftet, meldte hun sig ind og var aktiv i den nationale næstehjælpergruppe. Her blev hun spurgt, om hun ville stå i spidsen for en lokalgruppe i hendes område. De var tre, der stiftede lokalgruppen sammen.

Praksis:

Susannes arbejde består både i at godkende nye medlemmer og opslag, ligesom hun svarer på i omegnen af 20 privatbeskeder om ugen. Derudover arrangerer hun middage, afhentning og uddeling af overskudsmad, ansøgning om og uddeling af julehjælp, søgning af legater og salg af ting på julemarked.

Mest motiveret når:

Susanne er grundlæggende motiveret til at drive gruppen, fordi hun kan se og mærke, at der er hårdt brug for den. At den gør en forskel for lokale udsatte og reformramte igen og igen.

”

Man skal heller ikke forsvare sig eller motivere, hvorfor man søger hjælp. Vi skal skaffe folk så meget hjælp, som vi overhovedet kan. Derfor slår vi hårdt ned på udskamning.

Susanne Jakobsen

Mindst motiveret når:

Det er mest demotiverende, når folk misbruger formatet: Både når "hjælpere" lover alt muligt, som de ikke holder i sidste ende og når "modtagere" misbruger folks tillid, opfører sig uforskammet eller slet ikke dukker op og henter donationer som aftalt. "Hjælpere" og "modtagere" er sat i citationstegn, fordi medlemmer ofte oplever at være i den ene og den anden rolle. Susanne beskriver, hvordan hun oplevede flest regelbrud i gruppens opstart: "Men det er som om, at folk har lært vores regler at kende over tid, og nu ved hvordan klaveret spiller."

Værd at nævne:

Det er mest demotiverende, når folk misbruger formatet: Både når "hjælpere" lover alt muligt, som de ikke holder i sidste ende og når "modtagere" misbruger folks tillid, opfører sig uforskammet eller slet ikke dukker op og henter donationer som aftalt. "Hjælpere" og "modtagere" er sat i citationstegn, fordi medlemmer ofte oplever at være i den ene og den anden rolle.

Susanne beskriver, hvordan hun oplevede flest regelbrud i gruppens opstart: "Men det er som om, at folk har lært vores regler at kende over tid, og nu ved hvordan klaveret spiller."

[bruger]

2400 NV

Min søn (13 år) har stærkt forhøjet blodtryk og hospitalet har sagt vi skal måle det 2 gange om dagen for at holde øje med det... hverken hospital eller egen læse har en måler til udlån, og vi skal derfor selv anskaffe en, hvilket jeg på ingen måde har råd til (alt går i forvejen til medicin). Derfor vil jeg høre om der er nogen der har en stående de ikke længere bruger

[bruger]

Er det lykkedes? Ellers har jeg også et i Valby I kan låne

[bruger]

Jeg har et du godt må overtage.

[bruger]

Jeg kan komme forbi med det senere, hvis du er hjemme 😊

Susanne Jakobsen

En familie på ydre Østerbro har brug for hjælp fra fællesskabet. Jeg håber nogen kan træde til
👍❤️

2100 Kbh

Pengekassen er tømt, konti ligeså og bilen er solgt. Der er ikke mere at komme efter, hvorfor jeg søger mad.

Må jeg selv vælge er fokus:

Almindelig rugbrød

Toastbrød

Pålæg

hakkede tomater

hvide bønner i tomat

chilibønner på dåse

Løg

Gulerødder

Frysepizza

Jordbærmarmelade

Kød

Tun

Makrel

Der er vitterligt ingen penge. Så jeg kan ikke købe mad på diverse billige to-go.

Alt andet tages også imod med kys hånd.

Jeg arbejder rigtig meget for at komme i balance efter min katastrofale økonomiske situation i 2022. Og har der begrænset mulighed for afhentning . . .

👍👤 11

21 kommentarer

VIVEs kortlægning af virtuel frivillighed

Der har længe været interesse i at kortlægge og følge udviklingen i dansker-nes frivillige engagement, og Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, VIVE udgiver med jævne mellemrum en status på danskernes frivillige engagement.

VIVEs seneste frivillighedsundersøgelse (2021) viser, at hele 40 pct. af danskerne mellem 16–89 år engagerede sig frivilligt i 2020. Andelen har været nogenlunde stabil siden deres måling i 2004.

Danskernes frivillige arbejde spænder vidt og omfatter alt fra bestyrelses- og udvalgsarbejde til praktiske opgaver som rengøring, indkøb, undervisning, butiksarbejde, kørsel, sekretariatsarbejde og udvikling af hjemmesider. VIVE spørger også ind til deltagelse i såkaldt *virtuelt frivilligt arbejde*, beskrevet som "aktiviteter på nettet, som kan opfattes som frivilligt ulønnet arbejde".

Her svarer 6 pct. af befolkningen, at de udfører virtuelt frivilligt arbejde. En sjettedel af dem svarer, at de udelukkende udfører virtuelt frivilligt arbejde, mens fem sjettedele både udførte virtuelt og andet frivilligt arbejde. Når VIVE i 2020 spørger ind til virtuelt frivilligt arbejde, er der indsat en uddybende forklaring i spørgsmålet. Den konkrete spørgsmålsformulering lyder:

"Nu kommer nogle spørgsmål om virtuel frivillighed. Med virtuel frivillighed menes aktiviteter på nettet, som kan opfattes som frivilligt ulønnet arbejde.

Har du udført virtuelt frivilligt arbejde i løbet af det seneste år?

Der tænkes med virtuelt frivilligt arbejde på frivilligt arbejde udført uden at mødes ansigt til ansigt. Det kan være hjælp til administration af sociale medier, online lektiehjælp, rådgivning eller lignende.

Der tænkes dog ikke på privat forbrug af sociale medier, blogs og nettet i øvrigt."

"Hjælp til administration af sociale medier" er altså frivilligt arbejde, mens "privat brug af sociale medier" ikke er det. Hvordan mon landets ordstyrere og administratorer har opfattet dette?

At være administrator og ordstyrer handler ikke om at hjælpe andre mennesker med at administrere sociale medieprofiler, men om at drive og styre et gruppefællesskab og en debat. Det er muligt, at administratorerne og ordstyrere har tænkt deres indsats som "privat brug af sociale medier", og derfor svaret nej til, at de udfører virtuelt frivilligt arbejde. Det er nærliggende at tro, fordi administratorer og ordstyrere netop bruger deres private profil til at udfylde rollen.

I surveyen fra 2012 nævner VIVE specifikt Facebooksider som eksempel på noget, der ikke betragtes som frivilligt arbejde, mens det at administrere og drive en Facebookgruppe ikke nævnes. Det er muligt, at denne formulering har fået en hel del digitale frivillige administratorer og ordstyrere til ikke at opfatte deres arbejde som virtuelt frivilligt arbejde i 2012.

Definition af virtuel frivillighed

Selvom VIVE ikke nævner arbejdet med Facebookgrupper som en del af forklaringen til spørgsmålet om virtuel frivillighed, så falder administratorarbejdet under VIVEs definition af frivilligt arbejde – så længe det kommer andre end familie og det nære netværk til gode.

Ifølge VIVE er der tale om frivilligt arbejde, når det er ulønnet, frivilligt, til gavn for andre en én selv og nærmeste familie, aktivt og udført i en organisatorisk sammenhæng, som både kan være offentlig eller privat, jf. definitionsboksen.

VIVEs definition af frivillighed inkluderer 'frivilligt arbejde i uformel sammenhæng'. Den uformelle frivillighed har ifølge VIVE typisk en organisering, der er mere netværksbaseret, græsrodspræget og løs end den frivillighed, der finder sted i foreninger og organisationer (VIVE 2021, 21).

Som eksempler på sådanne aktiviteter nævner VIVE bl.a. Venligboerne og Næstehjælperne, som vi begge finder i vores data over Facebookgrupper. Se casen om Susanne Jakobsen, der driver "Næstehjælperne København N, NV og Ø" i starten af kapitlet.

I et spørgsmål til hvilke frivillige arbejdsopgaver, der er udført, nævner VIVE da også specifikt "administrere Facebookgruppe (bredere end gruppe for venner og familie)" som et eksempel på frivilligt arbejde over internettet. VIVEs framing af *virtuelt frivilligt arbejde* er dog en anden, og som beskrevet er det sandsynligt, at mange administratorer og ordstyrere ikke har genkendt sig selv i denne beskrivelse.

VIVEs definition af frivillighed:

Frivilligt arbejde forstås som en aktivitet, der:

- Er ulønnet (dog med mulighed for kompensation for udgifter)
- Er frivillig (fx ikke aktivering)
- Udføres i en organisatorisk sammenhæng, som både kan være offentlig eller privat
- Er til gavn for andre end én selv og den nærmeste familie
- Er aktiv (dvs. medlemskab af en organisation er ikke nok)

VIVE nævner specifikt "frivilligt arbejde i uformel sammenhæng", også kaldet "uformel frivillighed": *Frivilligt arbejde, der ikke er organiseret i formelle organiseringer, men stadig kommer andre end familie og det nære netværk til gode og ikke alene er en spontan enkeltstående aktivitet (fx at hjælpe en ældre dame over vejen).*

Flere digitale frivillige, end hidtil antaget

Vores repræsentative befolkningsundersøgelse (datakilde E) indikerer, at der er flere, der laver digitalt frivilligt arbejde, end VIVEs undersøgelse viser.

Årsagen er formentlig, at vi specifikt spørger ind til det at være ordstyrer eller administrator af Facebookgrupper, og at flere dermed har "genkendt" sig selv som digitale frivillige, end når VIVE har spurgt til virtuel frivillighed.

Præcis hvor mange der laver digitalt frivilligt arbejde i dag står imidlertid ikke helt klart fra vores undersøgelse. I vores befolkningsurvey har vi spurgt, om man er ordstyrer eller administrator af en Facebookgruppe. Vi har imidlertid ikke præciseret, at gruppen ikke kun må være for familie eller nære bekendtskaber, som er et krav for, at en indsats kan opfattes som frivillig.

Vi har yderligere spurgt ind til, om man laver "andet digitalt frivilligt arbejde" – det kunne for eksempel være digital chatrådgivning hos en forening eller administrative opgaver.

I vores undersøgelse er det 13 pct. af befolkningen over 18 år, der svarer, at de enten er ordstyrer eller administrator i én eller flere Facebookgrupper *og/eller* gennem andet digitalt frivilligt arbejde.

11 ud af de 13 pct. engagerer sig som administratorer og ordstyrere. De sidste to pct. har udført "andet digitalt frivilligt arbejde".

13 pct. af befolkningen over 18 år svarer til mere end 600.000 mennesker, men som sagt kan nogle af disse stå i spidsen for meget små Facebookgrupper for familien eller vennegruppen. Antallet af digitale frivillige er derfor fortsat omgærdet af usikkerhed (se kapitel 3).

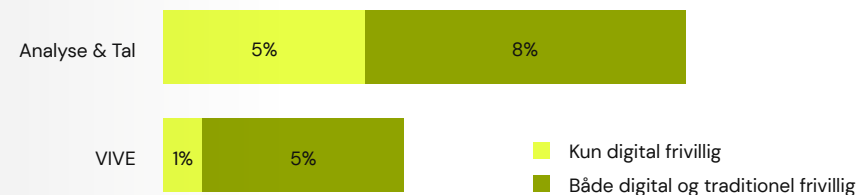
Men ud fra vores befolkningsurvey kan vi i hvert fald se, at potentialet for digitalt frivilligt arbejde er ganske stort. 11 pct. af den voksne befolkning, dvs. omkring 500.000 mennesker, har prøvet kræfter med at styre en Facebookgruppe. Det siger noget om, at rollen som administrator og ordstyrer er tilgængelig for rigtig mange, og at potentialet for at blive frivillig på Facebook er stort.

Hvis vi tæller alle dem, som svarer, at de er administratorer og ordstyrer som digitale frivillige – vel vidende, at nogle af dem ikke er det – så finder vi, at den digitale frivillighed er cirka dobbelt så stor, som den VIVE finder: 13 pct. mod 6 pct. af den voksne befolkning. Det fremgår af figur 7.1. Sandheden ligger nok et sted i mellem vores og VIVEs tal.

Vi finder desuden, at 5 pct. af befolkningen *udelukkende* laver digitalt frivilligt arbejde, mens 8 pct. udfører både digitalt og traditionelt frivilligt arbejde.

Samlet set peger vores resultater på, at en større andel af befolkningen laver digitale frivillige aktiviteter end tidligere vist, og at den digital frivillighed dermed spiller en mere fremtrædende rolle, end hvad vi hidtil har troet.

Figur 7.1
Andelen af den voksne befolkning, der administrerer eller ordstyrer en Facebookgruppe eller laver andet digitalt frivilligt arbejde

Også blandt de frivillige selv ser vi, at de ind i mellem er i tvivl om, hvorvidt det tæller som at være administrator eller ordstyrer af en Facebookgruppe. I vores interviews med administratorer og ordstyrere oplevede vi, at nogle

af dem var i tvivl om, hvorvidt deres indsats kunne tælle som "rigtigt frivilligt arbejde". Det gjaldt også nogle af de digitale frivillige, der stod i spidsen for store grupper.

Som Bjarne W. Andresen, administrator af Pædagogfagligt Netværk, sagde:

"Hvis jeg tænker mig om, så vil jeg betragte det som frivilligt arbejde. Men jeg kunne være tilbøjelig til at tænke, at skærmarbejde ikke talte."

Også Dan Kreutzfeldt, administrator af Det sker i Nordvest, betragtede i flere år ikke sit arbejde i Facebookgruppen som frivilligt arbejde, fordi det ikke var i regi af en organisation.

"Jeg har tidligere betragtet mit arbejde med Facebookgruppen som en tjeneste til lokalsamfundet. Men jeg er med på, at det faktisk er frivilligt arbejde. Det er jo ret mange timer. For mange tror jeg, at forskellen på frivillig arbejde og tjenester vil være, om det er organiseret under en anerkendt organisation."

Det er dog ikke flertallet af de digitale frivillige, der har det ligesom Bjarne og Dan.

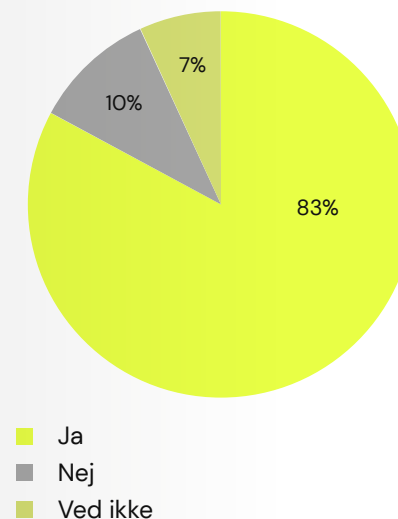
De fleste administratorer opfatter sig selv som frivillige

I vores survey til administratorer og ordstyrere på Facebook svarer de fleste, at de betragter deres indsats som frivilligt arbejde, jf. figur 7.2.

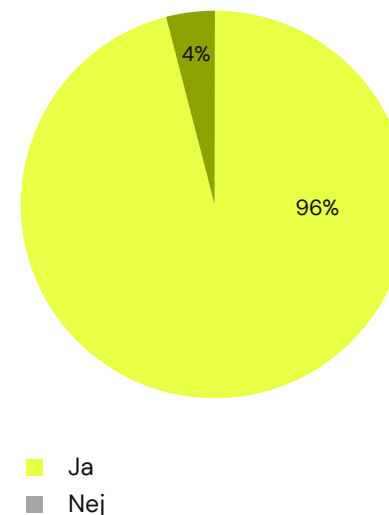
83 pct. af de administratorer og ordstyrere, der har svaret på vores survey, ser sig selv som frivillige, mens 17 pct. enten ikke gør eller er i tvivl ("ved ikke"). Selvom de fleste digitale frivillige administratorer og ordstyrere altså betragter deres arbejde som frivilligt arbejde, så er der alligevel et stort mindretal, der ikke gør eller er i tvivl.

Vi har spurgt de 17 pct. ind til hvorfor. Halvdelen af dem svarer, at de ser Facebookarbejdet som en hobby, for hver femte handler det om, at arbejdet ikke foregår under en formel organisation, og godt hver syvende svarer, at vedkommende får løn for det. Det er dog relativt få, der får penge for administrator/ordstyrertjansen.

figur 7.2
Betragter du din indsats med at være administrator/ordstyrer som frivillig?

Figur 7.3
Udfører du din rolle som administrator / ordstyrer uden løn?

96% af digitale frivillige får ikke løn for arbejdet

For langt, langt de fleste er der tale om ulønnede timer, som det ses af 7.3. Hele 96 pct. af de administratorer og ordstyrere, som har svaret på survey, får ingen betaling for deres indsats.

De 4 pct., der får betaling, kan for eksempel være administrator af en Facebookgruppe under en formel forening eller organisation. Det kan altså være folk, der er ansat til at drive en Facebookgruppe for fx Danmarks Naturfredningsforening, Røde Kors eller private virksomheder, som ser gevinst i at markedsføre bestemte produkter gennem Facebookgrupper. Vi ser også en del soloselvstændige, som fx tilbyder alternativ behandling, og derfor har en interesse i at samle en Facebookgruppe med interesse for netop deres tilbud. Endelig kan der være eksempler på digitale frivillige, som fx Kirsten Sydendal i Lolland-Falster Lovestorm, som får et mindre honorar for at drive arbejdet med både Facebookgruppen og foreningen Lolland-Falster Lovestorm, jf. casebeskrivelsen i kapitel 5.

I hvor høj grad ligner digitale frivillige de traditionelle?

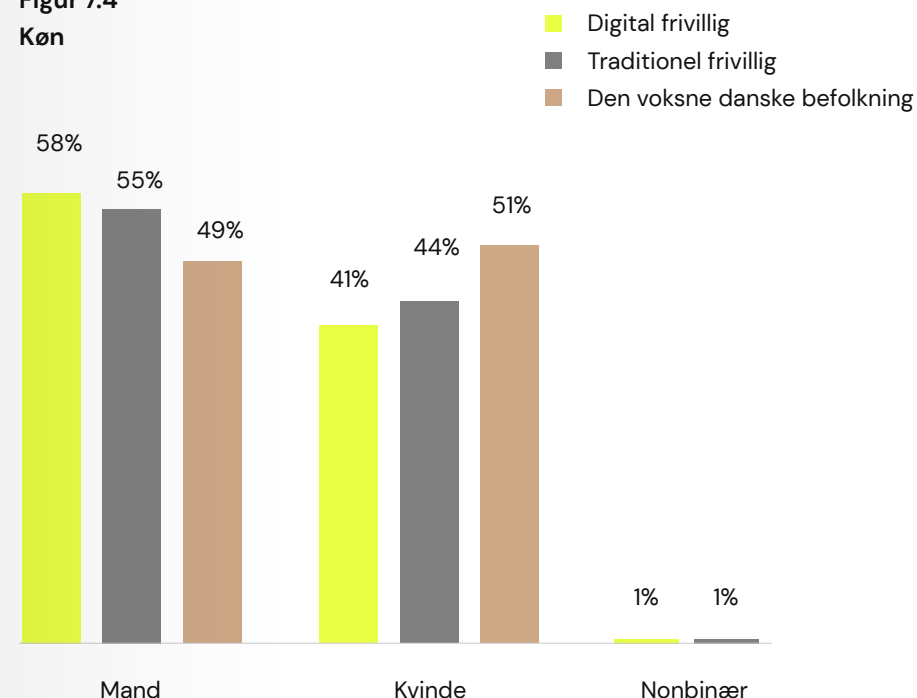
Lad os se nærmere på de 13 pct. af befolkningen, der angiver at lave digitalt frivilligt arbejde i vores undersøgelse. De er enten ordstyrere eller administratorer i én eller flere Facebookgrupper og/eller er aktive i andet digitalt frivilligt arbejde som fx i digitale rådgivningstjenester, online lektiehjælp eller open source udvikling.

På de næste sider ser vi på de demografiske karakteristika blandt henholdsvis digitale frivillige og traditionelle frivillige i vores repræsentative befolkningssurvey. Vi sammenligner de to grupper med henblik på at vurdere, om de digitale frivillige har en anden profil end de gængse traditionelle frivillige – altså dem, der er frivillige i lektiecafeen, som fodboldtræner, i genbrugsbutikken og i det hele taget i den fysiske verden.

I figurerne holder vi desuden andelen af frivillige inden for fx forskellige alders- og uddannelsesgrupper op imod andelen i befolkningen som helhed. Dermed får vi en fornemmelse af, om bestemte grupper er over- eller underrepræsenterede blandt de digitale frivillige.

Det skal bemærkes, at der (som vist tidligere i kapitlet) er et overlap mellem de digitale og traditionelle frivillige, idet 8 pct. af befolkningen over 18 år ifølge vores kortlægning både er digitale og traditionelle frivillige¹.

Figur 7.4
Køn

Flest mænd er digitale frivillige

Den typiske frivillige er en mand. Det viser VIVEs frivillighedsundersøgelse også. Som det ses af figur 7.4, er mænd i overalt, både hvad angår digital og traditionel frivillighed. Forskellen er dog størst, når det kommer til den digitale frivillighed, hvor 58 pct. af de digitale frivillige er mænd mod 41 pct. kvinder. 1 pct. er nonbinær.

Digitale frivillige er yngre end de traditionelle frivillige

Ser vi på aldersfordelingen blandt digitale og traditionelle frivillige er alle aldersgrupper godt repræsenteret. Der er en overrepræsentation blandt de 30-49-årige og blandt de 50-65-årige, der er digitale frivillige, mens flertallet af frivillige over 66+ er det på traditionel vis i lektiecaféen, genbrugsbutikken og i andre ansigt-til-ansigt-situationer.

¹ Gruppen af digitale frivillige omfatter i det følgende både dem, der kun er digitale frivillige OG dem, der både er digitale og traditionelle frivillige. Tilsvarende omfatter den traditionelle gruppe både dem, der kun er traditionelle OG dem, der både er traditionelle og digitale.

Hvis man sammenholder de digitale frivillige inden for de forskellige aldersgrupper med, hvor stor en andel de udgør af befolkningen, er der ikke så stor forskel på, hvor udbredt det er at være digital frivillig i forskellige aldre.

15 pct. af de unge mellem 18 og 29 år er digitale frivillige, og denne gruppe udgør 19 pct. af befolkningen. De unge er altså en smule underrepræsenteret, men blot 4 procentpoint i forhold til deres befolkningsandel. De unge har altså ikke forladt Facebook fuldstændig, som man nogle gange hører i den offentlige debat. Hver syvende digitale frivillig er 18–29 år.

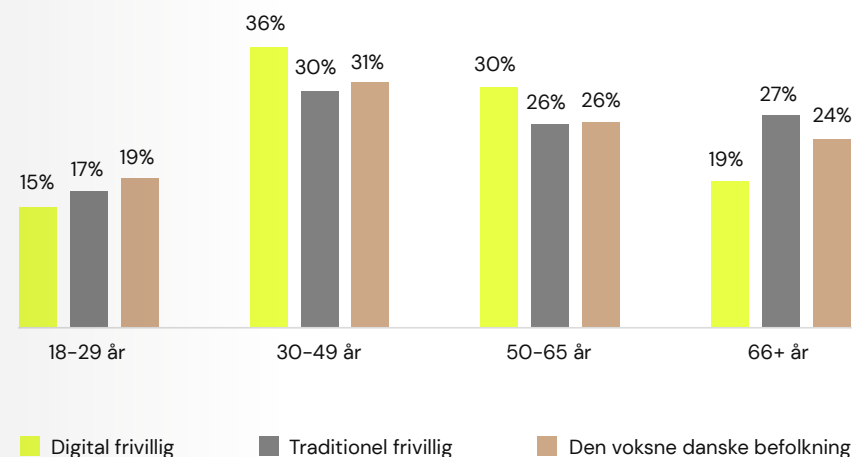
Den største gruppe af digitale frivillige er personer i alderen 30–49-årige. De udgør 36 pct. af de digitale frivillige mod 31 pct. af befolkningen – og er således overrepræsenteret ift. deres befolkningsandel. Personer i alderen for at være småbørnsforældre er altså dem, der udgør den største andel af såvel de digitale som de traditionelle frivillige.

VIVEs frivillighedstal viser ligeledes, at det at være frivillig er mest udbredt blandt personer mellem 36 og 45 år.

Også gruppen i alderen 50–65 år er overrepræsenteret blandt de digitale frivillige ift. deres befolkningsandel, mens de ældste over 66 år er underrepræsenteret. Det er således ikke landets pensionister, der sidder og styrer Facebookgrupperne, men dog er knap hver femte digital frivillig over 66 år.

Vores tal viser således, at digitale frivillige findes i alle aldre, om end lidt færre er det blandt de unge og blandt de ældre.

Figur 7.5
Alder

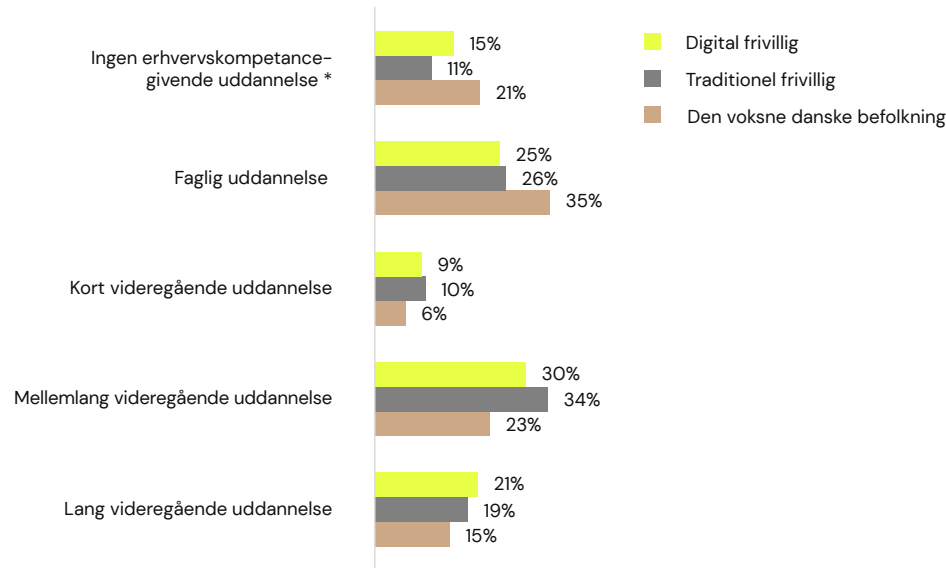

Digital frivillighed tiltrækker flere uden uddannelse end traditionel frivillighed

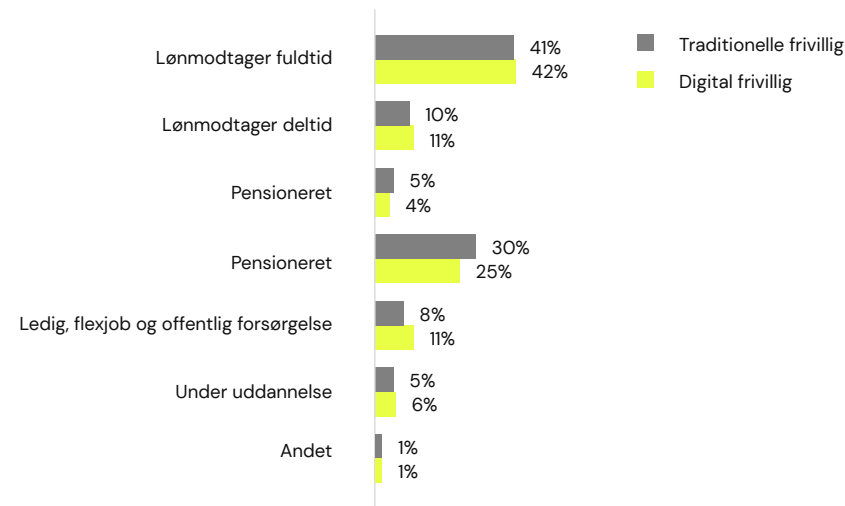
Vores undersøgelse viser – helt på linje med VIVEs – at frivilligt arbejde er mest udbredt blandt personer med videregående uddannelser. Det gælder også for den digitale frivillighed. Personer med videregående uddannelser er overrepræsenteret ift. deres befolkningsandel. Derimod er faglærte underrepræsenteret, da 25 pct. af de digitale frivillige er faglærte mod en befolkningsandel på 32 pct.

Også personer uden erhvervskompetencegivende uddannelse er underrepræsenteret. Men vi ser alligevel, at personer uden erhvervskompetencegivende uddannelse udgør 15 pct. af de digitale frivillige mod 11 pct. af de traditionelle frivillige. Forskellen er stor nok til at være signifikant. Så undersøgelsen kunne antyde, at digitale platforme måske kan hjælpe lidt flere ind i frivillighed blandt den uddannelsesgruppe, der er svagest repræsenteret i frivilligt arbejde.

Figur 7.6
Uddannelse

Figur 7.7
Beskæftigelse

Lidt flere digitale frivillige blandt personer på offentlig forsørgelse

Når vi ser på folks beskæftigelsesstatus, er der ikke så stor forskel på, hvor mange der er hhv. digitale og traditionelle frivillige. Den største gruppe af såvel traditionelle som digitale frivillige er lønmodtagere på fuld tid. Her er lidt mere end 40 pct. frivillige. Dernæst kommer pensionister (inkl. førtidspension, seniorpension, efterløn), som udgør 25 pct. af de digitale frivillige.

Vi kan se, at der er lidt flere pensionister, der er traditionelt frivillige frem for digitalt frivillige, hvilket ikke er så overraskende i lyset af, at den ældste aldersgruppe som vist er underrepræsenteret blandt de digitale frivillige. Dog observerer vi i vores feltarbejde en del førtidspensionister, der påtager sig tjansen som digitalt frivillige.

Omvendt står det til i gruppen af personer, der er ledige, flexjobbere og på offentlig forsørgelse (herunder fx kontanthjælp sygedagpenge). Her er der flere, der er digitale frivillige end traditionelle frivillige. Der er imidlertid tale om små grupper, så forskellen er ikke signifikant.

Det er omkring 9 pct. af befolkningen, der er på dagpenge, kontanthjælp, sygedagpenge, barselsdagpenge og øvrige ydelser (AE 2023).

Vores undersøgelse viser, at denne gruppe udgør 11 pct. af de digitale frivillige. Vores survey er baseret på en stikprøve, og selvom 2.000 besvarelser er en relativt robust stikprøve, så bliver grupperne små, når man dykker helt ned og ser på en gruppe, der udgør forholdsvis få i samfundet. Usikkerheden er derfor stor, og vi kan ikke konkludere hårdt på tallene.

Men resultaterne peger i hvert fald på, at denne gruppe af offentligt forsørgede ikke er underrepræsenterede blandt digitale frivillige. Besvarelserne i vores befolkningssurvey kunne dermed tyde på, at den digitale frivillighed er en smule mere tilgængelig for en gruppe af mennesker, som ofte har psykiske, fysiske og/eller sociale udfordringer, dvs. kontanthjælpsmodtagere, folk på sygedagpenge, mv. En gruppe, der generelt er mindre repræsenteret blandt frivillige i Danmark (VIVE 2021).

Figur 7.6: Datakilde: Egne udtræk fra Danmarks Statistiks Statistikbanken. *I befolkningssurvey af Analyse & Tal er deltagere +18 år, i Danmarks Statistik er de +20 år. Datakilde E / n=2000

Figur 7.7: Datakilde E / n=2000 (Se bilag 1)

Er digital frivillighed en trussel mod foreningslivet?

Nyere undersøgelser af frivillighed peger på, at der i de senere år er sket forandringer i frivillighedslandskabet. I bogen i "Den nye frivillighed" fremhæver Ellen-Margrethe Dahl-Gren (2019), at den konventionelle, organiserede frivillighed gennem NGO'er, fodboldklubber og andre foreninger i disse år bliver komplementeret af mere dynamiske og fleksible former.

Undersøgelser påpeger, at en stadig større del af det frivillige engagement udspiller sig uden for organisationernes regi, og at den traditionelle medlemsmodel er under pres (SFI 2014; Rambøll 2017). Andelen af frivillige, der er medlem af den forening, de arbejder frivilligt for, er faldet. En survey blandt samtlige idrætsforeningerne under DIF og DGI viser, at der fra 2015 til 2022 var et fald på 16 pct. i antallet af frivilligpositioner, og hos hver fjerde forening giver manglen på frivillige hænder udfordringer med at varetage foreningens interesser og udvikling (DIF 2023).

Det samme billede tegner sig blandt sociale aktører på frivillighedsområdet – især fastholdelse af frivillige til langvarige og vigtige organisationsaktiviteter er en udfordring (VIVE 2018-1).

Det fortæller også de frivillige selv. Organisationen Ingerfair viser i en survey, at en af de mest fremtrædende udfordringer for frivillige er at kunne fastholde engagementet hos deres frivillige kollegaer (Ingerfair 2022).

I stedet opstår nye typer af frivillighed i løse forbundne netværk og græsrodsinitiativer på digitale platforme, ofte organiseret uafhængigt af

de traditionelle frivillige organisationer. Tendensen er, at en større del af det frivillige engagement udføres som enkelsager og ad hoc i forbindelse med konkrete aktiviteter (VIVE 2021; VIVE 2018-1; Dahl-Gren 2019).

Digitalt engagement og digitale medier knyttes ofte til de nye former for frivillighed og bevægelsen mod mere episodisk, uformelt og selvorganiseret engagement. For eksempel har Grubb undersøgt unges deltagelse i ikke-medlemsbaseret, digitalt koordineret frivilligt arbejde og argumenterer for, at de unges fleksible og aktivitetsorienterede engagement flugter godt med digital organisering (Grubb 2016).

Under Covid-19-pandemien så vi en opblomstring af digital frivillighed, som ofte havde karakter af uformel hjælp uden for foreningsstrukturer (Toubøl og Carlsen 2020).

Den digitale frivillighed, vi kortlægger i de digitale medborgerhuse, lader på én gang til at være en del af "den nye frivillighed" – og så alligevel ikke. Rollen som administrator eller ordstyrer for en Facebookgruppe er mere selvorganiseret og fleksibel, fordi den foregår digitalt. Men den er for langt de flestes vedkommende ikke sporadisk og ad hoc. Som kapitel 3 viste, har 75 pct. af administratorer og ordstyrere i vores survey (datakilde D) været det mere end 3 år, og 43 pct. af dem har været det i mere end 5 år.

Frivilligheden i Facebookgrupper ligner den traditionelle frivillighed i det, at den er forpligtende. De fleste administratorer og ordstyrere har været det længe og regner med at skulle bæres ud. Samtidig føler de ofte, at de ikke kan holde fri særlig længe af gangen.

Som vist i kapitel 4 bruger digitale frivillige flere timer om ugen end traditionelle frivillige, og mange af dem kan dårligt holde fri fra at tjekke Facebookgruppen dagligt, 11% hver time eller oftere. For nogle administratorer føles administratorrollen endda som mere forpligtende end "bare" frivilligt arbejde.

“Jeg har følt det som en forpligtelse, men de andre i gruppen har jeg betragtet som frivillige. Frivilligt arbejde, føler jeg, er noget, man kan komme og gå fra. Og det føler jeg ikke, at jeg kan,” siger Jesper, der administrerer gruppen “Samværsrådgivning – med barnet i fokus”.

At være administrator og ordstyrer er ikke noget, man kan zappe ind og ud af fra den ene dag til den anden. Facebookgruppe-frivilligheden lever altså ikke op til det sporadiske og uforpligtende, der fremhæves som karakteriserende for den nye frivillighed i forskningen.

Til gengæld foregår det frivillige arbejde som oftest uafhængig af formelle organisationsstrukturer.

Hovedparten af det frivillige arbejde i Facebookgrupperne foregår uden en forening

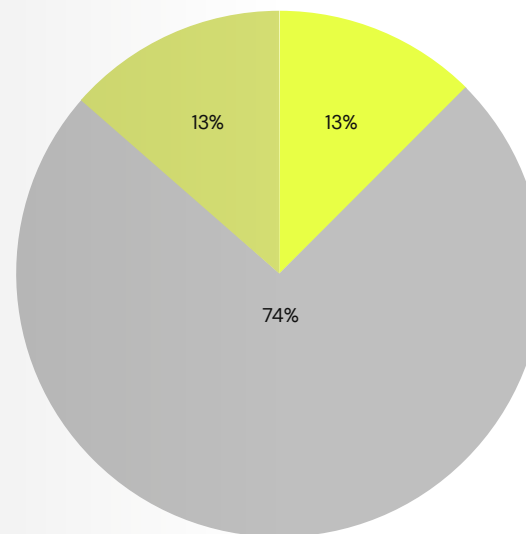
Knap tre ud af fire administratorer og ordstyrere har ikke en forening eller organisation i ryggen. Det viser vores survey (datakilde D), hvor vi netop har spurgt ind til det. 14 pct. stiftede Facebookgruppen med udgangspunkt i en allerede eksisterende forening.

Det kunne eksempelvis være lokale sportsklubber, Røde Kors grupper eller alverdens andre foreninger, som eksisterede i forvejen og har oprettet en Facebookgruppe til at kommunikere i.

13 pct. Af de administratorer og ordstyrere, der har svaret på vores survey, har stiftet en forening med udgangspunkt i Facebookgruppen. Et eksempel på en sådan forening er “Lolland-Falster Lovestorm”, der startede som en Facebookgruppe til at dele gode historier om Lolland-Falster, men som nu er blevet en selvstændig forening med erhvervspartner, medlemmer og økonomi. Se casen om Kirsten Sydendal og Lolland-Falster Lovestorm i kapitel 5.

Figur 7.8

Er der etableret en formel forening med udgangspunkt i gruppen?

■ Ja ■ Nej ■ Gruppen blev fra start etableret på baggrund af en formel forening

Det mest almindelige er dog, at det frivillige engagement i Facebookgrupperne foregår uden for formelle organisationer og foreninger, jf. figur 7.8. Langt hovedparten af de administratorer og ordstyrere, der i dag ikke har en formel struktur, kunne heller ikke forestille sig at etablere en forening med udgangspunkt i gruppen. Det viser figur 8.2. Kun 9 pct. af dem, der ikke har en formel foreningsstruktur i dag, kunne godt forestille sig at etablere én og yderligere 22 pct. svarer “måske”.

Er den så en trussel mod den traditionelle frivillighed?

Den digitale frivillighed vi har kortlagt i Facebookgrupperne adskiller sig på nogle måder markant fra traditionel frivillighed. På andre måder ikke.

At være administrator og ordstyrer er som oftest tidskrævende, langvarigt og svært at holde fri fra. Det er meget forpligtende.

Men det er omvendt mere fleksibelt at passe ind i en hverdag, fordi det kan klares hjemmefra, kræver mindre fysisk aktivitet og social kontakt og ikke behøver at ligge på bestemte tidspunkter.

I vores undersøgelse ser vi, at et flertal på 65 pct. af digitale frivillige også er traditionelt frivillige. Så det er i hvert fald langt fra alle digitale frivillige, der har vendt det traditionelle civilsamfund ryggen.

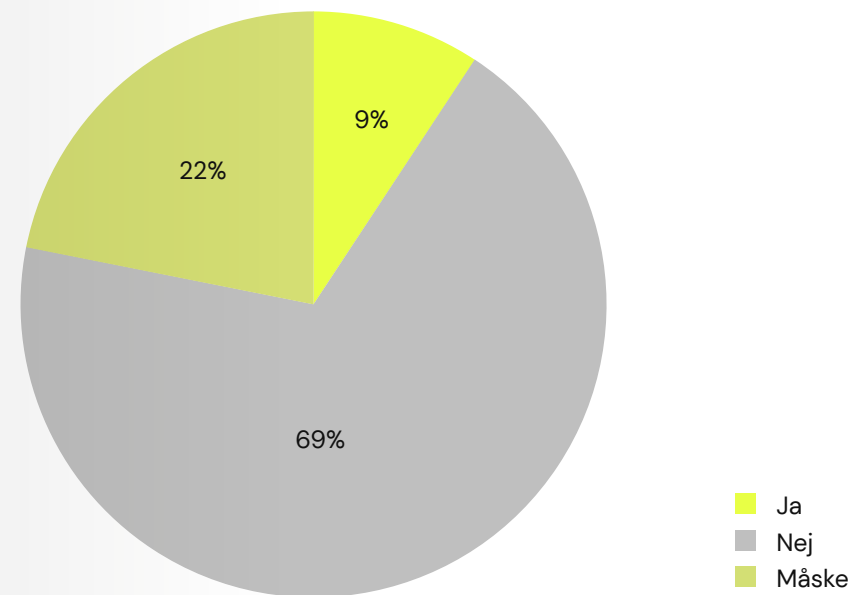
I forskningen peger Enjolras og Eimhjellen på, hvorvidt digitalt faciliterede former for frivilligt arbejde vil fortrænge de traditionelle typer af medlemsbaseret engagement i etablerede organisationer, eller om de forskellige former og kontekster for digitalt arbejde supplerer hinanden? De vurderer, at digital frivillighed ikke synes at udfordre de traditionelle organisationers rolle som infrastruktur for frivilligt engagement – foreningerne spiller stadig en central rolle i at mobilisere og fastholde frivilligt engagement (Enjolras og Eimhjellen 2018).

VIVEs seneste frivillighedsundersøgelse viser en stigning i uformel frivillighed uden for organisationer og foreninger samt i den virtuelle frivillighed, men den viser samtidig, at den medlemsbaserede frivillighed ikke reduceres (VIVE 2021).

Det tyder ligeledes på, at den digitale frivillighed ikke behøver at udgøre en trussel mod den traditionelle og medlemsbaserede frivillighed.

Dog er det jo også sandt, at de traditionelle frivillige er ældre end de digitale. Så hvis der er tale om en generationspræference og ikke en præference relateret til éns øvrige livsfase (arbejdsliv, familie, socialt netværk), så kan det ikke udelukkes, at "traditionel" (hvis denne forstås som fysisk forankret, formel og ufleksibel) frivillighed kommer til at opleve et fald til fordel for uformelle og digitale formater.

Figur 7.9
Kunne du forestille dig at etablere en formel forening med udgangspunkt i gruppen?

Figur 7.9: Datakilde D. Filter: Spørgsmålet er kun stillet til dem der har svaret "nej" til spørgsmålet "Er der etableret en formel forening med udgangspunkt i gruppen". / n=302 (Se bilag 1)

Kan det digitale format engagere nye grupper af frivillige?

Flere frivillighedsundersøgelser peger på, at især udsatte grupper i samfundet ikke har lige adgang til frivillighedsfællesskaber (Demokrati-kommissionen og DUF 2020; Frivilligrådet 2021; SFI 2005; VIVE 2018-2; VIVE 2021).

VIVE viser for eksempel, at det frivillige engagement blandt borgere, der modtager førtidspension eller kontanthjælp, er lavere end i den generelle befolkning. Kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister oplever oftere, at deres fysiske og psykiske udfordringer ikke tages tilstrækkeligt i betragtning i det frivillige arbejde, og 27 pct. føler, at de ikke har de nødvendige ressourcer, sammenlignet med blot 13 pct. i den bredere befolkning.

Et dårligt helbred kan også forhindre én i at lave frivilligt arbejde. Ifølge VIVE (2021) er det omkring 20 pct. af personer med dårligt eller meget dårligt helbred, der arbejder frivilligt, mod næsten dobbelt så mange af dem, der har et godt eller meget godt helbred.

I vores interviews stødte vi på flere administratorer, der fortalte, at det digitale format havde stor betydning for deres mulighed for at være frivillig – netop fordi det var bedre foreneligt med deres helbred.

Det gælder for eksempel for Helle Pedersen, der har epilepsi og er på førtidspension, men som alligevel formår at administrere 12 Facebook-grupper fra sin lejlighed. Helle fortalte netop, at fleksibiliteten betød meget for hende:

“Epilepsi-medicin har en bagside, og det er, at man indimellem må trække sig. Så det er dejligt, at jeg kan varetage dette ‘freelance job’ som administrator og gøre en forskel for nogle mennesker.”

Også Susanne Jakobsen, der er administrator for “Næstehjælperne København N, NV og Ø” drager gavn af det digitale format, fordi hendes mobilitet gør det sværere for hende at være fysisk tilstede. Hun kan ikke længere arbejde som sygehjælper eller vågekone pga. kroppens begrænsninger, men arbejdet som digital frivillig er en god, alternativ måde at gøre en mærkbar forskel for udsatte i lokalområdet.

I forskningslitteraturen diskuterer man, om digitale platforme har potentiale til at mobilisere nye grupper ind i frivillighed.

Resultaterne peger i forskellige retninger. I et tysk studie argumenterer Ackermann og Manatchal (2018) for, at digitalt frivilligt arbejde dels synes at forstærke eksisterende ulighedsmønstre i frivilligt arbejde, dels har potentiale til at mobilisere nye slags mennesker ind i social deltagelse. Internettets fleksibilitet og anonymitet betyder færre krav, og det gør, at tærsklen til digital frivillighed er lavere, ifølge forskerne. Der skal ikke bruges de samme ressourcer, sociale netværk eller udtalte engagement, og det giver nye muligheder. Til gengæld kræver det digitale engagement nogle tekniske færdigheder og kendskab til platforme. Ackermann og Manatchal opsummerer at online frivilligt arbejde kan skabe ulighed ved at kræve særlige ressourcer eller kompetencer, men samtidig synes mobilisering af nye grupper at være mulig.

Det samme ser vi i vores undersøgelse. Som vist i dette kapitel har de digitale frivillige i stor udstrækning samme profil som de traditionelle frivillige: Der er flest mænd, flest personer midt i livet og flest med videregående uddannelser.

Men samtidig kunne vores undersøgelse tyde på, at den digitale frivillighed er mere tilgængelig for nogle af de grupper, der er svagest repræsenteret i frivilligheden. Det gælder folk på forskellige typer af offentlig forsørgelse og personer uden erhvervskompetencegivende uddannelse.

Vores undersøgelse viser samtidig, at 35 pct. af de digitale frivillige udelukkende er frivillige online. Måske gør rollen som administrator eller ordstyrer det netop muligt for nye grupper af mennesker at være frivillig?

Lavere social adgangsbarriere

En arbejdsgruppe med Frivilligrådet i spidsen peger på, at mennesker i sårbare eller udsatte situationer ofte gerne vil være frivillige, men at de støder på forskellige forhindringer. Foruden mangel på nødvendige ressourcer og dårligt helbred kan det også handle om, at de simpelthen ikke bliver inviteret ind i fællesskaberne. Mange traditionelle frivillige bliver inviteret gennem opfordringer fra venner og bekendte. Et svagt socialt netværk, der ikke har forbindelser til civilsamfundet, kan således gøre det svært at finde vej ind i de traditionelle frivillige fællesskaber (Frivilligrådet et al 2021).

På Facebook er det ikke nødvendigt at have en personlig relation til en administrator for at kunne blive optaget som ny administrator eller ordstyrer.

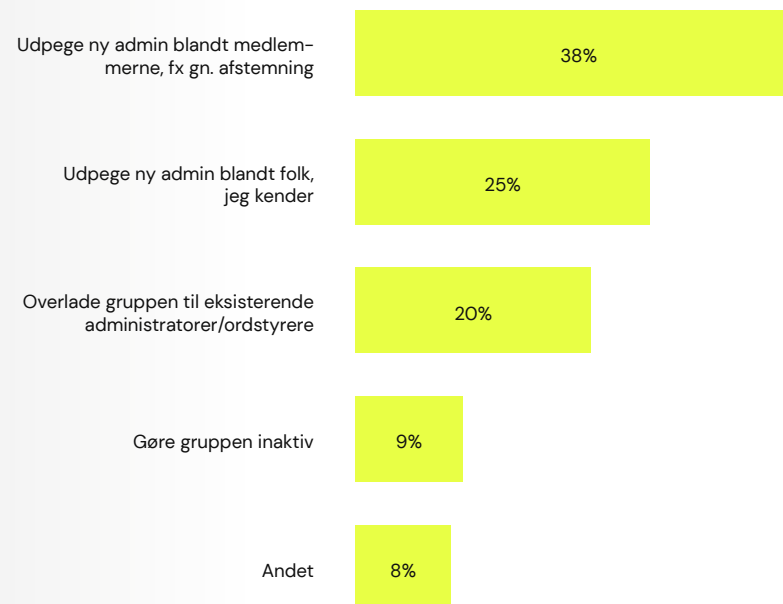
I vores survey til administratorer og ordstyrere (datakilde D) har vi spurgt dem, hvad de ville gøre, hvis de fra i morgen blev forhindret i at drive gruppen videre. Kun 25 pct. svarer, at de ville udpege en ny administrator blandt folk, de kender. Et flertal på knap 38 pct. ville enten udpege en ny administrator blandt gruppens medlemmer eller lade medlemmerne stemme om det. Yderligere 20 pct. ville overlade administratoropgaven til deres allerede eksisterende medadministratorer.

Fra de kvalitative interviews er det vores oplevelse, at det er ganske normalt, at administratorteamet ikke kender hinanden personligt. Helle Kiel Hauglund, som er ordstyrer i Lykkelige Hæklerier, fortalte os, at hun blev udpeget, fordi hun var skarp på regler om ophavsret – men hun kendte ikke den daværende administrator personligt i forvejen. Helle Pedersen, der bl.a. er administrator i flere venindegrupper, en gruppe om stueplanter, madrester og flere andre, havde heller ikke private relationer i forvejen til administratorerne i de 12 grupper, hun blev administrator for:

“Det var lidt tilfældigt, at jeg blev administrator for så mange grupper. Nogle gange blev jeg spurgt, andre gange manglede de en administrator.”

Figur 7.10

Hvis du fra i morgen af den ene eller anden årsag blev forhindret i at drive gruppen, hvad skulle der så ske med den?

Internettets fleksibilitet og store tilgængelighed mindsker indgangsbarrieren, og det kan ifølge Ackermann og Manatchal betyde, at tærsklen til digital frivillighed bliver lavere. Der skal ikke bruges de samme ressourcer; det behøver ikke ligge på faste tidspunkter og kræver ikke samme sociale netværk (Ackermann og Manatchal 2018).

Roller som administrator og ordstyrer i Facebookgrupperne kan på den måde give flere mennesker mulighed for at opnå læring og kompetencer gennem frivilligt arbejde.

At nye grupper har mulighed for at engagere sig frivilligt er vigtigt, da det er forbundet med udvikling af demokratiske kompetencer, interessevaretagelse og indflydelse (Demokratikommisionen og DUF 2020).

Titusindvis af danskere i alle aldre, med og uden uddannelse og både i og uden for beskæftigelse får prøvet kræfter med den udfordring, det er at styre og vedligeholde et fællesskab, sikre en god tone og håndhæve regler på en retfærdig måde, så medlemmerne ikke smutter. Marie Blønd, der er digital frivillig i Forældrebevægelsen #HvorErDerEnVoksen, siger:

“Det aktivistiske arbejde har lært mig at uddelegere. Se folks kvaliteter. Giv dem selvtillid til at kunne kaste sig ud i ting, som de aldrig har prøvet før. Folk siger, at de er vokset eksponentielt af at sidde med i vores styregruppe, og mange har svært ved at forlade bevægelsens styregruppe, selvom den i perioder godt kunne tage alt ens tid.”

Det er svært at vende det blinde øje til den demokratiske og digitale opkvalificering, som både de digitale frivillige og medlemmerne får igennem det digitale civilsamfund.

Medlemmernes ad hoc-frivillighed

Inden vi runder diskussionen om den digitale og traditionelle frivillighed af, vil vi kort berøre indsatsen fra de digitale medborgerhuses medlemmer.

Som vi så i kapitel 6, bidrager en del af medlemmerne med praktisk, økonomisk og materiel hjælp gennem de digitale medborgerhuse, mens flere giver gode råd og vejledning i relation til hverdagens mindre og større udfordringer. Endnu flere yder følelsesmæssig trøst og støtte til medborgere.

Dem, der måske har meget viden inden for et område eller periodevist meget medmenneskelighed at dele ud af, men som af den ene eller anden grund ikke kan (eller vil) tilbyde en fysisk og/eller fast indsats, har gennem de digitale medborgerhuse mulighed for at hjælpe sine medborgere og samtidig føle sig kompetente og vidende.

Medlemmernes sporadiske ad-hoc frivillighed er tydelig både i vores observationer, survey af befolkningens brug af medborgerhusene og i vores svar fra de digitale frivillige.

De digitale frivillige beretter om, at noget af det, der motiverer dem i deres arbejde, er at skabe og drive en platform, som borgerne kan hjælpe hinanden igennem:

“Der er mange medlemmer, som er gode til at træde til og gerne vil hjælpe, når et medlem står i problemer. Det gør mig helt varm om hjertet, at vi har sådan et fællesskab, hvor man kan være der for hinanden.”

Canan Pektas – Alt om Alt Girls (15+)

Også i Ammenets netværksgrupper hjælper og støtter medlemmerne hinanden i stor stil – selv i nattetimerne kan man ofte finde en ammende medlem på linjen.

“Jeg er glad for, at Ammenet har skabt et rum for ammende, hvor de trygt kan spørge om hvad som helst relateret til amning, og at vores medlemmer generelt er enormt gode til at komme med råd, opmuntning og dele erfaringer.”

Maria Pihl Fly Bekke – Ammenets netværksgrupper

Medlemmernes ad hoc-frivillighed har været svært at kvantificere og tæller ikke med i de 13% digital frivillighed, som vi har kortlagt.

Med epilepsi og på førtidspension: “Her kan jeg gøre en forskel”

Helle Pedersen

60 år, kvinde, kontoruddannet,
førtidspensionist, tidl. telefonist på
nummeryplysninger.

Veninder søges 40+, 50+, 60+ og kun for piger flest fra 18-35 år

Flere tusinde medlemmer

Grundlagt 2012

Kategori: Relationsgruppe

Om medborgerhuset:

“Veninder søges”-grupperne findes i flere udgaver, så der er en til kvinder i alle aldre. I grupperne kan man finde nye veninder – fx nogen at følges med til sport, koncerter, på café eller blot nye veninder at snakke med over chatten. Som tilflytter til et nyt område, kan grupperne være brugbare for at etablere nye relationer i et lokalområde.

Praksis:

Helle har epilepsi, og efter nummeroplysningen lukkede kom hun på førtidspension. Men Helle ville fortsat gerne gøre en forskel for andre. Administratorrollen passer hende godt, fordi hun kan gøre det hjemmefra stille og roligt. Hun bruger 3-4 timer hver dag på at administrere sine grupper. Det tager især

meget tid at tjekke nye ansøgere og sikre, at der ikke slipper falske profiler ind. Helle har været en dedikeret administrator i mange år, i Stueplante-gruppen har hun haft 10-års jubilæum som administrator. I venindegrupperne trækker Helle på sin viden om landets postnumre. Hun har lavet 9 regioner med postnumre i hver region: “Fyn er blevet sin egen, og Sjælland har tre regioner, da der kan være langt til en tur på café, hvis man møder en fra den anden ende af Sjælland.”

Mest motiveret når:

Helle er særlig glad for, at hun gennem administratorrollen har mulighed for at hjælpe andre mennesker og understøtte fællesskaber i hele landet. De 5 venindegrupper, som Helle er medadministrator af, henviser desuden til yderligere 35 lokalgrupper, så det er muligt for folk at finde veninder i alle landets hjørner. Det er motiverende for Helle at se, når folk finder hinanden. Hun elsker, når der er god aktivitet i grupperne, og folk i øvrigt overholder reglerne.

”

Mindst motiveret når:

Det værste er at komme hjem fra et arrangement sent om aftenen og opdage, at debatten i grupperne er stukket af. Helle oplever, at hun ikke kan holde fri så meget som en enkelt dag. Der er en forventning om, at man er på – derfor foretrækker Helle også at være flere administratorer om en gruppe. Det er et stort og krævende arbejde.

Værd at nævne:

Helles hjerte er med Holbæk fodboldklub (HB&I), hvor hun troligt ser alle hjemmebanekampe og skriver referater, som hun lægger op i Facebookgruppen "Holbæk B&I's tilhængere". Hun er vokset op med klubben, hvor hendes far solgte programmer ved indgangen, og hendes bror spillede bold. Helle har haft en fast siddeplads i klubben gennem 40 år og bliver kaldt "det omvarende leksikon", fordi hun holder styr på alle nuværende og tidligere spillere i Facebookgruppen "HB&I: Info om tidligere spillere, træner samt andre aktive i klubben". Holbæk fodboldklub er gennem årene blevet Helles anden familie.

Jeg er tidligere telefonist på nummeroplysninger. I venindegrupperne har jeg lavet 9 regioner med postnumre i hver region. Fyn er blevet sin egen og Sjælland har tre regioner, da der kan være langt til en tur på café fra ene ende til den anden.

Helle Pedersen

Helle Pedersen

@alle Flere skriver korrekt under den region hvor I bor, men nævner kun alder og by. Så bliver det svært at finde veninder med fælles interesser eller hvad I vil sammen. Så husk fremadrettet ikke mindst når I opdaterer jeres indlæg at omtale både NAVN ALDER OG INTERESSER 😊
Håber I er kommet godt i gennem de 2 første juleuger i dec. 😊😊

[Bruger 1]

Puha jeg prøver og er ikke så nemt 🙄🙄
Jeg hedder [navn] og søger den/de veninder men kan snak med om alt og ses med. Jeg 33 år. Har 2 skønner unger og bor i [By 1].
Savner hende jeg kan snak med når der nået godt eller dårlig der sket. Kan ses med både med og uden børn. En som vælger mig og ikke går bag min ryg.
En der både kan ses til feks fødselsdag .
Nytår. Osv.
Jeg kan lide alt fra biler. Hest. Krea. God mad. Natur og masser andet
Håber der en der ude 🙏🙏🙏
Godt nytår der ude

11

13 kommentarer

[Bruger 2]

Din (søn) ser kær ud hvor gammel er han

[Bruger 1]

[Bruger 2] mange tak ham er 7 måneder 🥰 han er så skøn

[Bruger 2]

dejlig alder 🥰 Jeg har en datter på snart 2 år

[Bruger 3]

Hvor er det et dejligt billede af jer 🥰🥰
- jeg er 28 år, og bor i [By 2] med min mand, og sammen har vi en søn på 4 år , og venter en lille ny sidste i februar 🥰 du er hjertelig velkommen til af skrive 🥰

(Fortsat)

[Bruger 4]

Hej [Bruger 1]!
Jeg bor i [By 3] med mine 2 små børn, og savner også selv en veninde man kan lave alt og intet med!
Kort om mig, så hedder jeg [Navn] og er 24 år. Jeg har købt hus i [By 3] med min kære mand, og vi er i fuld gang med at totalrenoverer det. Jeg blev mor som 20 årig, til min søn [Navn] på 4, og derudover har jeg en pige - [Navn] som er 2,5 år gammel. Du skal være meget velkommen til at skrive til mig, hvis du kunne have lyst til det 🙏

[Bruger 1]

[Bruger 4] ej men lyder jo så dejligt vil jeg meget gerne 🙏🙏

[Bruger 5]

Jeg er fra [By 4] .. har 4 piger 🥰🥰🥰
Og du meget velkommen til at skrive. Føler mig til tider små ensom selvom man har så mange børn og en kæreste . Det bare ikke det samme som en god veninde .. Og hey jeg er os 33 (24) hvis nogle spørger 🙏🙏

[Bruger 1]

[Bruger 5] ej men kender jeg alt for godt her. Så må da helt sikkert lige skrive 🙏🙏 ja præcis lyvogtyve det godt 🥰

[Bruger 6]

Jeg har godt nok ingen børn, men jeg har nevøer og niecer, så jeg har masser af børn i mit liv 🥰 Jeg er 32 og bor i [By 5]. Du er meget velkommen til at skrive privat 🙏

[Bruger 7]

Hvorfor er vi så dårlige til at holde kontakten smukke? 🥰 vi må snart ses! ❤️
Det fede svin her (altså mig ved du jo) skal bare lige spytte barnet ud så er jeg frisk 🙏🥰🥰❤️❤️ du er savnet!

[Bruger 1]

[Bruger 7] savner virkelig også dig smukke ❤️❤️ så ja vi må ses så snart du har den lille mus ude 🥰

8

De digitale medborgerhuse som samfundsaktør

I dette kapitel dykker vi ned i, hvordan de digitale medborgerhuse interagerer med det øvrige samfund, og hvilke fordele og ulemper der er ved at være en "uformel" aktør. Som kapitlet vil vise, formår mange af de digitale medborgerhuse, som vi har stiftet bekendtskab med gennem undersøgelsen, at sætte et aftryk på samfundet omkring dem – nogle har endda skabt politisk forandring. Men flere af medborgerhusene kæmper med at blive set og anerkendt for deres viden, erfaring og indsats. Dertil er det en udfordring for flere af dem at udleve deres ambitioner uden økonomi. Nogle digitale medborgerhuse rummer store uforløste potentialer, og man kunne oplagt se nærmere på, hvordan man kan øge medborgerhusenes synlighed, styrke båndene til det traditionelle civilsamfund og udtænke nye økonomiske muligheder for at støtte uformelle borgerbevægelser og folkefællesskaber på Facebook.

Kapitlet vil komme omkring:

- Hvordan og hvornår har de digitale medborgerhuse haft indflydelse på det øvrige samfund?
- Hvad er fordelene og ulemperne ved at være en uformel digital aktør, som ønsker at gøre en forskel og påvirke bestemte dagsordener?
- Hvad skal der til for at styrke rammerne omkring de digitale medborgerhuse?

Nøgletal

Ifølge de digitale frivillige er der både fordele og ulemper ved at være en digital og uformelt organiseret civilsamfundsaktør.

Plusserne tæller mindre bureaukrati og administration, lavtærskel mobilisering, mere frihed, effektiv kommunikation og fleksibilitet.

På minussiden er ingen mulighed for at søge økonomisk støtte til sit projekt, sin demonstration eller event. Ej heller til at leje lokaler gennem kommunen eller oprette indsamlinger. Man er heller ikke selvskrevet til at blive hørt i den politiske proces og bliver ofte overset som ekspert.

60 pct.

af de digitale frivillige har haft kontakt til medier, NGO'er, forskere eller andre aktører i samfundet. (Datakilde D)

3.000

gange er de 24 mest populære borgerforslag blevet delt på tværs af 721 offentlige grupper.

Til analysen er anvendt det digitale værktøj CrowdTangle. Tallene dækker delinger i perioden marts 2018 til og med december 2023.

51.000

gange er en Facebookgruppe blevet omtalt i medierne mellem januar 2018 og december 2023.

”

Flere politikere og medier lærer, at når de udtaler sig nedladende om "folket", så svarer folket igen. Politikerne bliver mere opdraget til at tale respektfuldt om folkets bevægelser.

Marie Blønd

Forældrebevægelsen
#HvorErDerEnVoksen

”

Politiet kan som de eneste lægge opslag op uden godkendelse. Men jeg samarbejder generelt ikke med nogen, det har jeg kun dårlige erfaringer med.

Digital frivillig i vores
åbne besvarelser

”

Vores ekspertise går tit tabt. Vi bliver ikke inviteret til at komme med høringssvar eller videndele med det organiserede civilsamfund. Jeg tror, at jeg er én af dem der har hørt mest om forældrenes møde med systemet.

Jesper Jensen

Samværsrådgivning –
med barnet i fokus

”

"Vores vejledning er gratis, og dermed rammer vi dem, der ikke har midlerne til at købe ammevejledning. De store netværksgrupper har åben døgnnet rundt. Her kan man få svar fra en medmor."

Maria Pihl Fly Bekke

Ammenets netværksgrupper

De digitale medborgerhuse er i kontakt med deres omverden

De digitale medborgerhuse er ikke et isoleret fænomen på Facebook, der står uden kontakt til omverdenen. Tværtimod svarer 60 pct. af administratører og ordstyrerne i vores survey (datakilde D), at de har haft kontakt til medier, NGO'er eller andre aktører i samfundet.

Hver tredje administrator har haft kontakt til medier, og hver femte administrator har haft kontakt til partier og erhvervsliv. Der sker altså udveksling mellem de digitale medborgerhuse og andre samfundsaktører, og Facebookgrupperne spiller på den måde en aktiv rolle i samfundet.

Vi kan også se, at Facebookgrupperne spiller en rolle i mediernes dækning af forskellige sager. I et endnu ikke udgivet studie har vi søgt efter formuleringen "Facebookgruppe", "gruppe på Facebook" og "Facebook gruppe" på Infomedia og fundet 51.083 benævnelser mellem 1. januar 2018 og 6. december 2023 (hvor benævnelserne er optalt).

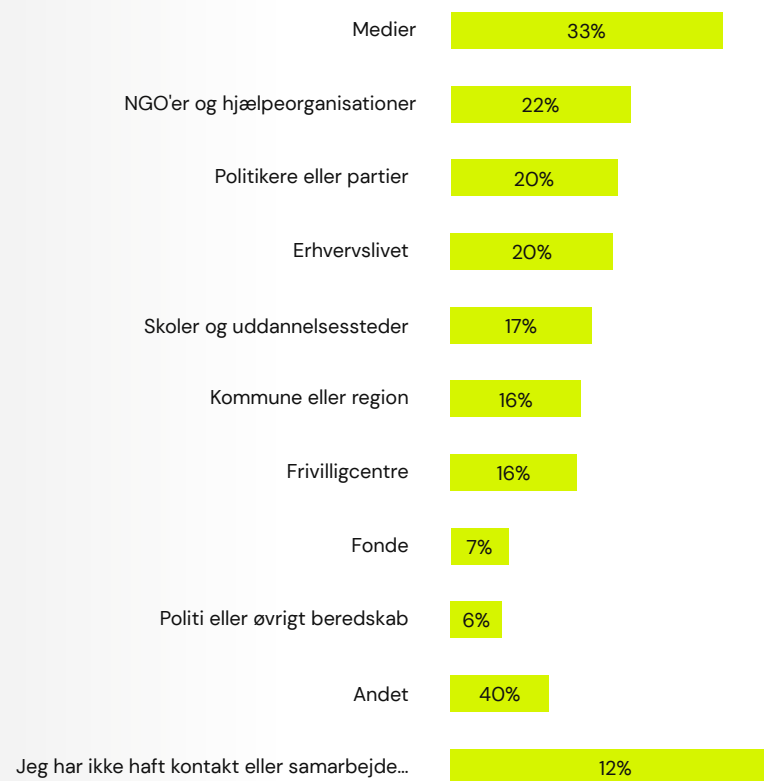
Derudover kan vi se, at mange af de borgerforslag, der har fået mange stemmer, har en Facebookgruppe tilknyttet. I samme studie har vi via værktøjet CrowdTangle undersøgt, hvordan URL'erne til de 24 borgerforslag, der siden 2018 har opnået flest underskrifter fra borgerne, er blevet delt på tværs af offentlige Facebookgrupper. De 24 borgerforslag var blevet delt 3.081 gange i 721 forskellige offentlige grupper mellem marts 2018 og december 2023. Vi kan ikke kortlægge delinger i de private grupper.

Det er dog tydeligt, at grupperne bruges til at mobilisere opbakning til mere formel politisk protest, og at en del grupper har opnået omtale i medier, der indgår i Infomedias database.

Netop det politiske potentiale i de digitale medborgerhuse vil vi dykke ned i på de følgende sider gennem tre cases.

Figur 8.1

Har du/I i relation til gruppen haft kontakt eller samarbejde med nogle af følgende aktører? Har de f.eks. brugt gruppen til at komme i kontakt med gruppens medlemmer?

Figur 8.1: Datakilde D / n=408 (Se bilag 1)

Folkebevægelser på Facebook sætter politiske aftryk

Forældre, forsørgede og forurettede: Organiser jer!

Flere af de administratorer, vi har interviewet til undersøgelsen, står i spidsen for grupper, der kæmper for en sag. Nogle af dem har et konkret politisk mål, mens andre kæmper en samfundssag og gerne vil gøre en forskel gennem Facebookgruppen.

I kapitel 4 så vi netop, at det, der motiverer langt de fleste administratorer og ordstyrere er at hjælpe nogen, der har brug for det (75 pct.), og at gøre en forskel for lokalsamfundet (74 pct.). I kapitel 5, figur 5.8 kunne vi se, at 24 pct. af medlemmerne siger, at de gennem de digitale medborgerhuse er blevet bekendt med sager, de ikke kendte før. 15 pct (svarende til 500.000 danskere) siger, at de igennem de digitale medborgerhuse er blevet personligt engageret i en sag.

Gennem vores interviews med administratorer og ordstyrere har vi erfaret at det i mange tilfælde er lykkedes administratorerne at gøre en forskel gennem det frivillige engagement på Facebook. I dette kapitel skal du møde tre digitale frivillige i nogle af Danmarks største politiske Facebook-bevægelser.

Mobilisering af forældre i hele landet

Forældrebevægelsen #HvorErDerEnVoksen blev dannet den 12. marts 2019 af frustrerede forældre, da Folketinget nedstemte SF's forslag om minimumsnormeringer. Hurtigt fik Forældrebevægelsen mobiliseret tusindvis af forældre i en landsdækkende demonstration i over 60 byer. Den 6. april gik bevægelsen på gaden første gang i hele landet.

Bevægelsen arrangerede demonstrationer i hele landet og spillede en stor rolle for den folkelige mobilisering af forældre i hele landet. Som administrator Marie Blønd fortalte os:

“Vi lavede demonstrationer i 60 byer på tre uger. Der gik det op for mig, hvad Facebook kunne i forhold til mobilisering. Pludselig havde vi en drejebog: Du skal oprette en lokal Facebookgruppe, du skal kalde den det her navn, du skal anmelde din demonstration til myndighederne.”

Forældrebevægelsen formåede at holde mange lokale og nationale demonstrationer, køre kampagner og holde presset helt op til forhandlingerne, hvor Marie og de andre administratorer havde kontakt til politikerne, der forhandlede sagen. Den 1. januar 2024 trådte den nye lov om minimumsnormeringer i kraft – et år tidligere, end der politisk var lagt op til.

Jeg kunne ikke lade være! Det handler om vores allesammens børn

Marie Blønd

Kvinde, 46, cand.it

**Forældrebevægelsen
HvorErDerEnVoksen
DK (+ 60 lokalgrupper)**
38.500 medlemmer

Oprettet: 2019

Privat gruppe

Kategori: Politik og protest

Maries vej til rollen som administrator og talsperson:

I slutningen af hendes barsel – og midt i indkøringen af hendes yngste barn – stod Marie Blønd i 2019 med et en stigende frustration over fraværet af politisk handling på daginstitutionsområdet, der kun havde oplevet besparelser siden den ældste datters tid i vuggestue. Da forældre oprettede en protestgruppe på Facebook, meldte Marie sig straks ind. Hun tilbød at bidrage så meget hun kunne og gav alt hvad hun havde i den sidste måned af hendes barsel. Forældrebevægelsen var født, og få dage senere sad hun på alle tider af døgnet og var med til at planlægge demoer, svare på henvendelser fra journalister og vejlede andre administratorer i oprettelse og

drift af lokale protestgrupper. De næste 2 år brugte Marie i gennemsnit timer svarende til et fuldtidsarbejde på forældrebevægelsen – ved siden af hendes lønarbejde. Gruppen kæmper videre for reelle minimumsnormeringer, men Marie har trukket sig som talsperson.

Praksis:

Som talsperson var Marie i daglig og løbende dialog med gruppens 5–6 ordstyrere og 4 administratorer samt den øvrige styregruppe, som bestod af de mest aktive frivillige – i starten helt op til 30 medlemmer. Hun planlagde og publicerede opslag og indhold på den nationale og de lokale Facebookgrupper, var moderator på gruppens debat, fulgte med i, hvad der rørte sig på daginstitutionsområdet politisk og forskningsmæssigt, fandt eller greb personlige historier fra medlemmerne og førte dem videre i de relevante medier, deltog selv i debatten på alle medieflader, lavede demo-guides og koordinerede på tværs af de lokale Facebookgrupper, analyserede impact på de forskellige opslag og lagde national indholdsstrategi baseret derpå.

”

Jeg er/var ikke aktivisttypen. Men jeg var fagligt interesseret i digital mobilisering, og jeg var personligt engageret i sagen.

Hvis du vil have minimumsnormeringer for mere omsorg, bliver du også nødt til at agere omsorgsfuldt. Det har vi prøvet at håndhæve i gruppen, samtidig med, at der skulle være plads til frustration og aktivistisk ild.

Marie Blønd

Mest motiveret når:

Marie er mest motiveret af hendes retfærdighedssans: Muligheden for at have direkte indflydelse på folks hverdag. Allermest børnenes hverdag, fordi de er en stor befolkningsgruppe uden stemmeret og stemme i den offentlige debat. Derudover betyder det meget for hende at være et forbillede for hendes døtre: At vise, at man skal turde blande sig. Undervejs blev hun motiveret af opbakningen fra medlemmerne i gruppen. Det var vigtigt for hende hele tiden at tjekke ind ift., om de ting hun sagde og skrev ude i offentligheden blev taget godt imod af de andre forældre. Hun bad tit medlemmerne om input inden og efter debatter.

Mindst motiveret når:

Hun har dog også været ved at melde sig totalt ud flere gange: Når der ikke var nok timer i døgnnet. Når hun følte, at det gik ud over hendes egne børn. Når hun frygtede for sit job: "Både om de synes, at jeg var for politisk, at børn var et lidt for useriøst emne at gå så meget op i, eller om de mente, at jeg havde for travlt med min aktivisme".

Som talsperson stod hun også personligt i skudlinjen for pressen og ved uenigheder i gruppen. I disse situationer følte det frivillige fuldtidsarbejde ekstra hårdt.

Værd at nævne:

Marie Blev ofte kun direkte involveret i moderationen, hvis hun skulle være kulturbærer, skære igennem eller give en opsang. Folk kendte hendes ansigt og respekterede derfor i høj grad, hvis hun lige mindede medlemmerne om, at ordstyrerne i gruppen forvalter debatten på frivillig basis.

Gruppen startede ikke med mange regler, fordi pointen mest var at mobilisere så mange som muligt. Med tiden blev det dog nødvendigt at opstille nogle relevanskriterier, fordi mange gerne ville bruge gruppens rækkevidde og platform til at fremføre andre mere eller mindre relaterede politiske sager. Her måtte styregruppen være konsekvente, så formålet ikke blev udvandet.

[bruger]

Lidt i tråd med et opslag fra igår;

Hvad med om BØRNENE strejkede?

Altså EN dag, hvor ALLE holder deres barn/ børn hjemme fra institutioner/skoler, for at skabe opmærksomhed omkring børnene, generelt.

Ja, det ville kræve noget ekstra af de voksne – og de der har mod på det, kunne jo blive hjemme, selv. MEN det ville ikke kræve at alle blev væk fra jobbet!!

EN dag – med gabende tomme institutioner, over en bred kam, sender også et klart og tydeligt budskab.

Tanker??

158 kommentarer 1 deling

[bruger]

Jeg har nomineret [Navn] som årets FANTASTISKE FRIVILLIGE

Nominér gerne jeres lokale tovholder 🧡

[Link til fantastiskefrivillige.dk]

20 kommentarer

Victoria Velásquez

Jeg har brug for jeres hjælp 🧡

Har fået det store privilegie, at blive Enhedslistens nye børne-, unge- og undervisningsordfører 🙄

Tak fordi jeg må være med her i gruppen, glæder mig til at kæmpe side om side med jer! 🙌

Har brug for konkret sparring. Jeg kunne ikke finde praksisberegneren, selvom den er klar. Derfor spurgte jeg i ministeriet om ikke de kunne dele den.

Og nu får jeg dette svar som I kan se på billedet.

Det er da bekymrende. Er det et løfte- og aftalebrud på vej her?

Rapport ER lavet. Så forstår ikke denne hemmeligholdelse overfor Folketinget og offentligheden. Ved nogen af jer, hvad det skyldes?

Jeg skal mødes med ministeren på fredag.

Hvad er vigtig jeg tager op? Og hvad er vigtigt jeg får sagt?

Håber I har det godt og har en skøn weekend 🙌🧡 Kampen for godt børneliv fortsætter 🙌🧡

Kærlig hilsen
Victoria

87 kommentarer 13 delinger

Til kamp mod gensidig forsørgerpligt

Gruppen TAAGF – Total afskaffelse af gensidig forsørgerpligt blev bl.a. stiftet af Jacob Nielsen, der er førtidspensionist og som var godt og grundigt træt af reglerne om, at ægtefælle eller samlevers indtægt skulle modregnes i ens folke-, førtids- eller seniorpension. Jacob og hans makker Henrik ville give alle på offentlig ydelse deres økonomiske selvstændighed tilbage – så deres økonomi ikke afhang af partnerens. Og det kunne heller ikke være rigtigt, at folk, der havde mødt hinanden sent i livet – eller hvor den ene var på førtidspension – blev økonomisk straffet for at forfølge kærligheden og flytte sammen.

Der var blevet lavet et borgerforslag om at afskaffe den gensidige forsørgerpligt, og Jacob og Henrik ville med den nye Facebookgruppe skabe larm om borgerforslaget. Gruppen samlede lynhurtigt flere end 50.000 medlemmer. Jacob, Henrik og en 8-10 andre administratorer og ordstyrere, som de hurtigt rekrutterede, stod pludselig i spidsen for en borgerbevægelse, der afholdt demonstrationer og kommunikerede med politikere og presse.

TAAGF's materiale blev bilag til folketingsforslaget B34 om at fjerne den gensidige forsørgerpligt for alle, som blev rejst på baggrund af borgerforslaget i 2019. Folketingsforslaget blev dog forkastet.

TAAGF satte alt ind på at overbevise politikerne. I de følgende år havde Jacob tæt kontakt til politikere i forskellige partier, som han også inviterede til at lave opslag i gruppen, mens han holdt øje med, at medlemmerne holdt en positiv og konstruktiv tone i kommentarsporet. "Hvis du vil have nogens hjælp, skal du ikke starte med at svine dem til," siger Jacob, der lagde gruppens strategi og brugte mange timer på kampagnearbejdet.

Til trods for at han aldrig havde været politisk aktiv, stod han pludselig midt i politiske forhandlinger, var blevet fast gæst på Christiansborg og diskuterede modregningsregler med en kontorchef i beskæftigelsesministeriet, som ringede ham op, da Facebookgruppen ville udgive en ny kampagnevideo. TAAGF arrangerede demonstrationer forskellige steder i landet, og til demonstrationen ved Folketingets åbning i 2022 kom 3 ministre og 11 folketingspolitikere ned og hilste på gruppen, fik en god snak og taget billeder.

Anstrengelserne bar frugt, og 1. januar 2023 blev loven om gensidig forsørgerpligt for folke-, førtids- og seniorpensionister afskaffet. Siden da har gruppen haft fokus på implementeringen af lovgivningen og på andre typer af modregninger i pensionen, fx fra solcelleoverskud, aktiekapital og arbejdsskadeerstatninger.

”

"Jeg har aldrig været politisk aktiv. Jeg mødte blot Henrik i en anden sygegruppe, og vi begyndte at lave larm omkring et borgerforslag – for meget larm, mente administratoren af gruppen. Så vi lavede vores egen gruppe. Den eksploderede, og et par uger senere var borgerforslaget gået fra 7.000 til 70.000 stemmer. I dag har vi løbende dialog med politikere, vi arrangerer demonstrationer, deltager i politiske forhandlinger og er blevet en politisk bevægelse."

Jacob Nielsen,
TAAGF – Total afskaffelse af
gensidig forsørgerpligt

I Jacobs gruppe taler man også pænt til de politikere, man er rasende på

Jacob Nielsen

47 år, mand, ufaglært, tidl. lagerarbejder, flyttemand, indkøber og er nu førtidspensionist ovenpå fire rygoperationer.

TAAGF – Total afskaffelse af gensidig forsørgerpligt 62.400 medlemmer

Grundlagt 2019

Kategori: Politik og protest

Jacobs vej til rollen som administrator:

Jacob mødte Henrik i en anden sygegruppe, hvor de begge var aktive. Sammen besluttede de at starte TAAGF for at skabe opmærksomhed om et borgerforslag, der ville afskaffe den gensidige forsørgerpligt. Borgerforslaget havde 7.000 underskrifter, men efter en måned, hvor TAAGF-Facebookgruppen eksploderede i medlemstal, kom forslaget op over 50.000 stemmer. Jacob og Henrik tog flere administratorer ind for at håndtere den voksende medlemsskare.

Praksis:

Jacob har i perioder brugt mange timer på at drive gruppen og at kæmpe for sagen. Arbejdet har dels bestået i at køre debatten i gruppen og sikre at kommunikationen om reglerne foregår

på et faktisk korrekt grundlag, dels at arrangere demonstrationer, holde møder med politikere og myndigheder og lave politiske indspil. Jacob er gruppens "spindoktor". Han styrer gruppens politik og holder kontakt til politikere, som han inviterer til at lave opslag i gruppen. Da pointen med gruppen er at skabe politisk forandring, er det meget vigtigt for Jacob at debatten i gruppen sker i en god tone. "Vi har ikke så travlt med at hænge nogen ud eller tale nogen ned. Vi vil hellere tale dem op, der gør en positiv forskel for sagen."

Der bliver slået hårdt ned på nedladende tonefald, dem-og-os-retorik og politisk debat, der ikke handler om gensidig forsørgerpligt.

Jeg får jævnligt politikere til at lave opslag i gruppen, og jeg kan godt sige dig, at jeg er på nakken af dem, der kommenterer. Den gode tone er utrolig vigtig for os. Vi vil gerne samarbejde med politikerne, så det er vigtigt at behandle dem ordentligt. Hvis du vil have nogens hjælp, skal du ikke starte med en sviner.

Jacob Nielsen

Mest motiveret når:

Jacob er mest motiveret over at mærke, at de kan skabe på politisk forandring. De er lykkedes med at overbevise flere politikere om at støtte sagen, og Jacob har også taget diskussioner med personer på højt niveau i såvel Beskæftigelsesministeriet som ATP. Det har været den ultimative sejr, at den gensidige forsørgerpligt for førtids-, senior- og folkepensionister blev ophævet pr. 1. januar 2023, hvor TAAGF's forståelsesramme lå som bilag til Folketingets beslutningsforslag.

Mindst motiveret når:

Jacob er mindst motiveret i perioder, hvor der er lav aktivitet, f.eks. sommerferie, eller når gruppen føles stillestående. Han oplever også, at det kan være hårdt at skulle diskutere med folk, der er sure over at få slettet deres kommentar, fordi den bryder mod reglerne. Han har en gang oplevet at blive ringet op af et rasende gruppemedlem på Messenger, der ville vide, hvor han boede.

Værd at nævne:

Jacob har tætte forbindelser til politikere over hele det politiske spektrum, er jævnlig gæst på Christiansborg og har også selv overvejet at stille op politisk som følge af arbejdet med TAAGF. Gruppen afholder demonstrationer, bl.a. ved Folketingets åbning, og har arbejdet tæt sammen med politikere for at fremme deres sag. Jacob har oplevet at blive ringet op af en pressechef og kontorchef i Beskæftigelsesministeriet, fordi de skulle lancere en kampagne-video, og han er ikke bleg for at tage faglige diskussioner om reglerne for gensidig forsørgerpligt med embedsværket.

Jacob Nielsen

FERIEN ER SLUT

Giv gerne Ministeren gode argumenter for, hvorfor der skal laves flere ændringer i pensionssystemet.

Gør det i en god tone, og like gerne andres kommentarer om sagen.

Se TAAGF gruppens kommentar under ministerens opslag, eller i kommentar herunder.

[Kommentar fra Bruger 1]

Der var engang en socialdemokrat, der arbejdede for de svage i samfundet. Men det er meget længe siden.

Jacob Nielsen

[Bruger 1] SAGLIGT

[Bruger 1]

Jacob Nielsen Ja? Jeg mener så, at det er usagligt, at mene anderledes.

Jacob Nielsen

[Bruger 1] men gruppen her handler jo ikke om din parti politiske mening, ellers havde vi jo aldrig opnået en pind.

[Bruger 1]

Jacob Nielsen - Jeg svare kun på det du har lagt op af en socialdemokrat.

Jacob Nielsen

[Bruger 1] så må du da meget gerne uddybe, hvad jeg(og andre) kan bruge dit svar i forhold til gruppens og min indsats omkring fremtidige ændringer af pensionslovgivningen?

Tidligere har vi nemlig har succes med, at fremføre saglige argumenter, og søge dialog og samarbejde med alle partier der ønsker dette.

Facebookgruppen hjalp Danmarksdemokraterne ind i Folketinget

Trine Harmuth Andersen var frustreret over, at Inger Støjberg blev presset til at gå af som næstformand for Venstre, og at partiet var klar til at stemme for en rigsretssag. Trine og hendes veninde Jana besluttede at oprette en støttegruppe for Inger Støjberg: Danskerne støtter op om Inger Støjberg 🇩🇰❤️ Formålet var oprindeligt at vise Inger Støjberg, at hun havde handlet rigtigt i sagen om adskillelse af mindreårige gifte eller samlevende asylansøgere – i medierne kendt som "barnebrudssagen".

Gruppen voksede, fik tusindvis af medlemmer og Trine kom til at lære både Inger Støjberg og senere Danmarksdemokraterne at kende.

Ved valgkampen i 2022 spillede Facebookgruppen en nøglerolle for partiet. "Selvom vi ikke er en del af partiet, har vi løftet alle Danmarksdemokraternes politikere frem. Jeg skrev til Søren Espersen og Peter Skaarup så snart, de kom på listen og sagde: "Velkommen i familien!" siger Trine og fortæller, at de sørgede for at præsentere alle de nye folketingskandidater i gruppen og gav dem lov til at lave opslag.

Danmarksdemokraterne var et meget nystiftet parti ved valget i 2022, og partiet havde derfor ikke nået at opbygge et rodnat af lokalkredse. Men Trine og Jana kommunikerede om Danmarksdemokraternes politik, fik gruppens medlemmer til at invitere nye medlemmer og delte information om ruterne, når partiets kandidater tog rundt i landet.

"Lokalkredse er selvfølgelig nødvendige for, at et parti kan stille op til kommunalvalg og få støttepenge. Men på mange måder er vi et godt alternativ – som er væsentlig mindre bureaukratisk," siger Trine.

Støttegruppen til Inger Støjberg voksede sig stor. Der kom over 50.000 medlemmer, og det gjorde, at gruppen også blev et rum for at få en følelse med partiets støtter. Trine kunne fortælle Inger Støjberg og partiet, hvad medlemmerne gik op i, hvad de var frustrerede eller bekymrede over – og partiet kunne teste modtagelsen af nye udmeldinger eller politikker i gruppen.

"Politik er, at vi har forskellige holdninger, kan diskutere dem og finde forskellige løsninger," siger Trine. *"I vores Facebookgruppe kan medlemmerne faktisk blive hørt. Det er jo noget, mange partier kæmper med i dag."*

Det er ingen tvivl om, at det at have en Facebookgruppe med 56.000 medlemmer, der kastede sig over at organisere valgkamp, hverve nye medlemmer og dele information om partiets kandidater og politik under valgkampen i 2022 havde stor betydning for Danmarksdemokraterne, der var et helt nyopstartet parti. Det bekræfter Inger Støjberg også. Hun siger selv om gruppen:

"Det er dejligt, at en ildsjæl som Trine, sammen med Jana, har udnyttet deres kreativitet til noget så konstruktivt og godt. Jeg er dybt imponeret over den vedholdenhed og passion, som de udviser for projektet. Især igennem valgkampen i 2022 kunne vi mærke Facebookgruppens positive betydning. De utallige timer er yderst værdsatte, både på et personligt plan, men sandelig også på partiets vegne. Så stor tak til dem begge og gruppen."

Danmarksdemokraterne endte som bekendt med at brage ind i Folketinget med over 8 pct. af stemmerne.

”

"Vi har været med til at starte et parti. Vi har skabt en bevægelse, haft følelsen ud og været med til at løfte nye politikere frem."

Trine Harmuth Andersen,
Danskerne støtter op om Inger Støjberg 🇩🇰❤️

“Gruppen var helt afgørende for, at Danmarksdemokraterne bragede ind i Folketinget”

Trine Harmuth Andersen

44 år, kvinde, teknisk designer og freelancer.

Danskerne støtter op om Inger Støjberg 🇩🇰❤️
56.900 medlemmer

Oprettet i 2020

Kategori: Politik og protest

Om medborgerhuset:

Danskerne støtter op om Inger Støjberg 🇩🇰❤️, som navnet viser, en gruppe for dem, der støtter op om Inger Støjbergs holdninger og politiske linje. Som der står i gruppebeskrivelsen, er der i gruppen “højt til loftet og langt til døren”, og så længe man har “hjertet på det rette sted” er man velkommen, uanset om man er en del af Inger Støjbergs parti eller ej.

Trines vej til rollen som ordstyrer:

Trine og Jana var begge frustrerede over, at Inger Støjberg blev presset til at trække sig som næstformand for Venstre. Daværende formand Jakob Ellemann havde netop meldt ud, at Venstre ville stemme for en rigsretssag, hvis Folketingets jurister så grund til det. Og senere kom rigsretten. Det var Jana, der tog initiativ til at oprette støttegruppen for Inger Støjberg, og Trine blev hurtigt administrator sammen med Jana. Pointen

med gruppen var at vise Inger Støjberg, at danskerne stod bag hende, og at hun havde handlet rigtigt i barnebrudssagen

Praksis:

Trine har brugt mange timer på at drive gruppen, særligt under valgkampen i 2022, hvor Facebookgruppen spillede en stor rolle i at kommunikere om Danmarksdemokraternes politik, dele information om ruter, når politikerne tog rundt i landet, og at få gruppens medlemmer til at skrive til venners venner og skabe opmærksomhed. I valgkampen var Trine aktiv med Facebookgruppen op imod 8-12 timer om dagen. Men allerede inden valgkampen brugte hun mange timer på gruppen. Hun var bl.a. med til at promovere og udbrede takkefest efter rigsretten, hvor der dukkede 4.000 mennesker op på Visborggaard Slot. Selvom Facebookgruppen eksisterer uafhængigt af partiet, koordinerer hun og Jana med Danmarksdemokraterne, og i gruppen er der ofte politikere fra Danmarksdemokraterne, der poster deres holdninger og har mulighed for at trykteste og fornemme, hvad gruppens mange tusinde medlemmer mener om forskellige sager..

”

Vi har været med til at starte et parti. Vi har skabt en bevægelse, haft følerne ud og været med til at løfte nye politikere frem.

Trine Harmuth Andersen

Mest motiveret når:

Trine er drevet af det politiske: "Det gælder mine børns fremtid", siger hun med henvisning til problemer med bl.a. indvandring og krænkelseskultur. Det giver hende især motivation at mærke, hvor meget Facebookgruppen betyder for Inger Støjberg og partiet. Trine og hendes medadministrator Jana blev inviteret ind til åbningen af Folketinget, og de har i det hele taget jævnlig kontakt med Inger Støjberg, som er god til at favne dem og vise, at de betyder noget.

Mindst motiveret når:

For Trine kan det ind i mellem blive lidt meget, når hun bliver revet ind i en mediestorm, der handler om Inger Støjberg og Danmarksdemokraterne. Hun takkede derfor nej til at medvirke i en dokumentar om Inger Støjberg. Trine kan også ind i mellem blive frustreret over Facebooks regler. I debatter om muslimer, mink, corona og spikeprotein er de flere gange kommet i clinch med Facebooks regelsæt.

Værd at nævne:

Et firma spurgte på et tidspunkt Trine, om hun ville sælge Facebookgruppen for 200.000 kr. Men gruppen var ikke til salg: "Med alle de timer vi har lagt gennem tre år. Det er jo vores lille barn. Eller hund. Og man sælger jo heller ikke sin hund."

Trine Harmuth Andersen

Hop ind på Danmarksdemokraternes facebook side og fortæl jeres største ønske i år 🥰
Glædelige 1 December alle sammen 🌲

1. december kl. 09:24

Glædelig 1. december

Vores største ønske i år er en ny regering uden Mette Frederiksen. Hvad er dit?

370

54 kommentarer

Trine Harmuth Andersen

Inger hun for vild 🎵 Danmarksdemokraterne - Inger Støjberg kæmper for folk som vi er flest 🙌

169

17 kommentarer

Susie Jessen – Danmarksdemokraterne

I går aftes var vi to, der gik tur i København og nød Dannebrog i gadebilledet.

En far og datter.

Men også gode tolketingskollegaer.

Det var så smukt med Dannebrog overalt.

Vores skønne, gamle smukke flag 🇩🇰

Og bagtæppet var helt som det skulle være.

For vi havde lige fået at vide, at regeringen vil bakke op om Danmarksdemokraternes forslag, der førstebehandles i Folketinget i dag om et forbud mod flagning med udenlandske flag.

Så stærkt kørt af Søren Espersen som er ordfører og ophavsmand på forslaget 🇩🇰

God dag til jer alle. 🥰

201

14 kommentarer

[Bruger]

Måske forslaget skal udvides til at gælde andre religioners flag.

[Bruger]

Godt forslag 🙌🇩🇰🇩🇰🇩🇰

[Bruger]

Vi flager generelt alt for lidt, det er jo så smukt 🇩🇰🇩🇰

[Bruger]

Skøn opdatering. Tak Søren, Susie og hele DD 🇩🇰

Én ting er politik...også medborger- skabet sætter aftryk

Forældrebevægelsen #HvorErDerEnVoksen, TAAGF og Danskerne støtter op om Inger Støjberg er alle politiske grupper. Men inden for de fleste kategorier observerer vi, at de digitale medborgerhuse sætter sociale og holdningsmæssige aftryk, og at administratorerne motiveres af at gøre en forskel.

By- og egnsgruppernes civile beredskab

Flere af by- og egnsgrupperne formår at rykke noget i lokalsamfundet og gøre en forskel, selvom de ikke har et bestemt politisk formål.

Bygruppen 6430 Nordborg, som Casper Thede Olsen administrerer, trådte for alvor i karakter i forbindelse med en brand i byen. Myndighederne kommunikerede til borgerne gennem gruppen, og borgere fik en direkte linje til at efterlyse information fra myndigheder og politi.

“Efter en brand i byen blev bylivet dræbt, fordi én af hovedvejene ikke blev genåbnet. Folk kunne ikke komme ned og handle. Det diskuterede vi meget i gruppen, hvorefter nogle rettede henvendelse til kommunen. Og måske havde det en effekt, for pludselig kom samtlige partier i Sønderborg Kommune med den gode idé, at hovedgaden skulle åbnes igen,” fortæller Casper. Samtidig fungerede gruppen som en koordinerende platform for lokalsamfundet, fordi folk på ingen tid donerede tøj og åbnede deres hjem for dem, der var berørt af branden.

Lolland-Falster Lovestorm opstod som reaktion på TV2's dokumentar "På røven i Nakskov", der tegnede et noget dystopisk billede af egnen. Det gjorde Kirsten Sydendal vred, og sammen med et lokalt kvindenetværk

stiftede hun Lolland-Falster Lovestorm. I stedet for at starte en shitstorm ville de sende kærlighed afsted. Lolland-Falster Lovestorm blev et forum for at dele de gode historier om Lolland-Falster og vise alt det gode, smukke og livsbekræftende, der fandtes på egnen.

Facebookgruppen er vokset til 40.000 medlemmer og er blevet til en formel forening med private medlemmer og erhvervspartneresamband, et ambassadørkorps af ildsjæle, tæt kontakt med egnens ø-kommuner og samarbejder med lokale aktører i området. Kirsten har holdt mange foredrag om Facebookgruppens succes – mest herhjemme i Danmark, men også i London og Washington.

Sidst men ikke mindst har vi observeret, hvordan by- og egnsgrupper har været borgernes primære kommunikationskanal i forbindelse med de vejrrelaterede 100-års hændelser, vi har haft i 2023. Er dæmningen brudt? Du hører det først i lokalgruppen. Er strømmen gået? I lokalgruppen har nogen allerede ringet til forsyningerne og fået den (for nuværende) tilgængelige information.

Der er i det hele taget mange grupper, som formår at gøre en forskel – selvom deres overordnede ambition ikke er at forandre samfundet eller påvirke politik. Tænk blot på Jespers tusindvis af frivillige familierådgivninger, der har bevirket, at flere børn og forældre har haft mulighed for at se hinanden trods svære skilsmisser. Eller Ammenets Facebookgrupper, hvor familier kan få råd, hjælp og støtte til amning – både fra ligesindede og fra frivillige ammevejledere, som har taget 190 timers kursus for at kunne støtte og vejlede fagligt korrekt.

Eller tænk på ALT OM ALT – girls only (+15), hvor piger og kvinder kan få hjælp af et fagligt kompetent administratorteam bestående af socialrådgivere og gruppens medlemmer. Canan, der er administrator i gruppen, har set eksempler på opslag, der søger råd og vejledning om meget intime og personlige ting, fx kønssygdomme, sexliv, familiekriser, problemer i parforhold, vold, social kontrol og æreskonflikter.

I rigtig mange Facebookgrupper finder vi således eksempler på, at gruppen sætter et aftryk ude i samfundet, laver forandring og gør en konkret forskel for andre mennesker.

En overset civilsamfundsaktør

Vores empiri fortæller os, at rigtig mange digitale medborgerhuse formår at sætte aftryk på deres omgivelser, påvirke politiske beslutninger og gøre en forskel for de mennesker eller det lokalsamfund, de består af.

Som beskrevet i forrige kapitel, er de fleste digitale medborgerhuse ikke foreninger, og arbejdet med dem betragtes som "uformel frivillighed" (VIVE 2021). De er præget af mere netværksbaseret, græsrodsagtig og løs organisering. De har derfor heller ikke noget CVR-nummer.

For mange af de digitale medborgerhuse fungerer denne organisationsform godt, og dens tilgængelighed gør at borgerne har tusindvis af medborgerhuse at mødes i.

For nogle digitale medborgerhuse, hvis aktiviteter og ambitioner er store, opstår der dog nogle dilemmaer og gnidninger i relation til organiseringen, deres status og potentiale som aktører i civilsamfundet.

Disse gnidninger, der især relaterer sig til økonomi, administration, synlighed og anerkendelse, behandles herunder. Afsnittet berører de dilemmaer, der opstår, når man ikke helt passer (og måske ikke vil passe) ned i den foreningskasse, som udgør den primære organiseringsform i civilsamfundet.

Den uformelle organisering giver både frihed og begrænsninger

Fordelene ved den uformelle organisering er til at få øje på: De digitale frivillige oplever at grupperne kan være agile, rumme intern uenighed og bevare det primære fokus på "projektet" og indholdet frem for administration.

Som Jacob Nielsen, der administrerer den politiske gruppe TAAGF – Total afskaffelse af gensidig forsørgerpligt, siger:

"Jeg har overvejet, om vi skulle omdanne Facebookgruppen til en formel forening. Men man må spørge sig selv: Hvor har vi bedst indflydelse? Som en borgergruppe kan vi råbe højt, og vi kan kræve handling uden at skulle fremlægge økonomiske beregninger. Vi er langt mere frie end formelle organisationer og partier. Ældresagen kan ikke sige et pip uden at sætte et hold økonomer i gang med at regne først. Min vurdering er, at vi løfter sagen bedre ved at forblive en borgergruppe. Forleden til vores demonstration kom 11 Folketingspolitikere forbi, tre af dem ministre. Vi bliver inddraget i forhandlinger, og politikerne lytter til os."

”

"Man kunne godt mærke i starten, at der blev fnyst lidt at vores sag – og af familiepolitik generelt som ikke-eksisterende politisk felt. Vi blev kaldt alt fra "hysteriske kvinder, der bare ville have mere" til "en bevægelse af pædagoger, der ville have mere i løn". Det var svært for os at overbevise både medier og politikere om vores autenticitet – at vi var ekstremt mange forældre på tværs af det politiske spektrum, der havde fået nok af, at dette område lå lavest på prioriteringslisten, men højest i kommunernes sparekatalog. I starten mødte vi på én gang mistænkelighed og latterliggørelse."

Marie Blønd,

Forældrebevægelsen #HvorErDerEnVoksen

Men når man ikke er en forening, hvad er man så i verdens øjne?

Marie fra Forældrebevægelsen #HvorErDerEnVoksen fremhæver også friheden i den løse struktur. Men det er samtidig hendes oplevelse, at omverdenen kan have svært ved at forstå, hvad en Facebookgruppe er og ikke er. I vores interview med hende, sagde Marie:

“Medierne kaldte os hele tiden for en organisation, og jeg blev som helt grøn talsperson ofte behandlet som en medietrænnet professionel. Vi er “bare” en bevægelse af frivillige og frustrerede forældre. Og det er vigtigt for vores uafhængighed, at vi bliver ved med at være det.”

Som beskrevet i det fremhævede citat har Marie oplevet at blive kaldt en gruppe af “hysteriske kvinder, der bare ville have mere” og “en bevægelse af pædagoger, der ville have mere i løn”. Hun oplevede, at det var svært at overbevise medier og politikere om bevægelsens autenticitet, og at de blev mødt med mistænkelighed og latterliggørelse.

Ingen økonomi uden CVR-nummer

Det bedste argument for at organisere sig som forening er, at det er svært at have med penge at gøre uden. I det følgende vil vi diskutere de dilemmaer, der kan være forbundet med at etablere en økonomi omkring sit digitale medborgerhus. Denne problematik er langt fra relevant for alle de digitale medborgerhuse, hvoraf de fleste ikke har ambitioner om at blive til arbejdspladser eller arrangere store demonstrationer. Dog vil vi gerne løfte debatten på vegne af de aktører, der har store ambitioner for deres medborgerhuse.

For at kunne søge fonde eller puljer i Socialministeriet skal man bruge et CVR-nummer og være registeret som en forening. Dermed sikrer fondene og staten, at det ikke er privatpersoner og hvem som helst, der kan søge støtte.

Selvom Jacob fra TAAGF overordnet mener, at TAAGF bedst løfter sin sag ved at være en borgergruppe frem for en forening, så har han oplevet det som en udfordring, at de ikke kunne have en økonomi knyttet til bevægelsen.

TAAGF ville gerne samle penge ind til, at de medlemmer, der dukkede op til demonstrationer, kunne få en kaffe og en sandwich. Det kunne de imidlertid ikke pga. indsamlingsnævnets regler for, hvornår man kan godkendes til indsamling. Regler, der i øvrigt er vedtaget med god grund for at undgå svindel og sikre ordentlighed.

I stedet har TAAGF måttet basere sig på små donationer og private initiativer fra medlemmerne. Nogle købte et par t-shirts med TAAGF-logo og delte ud til andre demonstrationsdeltagere. Andre tog kaffe med, og andre igen hjalp på privat initiativ med at finansiere togbilletter, så flere fik mulighed for at deltage i en demonstration.

Jacob har ikke selv overblik over, hvad det har kostet ham at stå i spidsen for Facebookgruppens projekt, men det er adskillelige tusinde kroner til transport, hjemmeside, mv. ud af en økonomi på førtidspension.

I Forældrebevægelsen #HvorErDerEnVoksen greb de udfordringen med økonomi anderledes an. Marie og administratorgruppen oprettede simpelthen en støttegruppe ved siden af Facebookgruppen. Marie Blønd siger:

“Vi har stiftet en støtteforening, der kunne håndtere medlemskaber og penge. Man kan bare ikke afholde demonstrationer uden penge. Og vi ville ikke være afhængig af donationer. Som aktivistisk og uorganiseret bevægelse kan vi udnytte momentum på få timer og være agile og skarpe. Vi magtede ikke, at bevægelsen skulle omlægges til en forening med bestyrelse, som alting skulle igennem. Vi havde jo styregruppen.”

Selvom de to grupperes erfaringer er forskellige, møder de begge udfordringer ved ikke at kunne søge midler til deres aktiviteter som en uformel aktør.

Administrationsbyrden er den største barriere for at blive en forening

Det, der åbenlyst kunne blåstempe de fleste grupper som civilsamfundsaktører, ville være at oprette en forening.

Men som tidligere vist, svarer mere end 2 ud af 3 digitale frivillige i vores survey, at de ikke kunne forestille sig at etablere en formel forening med udgangspunkt i gruppen, jf. kapitel 7.

Særligt for dem, som ikke har brug for at etablere en økonomi eller blive anerkendt som formel civilsamfundsaktør, er det svært at komme på det gode argument for at blive en forening.

Men selv for dem, som gerne vil opskalere deres medborgerhus til også at have en økonomi og være en formel aktør inden for deres område, er der modvilje: Det er et (for) stort arbejde at drive en rigtig forening med generalforsamlinger, medlemsregistrering og en økonomi, der skal leve op til bankernes hvidvaskregler, GDPR-lovgivning, osv.

Den administrative byrde er mere, end hvad de fleste digitale frivillige kan overskue eller er motiverede for. Jesper drev i nogle år en forening i relation til sit rådgivningsarbejde i Facebookgruppen "Samvær og Trivsel – til barnets bedste", fordi det gav ham mulighed for at låne lokaler i kommunen til hans rådgivning. Men driften af foreningen blev for tung og i dag er foreningen lukket.

Dermed er der heller ingen mulighed for at søge støtte til at stå til rådighed for samværsrådgivning i Jespers Facebookgruppe for forældre i svære skilsmissesager. Ej heller til fællesskabet og socialrådgiverrådgivningen i Canan Pektas' pigegruppe, ALT OM ALT girls only (+15), hvor især piger med anden etnisk baggrund søger råd og hjælp til små og store spørgsmål. Både kærestesorger og hårpleje, men også hjælp til, hvordan man kommer ud af et voldeligt forhold – eller hvordan man håndterer oplevelser med diskrimination og racisme. Canan fra ALT OM ALT girls only (+15) fortæller, at de har haft overvejelser om at omdanne gruppen til en forening, men det har ikke været muligt: "Folk har jobs ved siden af, det kræver for meget at blive en forening."

Så selvom det er en motivation for nogle af de digitale frivillige til at kunne opnå økonomiske og praktiske fordele, der ville gøre det muligt at løfte det digitale frivillige arbejde til nye niveauer, så taber de digitale frivillige pusten på den administrative byrde.

Foreningsdannelse er ingen garanti for et økonomisk bæredygtigt projekt

Udfordringerne med at få en økonomi op at stå handler ikke kun om foreningsstruktur eller ej. Selv for de Facebookgrupper, der har en formel foreningsstruktur, kan det være svært at finde kræfter til at søge fonde, eller svært at finde midler at søge til den type aktiviteter, man gerne vil lave. At løfte sine ambitioner med frivillige kræfter er generelt en udfordring i det frivillige civilsamfund (DIF 2023, VIVE 2018-1, Ingerfair 2022).

Som Kirsten Sydendal, der administrerer medborgerhuset og foreningen Lolland-Falster Lovestorm, siger:

"Der er fonde, der har givet udtryk for, at de muligvis gerne vil støtte os. Men vi har p.t. ikke flere frivillige kræfter, der kan skrive store fondsansøgninger, hvor bevillingen risikerer at udløbe efter et eller to år. Vi har koncentreret os om at skabe et bæredygtigt fundament fordelt på bidrag fra flere lokale bidragsydere, så hele tæppet ikke kan trækkes væk under os med kort varsel. Det tager flere år at gøre et

”

"Det er da tankevækkende, at der ikke findes nogen muligheder for at søge funding til at "frikøbe" arbejdstimer til at drive store demokratiske folkebevægelser, når der er mange andre "sager", der har lobbyvirksomheder, som kan kæmpe deres sager med økonomisk rygdækning."

Marie Blønd,

Forældrebevægelsen #HvorErDerEnVoksen

sådan økonomisk fundament stærkt, men det er den vej, vi mener, der er den sikreste at gå med de muligheder, vi har lige nu.”

Kirsten arbejder på, at Lolland-Falster Lovestorm med årene kan opbygge en stærkere økonomi og i højere grad blive en aktør i civilsamfundet på Lolland-Falster. Hendes drøm er, at Lolland-Falster Lovestorm en dag bliver en rigtig arbejdsplads:

“Hvis vores ambitioner rigtig skal ud at leve, så kræver det, at der er nogle lønnede personer til at løfte det. Vi kunne gøre meget mere for Lolland-Falster, hvis vi blev en rigtig arbejdsplads.”

Også Maria fra foreningen Ammenet, som står bag fire Facebookgrupper om støtte, hjælp og vejledning til amning, har oplevet udfordringer med at rejse fondsmidler:

“Det er svært at søge fonde, for man skal ofte have indtægt andre steder fra eller øvrig funding allerede. Sidst vi ville søge en fond, var kravet, at vi havde en omsætning på mindst 15.000 kr.! Vi har en sparsom økonomi, hvor frivillige donerer valgfrie beløb – og folk på barsel, som er vores målgruppe, er ofte ikke de mest pengestærke.”

Maria fremhæver desuden, at det kræver enormt meget arbejde at søge fonde. Dels er det et stort arbejde at sætte sig ind i, hvordan man skal målrette ansøgningen til den specifikke fond, dels går nogle fonde op i, hvordan man har formuleret vedtægterne: **“Selvom vi egentlig var i målgruppen for fonden med det arbejde, vi laver, blev vi nødt til at indkalde til ekstraordinær generalforsamling for at stemme om vedtægtsændringer, så det OGSÅ stod sort på hvidt.”**

Lignende toner lyder fra Marie fra Forældrebevægelsen #HvorErDerEnVoksen. Selv om Forældrebevægelsen har en støtteforening og har forsøgt at søge fonde, har de ikke haft held med det.

“Vi prøvede at søge fonde, men det er enormt tidskrævende. Folk bliver ikke aktivister for at søge fonde. Og vi blev alligevel dømt til at være politiske.”

Der er altså nogle dilemmaer i forhold til at opskalere aktiviteten i sit digitale medborgerhus: Mere arbejde i gruppen eller udbredelse af gruppens aktiviteter kræver finansiering; mere finansiering kræver formalisering; formalisering kræver mere arbejde, og at søge finansiering kræver mere arbejde. Derudover findes der, som Marie Blønd fremhæver i citatet på forrige side, ikke oplagt funding at søge, hvis man i en periode vil “købes fri” til at drive sit digitale medborgerhus eller sin bevægelse på fuld tid.

De digitale frivillige oplever manglende synlighed som vidensaktør

Det er dog ikke kun de økonomiske begrænsninger, der skaber gnidninger. Flere digitale frivillige oplever, at deres medborgerhuse er epicentre for viden, holdninger og koordinering inden for deres “område”.

Jesper fra Samværsrådgivning – med barnet i fokus har oplevet, at han ikke bliver mødt med samme anerkendelse som etablerede foreninger i samfundet, når det gælder at blive hørt og inkluderet inden for den offentlige debat på samværsområdet. Han siger:

“Vores ekspertise går tit tabt. Vi bliver ikke inviteret til at komme med høringssvar eller vidensdele, når der sker noget på området. Jeg er nok én af dem, der har hørt mest om forældres møde med systemet.”

Til trods for at Jesper udfører tusindvis af rådgivninger om samvær, oplever han ikke, at det omgivende samfund aktiverer hans viden og erfaring.

Opsummering: Nogle digitale medborgerhuse har uforløste potentialer

Langt størstedelen af de digitale medborgerhuse er ikke organiseret som det traditionelle civilsamfund – og har heller ingen planer om at blive det.

Vores fokus i denne undersøgelse har ikke været på at undersøge den komparative kvalitet i de digitale medborgerhuses rådgivning, vejledning eller viden, sammenlignet med formelle foreningers tilbud. Vi har heller ikke svaret på, hvordan de digitale frivillige bedst kan og bør støttes i deres arbejde. Vi kan blot konstatere, at der er mange kompetente digitale frivillige, der yder en stor indsats til gavn for andre mennesker – men som kæmper med at få omverdenens accept og ikke altid har de samme muligheder for at udføre deres arbejde, som det mere traditionelle civilsamfund har.

Vi vil derfor afslutte kapitlet med at italesætte tre potentialer, der forbliver uforløste så længe de digitale medborgerhuse ikke har de nøgler, der giver adgang til det traditionelle civilsamfund.

Potentialet i synlighed

Det største uforløste potentiale ligger i at få gjort det digitale civilsamfund mere synligt for omverdenen. Flere af de digitale medborgerhuse er epicentre for viden, historier, holninger og professionel rådgivning inden for deres specifikke område. Denne viden bliver ikke nødvendigvis forsøgt inddraget, når en offentlig myndighed inviterer til gå-hjem-møde, eller når civilsamfundet eller staten arrangerer konferencer eller høringer.

Det skyldes måske også, at Facebookgrupperne ikke er helt nemme at finde. Vi har lavet et stort gravearbejde med at kortlægge de 9.000 digitale medborgerhuse og har fået et unikt overblik over, hvilke fagområder og erfaringsfællesskaber der er organiseret på Facebook. Men for alle andre end Facebook selv er gruppelandskabet svært at få overblik over. Man finder ikke lige kontaktoplysninger og telefonnummer på de mest toneangivende digitale medborgerhuse inden for et område uden at lave et stort benarbejde først. Med denne kortlægning er vi kommet noget af vejen med at få de digitale medborgerhuse frem i lyset, men vi er langt fra i mål.

Potentialet i økonomisk nytænkning

I forskningen har der gennem flere år været en anerkendelse af, at frivillighed også kan foregå uden for formelle foreningsstrukturer. Men muligheder, hjælp og økonomisk støtte til civilsamfundet er stadig i høj grad bygget op om det traditionelle foreningsliv og CVR-numre.

Særligt administratorene i den mindre gruppe af digitale medborgerhuse, der løfter et stort samfundsansvar, bliver en politisk aktør eller møder stor opbakning til at udvide sine aktiviteter, efterspørger muligheder for at søge økonomisk støtte. Måske kunne man se på muligheden for, at nogle af de velfungerende og fagligt kompetente digitale medborgerhuse kunne få en form for økonomisk håndsrækning, der ville gøre det muligt at udvide eller højne kvaliteten af deres aktiviteter.

Hvad kriterierne skal være for at kunne modtage støtte, og hvordan det i praksis skulle foregå, har ikke været en del af fokus for denne rapport, men kræver videre undersøgelser.

Potentialet i et bedre samarbejde

Der er også et stort potentiale i at få knyttet det digitale civilsamfund på Facebook tættere på det øvrige civilsamfund, særligt fordi der er mange overlap mellem aktiviteterne i dem.

Nogle af de administratore, vi har talt med, efterlyser, at det "traditionelle" og "digitale" civilsamfund kunne arbejde bedre sammen. Susanne fra Næstehjælperne i København N, NV og Ø er én af dem, der hjælper udsatte med at navigere i de muligheder og tilbud, der er i det traditionelle civilsamfund. Hun siger:

"Hvis jeg skulle bede om noget fra det "traditionelle civilsamfund" skulle det nok være et nemmere overblik over alle de gratis rådgivningstjenester, legater, støtteordninger, uddelinger af overskudsmad og muligheder for julehjælp, psv. der er for udsatte. Denne service [at vejlede ift. tilbuddene] er ofte én vi udøver lidt håndholdt."

Derudover efterspørger nogle digitale frivillige at kunne sparre og få rådgivning i særlige situationer, hvor de fx observerer medlemmer i fare eller har mistanke om kriminelle aktiviteter.

”

"Nogle gange skal vi reagere hurtigt og have en sundhedsperson ind over. Jeg kan huske en mor, som skrev, at hun ikke kunne vække sin tre dage gamle baby, som havde sovet i syv timer. Så ringer alarmklokkerne!"

**Maria Pihl Fly Bekke,
Ammenets netværksgrupper**

9

Konklusion

Det digitale civilsamfund summer i hele landet...

...så lad os få det på landkortet

I denne undersøgelse har vi kastet lys over det frivillige arbejde, som administratorer og ordstyrere yder i de digitale medborgerhuse på Facebook, og den forskel arbejdet gør for den samlede befolkning.

Blandt de digitale frivillige er der tale om en gruppe af borgere, der ikke er organiseret på tværs, og som ikke entydigt er blevet omtalt som en del af Danmarks frivilligsektor og civilsamfund. Af samme årsag er deres samlede indsats og impact (indtil nu) ikke forsøgt kortlagt og analyseret i sin helhed.

Det har krævet en stor metodisk værktøjskasse af både kvalitative, kvantitative, traditionelle og digitale metoder at generere denne rapport's indsigter, og resultaterne breder sig over mere end 150 sider. Mindre mente vi ikke kunne yde de digitale frivillige retfærdighed.

Med undersøgelsen håber vi at opnå to ting:

- At de digitale frivillige føler sig forstået, anerkendt og set for deres arbejde, og får endnu mere begreb om den forskel, de gør i et større samfundsperspektiv.

- At folk med faglig tilknytning til frivilligsektoren, civilsamfundet, sociale medier, etablerede medier og de politiske beslutningsrum får øje på det digitale civilsamfund og anerkender, at der er tale om en indflydelsesrig og virksomhedsfuld demokratisk og medborgerlig bevægelse.

Vores overordnede konklusion er, at det digitale civilsamfund på Facebook ikke bør være til at overse. I det følgende opsummerer vi hvorfor.

Gennem Facebook har befolkningen etableret et gigantisk og mangfoldigt civilsamfund

69 pct. af den voksne danske befolkning forsamlers i mindst 9.000 digitale medborgerhuse på Facebook. 56 pct. af den voksne danske befolkning er desuden aktive i et digitalt medborgerhus ugentligt eller oftere. De digitale medborgerhuse er altså efterspurgt og velbesøgt. Medborgerhusene tiltrækker borgere på tværs af køn, alder, uddannelse og beskæftigelse, og 1/3 af medlemmerne er enige i, at de gennem de digitale medborgerhuse bliver introduceret til mennesker og perspektiver, som de ellers ikke ville have mødt. Overordnet set, er der altså ikke tale om ekkokamre.

Det digitale civilsamfund på Facebook udgør en stor motor, der faciliterer, at millioner af borgere har adgang til videndeling, inspiration, rådgivning, hjælp, debat, protest, støtte, mobilisering, underholdning, relationer og materielle goder døgnet rundt. Både antallet af medborgerhuse og medlemskaberne i dem er i stadig vækst.

Vi har dedikerede frivillige at takke for langt de fleste fællesskaber

Ifølge vores stikprøve drives 96 pct. af medborgerhusene på frivillig basis.

De 9.000 digitale medborgerhuse i vores kortlægning drives af 20.000 digitale frivillige. Vores befolkningsundersøgelse tyder dog på, at mange flere, måske endda op imod 13% af borgerne, laver digitalt frivilligt arbejde.

De digitale frivillige er en mangfoldig gruppe med meget forskellige baggrunde. Sammenlignet med de traditionelle frivillige er der tale om en større andel mænd, et lavere aldersgennemsnit, en overrepræsentation af folk uden uddannelse, og lidt flere på offentlig forsørgelse. Flertallet er

(eller har også været) involveret i "traditionelt" frivilligt arbejde, udover arbejdet i deres digitale medborgerhus(e).

Vores kortlægning tyder også på, at den digitale frivillighed har potentiale til at engagere en gruppe borgere, som netop har svært ved at være frivillige inden for en "traditionel" frivillighedsramme. Vi har både observeret og talt med flere frivillige, der på grund af funktionsvariationer ikke kan engagere sig i traditionelt frivilligt arbejde, men som yder en omfattende indsats som digitale frivillige.

Den digitale frivillighed er ikke sporadisk og uforpligtende

Opgaven med at drive et digitalt medborgerhus kræver i gennemsnit mere ugentlig tid (4,6 t/u), end traditionelt frivilligt arbejde (4 t/u). 82 pct. af de digitale frivillige er i øvrigt aktive på daglig basis. De digitale frivillige motiveres af muligheden for at kunne hjælpe nogen, der har brug for det og af at kunne gøre en forskel. De demotiveres særligt, når medlemmerne taler grimt til hinanden, eller når de ikke respekterer medborgerhusets regler.

Den digitale frivillige indsats er langvarig og stabil: 76 pct. har haft jobbet i tre år eller længere. 67 pct. svarer, at de har til hensigt at fortsætte med at administrere deres grupper, så længe de kan.

Det digitale format er afgørende for medborgerhusenes indflydelse, men at have døgnarbejdet i lommen trækker tænder ud

At medborgerhusene aldrig holder lukket er både ét af de største fortrin for medlemmerne, men også et krævende forhold for de digitale frivillige, der bruger meget opmærksomhed og mental energi på dem. Til gengæld viser vores kortlægning også, at det kun er en lille gruppe af de digitale frivillige, der føler sig ensomme i deres arbejde, til trods for at den digitale frivillighed sjældent tilbyder hyppig fysisk samvær i en klassisk forstand. De fleste digitale frivillige føler sig altså som en del af de fællesskaber, de faciliterer.

Det digitale civilsamfund betyder noget for mange og meget for de få

Udbyttet for den enkelte spænder fra muligheden for at holde sig opdateret inden for sit område til livreddende hjælp og vejledning. For økonomisk og socialt udsatte, og folk med funktionsvariationer, lader udbyttet til at

være særligt stort, fordi man i grupperne kan finde alt fra børnetøj og en bisidder til råd og vejledning fra socialrådgivere og sygeplejersker – hjemmefra.

Udbyttet for samfundet i et bredere perspektiv er især en borgerdrevet infrastruktur, der gør, at befolkningen kan hjælpe hinanden med de helt nære problemstillinger, som for eksempel tips til amning eller sparring på din trædrejning, og når et træ er væltet hen over hovedvejen eller man står uden tag over hovedet efter en brand.

Derudover modtager en stor del af befolkningen, både de frivillige og medlemmerne, digital og demokratisk dannelse ved at forhandle med hinanden om regler og grænser i de digitale medborgerhuse. Sidst, men ikke mindst, udgør de digitale medborgerhuse et enormt potentiale for politisk mobilisering og indflydelse. Flere politiske bevægelser er født ud af de digitale medborgerhuse, og flere af dem har haft held med at få deres sag højt op på den politiske dagsorden i Danmark.

Det digitale civilsamfund opererer i en gråzone af formel-uformel organisering

Langt hovedparten af de digitale medborgerhuse er ikke organiseret i en foreningsstruktur, og de fleste digitale frivillige ønsker heller ikke at blive det. Modviljen mod en mere formel organisering går både på gevinsten ved at være en fri og uafhængig borgergruppe og på det manglende overskud til den administrative byrde med vedtægter, generalforsamling, bestyrelse og regnskab.

Dog er de digitale medborgerhuse sjældent uden governance. I langt de fleste medborgerhuse screenes medlemmerne og/eller deres indhold af en digital frivillig, ligesom gruppens regler og beskrivelse er med til at konstituere og tegne fællesskabet. Reglerne spænder bredt fra Facebooks foreslåede "vær venlig og høflig" til "man må ikke lægge billeder op af sine børn i håb om at modtage mere hjælp", "det er ikke tilladt at hjælpe hinanden med receptpligtig medicin" eller "det er ikke tilladt at kontakte andre gruppe-medlemmer gennem private beskeder, medmindre der er givet lov i kommentarsporet". De digitale frivillige og medlemmerne gør meget for at begrænse problematisk indhold og adfærd og holde gruppens aktivitet på sporet.

Men en manglende foreningsstatus gør, at de digitale frivillige har dårlig mulighed for at søge økonomisk støtte til events, demonstrationer eller drift, leje lokaler gennem kommunen og oprette indsamlinger. Nogle af de digitale frivillige mærker også, at det er sværere at blive anerkendt uden for gruppen som ekspert på et område, og at de ikke bliver inviteret til at bidrage til det øvrige civilsamfunds og statens aktiviteter og dialog, medmindre de selv råber højt. Og selv da er det ikke altid, at omverdenen tager dem seriøst.

De digitale medborgerhuse er dog ikke isolerede eller usynlige. 60% af de digitale frivillige har gennem deres digitale medborgerhus haft kontakt til andre samfundsaktører; fra efterretningsfolk til medier og politikere.

Hvordan understøtter vi bedst det digitale civilsamfund?

Som det sidste i denne rapport vil vi komme med nogle overvejelser og bud på, hvordan forskellige aktører bedst kan få gavn af og understøtte det digitale civilsamfund i fremtiden. Én af denne rapporters overordnede pointer er dog, at det digitale civilsamfund er meget stort og mangfoldigt, og vi vil derfor passe på med at udtale os overordnet om nogle entydige og samlede behov.

Vi vil til gengæld, i forbindelse med lanceringen af denne undersøgelse, afholde et topmøde for de digitale frivillige, hvor vi blandt andet vil spørge mere ind til, hvordan det digitale civilsamfund, ifølge de digitale frivillige, får de bedste vilkår, og hvem der kan spille en rolle heri. I august 2024 vil vi også invitere interesserede aktører til en faglig dag om det digitale civilsamfund og potentialerne i samarbejde.

1.

Kend dit hjørne af det digitale civilsamfund, og følg med i udviklingen

De fleste sektorer bør interessere sig for den udveksling af information, støtte, holdninger og rådgivning, der foregår mellem borgerne i de digitale medborgerhuse på deres område – det være sig indenfor udsathed, sundhed og sygdom, bæredygtighed, lokalsamfund, uddannelse og forskellige fagområder. Det bør være en del af alle interessentanalyser også at se på det digitale civilsamfund.

2.

Lyt, når repræsentanterne for de digitale medborgerhuses vil tale...

Medier, politikere og organisationer bør tage telefonen, hvis repræsentanter fra de digitale medborgerhuse ringer, ligesom digitale medborgerhuse oplagt kan blive opfordret til at give input til høringer og inviteres ind i den offentlige debat på andre platforme. De digitale medborgerhuse summer med debat, erfaringer og viden inden for deres respektive område.

3.

...Men kontakt og involvering bør ske med respekt

Vi har dog også set flere journalister, forskere, virksomheder og politikere komme galt af sted i forsøget på at bruge de digitale medborgerhuse som reklamesøjle eller rekrutteringsmulighed uden at have været i dialog med de digitale frivillige. Nogle digitale medborgerhuse ønsker bare at være fortrolige fællesskaber, der bliver ladet i fred for alle interessenter, der ikke er målgruppen.

4.

Respektér det digitale civilsamfund i sin uformelle egenart

Vi oplever en gruppe frivillige, der ofte har lyst til at bevare deres frihed og fleksibilitet. Det vil efter vores bedste overbevisning være meningsløst og muligvis skadeligt at forsøge at få dem til at passe ned i en kasse af traditionelt organiseret frivillighed under en stor organisation. Men der er mange potentialer for samarbejder og videndeling.

5.

Undersøg behovet for økonomisk støtte til uformelt organiserede forandringsagenter som digitale medborgerhuse

Der kunne f.eks. være tale om drifts- og projektmidler, så de digitale frivillige i perioder kunne påtage sig endnu mere arbejde i grupperne med et bestemt formål: Kunne man eksperimentere med at inddrage lokalpolitikere i debatter i de digitale medborgerhuse i forbindelse med kommunalvalgene, modereret og faciliteret af de digitale frivillige? Kunne digitale medborgerhuse danne rammen om en ny form for borgersamlinger, borgerpaneler eller fokusgrupper med potentiale for at involvere flere af dem, der er begrænset ift. fysisk deltagelse?

Midler kunne også stilles til rådighed i form af legater, som kunne søges, hvis en gruppe i en periode løfter et særligt stort ansvar, der krævede meget af de frivillige, f.eks. I forbindelse med 100-års hændelser. Vi opfordrer fonde og andre offentlige og private puljer til at undersøge behovene for økonomisk støtte – og dernæst udtænke, hvordan sådanne støtte modeller kunne se ud.

6 .

Det digitale civilsamfund er i hænderne på en amerikansk tech-gigant

Vores undersøgelse sætter en tyk streg under, at en medlemsbaseret digital infrastruktur, hvor borgerne selv kan etablere og forvalte digitale fællesskaber og digital debat, er et vellykket og velbenyttet format.

At det digitale civilsamfund på Facebook er så enormt, får dog også de demokratiske alarmklokker til at ringe: En amerikansk tech-gigant, der interesserer sig meget lidt for Danmark, er leverandør af teknologien, der understøtter det hele.

Nogle digitale medborgerhuse lukkes fra den ene dag til den anden, og hvis først dit medborgerhus er lukket, er det ifølge de digitale frivilliges beretninger umådeligt svært at få det genåbnet. Facebooks moderselskab Meta tilbyder ingen kundeservice på dansk, og når man, efter megen anstrengelse, bliver man sat i forbindelse med support et fjernt sted i verden, har denne ikke autoritet til at genåbne gruppen og de digitale frivilliges indsats og motivation tages ikke umiddelbart i betragtning, når der fældes dom.

Samtidig ændrer Meta hyppigt i værktøjskassen for de digitale frivillige, og undervisning eller vejledning i nye eller ændrede funktioner er sparsom på dansk. På samme måde laves der justeringer, som man mistænker mest kommer Metas tal for trafik til gode, men som gør arbejdet besværligt for de digitale frivillige (blandt andet at man ikke længere kan begrænse tilgangen af nye medlemmer i offentlige grupper).

Vi anbefaler, at man fra dansk og europæisk hold lægger pres på Meta (og lignende aktører) for at videreudvikle deres platform(e), så disse understøtter borgerdrevne digitale fællesskaber bedst muligt. Der er en enormt

efterspørgsel efter dem, og platformene bør være taknemmelige for, at så mange frivillige vil bruge kræfter på at drive fællesskaber af så høj kvalitet, som vi ser i Danmarks digitale medborgerhuse. Deres summende aktivitet vil hverken Meta, de frivillige eller medlemmerne være foruden.

Litteratur

Ackermann, K., & Manatschal, A., 2018. Online volunteering as a means to overcome unequal participation? The profiles of online and offline volunteers compared. *New Media & Society*, 20(12), 4453–4472. <https://doi.org/10.1177/1461444818775698>

AE – Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 2023. Andelen af danskere på offentlig forsøgelse er historisk lav.

Analyse & Tal, 2021, Angreb i den offentlige debat på Facebook. <https://www.ogtal.dk/assets/files/Angreb-i-den-offentlige-debat-paa-Facebook.pdf>

Analyse & Tal, 2021, Anerkendelse i den offentlige debat på Facebook. <https://www.ogtal.dk/assets/files/Anerkendelse-i-den-offentlige-debat-paa-Facebook.pdf>

Analyse & Tal, 2022. Danmarks digitale Medborgerhuse. https://www.ogtal.dk/assets/files/Danmarks-Digitale-Medborgerhuse_compressed_2023-03-14-102118_vuig.pdf

Bakardjieva, M., 2012. Mundane citizenship: New media and civil society in Bulgaria. *Europe-Asia Studies*, 64(8), 1356–1374. <https://doi.org/10.1080/09668136.2012.712247>

Boje, T. P., 2020. Medborger i frivilligt arbejde – velfærdsproducent eller demokratiets vagthund?. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 21(4), 10–31. <https://doi.org/10.7146/tfa.v21i4.118063>

Carlsen, J., Toubøl, J. & Brincker, B., 2020. On solidarity and volunteering during the COVID-19 crisis in Denmark: The impact of social networks and social media groups on the distribution of support. *European Societies*. 23. 10.1080/14616696.2020.1818270.

Dahl-Gren, E., 2019: Den nye frivillighed: Motivering, organisering og ledelse af unge frivillige i en ny tidsalder. Studentarhuset. ISBN 978-87-971409-0-1

Dahlgren, P., 2006. Doing citizenship: The cultural origins of civic agency in the public sphere. *European Journal of Cultural Studies*, 9(3), 267–286. <https://doi.org/10.1177/1367549406066073>

Demokratikommissionen og DUF – Dansk Ungdoms Fællesråd, 2020. Er demokratiet i krise? Analyser og anbefalinger til at styrke demokratiet i Danmark. ISBN: 978-87-87486-13-2

CFSA – Center for frivilligt socialt arbejde, 2021. Det frivillige sociale engagement i Danmark Frivilligrapport 2019–2021.

DIF – Danmark Idrætsforbund, 2023. Frivillighed anno 2022 – status på frivilligheden i idrætsforeninger under DIF og DGI.

DUF – Dansk Ungdoms fællesråd. Demokratihåndbogen, 2020. Sådan arbejder du aktivt med foreningsdemokrati. ISBN: 978-87-87486-89-7

DR Analyse, 2024. Medieudviklingen 2023 – Den årlige rapport om udviklingen i danskernes medievaner.

Eimhjellen, I., 2019. New Forms of Civic Engagement. Implications of Social Media on Civic Engagement and Organization in Scandinavia: An International Multidisciplinary Series. doi: 10.1007/978-3-319-98717-0_6.

Enjolras, B. & Eimhjellen, I., 2018. Fra kollektiv til konnektiv handling? Nye former for samfunnsengasjement og kollektiv handling i Norge. ISBN: 10.23865/noasp.45.

Frivilligrådet et al., 2021. Civilsamfundsstrategi – Forslag til en ny model for støtten til og samarbejdet med civilsamfundet. ISBN: 978-87-996708-0-2 978-87-996708-1-9

Grubb, A., 2016. Vi skal bare hjælpe og spise chokoladekiks: En kvalitativ undersøgelse af unge frivilliges deltagelse i en ikke- medlemsbaseret, digitalt koordineret organiseringsform af frivilligt socialt arbejde. Ph.D. Dissertation. Aalborg University Press.

Grubb, A. & Skov Henriksen, L., 2018. On the Changing Civic Landscape in Denmark and its Consequences for Civic Anction. *Voluntas*: <https://doi.org/10.1007/s11266-018-00054-8>

Hoff-Clausen, E., 2010. Retorisk handlekraft hviler på tillid. *Rhetorica Scandinavica*. 14. 49-66. 10.52610/FNQE4057.

Ibsen, B. & Levinsen, L., 2016. Unge, foreninger og demokrati. Serie: Movements, 2016:3. Institutfor Idræt og Biomekanik. ISBN 978-87-93496-12-5

Ingerfair, 2020. En kortlægning af det psykosociale arbejdsmiljø i frivillige organisationer på tværs af sektorer.

Ingerfair, 2022. Frivillighedsundersøgelsen 2021. En undersøgelse af frivilliges tilfrdshed, motivation og trivsel.

Kock, C., & Villadsen, L. S., 2017. Rhetorical citizenship: Studying the discursive crafting and enactment of citizenship. *Citizenship Studies*, 21(5), 570-586. <https://doi.org/10.1080/13621025.2017.1316360>

Kozinets, R., 1998. On netnography: Initial reflections on consumer research investigations of cyberculture. In J. Alba, & W. Hutchinson (Eds.), *NA – Advances in consumer research*, Volume 25 (pp. 366-371). Association for Consumer Research.

Marichal, J., 2013. Political Facebook groups: Micro-activism and the digital front stage. *First Monday*, 18(12). <https://doi.org/10.5210/fm.v18i12.4653>

Rambøll Management Consulting, 2017. Frivillighedsundersøgelsen 2017. Børne- og Socialministeriet

Schudson, M., 1997. Why conversation is not the soul of democracy. *Critical Studies in Media Communication*, 14(4), 297-309. <https://doi.org/10.1080/15295039709367020>

Sivertsen, M. F., & Thomsen, M. S. S., 2023. Stratified Public Formation in Mundane Settings. In *DataPublics*. Bristol, UK: Bristol University Press. Retrieved Feb 15, 2024, from <https://doi.org/10.51952/9781529228649.ch004>

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 2005. Frivilligt arbejde. Den frivillige indsats i Danmark. ISBN: 87-7487-799-2

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 2014. Udviklingen i frivilligt arbejde 2004–2012.

Toubøl, J. og Carlsen, H. B., 2020. Frivillig hjælp og omsorg under coronakrisen: Omfang, socioøkonomisk fordeling og arbejdsdeling. *Samfundsøkonomen*, 2020(4), s. 48–61. doi: 10.7146/samfundsokonomien.v0i4.123561.

VIVE, 2018-1. Understøttelse og udvikling af det frivillige sociale arbejde – En analyse af udviklingstendenser og behov for kontinuitet og forandring i nationale virkemidler. ISBN: 978-87-93626-59-1

VIVE, 2028-2. Inklusion og deltagelse af sårbare borgergrupper i samskabende arenaer – Evaluering af tre partnerskaber mellem civilsamfund og kommuner. e-ISBN: 978-87-7119-595-8

VIVE, 2021. Frivillighedsundersøgelsen 2020 – En repræsentativ befolkningsundersøgelse af udviklingen i danskernes frivillige arbejde. e-ISBN: 978-87-7119-925-3

Wøllekær, J. & Nørregaard F. J., 2014. Forsamlingshuse er dansk kulturarv. Syddansk Universitetsforlag. ISBN: 9788776748630

Tak til:

Ekspertter og forskere i frivillighed og digitale fællesskaber:

- Nadia Nikolajeva, stifter af Ansvar For Feedet og digital rådgiver i Navi Media
- Thomas P. Boje, professor, Institut for Samfundsvidenskab og Erhverv, Roskilde Universitet
- Jonas Toubøl, lektor på Sociologisk Institut ved Københavns Universitet
- Hjalmar Bang Carlsen, associate professor, Center for Social Data Science (SODAS), Københavns Universitet
- Lars Skov Henriksen, professor, Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Aalborg Universitet
- Ane Grubb, Ph.d. med speciale i nye former for frivillighed
- Andreas Hjorth Frederiksen, innovationschef, Røde Kors
- Ivar Eimhjellen, senior researcher, NORCE Norwegian Research Centre, Bergen
- Malthe Lindholm Sørensen, analysekonsulent, Center for Frivilligt Socialt Arbejde
- Mette Hjære, teamleder for data og analyse, Center for Frivilligt Socialt Arbejde
- Helle Hygum Espersen, chefanalytiker, VIVE

Samarbejdspartnere i TrygFonden:

- Natasha Al-Hariri, projektchef
- Christoffer Elbrønd, projektchef
- Christian Nørr, dokumentarist
- Anders Hede, forskningschef

Analyse & Tal

Analyse & Tal er et kooperativt analysebureau med kontorer i København, Aarhus og Oslo. Vi tæller dét, der er svært og kombinerer klassiske metoder med nye digitale.

Analyse & Tal har eksisteret siden 2014 og tæller i dag 25 medarbejdere. Vi er sociologer, statistikere, økonomer, programmører, kommunikatører og designere, og vi arbejder tværfagligt med vores projekter, blandt andet indenfor desinformation, online had og aktivisme, erhvervsanalyser og evalueringer af alt fra sociale indsatser til turismens klimaaftryk.

Analyse & Tals drøm er at skabe et mere demokratisk og lige samfund. Derfor har vi valgt at organisere os som et medarbejderejet kooperativ. Vi er stolte af at investere vores overskud i udviklingen af nye metoder, projekter og i demokratiseringen af vores samfund som helhed.

Læs mere her: www.ogtal.dk

Bilag: Metode & data

Bilag 1: Dataoverblik

Ref	Overskrift	Data	Beskrivelse	Metode
A.i	Offentlig information om de enkelte Facebook-grupper	Data fra "om"-siden på 9.000 offentlige og private grupper	Navn, beskrivelse, medlemstal, alder, regler, antallet af administratorer.	Indsamling og manuel kategorisering i 18 kategorier og identifikation af postnr. og by, hvor disse står nævnt.
A.ii	Indholdsstikprøve fra et udsnit af offentlige Facebookgrupper	Indholdsstikprøve fra 2.418 grupper med indstillingen "offentlig": 253.328 kommentarer 60.539 opslag	Indholdsstikprøven består af opslag, kommentarer og svar publiceret under fanen "debat". Indholdsstikprøven er brugt til at estimere aktivitetsniveau og indholdsanalyse.	Indholdsstikprøven er indsamlet løbende over 6 måneder. For hver gruppe er indsamlet de seneste 14 dages debat.
B.	Netnografisk analyse	Arkivdata i form af screenshots, observationer og noter fra 400 grupper. Al indsamlet data er anonymiseret og eventuelt paraphraseret, hvis indholdet kunne være personhenførbart.	Siden 2017 har vi løbende meldt os ind i, observeret og deltaget i debatten i en række Facebookgrupper. Hvis medlemskab i gruppen har krævet bestemt tilhørsforhold til f.eks. et sted eller en faggruppe, som vi ikke har haft naturlig adgang til, har vi ved ansøgning været transparente om formålet med vores arbejde.	Populationen af medborgerhuse til netnografisk (web-etnografisk) analyse er udvalgt baseret på en spredning i størrelse, emne, alder, formål og regelsætning.
C.	Interviews med digitale frivillige	15 interviews med administratorer og ordstyrere.	Interviews med administratorer og ordstyrere fra forskellige typer af grupper med forskellig størrelse og alder	Semistrukturerede interviews af 1-2 timers varighed. 13 fysiske og 2 pr. telefon.
D.	Survey til administratorer og ordstyrere af Facebook-grupper	426 fulde besvarelser. Heraf er 96 pct. administrator eller ordstyrer ulønnet. Antal respondenter er derfor 408.	1.329 grupper med i alt 3.180 administratorer og ordstyrere er kontaktet manuelt. Henvendelser hævner dog ikke i indbakken, men i "beskedanmodninger". Vi ved derfor ikke, hvor mange, der har set vores henvendelse, men langt de fleste svar vi fik var positive. Processen har været ressourcekrævende, fordi vi gentagende gange oplevede, at blive begrænset af Facebook.	Manuel henvendelse via Facebook med link til survey med 35 spørgsmål, inkl. åbne besvarelser, opsat i SurveyXact. Statistisk analyse og visualisering samt kvalitativ analyse af åbne besvarelser.
E.	Survey om danskernes brug af Facebookgrupper	Besvarelser fra et repræsentativt panel af 2.000 danskere	22 spørgsmål, inkl. åbne besvarelser. Udsendt juni 2023.	Udsendt gennem Voxmeters panel. Statistisk analyse og visualisering samt kvalitativ analyse af åbne besvarelser.
F.	Orientering i frivilligheds-litteraturen	Gennemlæsning af kortlægninger af frivillighed i Danmark og forskning i digital frivillighed i Danmark og internationalt	Fokus på tidligere kortlægning af omfanget af digital frivillighed og forskelle i digital vs. 'traditionel' frivillighed.	Semistrukturerede interviews af forskellig varighed med 8 eksperter i frivillighed og efterfølgende gennemgang af forskning og rapporter.

Bilag 2: Datakilde A

Hvilke typer grupper findes der?

På Facebook kan alle oprette en "offentlig", "privat" eller "hemmelig" gruppe. I vores kortlægning indgår der "offentlige" og "private" grupper.

I de offentlige grupper kan alle med en Facebookprofil se indholdet og debatten i gruppen. I de private grupper skal man være medlem for at se gruppens indhold. De hemmelige grupper kan ikke søges frem og medlemskab kan kun opnås gennem personlig invitation fra et medlem.

Hvad bygger kortlægningen af det digitale civilsamfund på (A.i)?

Kortlægningen og kategoriseringen af de 9.000 offentlige og private grupper er baseret på information, der er tilgængelig for alle, der kigger på grupperne udefra uden at være medlem (f.eks. gruppens navn, medlemstal, beskrivelse og regler).

Anonymiseret indholdsudsnit (A.ii) er indsamlet fra "offentlige grupper"

Det indsamlede udsnit af opslag og kommentarer, som er brugt til at analysere aktivitetsniveau, andelen af lukkede medborgerhuse, niveauerne af angreb og anerkendelse og antallet af unikke aktive medlemmer, stammer alene fra grupper der på indsamlingstidspunktet havde Facebookindstillingen "offentlig".

Anonymisering af eksempler fra vores cases:

For at give et indtryk af aktiviteten og debatten i de grupper, der indgår i undersøgelsen som cases, har vi brugt eksempler på debat fra grupperne. Disse eksempler har vi anonymiseret. De steder hvor vi vurderede det var nødvendigt for at opnå fuld anonymitet, har vi desuden paraphraseret udsagnene.

Hvorfor har I sat grænsen for et digitalt medborgerhus ved 100 medlemmer?

I kortlægningen har vi ønsket både at inkludere borgernes største digitale fællesskaber, men også de mere nicheprægede fællesskaber, eller fællesskaber som var små på indsamlingstidspunktet, men måske demonstrerer vækstpotentiale i senere kortlægninger.

Nogle af de mindste grupper vi har med i kortlægningen hedder "Drømme for fremtidens samfund" (103 medlemmer). Eller Undervisning i forebyggelse af Sexisme og Racisme (107 medlemmer). På trods af beskedne størrelser lader grupperne til at være fora for dialog mellem medlemmer med sammenfaldende interesser.

Der er også grupper med færre end 100 medlemmer, hvor borgerne lader til at have fælles interesser uden at kende hinanden personligt – disse er dog ikke inkluderet.

Tydeligt private familiegrupper med 100+ medlemmer er heller ikke inddraget i kortlægningen.

Bilag 2 (fortsat): Datakilde A.i

Sådan er populationen af 9000 grupper indsamlet

Udgangspunktet har været byer og "relaterede grupper"

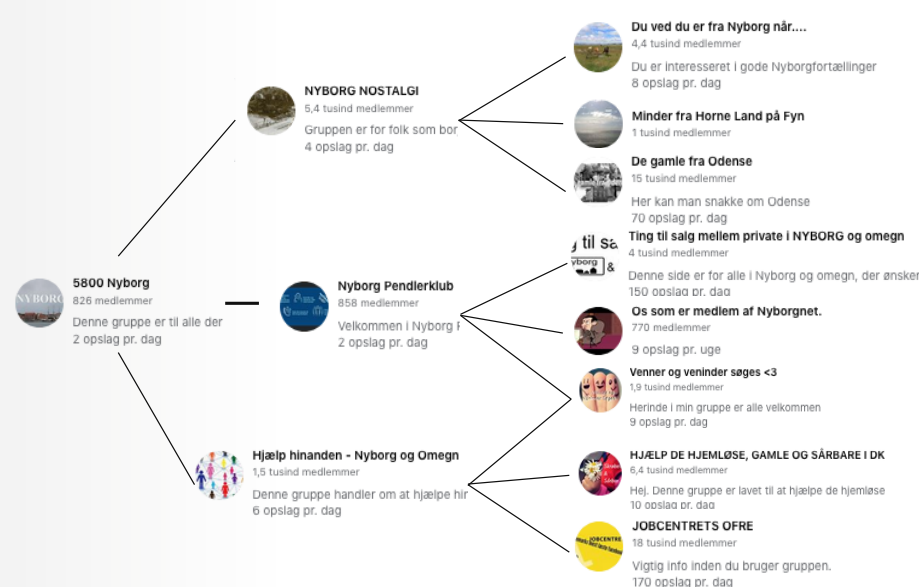
De 9000 grupper i kortlægningen er identificeret gennem 'networked sampling'. Metoden er illustreret nedenfor. Vi har gennem Facebooks søgefunktion søgt på de 100 største byer i Danmark. For hver søgning giver Facebook top-100 grupper, der relaterer sig til bynavnet. Vi klikker ind på hver af de 100 grupper og gemmer linket til gruppens offentlige forsider i et Excel-ark.

På forsiden af hver gruppe foreslår Facebook tre relaterede grupper. Relationen lader til både at være tematisk og baseret på overlap af medlemmer. Vi gemmer linket til de relaterede grupper, deres relaterede grupper (og så videre) indtil vi støder på grupper, som allerede er på listen. Derefter søger vi på et nyt bynavn og starter forfra på 100 nye resultater. Jo længere i processen vi kommer, jo flere grupper vil allerede være indsamlet. Derudover har vi løbende suppleret med grupper, som vi er blevet gjort opmærksomme på.

Test af Indsamlingsbias

Facebook tilpasser i høj grad sine resultater til profilen, der søger. Man kan derfor antage, at vi gennem vores sampling i første omgang bliver forslået grupper, der passer til vores primære analytiker (kvinde, 25-35, bosat i hovedstadsområdet, der "synes godt om" bestemte musikere, partier, tv-serier, organisationer et cetera). For at teste hvor afgørende dette bias har været for vores indsamling af grupper, har vi gentaget indsamlingen fra en anden profil: Mand, 42 år, interesseret i biler og aktiemarkedet.

Selvom det var meget tydeligt, at grupper til salg af biler og investeringsnetværk dukkede hurtigere op, når vi samlede gennem hans profil, udlignede resultaterne sig faktisk i længden: På et tidspunkt nåede vi frem til strikkegrupperne, det var blot i et senere led i kæden af "relaterede grupper" end gennem vores analytikers profil. Network samplingen viste sig altså egnet til denne type kortlægning. Kortlægningen kan dog ikke ses som en fuldendt mapping af danske Facebookgrupper.

Siden vi lavede vores indsamling har Facebook opdateret sit interface. Der vises nu ikke længere relaterede grupper. Facebook opfordrer i stedet til at man anvender deres nye "discover"-univers, der foreslår grupper baseret på temaer, geografi og indhold, du i øvrigt har interageret med: <https://www.facebook.com/groups/discover>.

Bilag 2 (fortsat):

Datakilde A.ii

Webscraping af indholdsstikprøve fra de offentlige grupper

Da der ikke findes en officiel datakilde til offentligt Facebookgruppe-data er data blevet indsamlet gennem webscraping. Webscraping er en teknik, hvor man vha. en scraper (et computerprogram) automatisk indhenter data fra offentligt tilgængelige hjemmesider. Vi har til projektet anvendt to forskellige webscrapere: én open source, samt en egen-udviklet scraper.

Facebook arbejder aktivt med at gøre det vanskeligere at indsamle data gennem webscraping. Dette har gjort indsamling betydeligt sværere siden vi sidst kortlagde landskabet af danske Facebookgrupper. For at kunne få indsamlet data fra et bredt nok udsnit af offentlige grupper har vi begrænset indsamlingen til de seneste 14 dages aktivitet for hver gruppe. For nogle grupper er der blevet indsamlet data for mere end 14 dage, men for disse medtager vi kun den 14-dages periode med mest aktivitet i gruppen. Indsamlingen er foregået fortløbende, hvilket vil sige at der ikke er tale om de samme 14 dages aktivitet i de enkelte grupper.

Indholdet, der er indsamlet fra de offentlige grupper er de seneste 14 dages:

- Opslag
- Kommentarer
- Svar

Indsamlingsstrategi

Indsamlingen af de offentlige 2.870 Facebookgrupper har fundet sted over en 6 måneders periode fra marts 2023 til september 2023. Da webscraperen kan samle et begrænset og skiftende antal grupper om dagen, har

vi gjort brug af en vandfaldstrategi. Det vil sige, at når webscraperen starter på at indsamle data fra en gruppe, henter den data fra de seneste 14 dage, og herefter starter den på ny med den næste gruppe og henter 14 dage tilbage.

Det har den konsekvens, at der er en betydelig mængde grupper, hvor vi ikke har oplysninger fra den samme tidsramme. På den ene side, er det mere udfordrende at analysere, hvordan grupperne udvikler sig over tid. På den anden side sikrer vores metode, at vores data ikke er påvirket af enkeltbegivenheder, da data er indsamlet løbende over en periode over seks måneder.

Så mange grupper fik vi indhold fra:

Ud af de 2.870 Facebookgrupper til indholdsstikprøven fik vi samlet data fra 2.418 grupper. Af de manglende 466 grupper er 125 inaktive, hvilket svarer til 4,5 pct.

Bilag 2 (fortsat):

Datakilde A+B

Etiske overvejelser

Hvad siger persondataloven?

Persondataloven tillader behandling af persondata, hvis behandlingen er nødvendig for at udføre forskning, der er i offentlighedens interesse (artikel 6.e). Denne formulering er meget bred, og udgør den generelle hjemmel for at udføre det meste forskning.

Undersøgelsen, der er 100% finansieret af midler fra den selvstændige og almennyttige enhed TrygFonden, har som sit formål at styrke den digitale demokratiske debat. Formålet opnås ved at skabe ny viden om det frivillige arbejde, der lægger til grund for Danmarks digitale medborgerhuse. Undersøgelsen er offentligt tilgængelig.

Hvornår er noget offentligt og privat i relation til Facebookgrupperne?

I vores undersøgelse har vi gjort os mange overvejelser om, hvordan vi kunne studere det digitale civilsamfund med respekt for de digitale frivilliges og medlemmernes personlige oplysninger.

- Vi har derfor kortlagt grupperne baseret på den data, der er offentligt tilgængelig for alle med en Facebookprofil: Gruppens navn, beskrivelse, medlemstal, oprettelsesdato osv.
- Vi har samlet indholdsstikprøver fra de grupper, der har Facebook-indstillingen "offentlig", hvor indhold er synligt for alle med en Facebookprofil.
- Vi har lavet netnografisk feltarbejde i både offentlige og private grupper. Netnografi indbefatter, at vi har meldt os ind i, lavet observationer i, deltaget i, og tager noter om disse grupper. Alle noter

og observationer er anonymiseret og vil blive slettet efter projektet er afsluttet. Hvis medlemskab i gruppen har krævet bestemt tilhørsforhold til f.eks. et sted eller en faggruppe, som vi ikke har haft naturlig adgang til, har vi ved ansøgning været transparente om formålet med vores arbejde.

Hvilke retningslinjer er der for forskning i digitale fællesskaber?

Inden for forskning i digitale fællesskaber diskuteres det stadig, hvornår et forum kan siges at være henholdsvis "offentligt" og "privat".

Offentlige grupper betragtes som offentlige fora. For grupper med indstillingen "privat" bliver vurderingen mere kompliceret. At gruppen har Facebookindstillingen "privat" er ikke i sig selv afgørende for, om gruppen juridisk bliver betragtet som et privat forum.

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora i Norge (NESH), skriver sådan her:

En hovedregel er at jo strengere adgangsbegrensningen er, jo større aktsomhet bør forskeren utvise. På den andre siden kan teknisk adgangsbegrensning og «private» grupper ha som formål å beskytte ytringer som i prinsippet er offentlige. For eksempel må Facebook-grupper med tusenvis av medlemmer anses som offentlige selv om den tekniske innstillingen tilsier at gruppa er «privat» eller kun for «venner».

Aarhus Universitet skriver følgende i deres vejledning til internetforskning:

“Der er ikke officielt taget stilling til, hvornår lukkede fora på sociale medier anses for at være reelt åbne. I mangel af en officiel stillingtagen, vil en “tommefingerregel” være, at lukkede fora med flere end 200 medlemmer reelt må anses for åbne. Det vil sige, at personoplysninger lagt ud af personen selv i et lukket forum med mere end 200 medlemmer som udgangspunkt kan anses for at være offentliggjort af personen selv.”

Kilde 1: <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetisk-veileder-for-internetforskning/lse/saerligt-om-forskning/behandlingsgrundlag-og-oplysningspligt/forskellige-behandlingssituationer/some>

Kilde 2: <https://medarbejdere.au.dk/informationssikkerhed/databeskytte>

I vejledningen står dog også, at der skal tages hensyn til, hvilken type fællesskab der er tale om. Hvis der er tale om fællesskaber hvor brugerne deler personfølsomme oplysninger, skal dette indgå i bedømmelsen af gruppens status af offentlig eller privat. Det skal også indgå i vurderingen, om medlemmernes intention med gruppen er, at indholdet er privat.

Vi har derfor ikke meldt os ind i grupper, der er dannet med udgangspunkt i sensitive emner som f.eks. sygdomme, seksualitet, politisk tilhørsforhold uden at have personlig adgang til gruppen. Vi har heller ikke brugt eller gengivet indhold fra private grupper, udover dem der indgår som cases, hvor vi bringer anonymiserede og/eller parafraserede eksempler på opslag og kommentarer efter aftale med gruppens digitale frivillige.

Bilag 3: Datakilde D

Survey til administratorer og ordstyrere af Facebookgrupper

Surveyen til administratorer og ordstyrere blev sendt ud til et bredt udsnit af digitale frivillige. Vi har kontaktet digitale frivillige i et udvalg af grupper, der varierer i størrelse, alder, antal administratorer, kategori samt status af offentligt og privat. Oversigten over disse parametre er muliggjort af datakilde A, data fra "om"-siden på 9.000 offentlige og private grupper.

Udsendelsesperioden var januar 2023 til august 2023. 1.329 grupper med i alt 3.180 administratorer og ordstyrere er kontaktet manuelt. Henvendelser havner dog ikke i indbakken, men i "beskedanmodninger". Vi ved derfor ikke, hvor mange der har set vores henvendelse, men langt de fleste svar vi fik var positive. Processen har været ressourcekrævende, fordi vi gentagende gange oplevede, at blive begrænset af Facebook.

Surveyen indeholdt 35 spørgsmål, inkl. åbne besvarelser, opsat i SurveyXact. 610 personer påbegyndt surveyen, mens 426 personer svarede på alle spørgsmål. Heraf er 96 pct. administratorer eller ordstyrere ulønnet. Det endelige antal digitale frivillige i undersøgelsen er derfor 408. 93 pct. af vores besvarelser kommer fra administratorer, 7 pct. fra ordstyrere. I afrapporteringen er besvarelser fra administratorer og ordstyrere lagt sammen.

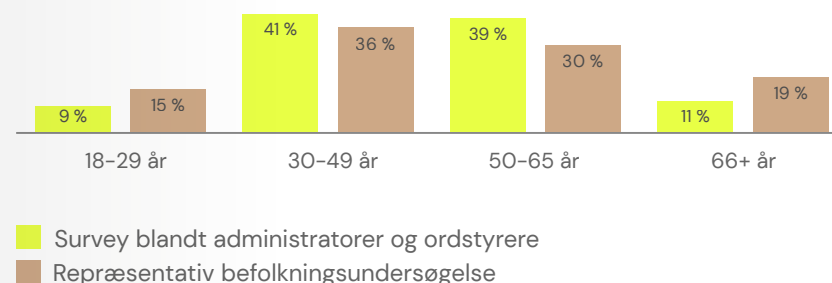
Survey af de digitale frivillige er ikke repræsentativ

Sammenlignes resultaterne fra surveyen blandt administratorer og ordstyrere og den repræsentative befolkningsundersøgelse er der køns- og aldersmæssige forskelle på respondenterne. Undersøgelsen blandt administratorer og ordstyrere har lidt flere kvinder sammenlignet med den repræsentative befolkningssurvey. Derudover har undersøgelsen både

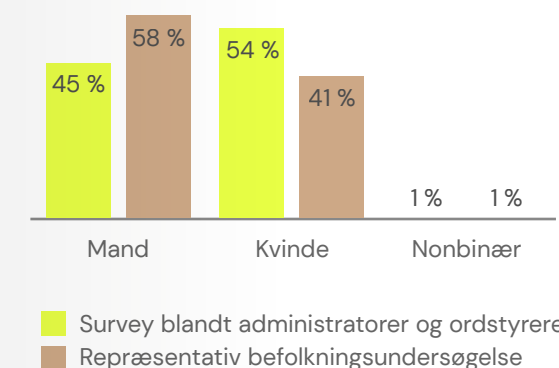
lidt færre unge og ældre. Resultaterne er altså hverken repræsentative på køn eller alder.

Forskellene i køn og aldersfordeling er dog ikke specielt stor. Vi har derfor valgt ikke at korrigere for den lille overrepræsentation af kvinder og aldersgruppen 30-65 år i datamaterialet.

Aldersfordeling blandt digitale frivillige i de to spørgeskemaundersøgelser

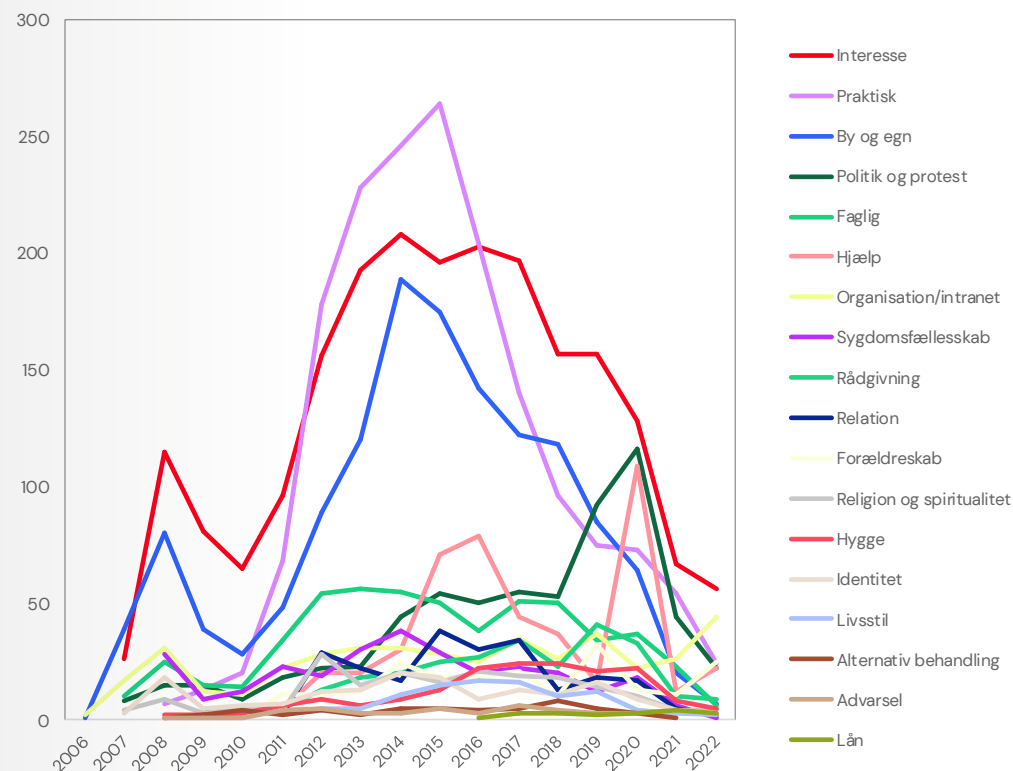

Kønsfordeling blandt digitale frivillige i de to spørgeskemaundersøgelser

Bilag 4: Gruppe-tilvæksten i de digitale medborgerhuse

- Vi ved ikke, hvor stor en andel af det danske medborgerhuslandskab vores udsnit af 9.000 grupper udgør.
- Vi ved heller ikke, om vores indsamlingsmetode (networked sampling via Facebooks anbefalingsalgoritmer kombineret med søgninger på de 100 største danske byer) gør populationen skævvredet. Algoritmen vil formentlig være påvirket af brugeren, der indsamles fra (vi har både brugt brugere med og uden profilhistorik til at indsamle igennem), gruppernes aktualitet og adskillige andre uigennemsigtige kriterier.
- Vi kan derfor kun vise, hvornår de 9.000 grupper i vores sample er oprettet mellem 2006 og 2022.

Bilag 5: Medlems- tilvæksten i de digitale medborgerhuse

- Medlemstilvækst er kun udregnet for grupper, hvor vi har observeret medlemstal både i 2021 og 2023 (5023 grupper).
- I de grupper, som vi har indsamlet medlemstal for både i 2021 og 2023 er antallet af medlemskaber steget med næsten 8 millioner (34,6 pct.).
- Medlemstilvæksten i de enkelte kategorier kan ses herunder:

Kategori	Antal grupper	Medlemmer 2021	Medlemmer 2023	Medlems vækst
Interesse og hobby	1.322	7.172.724	9.771.212	2.598.488 (36,2 pct.)
Praktisk	453	3.055.860	4.085.327	1.029.467 (33,7 pct.)
By og egn	960	3.266.262	4.646.781	1.380.519 (42,3 pct.)
Politik og protest	404	1.604.398	1.981.656	377.258 (23,5 pct.)
Faglighed	277	1.026.377	1.302.916	276.539 (26,9 pct.)
Hjælp	291	1.393.112	1.485.472	92.360 (6,6 pct.)
Organisation/intranet	131	268.583	340.711	72.128 (26,9 pct.)
Sygdomsfællesskab	238	521.908	684.757	162.849 (31,2 pct.)
Brevkasse og rådgivning	148	976.022	1.516.997	540.975 (55,4 pct.)
Forældreskab	141	351.868	513.513	161.645 (45,9 pct.)
Venner, dating og relationer	162	618.909	767.237	148.328 (24,0 pct.)
Religion og spiritualitet	143	474.389	586.525	112.136 (23,6 pct.)
Hygge- og humor	73	738.334	1.436.431	698.097 (94,6 pct.)
Identitet	117	382.074	496.979	114.905 (30,1 pct.)
Livsstil	81	784.719	860.602	75.883 (9,6 pct.)
Alternativ behandling	43	121.356	143.967	22.611 (18,6 pct.)
Advarselsgrupper	35	155.705	231.724	76.019 (48,8 pct.)
Private lån	4	11.841	12.729	888 (7,5 pct.)
I ALT	5023	22.924.441	30.865.536	7.941.095 (34,6 pct.)

Bilag 6: Alders- grupper fordelt på gruppekategorier

- Celler er farvet gule ved overrepræsentation og grå ved underrepræsentation. Ved få observationer til statistiks analyse er teksten farvet lysegrå.

	18-29 år	30-49 år	50-65 år	66+ år
By- og sted-grupper	14%	35%	30%	21%
Venner og dating	30%	30%	26%	14%
Hjælpegrupper	16%	47%	29%	8%
Sygdom og behandlingsgrupper	6%	34%	43%	17%
Forældregrupper	10%	81%	9%	0%
Faglige grupper	18%	46%	24%	12%
Politik og protestgrupper	11%	41%	30%	18%
Interesse- og hobbygrupper	13%	37%	33%	17%
Grupper relateret til virksomheder og institutioner	19%	50%	22%	9%
Brevkasse- og rådgivningsgrupper	21%	49%	17%	13%
Praktiske grupper	13%	43%	31%	13%
Identitetsgrupper	12%	35%	28%	26%
Kost og livsstil	12%	44%	31%	13%
Alternativ behandling	2%	57%	29%	12%
Spirituelle og religiøse grupper	18%	60%	17%	5%
Hygge- og humorgrupper	13%	38%	38%	11%
Private lånegrupper	10%	81%	5%	5%
Advarselsgrupper	8%	57%	27%	8%
Gennemsnit indenfor aldersgrupper	14%	48%	26%	12%

Bilag 7: Uddannelse fordelt på gruppekategorier

- Celler er farvet gule ved overrepræsentation og grå ved underrepræsentation. Ved få observationer til statistiks analyse er teksten farvet lysegrå.

	Ingen erhvervs-kompetancegivende uddannelse	Faglig uddannelse	Kort videregående uddannelse	Mellemlang videregående uddannelse	Lang videregående uddannelse
By- og sted-grupper	13%	25%	9%	34%	19%
Venner og dating	17%	27%	12%	28%	17%
Hjælpegrupper	16%	25%	10%	31%	18%
Sygdom og behandlingsgrupper	13%	27%	11%	37%	12%
Forældregrupper	7%	22%	7%	34%	29%
Faglige grupper	7%	14%	5%	43%	30%
Politik og protestgrupper	13%	27%	8%	33%	20%
Interesse- og hobbygrupper	14%	26%	9%	34%	16%
Grupper relateret til virksomheder og institutioner	13%	25%	7%	26%	29%
Brevkasse- og rådgivningsgrupper	19%	19%	8%	32%	22%
Praktiske grupper	15%	22%	10%	35%	19%
Identitetsgrupper	12%	22%	8%	41%	18%
Kost og livsstil	12%	23%	10%	35%	20%
Alternativ behandling	8%	29%	4%	39%	20%
Spirituelle og religiøse grupper	12%	23%	5%	40%	20%
Hygge- og humorgrupper	13%	30%	10%	30%	16%
Private lånegrupper	14%	14%	24%	24%	24%
Advarselsgrupper	15%	28%	8%	18%	30%
Gennemsnit indenfor beskæftigelsesgrupper	13%	24%	9%	33%	21%

Bilag 8: Beskæftigelse fordelt på gruppekategorier

- Celler er farvet gule ved overrepræsentation og grå ved underrepræsentation. Ved få observationer til statistiks analyse er teksten farvet lysegrå.

	Selvstændig	Lønmodtager fuldtid	Lønmodtager deltid	Ledig, flexjob og offentlig forsørgelse	Pensioneret	Under uddannelse
By- og sted-grupper	3%	44%	9%	11%	27%	6%
Venner og dating	6%	42%	9%	12%	23%	8%
Hjælpegrupper	5%	46%	8%	22%	14%	5%
Sygdom og behandlingsgrupper	4%	34%	13%	18%	27%	5%
Forældregrupper	2%	71%	10%	12%	1%	5%
Faglige grupper	4%	55%	11%	5%	17%	8%
Politik og protestgrupper	3%	41%	12%	13%	27%	4%
Interesse- og hobbygrupper	4%	43%	11%	11%	24%	6%
Grupper relateret til virksomheder og institutioner	2%	57%	11%	8%	11%	11%
Brevkasse- og rådgivningsgrupper	5%	44%	13%	10%	13%	16%
Praktiske grupper	5%	44%	9%	15%	20%	7%
Identitetsgrupper	1%	31%	17%	12%	34%	5%
Kost og livsstil	4%	38%	15%	11%	23%	8%
Alternativ behandling	0%	31%	22%	16%	24%	6%
Spirituelle og religiøse grupper	7%	40%	23%	12%	12%	7%
Hygge- og humorgrupper	3%	49%	13%	12%	19%	4%
Private lånegrupper	5%	67%	5%	19%	5%	0%
Advarselsgrupper	5%	55%	10%	15%	12%	3%
Gennemsnit indenfor beskæftigelsesgrupper	4%	46%	12%	13%	18%	6%

Bilag 9: Befolkningens brug af sociale medier generelt

– Hvilke af følgende sociale medier bruger du?

